

Dr. K. F. Geldner, M.A., Ph.D.

Editor at the online Access extent.

Professor of Oriental Congunges.

University of Michael Germanic

THE DÎNKARD,

VOLUME XIX., BOOK IX.,

CONTENTS OF THE GATHIC NASKS, PART III.

THE DÎNKARD,

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT OF THE THIRD PART OF BOOK IX., WITH ITS TRANSLITERATION IN ROMAN CHARACTERS, TRANSLATIONS INTO ENGLISH AND GUJARATI WITH ANNOTATIONS, AND A GLOSSARY OF SELECT WORDS,

 $\mathbf{B}\mathbf{Y}$

DARAB DASTUR PESHOTAN SANJANA, B.A., PH.D., J.P., PRINCIPAL, SIR JAMSHEDJI JIJIBHOY ZARATHUSHTI MADRESSA, BOMBAY.

VOLUME XIX.,

BOOK 1X.

CONTENTS OF THE GATHIC NASKS, PART III.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE OF THE TRUSTEES

OF THE

SIR JAMSHEDJI JIJIBHOY TRANSLATION FUND.

Bombap:

BRITISH INDIA PRESS.

IN THE YEAR 1297 OF YAZDAJARD, AND 1928 OF CHRIST.

(All rights reserved.)

Act of

Printed by Charles Wollen, Superintendent, British India Press, Mazagon, Bombay; and Published in India by Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A., Ph.D., J.P., 123, Cumballa Hill, Bombay.

COLLOS

14-290

CONTENTS.

EDITOR'S INTRODUCTION
LXVIII.), with transliteration in Roman characters . 1-95 THE PAHLAVI TEXT OF COLOPHON I
THE PAHLAVI TEXT OF COLOPHON I
" " COLOPHON II
" COLOPHON III
" " COLOPHON IV
ENGLISH TRANSLATION OF THE DINKARD, BOOK IX., Chaps. LIL.—LXVIII., and Colophons IIV 1-74 CHAPTER LII. Baga Nask, fargard VII., Tā-ve-urvātā: Virtuous man frees the world from destruction (§ 1); apostaey (§§ 2,3); trial by ordeal (§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its maintenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mānsarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
ENGLISH TRANSLATION OF THE DINKARD, BOOK IX., Chaps. LII.—LXVIII., and Colophons IIV
BOOK IX., Chaps. LII.—LXVIII., and Colophons IIV
Chapter LII. Baga Nask, fargard VII., Tā-ve-urvātā: Virtuous man frees the world from destruction (§ 1); apostacy (§§ 2,3); trial by ordeal (§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its maintenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
CHAPTER LII. Baga Nask, fargard VII., Tā-ve-urvātā: Virtuous man frees the world from destruction (§ 1); apostacy (§§ 2,3); trial by ordeal (§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its maintenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mānsarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
Virtuous man frees the world from destruc- tion (§ 1); apostacy (§§ 2,3); trial by ordeal (§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its main- tenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); 1-17
tion (§ 1); apostacy (§§ 2,3); trial by ordeal (§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its main- tenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
(§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its maintenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); 1-17
sheep (§§ 13-17); sovereignty and its maintenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
sheep (§§ 13-17); sovereignty and its maintenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
tenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); 1-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
(§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);
teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); 1-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
liberality (§ 34); appointment of a mansarig (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); 1-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
(§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); l-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44); l-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
superiority (§ 44); l-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
superiority (§ 44); l-17 LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti:
DESCRIPTION OF MESSIGNIE IN THE PROPERTY OF MARKET
Ahuramazda (§ 2); discipleship to a wise
priest (§ 4); practice of industry (§ 9) 13-14
LIV. Baga Nask, fargard IX., Yathā-āish: importance
of knowing the Gathic teachings (§ 1); assis-
tance to the good creatures (§ 4); reverence
of a son towards his father (§ 5); Religion is
the path of righteousness (§ 8); three
expressions which bring a man towards
the sacred beings (\$ 9) 15-17

		1	Pages
CHAPTER	LV, I	Baga Nask, fragard X., Yā-Shyaōthanā: performance of meritorious deeds (§ 1); desire for knowledge (§ 3); apostacy to be suppressed (§ 4); rewards to a teacher of professions (§ 9)	17-19
ν	LVI.	Baga Nask, fargard XI., Yasna: store of meritorious works (§ 1-4); living in diligence (§ 5); prayer for life (§ 9); offerings to fire (§ 12); and its invocation; (§ 15); teaching of the Religion of Ahuramazda and his propitiation (§§ 16-17); holding the sacred beings in one's own heart (§ 23); rightcous conduct arises through virtuous meditation	19-25
. 23	LVII.	Baga Nask, fargard XII., Ushtavaiti: goodness of a man reverent towards the benefitters (§ 1); love of Vohūman (§ 5); honest life breeds joy of long duration (§ 7); helping the renovation (§ 10); smiting of the vicious (§ 12); advent of the Sôshāns (§ 15); wisdom of Ahuramazda (§§ 16-17); universal commanding (§ 20): interrogation about Religion (§ 23); development of a characteristic (§ 27)	25-31
3 9	LVIII.	Baga Nask, fargard XIII., Tad-thwā-peresā: classification of learned men (§§ 2-6); man's hope of eternity (§ 7); acts of liberality (§ 10); eward of Zarathushra (§ 13); protection from the annoying spirits (§ 16); giving to the pieus and the mids of \$10.	31~35
"	LIX.	Baga Nask, fargard XIV., Ad-fravakhshyå: learning the teachings of the Religion (§ 1); procreation among doers of good actions (§ 2); daughterhood of Spentā Ārmaiti (§ 4); causing happiness for men (§ 6)	35-37
5 9	LX.	Buga Nask, fargard XV., Kām-nemoi-zām: Zarathushtra's inquiry (§ 1); diligence in meritorious acts (§ 2); appointing a Virtuous rule: (§ 4); appointing a	

		Pages
Chapter		(§ 5); discipleship unto priests (§ 6), and unto Zarathushtra (§ 7); passing the Chînvad Bridge (§ 9); creation of the good by Ahura mazda (§ 13)
**	LXI.	Baga Nask, fargard XVI., Spentā-mainyū; cherishing religion (§ 1); just judgments (§ 7) 41-42
"	LXII.	Baga Nask, fargard XVII., Yēzi: teaching the Religion (§ 1): ritual of an ordeal (§ 2); causing the welfare of farmers (§ 4); rendering the poor happy (§ 5); propagation of straight forward deeds (§ 10)
,,	ŁXIII.	Baga Nask, fargard XVIII., Ad-mā-yavā: devotion to God (§ 1); proper understanding arises through complete devotion (§ 2); giving pleasure to Ahuramazda (§ 6); per- petual leadership (§ 7); reverence unto the saōshyants (§ 10); Zarathushtra's ally and followers (§ 12)
23	LXIV.	Baga Nask, fargard N1X., Kad-mõi-urvā; nature of eattle (§ 1); pasture for sheep (§ 2); development of strength in straightforward- ness (§ 4); wise discrimination (§ 7); obeisance for the archangels (§ 10); time for performance of duties and meritorious works (§ 12); perfect liberality (§ 13) 47-49
"	LXV.	Baga Nask, fargard XX., Vohükhshathrem: advantages of a righteous sovereign (§ 1,2); gift through the words of Vohüman (§5); sap and root of righteousness (§ 8); wife's reverence towards her husband (§ 10)50-52
23	LXVI.	Baga Nask, fargard XXI., Vahishtäishtish: pious thinking (§ 1); entertaining the archangels in one's person (§ 4); training of a daughter (§ 7); filial service (§ 9); giving a wife to her husband (§ 10); liberality towards the sages (§ 12) 52-53
;,	LXVII.	Baga Nask, fargard XXII., Airyaman: interrogation at the end of the Gāthas 54

Chapter	LXVIII.	Baga Nask, selections from the Yasna: benefitters who develop (§ 2); oppressor of the righteous (§ 4); public tormentor of the wicked (§ 8); smiter of sages (§ 10); encouraging a wise man (§ 14); ordeal by fire (§ 17); giving of Haurvatāt and Ameretāt (§ 22); mānthras given as protection (§ 26); statement of an unprincipled man (§ 27); smiting of the wicked (§ 29-31); complaint of the cow (§§ 32-34); punishment of the wicked (§ 39); arising of goodness and evil (§ 44); vision of the good spirits (§ 47); devotion to archangels (§ 50); knowing the Religion (§ 52); offering a sheep (§ 53); no wealth to be kept for the high-priest of the apostates (§ 55); Zarathushtra's words are best prayers							
		(§ 59)	• •	••		••		• •	54-66
Colophon	I.	••			• •	• •			67-70
"	II.		••	• •	• •				70-72
"	III.	••	••	• •	• •	• •			72-74
,,	1V.		• •	• •			• •		74

INTRODUCTION.

The Dînkard is a large collection of information regarding the doctrines, customs, traditions, history, and literature of the The first two Books of this voluminous ancient Irânians. unfortunately, entirely lost. The extant text are. begins with Book III. of which also the first few folios are missing. The text begins in the middle of an answer to one of several questions asked by apostates, the series consisting of about twelve questions. Then follows a series of sixteen religious questions put by a disciple of the good Religion and the answers thereto. The rest of this long Book is almost wholly devoted to what is described as an "Exposition of the Good Religion," which as Dr. West believes, was probably some religious manual which is now lost to us. The contents of this part of the Book are as varied as interesting.

A short extract from the "Selections on Customary Instructions" is placed at the beginning of the Dînkard Book IV. The characteristics of the seven Ameshaspends are given herein. and Shahravar representing desirable sovereignty is used as an example for giving the characteristics. This part of the Book then quite properly describes at some length the efforts made by various kings of ancient Irân from Kai Vishtâspa to Khûsrô-î-Kavâtân for the preservation and enrichment of the national literature of the country. From this historical part of the treatise we are again taken, in the concluding portions of this Book, over passages referring to the sacred beings, the spiritual and worldly work, the formation of animals by the union of fire and water, the lunar mansions and the revolution of the firmaments, and similar other philosophical subjects. In this Book again we are referred to the Nipîg-î-damîg-padmânîh, a work on the measurement of land, for the use of astrologers and others. Similarly, the philosophy of Arûm and the sages of the Hindus are also mentioned.

Book V. is mostly historical. It narrates the history of the acceptance of the Religion from the earliest times, beginning with Gâyômard, and passing rapidly over the usual series of names like Hôshang, Yima, Fraêdûn, and others. We are herein given a detailed narrative of the life of Zarathushtra, -the birth of Zarathushtra, his parentage, the attempts of the demons to kill him, his acceptance of the good Religion, and taking it to King Vishtâspa, are all described. Mention is also made of Zarîr, Spend-dâd, Frashöstra, Jâmâspa, and the future benefactors Aûshîdar, Aûshîdar-mâh and Sŏshãs. Among the devastators, the name of Alexander appears prominently along with Dabâk, and others. The names of Artakhshatar, Âtarôpât, Khûsrôi, Peshyôtan and others are mentioned as those of the restorers of the Religion. The rest of the Book is devoted to ethics and eschatology. The ordeal undergone by Atarôpat-î-Mahraspendân, of pouring melted metal over his person is described, and the Book concludes with a series of sceptical questions, about dualism and similar other Zarathushtrian doctrines, propounded by a Christian.

The next Book, contains a "large collection of religious and moral maxims, with statements of duties, customs, habits, qualities, and traditions, as well as the characteristics of good and evil, but with very few details regarding ritual or ceremonies." More than half the Book is devoted to the sayings of the Pŏryôtkaêshân, the people of the primitive faith, dealing incidentally with the position of the three great fires, Âtarô Frôbag, Âtarô Gôshnasp, and Âtarô Bûrzin-Mitrô. The sayings of Àtaropât-î-Mahraspendân, of king Khûsrô-î-Anoshag-rûbân and of Bakht-âfrîd are then given, followed by various anecdotes about different priests.

The marvellousness of the Mazda-worshipping religion forms the subject matter of Book VII. The details are given from the Nikîz-î Vêh-daêna, or Exposition of the Good Religion. Beginning with the creation of Vohûman and Gâyômard, reference is made to all the Pêshdâdian kings in their usual order followed by the Kayânians up to Kaî-Khûsrô,

as the holders of the Glory. It is then described as being transferred to Zarathushtra and Kaî-Vishtâspa. The rest of the Book is an admirably written Zarathushtra Nâmah containing all the important details of the life of the great prophet, as were known through tradition among the Irânians.

The Books VIII. and IX. deal with the contents of the twenty-one Avesta Nasks.

The last XVIII. volume of the present series brought up the publication of the Dînkard to the end of the fifty-first Chapter of Book IX. The present XIX. volume, the last of the series, places before the public the Pahlavi text, transliteration, and translation into English and Gujarati of Chapters LII.—LXVIII. the concluding pages of Book IX. The only old MS. available for the editing of Book IX. is DM., and the editor has availed himself of the true copies of Book IX. found in the MSS., DP. and DE., in his library, which have been carefully followed while preparing the text contained in this volume.

The edition of the Dinkard Book IX. has now been placed before the public for the first time in this form, and an attempt has been made, as in the previous volumes, to render the translations as readable as possible for the student as well as the layman, without in any way depriving it of its literal sense so very necessary for its close study. No pains have been spared to give the most correct text so far as possible, and to enhance the utility of the work by the addition of copious notes illuminating the obscurity of the language, explaining philological and historical references, and indicating where possible, the allusions to the existing Avesta texts.

The Books VIII. and 1X. are particularly interesting and important parts of the voluminous Pahlavi work, the Dînkard. The author attempts at giving the contents of the original twenty-one Avesta Nasks relating to the Zarathushtrian Religion including its moral, social and penal codes. It appears that at the time when these books of the contents were written

INTRODUCTION

almost the whole of the sacred Avesta literature and its Pahlavi version, with the only exception of the Vashtag Nask, had been in existence. The writer seems to have relied entirely on the Pahlavi version, for where he could not obtain the Pahlavi text, as in the case of the Nâdar Nask, he has not ventured to give the contents of the particular Nask from the original Avesta accessible to him. As regards the rest of the Nasks, it is gratifying to find that the contents are given after a thorough study of the Pahlavi version, for when we compare the analysis of the *Vendidâd* with the Pahlavi rendering of the original Avesta text now extant, we cannot help commending the author of the Dînkard for his accuracy and fidelity to the original Pahlavi.

Ancient Zarathushtrian scriptures have suffered much through the ravages of time but it is our good fortune that through the Dînkard, Books VIII. and IX. we can get some idea of their scope and contents. From the Avesta Nasks, existing at the present day it is possible to suggest the probable extent in pages of all the Avesta Nasks, or of the entire Avesta literature as it had existed in the period when it was authoritatively rendered into Pahlavi in the Sâsânian dynasty. The size of each of them may be given in pages approximately as follows:—

									Pa	ges
Gâthic	Nask			• •	1	Suta-kara (Sûdgar)				29
"	33		• •		2	Varshta-mathra				51
,,	,,				3	Bagha				60
Hadha-mathric					4	Dâmâ-dâta		••		54
,,					5	Nådar		••		41
**	ı			• •	6	Pachaka				56
91	,		••		7	Ratudâta-haîtag				65
3 1	)			• •	8	Barish		• •		23
91	,				9	Kashkîsrûb	••	• • .		34
3 :	)		• •		10	Vishtaspa-sasta	• •	• •	••	13
Gâthic		• •	• •	••	11	Vashtag	••			54
Dâtic		••			12	Chitra-data		• •		14
Gathic	:				13	Spenta				61
Dâtic					14	Baghân-Yasnya				131

							Pages		
Dâtic	• •			15	Nikâtûm (or Nîkîgtûm)	••	375		
,,	••		• •	16	Dûbâ-srû-jîti	• •	172		
,,				17	Hûspârama	• •	276		
,,			• •	18	Sagâtûm		325		
"	••			19	Jvîd-Shaêda-Dâta	••	141		
Gâthic				20	Hadhaŏkhta	••	53		
33	• •			21	Staŏta-Yasnyā	••	72		

Hence the total number of pages of the twenty-one Nasks is approximately 2,104 of which only 423 pages survive now in the editions of the existing Avesta texts by Westergaard and Geldner.

The method of summarizing all the twenty-one Nasks adopted by the author of the Dînkard, Books VIII. and IX., was a unique one. He has formulated his plan in the Pahlavi Introduction to Book VIII. (§§ 22, 23). The task was divided into two well-defined parts. The first part was to consist of a succinct account of what was contained in each of the twentyone Nasks. A detailed description of "what was accessible in its different has and fargards" was then to follow in the second part. This plan, somehow, is not followed throughout the whole treatise. It is strictly adhered to in the first five chapters of Book VIII., and tolerably well till we reach the end of Chapter XIV. From the next chapter the idea of giving a compressed survey is given up, and a detailed account of each section of the Nask is given. This continues till the remarks about the eighteenth Nask come to an end. The author then reverts to his former plan and the rest of the Nasks are again summarized concisely.

The Book IX. contains the detailed description of the first three Nasks given in accordance with the scheme formulated by the author in his Pahlavi Introduction to Book VIII. The summary of different fargards or chapters of the Sûdgar Nask is given in Chapters II.—XXIII., of the Varsht-Mânsar Nask in Chapters XXIV.—XLVI., and of the Bagha Nask in

Chapters XLVII.—LXVIII. It is our misfortune that the remaining Gâthic and Hadha-māthric Nasks have not been so summarized to enable us to have a better idea of these lost Nasks than what we get in the cursory synopsis given in Book VIII. We are unable to know if the folios containing the detailed description of these interesting Nasks were lost at an early date so as not to reach the hands of the copyists of the MSS. now extant, or the author abandoned his elaborate scheme unaccomplished as Spenser did in his Færie Queene.

The three Gâthic Nasks summarized in Book IX. as it appears from their contents, were devoted to explanatory commentaries on the various hâs or chapters of the Gâthâs contained in the Staŏta-yasht Nask, the first in the Gâthic group. This fact further draws our attention to the division of the Avesta scriptures into twenty-one Nasks to correspond to the twenty-one words contained in the Ahunavairya formula, which was taken as the quintessence of all knowledge.

The Sûdgar Nask, the first Nask treated in Book IX., was devoted to elucidating important points from the Avesta text of the various hâs of the Gâthâs with suggestive remarks and allusions to the history and legend prevailing in ancient Irân. In the Varsht-Mânsar Nask, next dealt with, the Avesta text of the Gâthâs is more closely adhered to and each fargard is devoted to explaining the ideas underlying a line in the Gâthic text. The chief object of this Nask was to bring home to us the great truths embodied in the Gâthic hymns in their application to facts. The Baga Nask, the third Nask summarized in Book IX., and the fourth in the Gâthic division, contains an analytical commentary upon the Gâthâs devoting a separate fargard for each hâ. For every principle propounded in the different chapters of this Nask some reason is given in the elaborate phraseology so common to the writers of the Dînkard. Only the first three fragards of this Nask have, however, survived in our extant Yasna Has XIX.-XXI. containing the commentaries on the three oft-repeated formulæ, the Ahunavairya, the Ashem, and the Yenghê-Hâtâm.

The text in the present volume begins with the seventh fargard of the Baga Nask, (Chapter LII.). It must have been a very long fargard, dealing with various subjects. A virtuous man frees the world from destruction (§ 1). Apostacy produced by the evil spirits, (§ 2), and is defeated by the priesthood, (§ 3). Trial by ordeal played an important part in the life of the ancient Iranians, and the selection of a site and the details of performing an ordeal for deciding a dispute are next dealt with (§§ 5-8). The propagation and preservation of sheep formed duties to be performed by the good (§§ 13-17). The rest of the fargard deals with the enunciation of various moral and ethical truths laid down with an exactitude which is at once surprising and admirable. While laying down these truths, in this as well as the following chapters of this book, the author furnishes us also with an elaborate chain of reasoning and arguments which in most of the instances, in spite of the progress of human knowledge since the date the original texts were written, we can hardly find fault with to-day.

The next chapter is devoted to the edification of wisdom and knowledge. A man having wisdom cannot be deceived (§ 1). Wisdom is to be acquired by constant and repeated inquiring after that which a person might not understand (§ 4). Chapter LIV. is devoted to the importance of knowing the Gâthic teachings, and guiding our life through them (§ 1).

Performance of meritorious deeds is enjoined for securing help at the time of the renovation, (Chapter LV., § 1). Desire for knowledge is necessary in order to acquire it (§ 3). Apostacy must be suppressed (§ 4). A teacher of professions was liberally rewarded (§ 9). Chapter LVI. further deals with meritorious works. There is a store made of all meritorious works performed by men who are regarded as partners to share in that store according to the contribution made by each man (§§ 1-4). The offerings to fire must be liberal (§ 12), and the Religion of Ahuramazda is taught only by one taking care of the fire (§ 13). Righteous conduct arises from virtuous meditation (§ 27).

The next chapter, Chapter LVII., summarizes another long fargard of the Nask. Honest life breeds joy of long duration (§ 7). Renovation will be helped forward by those who might attain self perfection (§ 10). The wisdom of Ahuramazda is embodied in the decision of the Religion, and hence in order to attain that wisdom one must practise the tenets of the Religion (§ 16). Humility towards his superiors and inferiors is necessary to a man for understanding the Religion (§ 23). Good works and religious duties must be performed during the day and must not be put off till the next day (§ 29).

We come across a peculiar classification of learned men in Chapter LVIII. (§§ 2-6). Man accepts the Religion on account of his hope of eternity (§ 7). Acts of liberality are performed by a man who attains to kinship with Ahuramazda (§ 10). Charity should be extended equally to the good and the wicked if it is to be maintained undiminished (§ 19).

Chapter LIX. begins by laying stress on the necessity of devoting our life to learning the teachings of the Religion (§ 1). A man who exists for procreation praises self-devotion, which is described as the best work of a pre-eminent nature (§ 2). A man who makes other people happy can alone teach them by his words and actions to perform religious deeds (§ 6).

To the famous inquiry by Zarathushtra appearing in Yasna XLVI., 1, "To which land shall I turn, whither shall I go?" a reply is given in Chapter LX., § 1, "To that place do go where the man, in whose person righteousness coupled with complete mindfulness, is entertained." The advisability of appointing a virtuous leader over a province was recognised by the Irânians even in those early days, as they knew that such a leader would make a barren province fertile by teaching sciences and arts to the people and make them perform works of merit (§ 4).

Religion is cherished by a man who is learned or is a hearer of the learned, Chapter LXI., (§1). Just decrees and judgments were regarded praiseworthy, and their source was the ritual

of an ordeal (§ 7). The next fargard, Chapter LXII., lays down the principle that a man can teach the Religion better by maintaining faith in it, and upholding its commands (§ 1). The welfare of the farmers must be caused for the diligent husbandry of the land (§ 4).

Chapter LXIII. begins with the statement of a truism that by devotion to God mankind are taught proper living in this world (§ 1), and that the proper understanding of things arises through complete devotion (§ 2). For attaining to perpetual leadership a life of virtue is essential (§ 7). The religion of Mazdâ-worship is propagated by him alone who puts its tenets into practice in his own life (§ 12).

The importance of pastoral life and the care and provision for sheep are again emphasised in the next chapter (§§ 1, 2). Wise discrimination must be acquired in order to be a proficient preacher (§ 7). A person must be worthy of a boon which he solicits in order to be able to get it (§ 11).

The next fargard, Chapter LXV., contained a dissertation on sovereignty. A good and righteous sovereign saved his people from death, ruin and deccit (§ 1); and hence sovereignty must be bestowed on such an individual (§ 2), and one who is all-enlightened (§ 4). A wife must joyfully pay reverence to her husband and perform the duties of her household (§ 10).

Pious thinking must be the basis of a man's worship of Ahuramazda (Chapter LXVI., § 1). The ancient Irânians must have taken great care in the training of girls as it was then believed that the woman who was reverent towards her husband and well trained in domestic economy could alone make her husband happy (§ 9). Even giving a woman in marriage to man was regarded as praiseworthy (§ 10).

Now follows a short chapter on the Airyaman, which is described as an interrogation at the end of the five Gathas (§ 1).

The last chapter, Chapter LXVIII., is a peculiar ending to the Nask as the same was supposed to contain selections from the whole Yasna "about the developer." As Dr. West properly remarks though the writer proposes to make a selection from the whole Yasna, nearly all the statements contained in the chapter originate in the Gâthâs, or in the Yasna *Haptanghâiti*, excepting perhaps § 45 which quotes a passage from Yasna XIX., one of the *Hâs* from the Baga Nask.

The history of the early copies of the Pahlavi text of the Dînkard may be settled from the first and second colophons found in DM. and DE. which are published at the end of the present volume. The first colophon states that the surviving Books III.—IX. of the Dînkard now extant, were found in Asuristân, near Bagdâd, whereof the earliest copy was made by Mâhvindât, son of Narîmân, son of Bâhrâm, son of Mehrvân, on the Dîn rûz of the month of Tîr, in the year 369 after the 20th year of Yazad-kard, son of Shabryâr (about July, 1020 A.D.). Consequently, it was made after about 170 years of the first compilation of the work by Atarô-frôbag, son of Farrakhû-zâta, who had a religious controversy with Abâlish, in the presence of Khalifah-al-Mâmûn, who reigned from A.D. 813-833 (see also Shikand-gumânîg-Vijâr, Chaps. IV., IX., X.). It is manifest from this colophon by Mâhvindat that he had not copied his text from the original manuscript of the Dînkard by Atarô-pâta, son of Haêmîd, but from a copy supposed to be the earliest surviving in his time, in which the first two books were already missing. The second colophon appended to the earliest copy now surviving, mentions as its writer Shahryar, son of Ardashir, son of Rustam, son of Erach, son of Kôbâd, son of Irân-shâh, who completed his copy on the day of Ahuramazda, of the month of Spendarmad, in the year 865 after the 20th year of Yazadkard (about 1560 A.D.). The original of that copy by Shahryar had been transcribed by Marzabân, son of Spendâd, son of Marzabân, son of Mihrvân, son of Spendâd, son of Mihrvân, son of Marzabân, son of Dahishn-aîyyâr, son of Rûz-vêh, son of Shâh-mard. "The date of Marzabân's copy," says Dr. West, "may be approximately fixed by observing that his father's first cousin wrote a copy of Ardâ-Virâf and Gôsht-Fryan, mentioned in K20, in the year 690 of Yazad-kard, while his great-great-grand-uncle wrote a similar copy mentioned in MH6, in the Parsi year 618. If this Parsi year be reckoned from the era of the 20th year of Yazad-kard, as seems probable, these dates give 52 years for three generations; and Marzabân, living one generation later than the writer of A. Y. 690, may perhaps have written this copy of the Dînkard about A.Y. 707 (A. D. 1338). So that there was probably another copyist intermediate between him and Mâh-Vindât-î Naremâhân, of whom no record has been preserved . . . . The third colophon was written by Mâh-Vindât, son of Vâhrâm, son of Êrdîshîr of Türkâbâd, who completed his copy, from that of Shatrôaîyâr, on the day Âvân, of the month Khûrdâd, in the Parsi year 1009 after the 20th year of Yazad-kard (21st December, 1659 N.S.). This copy which constitutes the manuscript B. (called DM. in this volume) was afterwards approved by Vâhrâm, son of Mâh-vindât, son of Rûstam, son of Anôshahrûbân, son of Rûstam of Tûrkâbâd, who blesses the writer of the second Colophon on the day of Tishtar, of the month of Vohûman, in the year 1038 of Yazad-kard (18th August, 1669 N.S.). It was also finally seen and approved by Rûstam, son of Gûshtâsp, son of Êrdîshîr who likewise blesses the writer of the second colophon.

For the use of the students of this volume I quote here some of Dr. West's general remarks on Book VIII. and IX. of the Dinkard, contained in his Introduction, pp. XXXVIII.—XLIII.—

"In dealing with this account of the Nasks it is always necessary to remember that the compiler of the Dinkard relies entirely upon the Pahlavi versions, as he states distinctly in Dînkard VII., Chapter I., 3, he occasionally mentions the Avesta texts, as in Chapters VI., 1; XII., 1, and it is abundantly evident to the practised translator that Avesta phrases often underlie the Pahlavi passage which seem to be quoted at length from the original Nasks especially in Dk. IX., but, for some of the details mentioned there may be no older authority than a Pahlavi commentary, and this should ever be borne in mind by the sceptical critic in search of anachronisms".

"Regarding the authorship of the summary of the Nasks, contained in the Dînkard, Books VIII., IX., it may be reasonably presumed, in default of any positive information, that the compiler was Ataropât, son of Hîmîd, the last editor of the Dînkard. And as nothing is said about any previous treatise being consulted, it may be safely supposed that he had access to the Avesta texts and Pahlavi versions of all the Nasks he describes, fully three centuries after the Mahomedan conquest of Persia. The only Nask he could not obtain was the Vashtag, and the Pahlavi version of the Nadar was also missing . . . . The survival of so much of the sacred Zoroastrian literature, during three centuries of Mahomedan era, indicates that the final loss of all this literature was not so directly attributable to the Arabs as the Parsis suppose. So long as a considerable number of the Persians adhered to their ancient religion, they were able to preserve its literature almost intact, even for centuries; but when through conversion and extermination, the Mazdâ-worshippers had become a mere remnant, and then fell under the more barbarous rule of the Tartars, they rapidly lost all their old literature that was not in daily religious use. And the loss may have been as much due to their neglecting the necessary copying of the manuscripts as to any destructiveness on the part of their conquerors; because the durability of a manuscript written on paper seldom exceeds five or six centuries. . . . . . "

I again express my indebtedness to the indefatigable labours of my predecessor in the field, the great English scholar, the late Dr. Edward William West, for his translation of the Dinkard, Book IX., in the Sacred Books of the East, Vol. XXXVI. His clear English rendering of easy passages has been literally followed herein by me in many places, as I found myself unable to render them in better English than his. His attempt, however helpful, has still all the drawbacks of a first translation of a difficult Pahlavi work like the Dinkard. Besides, Pahlavi scholarship has progressed considerably since the days of Dr. West, so I have at places differed considerably from his eminent authority, though not without some hesitation at times, and have tried to breathe so far as possible

into my translation the spirit of Zarathushtrianism to which the twenty-one Nasks were intended to give expression.

All the Pahlavi colophons I.—IV.¹ are for the first time entirely edited, transliterated and translated by me. The incorrect text of these colophons had to undergo emendations by me, being here and there abstruse and ambiguous, added as they are at a time when Pahlavi must have become a dead language known only to a select few, and the copyists had to compose even these short colophons with some efforts.

While placing before the public this concluding volume of the great Pahlavi compilation, the Dînkard, it will not be out of place to glance back over fifty-four years ago when the publication of the Pahlavi text with its translations and necessary commentaries thereon was first taken in hand by my late father, Shamsh-ul-Ullema Dastur Dr. Peshotan Dastur Behramji Sanjana, M.A., Ph.D. The first volume of the Dinkard so edited by him appeared as far back as 1874. In his Gujarati introduction to that Volume, the editor quite properly drew the attention of his readers to the most difficult nature of the Pahlavi text he had taken in hand to translate at the same time emphasising the importance of its study to a student of Zarathushtrian religion and eschatology.

My own task on this great work began in the year 1888, when, in publishing Dînkard Vol. V., I collaborated with my father providing the English translation from the original Pahlavi text, my father, as in the previous volumes having rendered the Pahlavi text in Gujarati. In spite of all his labours my father was enabled to edit only the first nine volumes of the Dînkard, the ninth Volume appearing posthumously in the year 1900. These volumes contained the Pahlavi text up to half of the Dînkard, Book V. The next Volume, the first in the series, edited and published wholly by me, appeared in 1907. The long period that has since elapsed was taken up in very laboriously and patiently plodding through a difficult Pahlavi text like that of the Dînkard. The difficulties were again

¹ With the exception of the beginning of Colophon 1., which has been rendered by Dr. West in his Introduction to the volume mentioned above.

further enhanced by the defective nature of the manuscript, like DM. which was the only manuscript available for the text of the Dînkard.

The Dînkard, voluminous as the work is, occupies a unique position in the Pahlavi literature. The variety of the subjects, as can be seen from the synopsis given above, at once marks it as the most useful and necessary work to be studied by every Zarathushtrian, and by those who might desire to understand and grasp the spirit of the ancient Religion of Zarathushtra as it was practised and observed in those early days. As its name signifies it is a veritable encyclopædia of religion and the author or authors have included within its pages a lore of knowledge which is almost exhaustive and all-sufficing. We again cannot fail to admire the great love and veneration shown by the writers to the teachings of Zarathushtra and the great Religion propagated The Dînkard supplies us with a record of the him. customs in vogue among the Irânians of the time when the great compilation saw the light of day, and also fully illustrates the high moral ideals and lofty ethical principles held by those people. If the nineteen volumes of the Dînkard help to some extent the readers of these pages in better understanding these ideals and principles, I should feel that the time and labour devoted to elucidating these truths by my worthy father for well nigh twenty-five years and by myself for an equally long period were well rewarded.

Concluding I beg to give my most grateful thanks to the esteemed Trustees of the Sir Jamshedji Jijibhai Translation Fund for their kind patronage to this volume. It was principally due to their support and encouragement that the work of translating this great Pahlavi work was undertaken and carried on through all the long years.

123, CUMBALLA HILL, Bombay, 22nd November 1928.

THE DÎNKARD.

BOOK IX.--(continued).

CHAPTER LII., BAGA NASK.

th. (1) Haftûm fargard, Tâ-ve-rad, havât mûn bar pavan frârûnîh yakhsenunêd, aşh gêhân î yaşharâyîh min merenchînîdan...; hanâ-cha râî, mâ bar pavan frârûnîh dâshtan pavan a-bâharînîdan î shaêdân (va) sarîtarân, va bâharînîdan î yazadân va shapîrân ajash yehevûnêd; va amat aêdûn vabîdûnayên, maînûg bûn bar aŏj-âŏmandtar yehevûnêd pavan pâspâninîdan î bar min merenchînîdârân. (2) Va denâ-ich, aêgh mûn Aûharmazda pavan tanû mâhmânînêd, aşh yaşharmôg-ân-ich daêna î Aûharmazda rûbâg kardan kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ yaşharmôgân yaşharmôgîh i Aharman dîn sâkhtag, lâ barâ pavan Aûharmazda shemîh baên rûbâg tûbân

^{1.} Some words are understood here. Perhaps none in

निरक्ष । त्रिरति तत्त्वात क्ष्मित तत्त्वात क्ष्मित तत्त्वा क्षाव क्ष्मित निरक्षि तिरक्षित क्ष्मिति विद्या । त्रिक्षित क्ष्मिति । तत्त्वात विद्यात विद्यात

kardan, va yasharmôgîh âsrûnîh, yasharmôgân âsrûnân, brâdarvadîg hamêstâr havd-nd, va hamâî amat âsrûnîh va âsrûnîh amaragânîhâ pîrûjîhênd yasharmôgîh yasharmôgân amaragânîhâ aôshênd, va amat yasharmôgîh va yasharmôgân amaragânîhâ chîrîhênd, va âsrûnîh va âsrûnân nizârîhênd; va âsrûnân avartar aŏj (va) pîrûjîh amat-shân âsrûnîh dravîst vîmônd-gâs; afshân dravîst vîmônd-gâs âsrûnîh-ich î pavan mardûm shâyad yehevûntan, pavan Aûharmazda mâhmân padashîh yehevûnêd.

⁽³⁾ Madam spûrîgîh î âsrûnîh pavan ŏld chîhar kevan, amat amargân âsrûnân Aûharmazda maêsnô yehevûnd, âsrûnîh âsrûnân amâvandîh vakhshîd, va yasharmôgîh yasharmôgân gûrdîh vânî-haît, va yasharmôgân avîr barîsh î âsrûnân zannî-hênd, afshân tûbân î madam Aharman daêna pavan Aûharmazda shemîh rûbâg kardan âsrûnî-haît va yasharmôgîh

الم مرااس شمه رسه من اورد د ار ها رامده د را مماره ا الماده المراام المرام المرام

nîhân yakhsenund. (4) Va âkhar öld-shân-îch, pavan âsrûn shenih, daêna î Aûharmazda, chigûn-shân yeplekhûnast va narm kard yekavîmûnêd, amat-îch kâmag yazadân yasharmôgîhâ adin-ash a-kâm râstîhâ yemellûnd va châshênd, va rûbâginênd.

⁽⁵⁾ Va dend-ieh, aêgh afdîh î Aûharmazda paêdâgînêd, mûn zak î aêvar-zimân ŏl var vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ pavan var var'zishnîh zak î var-âŏmand zŏharîg aêvar rŏshnîh, pavan maînûg zôrîh, ŏl chashmân vînâv-dahagî-haît, benafshâ haît afdîh î Aûharmazda. (6) Va dênd-ieh, aêgh mûn bûkht va aîrikht paêdâg vichîr î padash vabîdûnayên, ash ŏl ŏlâ î padgâr dârishn yashârûb shnâyishn kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ-ash nîyâzag ŏl nîyâzag nafshâ yehamtûnînêd, padash hû-srûbînîd-ieh yehevûnêd. (7) Va denâ-ieh, aêgh-ash nîrang-ieh î var yehabûnt yehevûnêd, mûn sûd ŏl yasharûbân; hanâ râî, mâ nîrang î var pavan rûbagih î var yehevûnêd, va

^{1.} DE. 14004#1 -2. DE. 400 -3. DE. 1

त्य अस्ति क्षित्य । समी दिसेत क्षित्य क्षित्य क्षित्य क्षित । तिस् क्षित क्षि

daênîg var pavan khûdâyîh sajîtûnêd; dend yaşharûb vêh-daênaân havd-nd, afşhân sûd zak î amargânîg î hait khûdâyîh kevan; kolâ mûn pavan zak sûd ŏl yaşharûbân î vêh-daêna-ân yehabûnt, kardâr-îch î nîrang î var yehabûnt kardâr yehevûnêd, md zak sûd dahishnîh bûn haît nîrang-ich î var. (8) Va dend-ich, aêgh mûn ŏl daêna rûbagînîdâr aêrpat va aşhavan yehabûnêd, aşh nîrang-ich î var pâêdâgînîd; hanâ-cha râî, md châşhîdâr va hû-amûrzîdâr mânsar yehabûnd zyaşh nîrang-ich î var pâêdâg.

⁽⁹⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn dâêna î Aûharmazda manîtunêd, mûn-ich pavan zak afzûnîg nêvagîh vabîdûnayên, dânâgîh vakhshînîdâr yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ gabrâ dânâgîh pavan denâ 2 râs vakhshînêd, ayôv benafshâ yemellûnêd âmûjêd, ayôv bâhar î dzâdîh ŏl dânâgan andâzagînêd, mûn gûftâr va âmûkhtâr yehevûnd î dânâgîh. (10) Va denâ-ich, aêgh-ash franâmishn

האילו המונמלו החון וך הקחר ו האהמלאות ר בד בחמא ופחותן האהמלאות ש בד ווה הקחר ו האהמלאות ר בד בחמא ופחות המאוחר ב בד בחמא ופחות המאוחר הוו האומו בר ביחר וחחאן האומו הוו האומו הא האומו האונו בנמאון הא וך ופחאו הא ול ופחאות איו וך ופחאו האינו להאונו לאוד ו וק ווה בהחרם ול האחרו ויק ווה בהחרם האומו האינו ויק ווה באחרה האונו להאונו לאוד ו וק ווה באחרה האונו התאונו איו ול ופחות האונו האונו וא ול ופחות האונו האונו וא ול ול האונו ה

ở Aûharmazda, mûn ở l var zidâr yasharûb kîrâ va vîr barâ châshêd, aêgh pavan dastôbar î ŏlâ yakhsenunêd; mâ, min zak chîgûn dâm dâdârîh î spûrîgîh pavan dâm parvardârîh î Aûharmazda, pavan spûrîgarîh zyash nafshâ dâdârîh yehabûnt, zak gêhân var zîdâr yasharûb ŏl parvardârîh zyash dâmân; min zak barâ, aîrîh va shnâyînîdârîh î zak i gehân var zîdâr yasharûb padvastag haît ŏl aîrîh va shnayînîdârîh î dâdâr.

⁽¹¹⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn mînishn ŏl daêna î Zaratûhshtra yehabûnêd, ash rûbân ŏl Zaratûhshtra yehabûnt yehevunêd; hanâ-cha raî, mâ ŏl yehabûntan î gabrâ mînishn ŏl daêna î Zaratûhshtra padvast yegavîmûnêd padîraftan î Zaratûhshtra rûbân î ŏld pavan bûkhtan min dûshahû. (12) Va denâ-ich, aêgh mûn ŏl mardûmân yazadân haêmîh âmûjêd, ash frâj ham-pûrsagîh-ich î ŏl Aûharmazda âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha raî, mâ yazadân haêm ahû ham-pûrs, Aûharmazda ham-pûrs-ich yehevûnêd.

(13) Va dend-ich, aêgh mûn gŏspendân bar pavan kh'êshîh î Aûharmazda yakhsenunêd, ash gŏspend ŏl ŏld î tûkhshâg î padmânîg yehabûnt yehevûnêd; hanâ-cha râî, md bar pavan kh'êshîh î Aûharmazda dâshtan pavan yehabûntan î ŏl kirfag, va yehabûntan î ŏl kirfag pavan bar kh'êshîh pavan bûn râstîhâ dâsht, va bûn râstîhâ dâshtan pavan-îch, gŏspend chîgûn min âzâdîh bûn baên dastôbarîh î zak î tûkhshâg î padmânîg pâh dâsht yehevûnêd. (14) Va dend-ich, aêgh mûn ŏl râdân râd, aşh afzûnî mîn afzâyînîdârân ŏl gêhân yehamtûn-înîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ râd zak-ich dahishn lakhvâr ŏl arjânîgâu yehabûntan râî, pavan gêhân afzâyînîdârîh amân-ich yehevûnêd î yazadân ŏld î fratûm padaşh hamsepâsî-haît. (15) Va denâ-îch, aêgh mûn gŏspendân râî anbâr vabîdûnayên, pavan-ich afzâyînîdan î dâdâr ŏl gŏspend kardâr yehevûnêd; mâ gŏspend afzûn pavan haîtîh zyaşh pavarishn

क्याका का ता महत्ति त दुष्टात्तिका क्रितात क्ष का काति कर्याता क्ष का कातिका क्ष का कर्तिका क्ष का कर्तिका क्षिति क्ष का क्ष्मिक क्षितिका क्षितिका

yehevûntan râî mûn gŏspendân râî parvarishn sajîtûnêd pavanich afzâyînîdan î dâdâr ŏl gŏspend kardâr yehevûnêd. (16) Va denā-ieh, aêgh mûn vâchag ŏlshapîrân châshêd, aşh khûrdârân-ieh âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mā min daêna khûrdârîh-chîmîg paêdâg, amat-aşh daêna ŏl şhapirân châshîd zyaşh zak-ieh frahâng paêdâgînêd, khûrdârân-ieh padash âmûkhtênd. (17) Va denā-ieh, aêgh mûn pâh va vîr pavan khvêshîh î lanā yakhsenunêd, aşh pavan dastôbarîh î Zaratûhshtra yakhsenunîdan âmûkht yehevûnêd; hana-cha râî, mā pavan khvêshîh î yazadân aêdûn dâsht yehevûnêd mûn pavan khvêshîh î Zaratûhshtra yakhsenunêd.

(18) Va dend-ich, aêgh mûn öl Gâyôgmard haêmân pâdakh-shâeîh yehabûnt, ash Zaratûhshtra daênân-ich khûdâyîh bavîhûnast yehevûnêd; hanâ-cha râî, md Zaratûhshtra daêna Gâyôgmard haêm, va Gâyôgmard haêm Zaratûhshtra daêna.

नेगाने। नेगाने। क्षाले के के नेग ति ति किम्पूरे किथि से ने । द निम्पूर्य । द निम्पूर्य । दि निम्पूर्य । दि निम्पूर्य से ने निम्पूर्य किथि से निम्पूर्य क

- (19) Va denâ-ich, aêgh amat baên khûdâyân aêvagânag, ash zak î râst milayâ haîtîgîhâ öl khûdâyân gûftan râs kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ aêvagânag pavan sûd gûftârîh vâfrîgân. (20) Va denâ-ich, aîgh mûn khûdâyîh zyash haît baên kâmag Aûharmazda yakhsenunêd, ash pâhlûm mindavam baên Aûharmazda kard yehevûnêd; hana-cha râî, mâ khûdâyîh baên kâmag i Aûharmazda aêdûn dâsht yehevûnêd, amat öld î khûdâî khûdash mûn khûdâyîh padash öl Aûharmazda yehabûnêd; va amat-ash nazdî va tangîh zak î pâhlûm avartûm mindavam öl Aûhârmazda yehabûnt yehevûnêd.
- (21) Va denâ-ich, aêgh mûn vâchag sûd-âŏmandân châshêd, ash âgâsîh î min daêna ŏl nafshâ rôshnînîd yehevûnêd; hanâcha râî, mâ daêna dânâgîh î pavan râdînîdârîh î ajaşh, pavan-ich lakhvâr pûrsîdârîh î hâvishtân vakhshî-haît. (22) Va denâ-ich,

का। किल्याले क्षेत्र क्षेत्रका काले। तिकाल क्षेत्रका का। किल्याले। किल्याले। किल्याले। किल्याले किल्ये किल्

aêgh mûn ŏl kh'âstâr râs va pand î frârûn âmûjêd, adînaşh mânsar âmûkht; hanâ-cha râî, mâ dânâgîh pavan frârûn râsîh î mâusar yehevûnêd. (23) Va denâ-ich, aêgh mûn mindavam î frârûnîh mînêd, aşh mânsar pavan frârûnîh dâşhtan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ mânsar pavan frârûnîh dâşhtan pavan frârûn-mînişhnîh yehevûnêd.

⁽²⁴⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn parvardârîh î dâmân pavan frârûnîh vabîdûnayên, aşh Vohûman Aûharmazda zâgîh; va mûn zak zyaşh baên dârişhn khûp yakhsenunêd, aşh Aûharmazda Vohûman abîdarîh gâs yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ kolâ frârûn parvardârîh zak zyaşh parvardag farzandîh baên-aşh aêdûn yehevûnêd chîgûn Vohûman baên Aûharmazda; va kolâ frârûn dâm pânag, madam zak zyaşh pâdag, abîdarîh aêdûn chîgûn Aûharmazda madam Vohûman. (25) Va denâ-ich, aêgh mûn parvardârîh zak î şhapîr dahişhn pavan frârûnîh vabîdûnayên, aşh dahişhn î şhapîr Aûharmazda yehabûntan

कितार । कितार कितार कितार कितार विकास ता कितार कितार

कात्मकणन त्रमा काला का का मिला का कि ता का का प्रमाला का का मिला का मिला

âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ paêdâgî-haît min parvardârîh î dahishn î pavan frârûnîh, levat $\hat{a}$ vichîdâr kûnishnîh î parvardâr, shapîrîh-ich î parvardag paêdâgî-haît; min vêhîh î parvardag dahishn vêhîh i ŏl $\hat{a}$ zyaşh dâdâr, va dâdâr î zak shapîr dahishn benafsh $\hat{a}$ haît Aûharmazda.

⁽²⁶⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn Aûharmazda maînûgîhâ madam nafshâ tanû khûdâî vabîdûnayên, pavan kûnishn khûdâî yehevûnêd; hana-cha râî, mâ mûn Aûharmazda madam tanû khûdâî vabîdûnayên khratû sardâr, va khratû sardâr vichîngar vinâs va kirfag, hamârînâg vinâs va kirfag, hamârînâg mîn vinâs pâhrîj kirfag var'z, va min vinâs pâhrîj va kirfag var'z madam kûnishn khûdâî yehevûnêd. (27) Va denâ-ich, aêgh-ash Spendarmad öl Aûharmazda yehabûnt yehevûnêd, mûn baên Aûharmazda aêdûn tarsagâî chîgûn bertâ baên ab; hanâ-cha râî, mâ-ash Spendarmadîh Aûharmazda kard yehevûnêd.

^{1.} DE adds 1 -- 2-2. DE, repeats.

סמווה של (31) של של בר של והאומא ר וך הקחריוטו שה שלו בר של והאומא הההתהו שהוות של החורה החוות של האומאו החור שה החוות של הידר של האו וב הקום של הידר של הידר

⁽²⁸⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn pâhrîj î gŏspendân mînêd, ash yehevûnêd zak khratû mûn gŏspend padîh yehabûnêd; hanâ-cha râî, mâ khratû î gŏspend dâdârîh î âînînag baên mardûm kard yegavîmûnêd; va amat mardûm mînishn ŏl zak khratû kh ahîshnîg pardâzênd ayâvênd. (29) Va denâ-ieh, aêgh mûn gŏspendân gûshn pavan gâs shedkûnã, ash pâhrîj-ieh î gŏspendân mînîd yehevûnêd; va hanâ-eha râî, mâ gûshn-shedkûnishnîh dâdârîh yehevûnêd, va mûn dâdârîh vabîdûnayên parvardârîh-ieh mînêd.

⁽³⁰⁾ Va $\text{den}\hat{a}$ -iệh, aệgh mûn tanû $\text{bar}\hat{a}$ δl aêrpatân ârâst, aṣh râs î δl tam $\hat{a}$ âmûkht yehevûnêd; hanâ-ệha râi, m $\hat{a}$ râs î δl tam $\hat{a}$ min daêna paêdâg, afaṣh nimûdâr aêrpat; âkhar mûn δl aêrptân pavan hâviṣhtîh ârâst, aṣh zak râs khavîtunast, khavîtunînîd-iệh yehevûnêd. (31) Den $\hat{a}$ -iệh, aêgh mûn zak î mindavam vabîdûnayên î δl fraşhagard

^{1.} Inserted by me.—2. DE. *# for 16

किराति के किरानिक के भी ता । तम के क्षितान के किरानिक किरानिक

aîyyârîh, aşh mînishn î dâdâr-dehash yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ dâdârîh pavan frashagard mînîdârîh, va frashagard mînîdârîh pavan frashagard yehevûnêd, va frashagard yehevûnêd pavan mindavam î frashagard aîyyârîh kard, va mindavam î frashagard aîyyârîh kardan pavan far'zânagih mînishnîh, va far'zânagîh mînishnîh mînishn î dâdâr-dehash yehevûnêd.

⁽³²⁾ Va denâ-içh, aêgh mûn mindavam î amesûspendân jûshêd, ash öl mardûmân libbêmâ va mînishn î pavan lâ fradîpî-hastan î min râs î yazadân châsht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ mîn daêna î yazadân jûshîdan afzûnîg aŏjîh î yazadân, va min afzûnîg aŏjîh î yazadân vêşh pâdakhshâyîh î zya shân baên mardûmân, min vêşh pâdakhshâyîh î yazadân baên mardûmân pâdîyâvandîh î libbamâ va mînishn î mardûmân, pavan-ich lâ fradîpî-hastan zyaşhân min şhaêdân-ich yehevûnêd. (33) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan Vohûman tarsagâyîh vabîdûnayên,

^{1-1.} DE. 400 100 -2. DE. 8p for 16

المرادر الكمراك ما المراها المراد ما كمه ها همام المراهم المر

vinâs î baên ŏl kirfag gûmîkht padaşh nihûft yegavîmûnêd khadîtunêd; hanâ-eha râî, mâ tarsagâyîh î pavan Vohûman aîrîh î pavan frârûnîh yehevûnêd, padvast yegavîmînêd ŏl frârûn aîrîh a-kîgîh va a-karapîh, ŏl a-kîgîh va a-karapîh dravist î jân chashm, mûn padaşh vînâg vichîngar, va vichârdârîh yehevûnêd vinâs min kirfag.

⁽³⁴⁾ Va dend-ich, aêgh mûn ŏl râdân râdîh vabîdûnayên, aşh ŏl mardûm âvâm-dâdârîh-îch âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha, râî, mâ râd-dahişhn î min aîşh madam nafşhâ âvâm hangârdan, va pûr-vînâftîhâ va bûndag râmînîdârîhâ tûkhtan madam tûkhshêd; min zak barâ, nîrûg î râdîh baên mardûmân vakhshişhnîg yehevûnêd, pavan âvâm va avârîg dâsra-dahişhnîgîh tâptîg yehevûnd. (35) Va denâ-ich, aêgh mûn chand-aşh tûbân ŏl mindavam î Aûharmazda franâmêd, aşh a-zadârîh-ich î a-vinâsân âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ chand tûbân ŏl mindavam

Restricted to the matter cold and the little and 600 of the matter of the options of the matter of the options of the part of the options of the options

î Aûharmazda frû-vâftan vinâs fratûm lâ, kirfag chand tûbân kardan, pâhrîj î min vinâs mâdîgân, a-zadârîh î a-vinâsân. (36) Va denâ-ieh, aêgh mûn khûdâî va dastôbar yakhsenunêd, aşh Aûharmazda maînûgîhâ madam tanû î nafshâ khûdâî kard yehevûnêd; hanâ-eha râî, mâ ŏlâ yazadân, pavan âvâistîh î Aûharmazda, stih ahû va ratû havâ-nd.

⁽³⁷⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn kâr va dâdistân barâ vichînêd vêh-vînîdâr-ich yehevûnêd î aîshân; hanâ-cha râî, mâ aîshân khavîtunînîd aêgh khratû-âŏmand; va denâ zak î gûft yegavî-mûnêd, aêgh khratû î gabrâ min vichînag pavan mindavam paêdâg. (38) Va denâ-ich, aêgh mûn parvardârîh î pavan frârûnîh vabîdûnayên, dakhshagînîdâr-ich yehevûnêd î aîshân:; hanâ-cha râî, mâ parvardâr khûsh-yârag-ich va khûsh dakhshagînîdâr-ich yehevûnêd î aîshân, va denâ-ich zak î yemellûnêd, aêgh:—"Hamîshag vêh, khûsh, gôharûn mûn ölâ lâ pad î pûjîn."

^{1.} DE. 117 101190 -2-2. DE. 1100 \$1 -3. DE. 91 " "-4-4. DE. omita

⁽³⁹⁾ Va denâ-îch, aêgh mûn khûdâî mûn pavan farmân yehabûnt, ŏlâ î mânsarîg gûmârêd, va mîndavam ŏl ŏlâ yehabûnêd mûn âvâyad yehabûntan, aşh ŏl gûbişhn î râst î frârûn âvâyêd barâ bûrdan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ khûdâyân gûbişhn î râst î frârûn gûftan baên apâbimîh min khûp-hastişhn khûdâyîh, afşhân khûp-hastişhn khûdâyîh pavan denâ 2 avîrtar, hû-farmânîh va vichîdâr-dahişhnîh; va amat pavan farmân yehabûnt ŏlâ mânsarîg yegavîmûnînênd hû-farmânîh; va amat mindavam ŏl ŏlâ yehabûnd î âvâyad yehabûntan vichîdâr-dahişhnîh nîvârî-haît; afşhân min hû-farmânîh vichîdâr-dahişhnîh khûp-hastişhn khûdâyîh, va min khûp-hastîşhn khûdâyîh î apâbîmîh pavan-îch milayâ î râst î frârûn gûftan, va min apâ-bîmîh î pavan milayâ î râst î frârûn gûftan, dvâyêd debrûnişhnîh î ŏl gûbişhnîh î râst î frârûn yehevûnêd, (40) Va denâ-ich, aêgh mûn tanû bandagîh

^{1-1.} DE. שורטטושט ל min apa-nihanigih, "without secrecy".

14 केति कोती हैं के स्वित के से के के कि के कि के कि के कि कि विका । तिया । ति

barâ ŏl malkâân malkâ yehabûnêd, mûn-ich bar pavan kh'êşhîh î Aûharmazda yakhsenunêd aşh bûkht aîrikht nimûdârân maînûgân, pavan bûkht va aîrikht nimûdârîh nîrûg-ăômandînîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ tanû pavan bandagîh ŏl malkâân malkâ yehabûnt nîvârişhn î aîrîh, va bar pavan kh'êşhîh î Aûharmazda dâşht, bûn a-vinâsîh dâşhtan, va bar pavan frârûnîh hû-chînag kardan; min rûbâgîh î denâ 2 frârûnîh î baên gêhân rabâ afzûn dâdârîh yehevûnêd î ŏl hamâg şhapîr maînûgân va stihân mûn-aşh baên havâ-nd, zak-ich î bûkht va aîrikht nimûdâr yazadân.

⁽⁴¹⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aègh mûn amarg-rûbishnîh öl ŏld î hamâg rûbishnîh yehabûnt yehevûnêd,; ajash dâdistân-ich den $\hat{a}$ -ich aègh mûn ŏl $\hat{a}$ mûn rûbân î nafshd amarg yezbemûnêd kardan aîyyârîh vabîdûnayên; ash ŏl ŏld î hamâg nêvagîh kh $^{\rm v}$ âstâr hamâg nêvagîh yehabûnt yehevûnêd; mûn zak bavîhûnêd hamâg

nêvagîh dâdâr yehevûnêd; mûn ŏl ŏlâ mûn zak bavîhûnêd pavan barâ-rasishnîh î aôbash aîyyârîh yehevûnêd. (42) Denâ-içh, aêgh mûn ŏlâ î râmînishn râmînêd rûbân a-margînêd; hanâ-cha râî, mâ rûbân pavan kirfag yehevûnêd, va kirfag hamîg zak î râmînishn râmînîd haît. (43) Va denâ-içh, aêgh mûn hamî-shag nafshâ tanû baên kirfag yakhsenunêd, aşh pavan kadârchâî nêvagîh ar'jânîgîh bûndagîh va nêvagîh kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ hamîshag nafshâ tanû baên kirfag dâshtan bûndag, tûkhshâgîh î pavan kh'êshgârîh parvast yegavî-mûnêd jvîd-bêshîh-içh î kadârchâî, va jvîd bêshîh va bûndag nêvagîh haît î kolâ nêvagîh ar'jânîg.

(44) Va denâ-ich, aêgh mûn kh'àstag pavan dastòbar î aêrpatân yakhsenunêd, ash pâdakhshâyîh pavan dastôbar î ŏlâ-shân dâshtan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâkhûdâyîh nîvârishn va rûbâgîh pavan kh'âstag-ich. (45) Va

क्ष्रिकातिन ए भेमा छ। तास्ताला में ठायेत् ए मित्रा । विकास प्रमा । विकास प्रमा । विकास अप प्रमा । विकास विकास अप प्रमा । विकास विकास विकास विकास । वि

denâ-ich, aêgh mûn aîshân min frârûnîh pavan râmishn vabîdûnayên, ash vakhshishn afzûn î mîn Vohûman yehabûnt yehevûnêd; va hanâ-cha râî, mâ zak î frârûn râmishn yehabûnt yegavîmûnêd, min dâdâr î afzûn vakhshishn parvardârîh î dâmân.

⁽⁴⁶⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn Aûharmazda pavan tanû mâhmânînêd, va ŏl mardûm kirfag âmûjêd, aşh kolâ frârûn âmûg âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ Aûharmazda pavan tanû mâhmânînîdan vinâs lâ kardan ŏl mardûmân kirfag âmûkhtan, avîrtar benafşhâ kirfag kardan; va a-vinâsîh va kirfag-var'zîh rôêşhâ î kolâ âmûg, va mûn padaşh haît âmûkhtâr î kolâ vêhîh yehevûnêd. (47) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan ŏlâ î kirfag rûbâgînîdâr nêvagîh vabîdûnayên, aşh paêdâgîh î ŏlâ hû-dânâg pavan hû-dânâgîh âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ mas paêdâgîh î pavan hu-dânâgîh nêvagîh pavan şhapîrân kardan yehevûnêd. (48) Va dena-ich, aêgh mûn farmân pavan

अभि ८ मार्थित का असे मार्थित के क्ष्मि का क्ष्मित ६१ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्षमित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष्मित ८ का क्ष

கிருள ஆர்கள் கிருவ கிருவ (48)

CHAPTER LIII., BAGA NASK.

- темм поень ог 110 че т апм ным 1611 ко 1614 апне-пр поень типерать то рановар правод правод

- (49) Âzâdîh yaşharâyîh pâhlûm haît.
- LIII. (1) Hashtûm fargard, Hvamaît, havd-t mûn öl aîshân khratû âmûjêd, ash min yasharmög pavan yasharûbbarîshnîh lâ fradîpî-hastan-içh âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, md zak î âmûkht lâ fradîpî-haît.
- (2) Va dend-ich, aêgh mûn Aûharmazda aêdûn tarsagâî chîgûn bertâ abû, va mun-ich frârûn var'zîdârân râmînîdâr, ash amesûspendân Spendarmad jûshîdan-ich kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mû pavan zak Spendarmad î Aûharmazda

mindavam î Aûharmazda yehabûnêd aşh Aûharmazda pavan tanû mâhmân kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ Aûharmazda baên stih gâs pavan khûdâî î hû-farmân tanû avîrtar.

किराय का का किर्याल के कार स्टिस क्षेत्र कार्य कार कार्य का

व्यक्तिकेश तिता विशिद्ध के संक्षित नाति का मान्ति । तिर्मातिक व्यक्ति मान्ति । तिर्मातिक व्यक्ति मान्ति । तिर्मातिक व्यक्ति मान्ति । तिर्मातिक व्यक्ति । तिर्मातिक । विश्वकार ।

क्ट , मा विताम कामित गिमत मिन कामित मिन मिन मिन भिर्मा कामित मिन भिर्मा क

tarsagâih, va shapîrân râmînîdârîh î ölâ, amesûspendân ölâ Spendarmadîgîh jûshênd va yakhsenund. (3) Va denâ-içh, aêgh zak î Vohûman-jûsh ash khratû daêna î Aûharmazda lâ nasânînîdan âmûkht yehevûnêd; hanâ-çha râî, mâ khratû daêna pavan frârûnîh yakhsenunêd; ajash aîshân madam âmûkhtênd.

⁽⁴⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn tanû pavan hâvishtîh barâ ŏl aêrpatân yehabûnêd, mûn zak î lâ khavîtunêd lakhvâr pûrsêd, aşh âmûg âmûkht yehevûnêd ; hanâ-cha râî, md mûn tanû pavan hâvishtîh ŏl dânâg aêrpat yehabûnt, lakhvâr pûrsîdârîh î dânishn hû-dânâgîh vakhshêd, azash dânâgîh dûstân andâzag afash vabîdûnd, va hâvishtîh aêrpadân lakhvâr pûrsîdârîh î zak î lâ khavîtûnd vabîdûnâñd.

⁽⁵⁾ Va denâ-ich, aegh mûn pavan avezag jûshishnîh levat $\hat{a}$ Zaratûhshtra, ham mûn amesûspendân kâm va farmân shapîrân a δ jô-yehabûn yehevûnêd, hanâ-cha râî, md

^{1-1.} DE. טישיין טיישיין ---2. Inserted by me.

- क्रीतमा निक्र क्रांति क्रिया क्रीतिक्षक्ता है क्रिया क्रांति विश्व क्रिया क्रिया क्रांति विश्व विश्व क्रिया क्रिया क्रिया क्रांति विश्व क्रिया क्रिया विश्व विश्व विश्व विश्व विश्व विश्व विष्ट विश्व विष्य विश्व विश्व
- क्रातिसा केतित हा। हुत्य्याति । शिततमा क्रित्सा तता हुत्याति तथा प्रमातमा क्रित्सा कित्या ततासा अप मा प्रथमितमा क्रित्सा क्रियाति । शितिमा क्रित्सा क्रित्सा क्रित्सा क्रित्सा क्रित्सा क्रियाति भाति भा तथमितमा क्रित्सा क्रित्सा क्रियाति । शिक्षित्सा क्रियाति । त्रियाति । त्र

denâ 2 hûnar min mâdîgân chîgûnîh î Zaratûhshtra. (6) Va denâ-ich, aêgh mûn Vohûman jûshêd ash pavan vichîngarîh Aûharmazda shnâyînîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, md Vohûmanjûsh va khratû-jûsh khratû âmûkht; va khratû âmûkht vichîngarîh, va vichingar Aûharmazda shnâyînîdâr yehevûnêd.

⁽⁷⁾ Va $\text{den}\hat{a}$ -iệh, aệgh mûn mînîshn δl daêna î Zaratûhshtra yehabûnêd khratu âmûkht yehevũnêd; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ shapîr daêna hamâg khratû pavan mînishn aôbash dahishnîh âmûkhtî-haît.

⁽⁸⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn kh'astag pavan dastôbarîh î Zaratûhshtra dâshtan âmûkht yehevûnêd, mûn sûd-ăômandân tarsagâî; hanâ-cha râî, md mûn daêna bûrdârân tarsagâî kh'astag pavan dastôbarîh daêna-bûrdârân yakhsenunêd, amat-aṣh pavan dastôbarîh ŏlâ-shân dâsht, aṣh pavan zak î Zaratûhshtra dâsht yehevûnêd.

^{1.} Better bye -2. DE. Here's

CHAPTER LIV., BAGA NASK.

स्थ किम 14 1461 - 1 किन के किस 14 1461 किस के 14 1461 किस के 14 1461 किस के 14 1461 किस के के किस के किस के के किस के किस के के के किस के के किस के के किस के के किस के के के किस के किस के किस के किस के किस के किस के के किस क

⁽⁹⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh gad $\hat{a}$ -îh ŏl nafṣh $\hat{a}$ padvast yehevûnêd, mûn kh vêṣh-gârîh vâbîdûned. (10) Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh-aṣh kirfag î dahiṣhn vaêrâstârîh nafṣh $\hat{a}$ yehevûnêd, mûn nafṣh $\hat{a}$ tanû ba $r\hat{a}$ vaêrâst.

⁽¹¹⁾ Âzâdîh yaşharâyîh haît pâhlûm.

LIV. (1) Nuhûm fargard, Yatâyîsh, havâ-t mûn Aûhar-mazda stâyêd aşh kûnişhn pavan gâsânîgîh âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ Aûharmazda-ich stâyishn pavan kûnişhn chim; mûn kûnişhn-l bûr'zîd aşh zak kûnişhn kardan-îch âmûkht yehevûnêd, Aûharmazda kûnişhn gâsânîgîh haît avêzag vêhîh. (2) Va denâ-ich, aêgh mûn kirfag rûbâgînîdârân vakhshînêd, aşh radîg-kûnişhnîh âmûkht yehevûnêd; hanâ râî, mâ rûbâgîh kirfagîh va radîh kûnişhnîh 2 vâchag î aêvag mûn amat chim

לודי נוחנת ונפטון באה לווחתה האהמאו נוחנת נוחנת הוופאו ו אם באוופא אים באוופא אים

amat rûbâgînîdârân î kirfag vakh $\mathfrak{h}$ hînêd, rûbâg kirfagîh bûr'zêd; va amat rûbâg kirfagîh bûr'zîd radîg-kûni $\mathfrak{h}$ hnîh stâyîd va âmû $\mathfrak{h}$ ht-i $\mathfrak{h}$ h yehevûnêd.

⁽³⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh ŏl kolâ ar'jânîg zak î ar'jânîg zak î âr'zûg yehabûnt yehevûnêd, mûn mânsar farmân padaṣh âmâr ŏl ŏlâ î rastagîg farzânag; va denâ vâch nimâyêd-ich vichârdan î khûdâyân hamâg î gêhânîgân nîyâzag pavan aêvag hangerdîg kârîh î haît gûmârdan î pavan hâm gêhân farmâdârîh î aêvag î aŏbâm farzânag. (4) Va denâ-ich, aêgh-aṣh tanû ŏl ṣḥapîrân dâmân aîyyârîh râdînîd yehevûnêd mûn-aṣh kûniṣhn fraṣḥagard aîyyârîh; va denâ-ich vâch nimâyêd-ich rabâ zôrîh chîgâm-ich kirfag, pavan zak î kolâ kirfag fraṣḥagard aîyyârîh va hâm dahiṣhn râdîh yehevûnêd.

⁽⁵⁾ Va denâ-iệh, aêgh mûn ở berâ tarsagâyîh î baên abû âmûjêd, mizd-iệh î pavan tarsagâyîh baên dâdâr ở l ở là aigh

ר אלא שייטר עד ר אירורים און אריף און איריאפאון פאוופאו ואיני ר אלא אין אלאפאוע אין אין אין אין אין אין אין אי

âmûkhtan kh'êshînîd yehevûnêd; hanâ-eha râî, md chimîg tarsagâyîh î baên abîdarân afshân parastishn padvastag haît öl tarsgâyîh î baên dâdâr afash parastishn. (6) Va denâ-ieh, aêgh mûn öl ölâ î nafshâ nafshâ rûbîshn, aêgh öl kadârehâî baên zak zyash nîyâzag, dâdâr nêvagîh kardâr î kâdâ shapîr dahishnân yehevûnêd; va denâ vâch nimâyêd-ieh madam mûn amat î dâdistân ajash rûbâgîh, î pavan zak î amat dâdistân yehabûnt, î öl kölâ aîsh zak zyash nîyâzag yehevûnêd, haît nêvagîh î ambâstag. (7) Va denâ-ieh, aêgh mûn pavan ölâ î var'zîdâr nêvagîh-gar, ash göspend afzâyînîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ râmînîdâr î var'z-garân afzûn î var'z göspend mas var'z î gêhân haît.

⁽⁸⁾ Va denâ-ich, aêgh-ash zak î yasharâyîh râs i daêna kh eşhînîd yehevûnêd, mûn hû-mînîdâr pavan yasharâyîh i dâêna; va denâ-ich vâch nimâyêd-ich vîmônd î

मिटिन क्षिति क्षित क्षिति क्ष

% 110 mander Ayaha ankon (11).

hastishn î madam shapîr daêna; mâ mûn pavan shapîr daêna lâ hû-mînîdâr amat-ieh aûshmûrdâr î daêna haît, yasharmôg-ieh yehevûnêd; va mûn hu-mînîdâr lâ pavan shapîr daêna aga-dîn yehevûnêd; va mûn râst mînêd hû-mînîdâr pavan yasharâyîh daêna-îg, va yemellûnishn î pavan shapîr daêna yehevûnêd. (9) Va madam 3 vâehag frâj bûrdâr î hamâg mardûm hieh-ân ŏl yazadân aîrîh, aêvag î bar, va aêvag î bûn, va aêvag î tanû va jân; va zak î bar tûkhshishn mûn bar ajash, va zak î bûn sûd mûn râî bûn âvâyishnîg, va zak î tanû va khayâ mînishn î râyînîdâr î kolâ 2 pavan aîrîh î yazadân dâshtan. (10) Va denâ-ieh, aêgh padvastag haît ŏl dânâg vêh-dûstân afzûnîgîh ŏl râmînîdârân râmishn, ŏl aîrân âfrîgân, ŏl khvishkârân padûgîh.

(11) Âzâdîh pâhlûm yaşharâyîh haît.

CHAPTER LV., BAGA NASK.

- ताल्डााहु। दु नेकातामा ताल्डााका तरित्ताका क्षाक्ष्या है। दु नेकातामा ताल्डााका तरित्ताका ताल्कााका क्षाहित तामकाता ताल्काा क्षाहित ताल्का तालावा क्षाहित व्याप तालावा क्षाहित व्याप तालावा क्षाहित व्याप तालावा क्षाहित व्याप तालावा क्षाहित ताल्का वालावा क्षाहित वालावा क्षाहित वालावा क्षाहित वालावा वालावा क्षाहित वालावा वाला
- नित्रम् हा निवार क्षेत्रका क्षेत्रका कातरिक ना क्षित्र हा निवार कर्ताका हा। द्वार कार्याका कार्याका कार्याका कार्याका कर्ताका क्षेत्रका कार्याका कर्ताका कार्याका कार्याका कर्ताका कार्याका कर्ताका कार्याका कार्

Lv. (1) Dâhûm fargard, Yâ-shîyŏtan, havâ-t ŏl-aṣh fraṣha-gard tûbân sâhmân aîyyârînîd yehevûnêd, mûn chand-aṣh tûbân kirfag-var'z; hanâ-cha râî, amat kolâ kirfag fraṣhagard aîyyârîh chîgûn paêdâgînîd; va mûn vêṣh-kirfagtar fraṣhagard aîyyârtar; âkhar mûn chand-aṣh tûbân kirfag-var'z aṣh tûbân sâmân ŏl fraṣhagard aîyyârînîd yehevûnêd. (2) Va denâ-ieh, aêgh-aṣh yaṣharmôg mûn nîyâzânînîdan î mardûm vizûd yehevûnêd min khûd-aṣh ŏl Aûharmazda yehavûnêd; hanâ-cha râî, mâ a-jîvâgî-haît rŏshnî-haît âyînînag î mardûm yehevûnêd dûṣh-ahû parvânagîh yaṣharmôg baên khadîtûnd, va zak amat-ṣhân khadîtûnt a-kârî-haît.

⁽³⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aegh mûn âr'zûg ŏl dânâgîh ash dânâgîh vakhdûntan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ dânâgîh âmûkhtîd pavan zak î âmûg î kolâ farhâng bûn âr'zûg î aobaşh, va mardûm dânâgîh î ŏlâ bûr'zând; afṣhân

विमाहिता तथा। तथा किया किया तथा। विकार तथा। विकार तथा। विकार तथा। विकार विकार

âr'zûgî-haît ŏl âmûkhtan visûbârênd va vakhdûnd. (4) Va denâ-içh, aêgh-aşh yaşharmôg kûşhtan âmûkht yehevûnêd şhapîr mûn ŏl şhapîr hamî-haît; hanâ-cha râî, mâ Aharman aŏşh min hamîh î şhapîrân yehevûnêd. (5) Va denâ-içh, aêgh mûn pavan Vohûman vişhûftâr aşh pavan Vohûmanîg khûdâyîh afzûn kardan âmûkht yehevûnêd; vînâs-gârân dâdîg pûhalînîd Vohûmanîg vişhûpişhn, va min khûdâyân va dâtôbarân farmâyişhn padaşh haît vaêrâyişhn afzûn î gehân.

⁽⁶⁾ Va denâ-ich, aêgh-aşh mas-dâdistânîh âmûkht yehevûnêd mûn yazişhn ŏl Aûharmazda; hanâ-cha râî, mâ Aûharmazda şhnâsîh afaşh parastişhn pargân bûn; va khûdîh va hangerdîgîh î hamâg kirfag benafşhâ haît mas-dâdistânîh î aûstîgân mûn-aşh nîvârişhn pavan khûdîh, afaşh mâhmânîh avîrtar pavan yazişhn; min ham chim, bûn dârişhn î mas-dâdistân î yazişhn î

त कत्मा त किरमा १ कमत ६० तिकाम किरमा कता त किरमा विकास किरमा त किरमा कि

شامكتر د هدكده عجوى د هدكده هاما الح شارك هودك المعك شامكتر د هدك المعكم ملاوده عجوى د همك مكوده على هامك المحمل المحمل

Aûharmazda nafshâ, va avârîg kirfag—amat-ieh ghal hêmôggûn yazishn î Aûharmazda ajash—pavan mas-dâdistânîh paêdâgîh âvâyad, va ham-tanû amat pavan mas-dâdistânîh, ayôv pavan mas-dâdistântarîh paêdâg yehevûnêd; adîn-ieh-ash vâlishn madam denâ pargân. (7) Va denâ-ieh, aêgh yashtârîh î yazishn nîyâzagân dahishn haît î ŏl dahishn ar'jânîgân, va dahishn î ŏl dahishn ar'jânîgân sâkhtârîh haît î yazîshn î nîyâzagân.

⁽⁸⁾ Va denâ-iệh, aêgh-aṣh râs î yaṣharâyîh, va zak-iệh î zak râs padaṣh khadîtunî-haît, mîzd-iệh î aêvar'zîgân î padaṣh âmûkht yehevûnêd mûn kûniṣhn yazadân sûd; hanâ-eha râî, mâ yazadân sûdîh, va amargân sûdîh î benafṣhâ haît daêna î yazadân î nimûdâr, zak î yaṣharâyîh râs va zak-iệh î padaṣh aêvar'zîgân mizd. (9) Va denâ-iệh, aêgh âmûkhtâr î pêṣhagân mîzd-iệh î pêṣhagân sûd ŏl âmûkht pêṣhagân

^{1.1.} DE: עיף ו-2. DE. שנים -3. West reads sakhtårih.

לישקישון ו מיפטטישון שיוושן מענישן מער שה שה טטמי פעל פון

CHAPTER LVI., BAGA NASK.

râdînîd va kh'êşhînîd yehevûnêd; hanâ-çha râî, m $\hat{a}$ yazadân kâr pavan âmûg sûdî-haît.

- (10) Âzâdîh haît pâhlûm yaşharâyîh.
- Lvi. (1) Yâzdâhûm fargard Yêsna, havât hamâgîh î var'zîdan, va zak-ieh î var'zî-haît, kirfay kh'êşhînîd yehevûnêd yaşharûb mûn ŏl yaşharûbân châşhêd nêvagîh; hanâ-cha râî, mâ mîn zak î var'zîdan, zak-ieh î var'zî-haît kirfag, hamây aêvay anbâr î min var'z î kâdâ dahişhn î şhapîr vad frashagard, navag navay mûn yaşharûbân nêvayîh châşhişhnîh ŏl hamîh î yaşharûbân va var'zîdârîh î zak anbâr yehamtûnêd, zak-ieh levatâ avârîg yaşharûbân pavan kh'êşhîh î zak anbâr ham-bâjîh. (2) Va denâ-ieh, aêgh chîgûn pâhlûm ŏl nafşhâ vabîdûnayên, mûn mânsar mînîdârîh pavan zak î

^{1-1.} DE. rouff -2. DE. omits the word from -3. DE. row -4. Omited.

amesûspendân, mûn-içh ŏl haîtîgân a δj zyaşh haît pavan aîyyârîh i shapîrân yaksenunêd. (3) Va denâ-ich, vâch nimâyêd mas bâharîh î aîşh baên zak anbâr, mâ amat-ich ghal hambâjân î madam zak anbâr mûn vêşh va mûn-ich kam var'zîd, zak anbâr pavan râs î hamîhâ var'zîdârîh, pavan mâ kh'êşhîh zyashân hamâg yegavûnûnêd, adinash vêsh var'zîdârân, pavan frehist bûn kh'êshîh î zak var'zishn, va pavan-ich zak mûn var'zîdârân, avîrtar min zak î ölâşhân vêşh var'zidârîh, ŏl zak farâkhûîh mad havdnd, va pavan-içh râdîhâ masîhâ va khûdâyîhâ kh'êshîh î vêşh var'zîdârân, a-bêşhîhâ kasîhâ va bûndagîhâ nîyâzagîh î kam-var'zîdârân; zak anbâr baên zak kh ^{v} êşhîh, va rabâîhâ $fr\hat{a}j$ îh î madam kam var'-zîdârân, gûftan chimîg. (4) Va denâ-ich, aêgh-ash kûnishn kirfag mûn râdîh öl amesûspendân; hanâ-cha râî, mâ pavan kam-var'zîdârîh î yazadân, î benafşhâ haît zak râdîh, kâr va kirfagî-haît.

他)ル もかんの 1mmの h mb ~の c a fb 1 (5) * او عرض اور مومدور المرابع عراب المردوم المردوم المردور المردور المرابع المردور المر سرده العاد و دوما كدوس الله الما كالمال المردوبال ر فراس قاد مدورد ورك مورد والمعلم ع عرفه على المعافية معمد न दिन प्रमा किन्तु किन क्ष्माका है (9) । तथे मनित क् שישלע פטאו ו ושיבטאו פוקו שוושו או ששו נ שישלע اوالې کسن د مل همامه د ملاهمه د رومه مادو שור الكاران في المراجع في المراجع ال פאנו פין ב ושוושוו שטי שטיטן שלענישו 8 (8) ו אשא שישטי שוו באו ועלוטי טיוווטוו או נוטיווטוו טאו טיוענטי וונו 8 101110 Jens 51

⁽⁵⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh baên kolâ 2 ahvân pâhlûm yehevûnêd, mûn ŏl mardûm pavan kh vêṣhgârîh zîviṣhn-kh ahîṣhnîh âmûjêd; hanâ-cha râî, mâ bûjâg haît zyashân pavan zîviṣhn kh ahîṣhnîh, va rûbân pavan kh vêṣhgârîh, ajaṣh latamâ min mardûmân, tamâ min yazadân pâhlûmîh yehamtûnêd. (6) Va denâ-ich, aêgh-aṣh zak î Aûharmazda yaziṣhn va nîyâyiṣhn kard yehevûnêd, mûn dâd î Aûharmazda pavan-ich râs î ham-mîniṣhnîh va ham-sepâsîh î levatâ hamâg yaṣhtârân î Aûharmazda. (7) Va denâ-ich, aêgh-aṣh pavan daêna sardârîh yehevûnêd, mûn vabîdûnêd daêna dânâgih navag navag; hanâ-cha râî, mâ kolâ dânâgîh î vabîdûnêd ajaṣh masîh-l afzâyêd. (8) Va denâ-ich, aêgh-aṣh pavan daêna vârûnîh yehevûnêd, mûn bavîhûnêd daêna dânâgîh navag navag; hanâ-cha râî, mâ chand vêṣh bavîhûnêd, ŏl daêna dânâgîh nazdîgtar yehevûnêd.

⁽⁹⁾ Va denâ-ich, aêgh-aşh mardûm zîvişhn kh'ahîşhnîh dastôbarînîd, mûn öl mardûm mindavam dahishnîh dastôbarînêd; hanâ-eka râî, mâ dastôbarîh madam mindavam dahishnîh levatâ zak î pavan zîvishn kh'ahîshnîh ham-band; ângûn aêgh mûn mindavam dahishnîh dastôbar-gâs, khayâ zyashân min anâsânîh-ich; mûn zîvişhn kh'ahishnîh dastôbar-gâs, aşh mindavam dahişhnîh-ich dastôbar-gâs. (10) Va den $\hat{a}$ -ich, a $\hat{c}$ gh-a $\hat{c}$ h padiri $\hat{c}$ hn va dakh $\hat{c}$ hag va g $\hat{c}$ bi $\hat{c}$ hn ölAûharmazda yehabûnt yehevûnêd mûn mîn daêna zak î lâ khavîtunêd min zak mûn khavîtunêd lakhvâr pûrsêd; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ dânâ $\hat{g}$ îh pavan den $\hat{a}$ 3 s $\hat{p}$ ûrîgî-haît ay $\hat{a}\hat{v}$ işhn va dakhshag va gûftârîh, va kolâ 3 pavan zak î lâ khavîtunêd lakhvâr pûrsîd yehevûnêd. (11) Va denâ-ich, aêgh-ash milayâ î Aûharmazda âmûkht yehevûnêd mûn padîrişhn aîyyâdîh va gûftârîh i daêna âmûjêd; hanâ-cha râî, mâ denâ aûşhmûrişhn î zak i hangerdîgîh.

^{1.} DE. אין עבטאטיי khvahishnîh.

त्यासासा मेंकीत हा। द्र तम धासाक ततित तथाका प्रमिसा त्यासा के का हिता हुर तम धासाक ततित तथाका प्रमिसा तथाला के के के काले त तथातित तथाला प्रमिसा का किताते हा। द्र तम धासाक हु। तथातित तथातित हा। तथातित हा। तथातित हा। तथातित हु। तथित हु। तथातित हु। तथातित हु। तथातित हु। तथातित हु। तथातित हु। तथित हु। तथातित हु। तथाति हु।

⁽¹²⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh pâhrîj va tarsagâyîh î âtâṣh kard yehevûnêd mûn ŏl âtâṣh râd madam mindavam i barâ yehabûnêd va pâhrîj; va tarsagâyîh î âtâṣh vabîdûnâñd ŏlâ padaṣh ham-mizd yehevûnêd. (13) Va denâ-ich, aêgḥ mûn pavan aûrvâkhmanîh daêna î Aûharmazda châṣhêd, aṣh pâhrîj va tarsagâyîh î âtâṣh, chîgûn min daêna paêdâg, kard yehevûned; hanâ-cha râî, mâ-aṣh zak-ich âmûkht pavan kûniṣhn î min zak âmûjiṣhn ham-yehevûnêd. (14) Va denâ-ich, aêgh nîyâyiṣhn î nîyâyiṣhn nîyâzagân vîchârd yehevûnêd mûn Vohûman jûṣhêd. (15) Va denâ-ich, aêgh-aṣh âtâṣh, pavan zak î mas kâr î haît pasâkhtan-î pavan tanû-î-pasîn, zôrînîd yehevûnêd, mûn âtâṣh pavan âtâṣh ṣhemîh karîtunêd; hanâ-cha râî, mâ-aṣh ṣhem madam chîgûnîh î stâyiṣhnîg hankhetûnt yegavîmûnêd, amat-aṣh pavan zak ṣhem karîtunt adîn-aṣh stŏt zôrînîd yehevûnêd.

סאוום האווח שו האוום החד ולא האוומו האווחו ו הקנשו האוום האווחו שו האווחו האווחו האווחו ו האנשו ההאווחו שו אוו ווו ווו ווו ווו ווו האווחו האווחו האווחון אהא ההאווחו אווחון ו האישה ההאווחו וווי האישה ההאווחו וווי האישה ההאווחו וווי האישה ההאווחו וווי האישה ההאישה ההאישה האישה האישה

⁽¹⁶⁾ Va denâ-ich, aegh pavan daêna î Aûharmazda âgâs yehevûnêd, mûn daena î Aûharmazda pavan râmişhn châshêd; hanâ-cha râî, mâ kolâ dânişhn pavan âmûkhtârîh var'zî-haît afzâyî-haît. (17) Va denâ-ich, aêgh mûn gûbişhn va kûnişhn î frârûn châshêd, aşh pavan zak î şhapîr far'-zânagîh Aûharmazda şhnâyînîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ far'zânagîh bâhar 2, gûbişhnîg va kûnişhnîg. (18) Va denâ-ich, aêgh-aşh kerp î Aûharmazda pavan nêvagtûmîh î stâyîd yehevûnêd, mûn nafşhâ rûbân ŏl khûrşhêd (hvar-şhêd) pâdagîh bâlistînêd; hanâ-cha râî, mâ zak kerp haît î Auharmazda va pavan khûrşhêd (hvar-şhêd) pâdagîh bâlist nêvagtûm yehevûnêd.

⁽¹⁹⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, a $\hat{e}$ gh-a $\hat{s}$ h harvispa $\hat{a}z\hat{a}d\hat{i}$ h $av\hat{i}zag\hat{i}$ h à δl A $\hat{u}$ harmazda yehab $\hat{u}$ nt yehev $\hat{u}$ n $\hat{e}d$, m $\hat{u}$ n b $\hat{u}$ n pavan kh $^{v}\hat{e}$ s $\hat{s}$ h $\hat{i}$ A $\hat{u}$ harmazda yakhsenun $\hat{e}d$; han $\hat{a}$ -cha r $\hat{a}\hat{i}$, m $\hat{a}$ amat-a $\hat{s}$ h b $\hat{u}$ n yehab $\hat{u}$ nt, a $\hat{s}$ h bar-ich yehab $\hat{u}$ nt yehev $\hat{u}$ n $\hat{e}d$, va harvispa

âzâdîh bûn va bar. (20) Va denâ-içh, aêgh-aşh Aûharmazda pavan khûdâî şhem karîtunt yehevûnêd, mûn-aşh Aûharmazda karîtunêd; hanâ-cha râî, mâ Aûharmazda vichârishn levatê mas dânâg khûdâî-ich. (21) Va denâ-ich, aêgh yazadân shem karîtunt ash stâyêd stâyishn, va mûn yazadân stâyîd ash nâmînîd yehevûnd; hanâ-cha râî, ma yazadân şhem stâyişhu aj-shân stâyishn shem. (22) Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh baên hamgöharân, amat pavan tökhmag-l nêvagîh vabîdûnayên, ash pavan avarîg tökhmag î baên zak göhar; va baên hamtökhmagânân, amat pavan sarâdag-l nêvagîh vabîdûnayên, aşh pavan-ioh avârîg sarâdag î baên zak göhar; va baên ham-tökhmagânân, amat pavan sarâdag-l nêvagîh vabîdûnayên, aşh pavan-içh avârîg srâdag î baên zak tökhmag; baên ham-srâdag, amat pavan kerp-l nêvagîh vabîdûnayên, ash pavan avarîg kerp-l baên zak srâdag nêvagîh kard yehevûnêd.

^{1-1.} DE. 190016 -- 2-2. DE. 100166 -- 3. Inserted by me.

अ।।। तक निकास निकार । तक ना।। तक निकार निकार का।। तक निकार का।। तक निकार निकार निकार का।। तक निकार नि

⁽²³⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh khûdaṣh yazadân nafshâ, mûn yazadân pavan aîyyârîh î yaṣharûbân yakhsenunêd. (24) Va denâ-ich, aêgh-aṣh pavan sardârîh î yazadân nafṣhâ, mûn-aṣh stakhmayîh pavan Vohûman; hanâ-cha râî, mâ-aṣh chîrih pavan dînâ. (25) Va denâ-ich, aêgh-aṣh pavan ŏl mardûmân zîviṣhn yehabûnt yehevûnêd, mûn zak vabîdûnayên zya-ṣhân ṣhapîr tûbân mânistan. (26) Va denâ-ich, aêgh-aṣh dûstîh î Aûharmazda khvêṣhînîd yehevûnêd, mûn Aûharmazda pavan sardâr yakhsenunêd, afaṣh sardârîh î hamâyîg khvêṣhînîd yahevûnêd, mûn ŏl mardûmân zak mindavam âmûjêd zya-ṣhân hamâyîg sardârîh tamâ yehevûnêd.

⁽²⁷⁾ Va denâ-ieh, aêgh yasharâyîh vabîdûnêd, mûn mindavam î frârûn mînêd. (28) Va denâ-ieh, aêgh hû-farmânîh va afzûn î Aûharmazda kard yehevûnêd, mûn tanû va khayâ ŏl yazadân yehabûnêd; afash tanû va khayâ ŏl yazadân yehabûnt

^{1.} DE. www which can be read yazadan.

तम्मा क्षाताम क्ष्म की केशा प्रताम की कालकार त्राता का कालकार त्राता का ति की किशाला का निक्रम की निक्रम निक्रम

% שואים הפון החיף לא חיף הרה (30)

CHAPTER LVII., BAGA NASK.

yehevûnêd, mûn dûstîh ŏl daêna î Zaratûhshtra yehabûnêd. (29) Va dend-ieh, aêgh mûn ŏl Aûharmazda dustîh yehabûnêd, ash min Aûharmazda sardârîh yehamtûnêd; afash zak sardârîh hamâyîg padvastag yehevûnêd, mûn ŏl aîshan zak mindavam âmûjêd zya-shân hamâî ham-hakhagîh î levatâ yazadân yehevûnêd.

⁽³⁰⁾ Âzâdîh haît pâhlûm yaşharâyîh.

LVII. (1) 12-ûm fargard, Aûshtâîd, havâ-t nêvagîh î ŏld kadâ-châî nêvagîh mûn sûd-xômandân tarsagâî; hanâ-cha râî, mâ mîn farmân bûrdârîh î sûd-xômand ahû a-ham-dahişhn nêvagîh. (2) Va denâ-ich, aêgh mûn avarîgân pavan aîrîh râmînêd, min aîrîgân râmî-haît. (3) Va denâ-ich, aêgh mûn mînişhn ŏl daêna î Zaratûhşhtra yehabûnêd, aşh zak î min

harvispô-gûn pâhlûm ŏl nafshâ yehabûnt yehevûnêd; mâ ŏl daêna mad yehevûnêd î pâhlûm nyôgshân. (4) Va denâ-ich, aêgh-ash ŏl hamâg Spenâg Maînûg dâmân nêvagîh châsht yehevûnêd, yasharûbân mûn ŏl yasharûbân fravâmishn; hanâ-cha râî, mâ Spenâg Maînûg dâm hamâg aêvag gŏhar havâ-nd, frajâmishn va aûshtâvishn î anâm î aêvag tanû, zak î hamâg zak tanû yehevûnêd. (5) Va denâ-ich, aêgh-ash maînûg ŏl Aûhar-mazda padvast, afash dânâgîh padîraft yehevûnêd, mûn Vohûman jûshêd; hanâ-cha râî, mâ maînûg bûn ahû î dânâgîh Vohûman haît. (6) Va denâ-ich, aêgh-ash râst-dahishnîh âmûkht yehevûnêd, mûn milayâ pavan Vohûman; hanâ-cha râî, mâ milayâ frârûn gûftan âmûg î dânâgîh yehevûnêd, mûn-ash râst dahishnîh-ich baên.

⁽⁷⁾ Va denâ-ich, aêgh-ash aûrvâkhman î dêrang-zimânîhâ ŏl nafshâ yehabûnt yehevûnêd, mûn zŏr pavan frârûnîh hû-chînêd,

I. DE. WONG

הון האחחה הון כך ר האם הון השמשא החון, ושק, ר האה הון השמשא החון, ושק, ר האה הון השמשא החון, ושק, ר האה החורה שקחד ר הון השמשא החורה ו בפון ההשמשא החורה הון החורה ו החורה הון החורה ו החורה ו בפון ההשחד ו בפון החורה ו בפון החורה ו בפון החורה השחד בפון הון בבון החורה ו בפון הוו או בבון החורה בפחד החורה החורה או וך בות החורה בפחד החורה ו החורה החורה בפחד ו או החורה החורה החורה ו בבון החורה בבון החורה ו בבון החורה ו

mûn-ich ŏlâ î a-zerkhûnt aîyyârînêd; hanâ-cha râê, mâ min kolâ 2 aûrvâkhman î jâvîdânag vakhshêd. (8) Va denâ-ich, aêgh-aşh râs î frârûn ŏl mardûmân âmûkht yehevûnêd, mûn frârûn-râsân aîyyârînêd; hana-cha râî, mâ mardûm ŏl râs aîyyârînêd. (9) Va denâ-ich, aêgh-aşh ŏl âtâşh garmîh yehabûnt yehevûnêd, mûn ŏl karîtuntârân râstîh; hanâ-cha râî, mâ paîtîyârag, min râstîh nimûdâr garmîh î âtâşh pasâkht, avîrtar pavan zôr î zak râst khvâpî-haît.

⁽¹⁰⁾ Va denâ-ich, aêgh aîyyârân î ŏl frashagard Vishtâspa vichîrân î pavan Vohûman i Sŏshâns va Kaî-Hûsrôb; hanâ-cha râî, mâ bâharân kashtâr havâ-nd î nafshâ spûrîgîh, va spûrîgîh î pavan frashagard aîyyârîh î pavan Vishtâspa, pavan zak î amat-ash daêna rûbâgînîd mûn frashagard padash yehevûnêd; va spûrîgîh chîrîh î pavan dâdistân pavan Sŏshâns, pavan zak î amat pavan dâdistân; aêdûn vichîr î hamâg

^{1.} DE. ישטעיבט־אַסא —2. DE. אַסיינט —3. DE. אייט by mistake for אַסיינג און Kai-Hŏsrób.—4-4. DE. אַסיינג אין

नेताला । भिया कताता है जला एक ताला तार की तमस्त द्वारा । कि तारा कि तारा विश्व । विश्व विश्व । कि नेपा कि नेपा कि ता विश्व विश्व । विश्व । दिन्द्र । दिन्द्र । दिन्द्र । दिन्द्र । विश्व विश्व

mûst min dâmân barâ spûjêd, harvispa ahû î ast-ăômand, zak î zîvandag va zak-ich î yemîtunt, dâdistân yehabûnêd. (11) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan farmân yehabûnt ŏlâ gûmârêd, mûn farmân min daêna barâ yehabûnêd, va ŏlâ yazêd î âvâyad yashtan, ash baên ahvân zâg î Aûharmazda nimûd yehevûnêd.

(12) Va denâ-içh, aêgh-aşh sarîtarân zanişhn va şhapîrân padîrişhn châshîd yehevûnêd, mûn yaşharûb-dâd ŏl ar'jânîgân vabîdûnayên, mâ-aşh kolâ 2 baên. (13) Va denâ-içh, aêgh-aşh hûnar ŏl Aûharmazda dâm var'dişhnîh-içh châsht yehevûnêd, mûn Vohûman jûşhêd; hanâ-cha râî, mâ frâj-âhangîg va dvâj-âhangîg-îçh zôr î baên mardûmân, pavan vardişhnîgîh î kâm, ŏl vohûmanîgîh kûnişhn-içh hûnarî-haît. (14) Va denâ-içh, aêgh-aşh zôr ŏl ŏlâ maînûg, mûn dâm padaşh vardîd, châsht yehevûnêd, mûn khratû ŏl ŏlâ mûn khratû; hanâ-cha râî, mâ zak maînûg

DE. repeats ויס שלי הלו וישון שלי וה −2. DE. ייטווטו −3. DE'
 שביים −4. DE. וויטיש ב

पृरतिम तमतला। । तत्विम । तत्विम । त्विम तमाला क्ष्रित । क्षिम तमतला। व्याप्तिन । त्विम व्याप्तिन । विकार विकार । क्षिम व्याप्तिन । विकार विकार । विकार व्याप्तिन व्याप्तिन विकार विकार विकार । भाष्ट्र प्रत प्रकार । भाष्ट्र व्याप्तिन व्याप्तिन विकार व्याप्तिन विकार व्याप्तिन विकार व्याप्तिन विकार विका

केतेत्रतेन त् विषय क्या ति त्रिष्ट त क्ष्येत त्या का क्ष्येत त्या ति क्ष्येत त्या ति क्ष्येत त्या ति विषये क्षयेत त्या का विषयेत क्ष्येत त्या क्ष्येत त्या का विषयेत क्ष्येत त्या ति विषये क्ष्येत त्या ति त्या क्ष्येत त्या ति त्या त्या विषये क्ष्येत त्या ति विषये क्ष्येत त्या ति विषये क्ष्येत त्या ति त्या ति विषये क्ष्येत त्या ति विषये विषयेत विषये त्या ति विषये विषयेत विषये त्या विषये विषये विषये विषये विषये विषये विषये त्या विषये विषय

khratû haît, pavan âmûg baên mardûmân afzâyêd. (15) Va denâ-ieh, aêgh mûn daêna hâvishtîhâ stâyêd, va mûn-ieh aêrpad-îhâ âmûjêd, aşh Sŏşhâns yehamtûnîdan-ieh nimûd yehevûnêd; hanâ-eha râî, mê daêna min fratûm stâyîdâr va ehâshîdâr ŏl zak î afdûm stâyîdâr va ehâshîdâr, pavan hâvişhtîh va aêrpadîh padvandî-haît, (va) Sŏgşhâns rôêşhê hâvişht va aêrpad î afdûm yehevûnêd.

⁽¹⁶⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh khratû î Aûharmazda âmûkht yehevûnêd, mûn vichîr va dâtôbarîh min daêna barâ vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ vichîr î daêna khratû î Aûharmazda haît. (17) Va denâ-ich, aegh-aṣh pavan khratû bûndag-mîniṣhnîh âmûkht yehevûnêd, aêgh lâ fradîptênd mûn Aûharmazda aêdun tarsagâî chîgûn bertâ baên abû; hanâ-cha râî, mâ tarsagâyîh î bertâ baên abû frahistîhâ pavan âhang î chatarîg, pavan khratûûg bûndag-mîniṣhnîh î bertâ yehevûnêd.

^{1.} DE. mesu 50 -2. Inserted by me.

नाति क्ष्म के निक्ष्म के कि निक्ष्म के कि निक्ष्म के कि निक्ष्म के निक्ष्म के कि निक्ष्म के कि निक्ष्म के निक

⁽¹⁸⁾ Va denâ-ieh, aêgh-aṣh tanû-vakhtân, ân i pavan farmân î dâdâr dâṣhtan âmûkht yehevûnêd, mûn yaṣharûb va dravand zak mindavam âmûjêd, aṣhân âsânîh yehevûnêd, yaṣharûb pavan tanû, dravand pavan rûbân; hanâ-cha râî, mâ dâm dûst yehevûnêd, dâm dûst dâdâr-aṣh dûst-ieh, dâdâr dûst tanû kh'âstag pavan farmân î dâdâr yakhsenunêd, aiṣhân padaṣh âmûkhtênd. (19) Va denâ-ieh, aêgh barâ-aṣh ŏlâ î yaṣharûb min ŏlâ î aŏj-âŏmand râmiṣhn châṣht yehevûnêd, aêgh-aṣh pavan nêvagîh ŏl khûdâyân debrûnâñd, mûn ŏlâ î yaṣharûb pavan tûbân aîyyârîh, aêgh-aṣh tûbângarîhâ vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ amat chand-aṣh tûbân aîyyârîh kard, aṣh pavan zak î avartûm nêvagîh padaṣh kardârîh sepâs yehevûnêd. (20) Va denâ-ieh, aêgh barâ-aṣh pavan zak î yehevûnêd nêvagîh khûdâyîh châṣht yehevûnêd, mûn hamâî vad ŏl vispa-farmânîh padaṣh barâ châṣhêd; aêgh ŏl aṣhân zak mindavam âmûjêd, zya-ṣhân hamâî

^{1.} DE. minut -2. DE. 10 Juleu -3. DE. 1070

ה הוו ווור מואנו וך התחרי המווח, מחד התחחת הוו בנפטורת. ה הוו ווור מואנו המחר, המווח, מחד התחחת הוו בנפטורת.

त्त्रातम संभित्त त्रिम क्ष्म विशास्त । त्रिश क्षम क्ष्म । विश्व क्षम क्ष्म । विश्व क्षम विश्व । विश्व क्षम विश्व विश्व विश्व । विश्व क्षम विश्व विश्व

vad öl vispa-farmân padaşh yehevûnêd; hanâ aêgh-shân pavan dastôbarîh î pavan van î tökhmag öl frashagard padvandî-haît.

(24) Va denâ-ich, aêgh latamâ-îh ŏl daêna Mazdayêsna barâ châsht yehevûnêd, aêgh mûn daêna rûbâgîh yehevûnêd, mûn yöshdâsrîh ŏl mardûmân; hanâ-cha râî, mâ daêna a-rûbâgîh min a-yöshdâsrîh î mardûmân pavan

⁽²¹⁾ Va denâ-ieh, aègh ŏl âtâsh râd yehevûnêd mûn ŏl âtâsh var'zishn, aègh-aṣh pâhrîj vâbîdûnayên; afash aèdûn madam pavan nîyâyishn châsht yehevûnêd mûn râdîh; aègh-aṣh pavan nîyâyishn râd yehevûnêd, mûn paêdâgîh pavan Vohûman, aègh yehevûnêd kh'âstag pavan frârûnîh yakhsenunêd. (22) Va denâ-ieh, aègh barâ-aṣh denâ pavan yaṣharâyih mînîdârîh ehâsht yehevûnêd, aègh mînêd mûn ŏl yaṣh-arâyîh kh'ahîşhn navag navag. (23) Va denâ-ieh, aègh-aṣh daêna pûrsîd yehevûnêd, mûn avarîgân aîr va aîrîgân ham-jâg.

^{1.} DE. wes -2. Inserted by me-

drûj; va amat mardûm min drûj yŏşhdâsrînîd, daêna rûbâgînîd yehevûnêd. (25) Va denâ-ieh, aêgh barâ-aşh ŏl ŏlâ î dûst râmişhn ehâsht yehevûnêd—aêgh-aşh yehabûnêd—mûn ŏl ŏlâ î dûst râmişhn; ajaşh dâdistân denâ-ieh aêgh mûn ŏl dûstân râmînêd, aşh ŏl ŏlâ-şhân-ieh ŏlâ râmînîdan âmûkht yehevûnêd. (26) Va denâ-ieh, aêgh mûn Aûharmazda râmişhn ehâşhêd, ajaşh min Aûharmazda râmînîdârîh yehamtûnêd âmûkht yehevûnêd; hanâ-eha râî, mâ pavan zak î avartûm râmişhn stihîhâ-eha bûr²zî-haît, va padaşh âmûkhtênd mardûm.

⁽²⁷⁾ Va denâ-ich, aêgh-ash dakhshay î pavan hûsh ŏl ŏld î tûsht-mînishn gabrâ vakhshînishn châsht yehevûnêd, mûn ŏlâ ŏl yazadân î kh'êsh nafshd rûbishn; hanâ-cha râî, mâ nîrûy î nafshd, va zak-ich î ham-budîgân, chîrîh-ich î zimânag, bûndag mînêd, dâdistân yehabûnêd ajash aîshân madam âmûkhtênd. (28) Va denâ-ich, aêgh barâ-ash zak î Aûharmazda maînûg

^{1.} DE. 1904-104-109 -2. DE. 1900

स्वित्तेत्वान । त्यात्वान के ानतित्वान के नित्तात्वा के नित्तात्वा के नित्तात्वा के नित्तात्वा । कार्य त्यात्वा । कार्य वित्वा । कार्य वित्वा । कार्य वित्वा । कार्य वित्वा । कार्य वित्वा वित्वा का नित्वा का

8 monga tyana 160 anson (30)

CHAPTER LVIII., BAGA NASK.

הפתה שו הם מחדורחיו חאחשוו ו הוו התירוחי החחיוו ר חוו הפתהו שוחאו ר חוו האווחיו שו הפתהו שוחיו ר האווחיו ר האווחיו שו הפתהו שו האווחיו ר האווחיו האווחיים החשהו האווחיו האווחיים החשהו האווחיים החשהו האווחיים החשהו האווחיים החשהו האווחיים החשהו האווחיים החשהו האווחיים האווחיים

châsht yehevûnêd, aêgh jûshêd mûn Aûharmazda va zak î nigîzishnîh; hanâ-cha râî, md levat $\hat{a}$ Aûharmazda ham-jûshîd yehevûnêd, aêgh..... (29) Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh-aşh pavan hvarshêd paêdâgîh mizd châsht yehevûnêd, mûn dûstîh ŏl Spîtâmân, mûn-ich baên yôm vakhshêd; aêgh, kâr va kirfag baên yôm âvâyad kardan, barâ yôm î dadîgar lâ spûjêd; hanâ-cha râî, md dûstîh î ŏl daêna pavan hû-chashmîh, va kâr î baên yôm barâ ŏl yôm î dadîgar spûkhtan pûhal vêşh yehevûnêd, va hvarshêd hû-chashmtûm va arvandtûm min vînishnîgân.

(30) Âzâdîh haît pâhlûm yaşharâyîh.

LVIII. (1) 13-ûm fargard, Tad- $sp\hat{a}g$ -pers, hav $\hat{a}t$ niyây-işhnîh î amesûspendân kard yehevûnêd, mûn far'zânag pavan zak î amesûspendân manîtunişhn î daêna; far'zânag mûn amat aûşhmûrişhn şhnâkhtan va pavan frârûnîh dâşhtan î

^{1.} Used in the sense of mûn.—2-2. DE. 351

שנו מטאונטאו או שא שנוני ון שופו שוו צב ב שמפוטמו בטלמו प्रभा ८ किर किर (5) अथ कि ते किर प्रभा า เจนอื่อ-บบ เอเน เจนอื่อน เอเน เจนอื่อ เอเแน น שייונבשוו שוו אטר מוטר שוו לב ב טשוי ו שלשירו ב שויער عرب المارون المارون الله المحاوم الله المحاوم الله عداالها الله المحاوم الله איי אום אחרתל ו אופפאלו ר גאטהל בישתאחת ושחרני איף ण १६००३। ८ पत्रका त्याति के त्यापे । तत्र विवाध त ी । कितनते का मालामा का ना मिला ना प्राचनति के में मिला में मिला के में मिला में मिला के में मिला में मिला में 19mga । (3) % הסתור השתפחור השתפחד ה החור אין והפשור ו פוו לב ב טטאו אטאלטאו או אף אף אף אפחוו טטינפאוו ב אטב אא שלשתפו לע שעע שיש שוו שעלווטי טיטווטוו שוו וטינטאו ב טטא ב שאו מחאון לחון או שם שיש פוו משושי שישוואו שישופה ב

daêna aûshmûrishn mûn amat âmâr, va a $\hat{\mathbf{c}}$ vag pavan zak $\hat{\mathbf{i}}$ amesûspendân sâmân haît î nîyâyişhn î yazadân. (2) Mâ, madam den $\hat{a}$ babâ âînînag 7 yemallûnêd, far'zânag ayôvhû-far'zânag, ayôv dûşh-far'zânag, î padvandîd pavan milayâ aôbash pavan zak î gehân; va far'zânag î aêvatâg, mâdîgânîhâ bezashg-ich, aê nigîzêd î lâ gûft (va) lâ yehevûnêd, aègh khu ayôv dûsh-haêm; va hû-far'zânag î aêvatây, mâdîgânîhâ bezashg-ich, aê nigîzêd î gûft yehevûnêd aêgh hû-haêm; va dûsh-far'zânag î aêvatâg, bezashg-ich, aê nigîzêd î gûft yehevûnêd aêgh dûşh-haêm; va a-far'zânag î aêvatâg nigîzêd î kadârchâî î adân. (3) Va far'zânag pavan zak î yazadân aûshmûrishn mûn amat—gûftan shâyîdan î dûsh madam far'zânag râî—hanâ aêgh pavan avârûnîh yakhsenunêd, pavan nîyâyishn î yazadân yegavîmûnâd lâ tâjidîg gûft yehevûnêd. (4) Va dûsh-far'zânag pavan zak î yazadân aushmûrishn, mûn amat aegh pavan avagûnîh yakhsenuned, yaştarmog-ieh î

^{1-1.} DE. vio -2-2. DE. pour ·

âgâs baên yehevînêd. (5) Va a-far'zânag pavan zak î yazadân 2 âînînag yehevînêd, ayôv khup va tôhîg min far'zânagîh, ayôv dûşh î tôhîg min dânâgîh; khup va tôhîg min far'zânagîh avînâgîhâ yazadân pavan nîrang î frârûn yazêd; va dûşh î tôhîg min dânâgîh avînâgîhâ yazadân pavan nîrang î avârûn yaşhtan mînêd, va hîch lâ sâmân aûstânîg astişhn î madam daêna î yazadân, afşhân nîyâyişhn. (6) Va hû-far'zânag pavan zak î yazadân, pavan 3 vâchag î ham-patvandişhnîh, î haît khup va far'zânag, va pavan zak î yazadân nigîzêd aûstîgânîhâ sâmân î yazadân nîyâyişhn.

(7) Va den $\hat{a}$ -îch, aêgh mûn ŏl mardûmân zak mindavam âmûjêd zya-şhân aimîd î hamâyîgîh yehevûnêd, aşh mardûm ŏl daêna î yazadân madan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, m $\hat{a}$ vohûmanîg rasişhn î ŏl zak î yazadân daêna dânâgîhâ âvâgişhn î aôbaşh, dânâgîhâ âvâyişhn aôbaşh-aşh pavan

^{1.} DE. of = Pahl. p ha. -2. For increase

नेताता ए ।।। के त का केक्ट्रिया के क्ष्या के क्ष्या के क्ष्या के क्ष्या के क्ष्या त्या के क्ष्या त्या के क्ष्या त्या के क्ष्या त्या के क्ष्या के

aûstîgân nêvagih, afash mînîh yehevûnêd; va aûstîgân nêvagîh mînîh pavan hamâyîgîh aîmîd î ŏl nêvagîh nîvârî-haît, mûn râî aîmîd î hamâyîg î bûn çhim î daêna padîrishnîh-îçh.

⁽⁸⁾ Va den d-ich, aègh-aṣh baên ahvân fratûm pâhlûmîh âmûkht yehevûnêd, mûnaṣh gûbiṣhn vahiṣht kh'êṣhînîdarîhâ; hanâ-cha râî, mâ vahiṣhtîgîh rôeṣhâ î kolâ pahlûmîh. (9) Va denâ-ich, aègh parvardâr î kirfag yehevûnêd, mûn kirfag âṣhkâragîhâ vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ aîṣhân padaṣh âmûkhtênd, va kirfag baên gêhân afzâyêd. (10) Va denâ-ich, aègh mûn bar pavan kh'êṣhîh î Aûharmazda yakhsenunêd, aṣh gêhân pavan frârûnîh afzâyînîdan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ pavan bar yezadîg bukhtâr va râdîh kardâr yehevûnêd, va zôr î yêzad râdîh bûn afzâyênd, va bar pâkhagnênd, va padaṣh gêhân frâkhûî-haît, mardûm madam âmûkhtênd. (11) Va denâ-ich, aègh-aṣh pavan bûndag-mînishnîh milayâ

^{1.} Bakhtår for bûkhtår Jarenj.

भारते क्षित्य में के के काता भी कात हार नित्त के किता है। नित्त के नित्ति के निति के नित्ति के नित्ति के नित्ति के नित्ति के निति के निति

अर दितिमाता कि के के जाता काम काम काम हामाता कि का ति ति काम हाम हिलात का ति है। (14)

kûnishn râst âmûkht yehevûnêd, mûn yazishn pavan bûndag-mînishnîh; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ baên yazishn milayâ kûnishn kol $\hat{a}$ 2 haît.

⁽¹²⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh far'zânag dahash î Aûharmazda âmûkht yehevûnêd, mûn ŏl Aûharmazda zak nigîzishn î fraṣhagard kardârîh; hanâ-cha râî, mâ far'zânagîh î Aûharmazda sûd far'jâmîh zyaṣh bûn, va mîyân pavan vêhîh va dânâgîh zôr zyaṣh benafṣhâ, va mâ madam dahiṣhnân bakht; va mûn zak zôr pavan fraṣhagard aîyyârîh yakhsenunêd, pavan zak far'zânagîh bûr'zî-haît, va padaṣh âmûkhtênd. (13) Va denâ-ich, aêgh-aṣh mizd î Zaratûhṣhtra kh'êṣhînêd, mûn kâr va dâdistân barâ vichînêd; hanâ-cha râî, mâ levatâ Zaratûhṣhtra pavan zak vichîngarîh ham.

⁽¹⁴⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh-aṣh mardûm daêna manîtuntan kard yehevûnêd, mûn zak î daêna rûbâgînîdârîh vakhşhînêd; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ min frârûn var'zîdârân

क्षेत्रा। क्षाका । क्षिण्या विका प्रवेता विका । क्ष्मिका । क्षिण्या अवाद्य क्षिण्या अवाद्य क्षिण्या अवाद्य क्षिण्या अवाद्य क्षिण्या । क्ष्मिका । विकादान्या अवाद्य व्याद्य विकादान्या अवाद्य व्याद्य विकादान्या अवाद्य व्याद्य विकादान्य व्याद्य विकादान्य व्याद्य विकादान्य विकादान्य व्याद्य विकादान्य विकादान्

râmînîdan, frârûnîh vakhshêd. (15) Va den $\hat{a}$ -ieh, aêgh-aşh daêna î Aûharmazda rûbâg kard yehevûnêd, mûn yazişhn î Aûharmazda vabîdûnayên; hanâ-eha râî, m $\hat{a}$ -aşh pavan zak kûnişhn yehamtûnêd zak vîrûyinîdâr v $\hat{a}$ varîgânîh. (16) Va den $\hat{a}$ -ieh, aêgh-aşh min maînûg î bêşhîdâr pâspânînîd yehevûnêd öl $\hat{a}$ pâhlûm yaşharûb î râst dâtôbarîh, mûn ângûn vêşh pavan Vohûman, aêgh vînand va afzâr pavan frârûnîh yakhsenunêd; hanâ-eha râî, m $\hat{a}$ bêşh zyaşh min râst dâtôbarîh $\hat{b}$ aên mardûm chîharîgân baharî-haît, pavan râmişhn zya-şhân min vohûmanîg ângûn vêşh dô $\hat{g}$ ânî-haît; bêşhîdâr maînû $\hat{g}$ min yehamtûntan î zak hû-bûrdag bêşh ŏl bêşhîdarîh î öl $\hat{a}$ akârî-hênd.

⁽¹⁷⁾ Va denâ-içh, aêgh-aṣh zak kardârîh î amesûspendân châṣht yehevûnêd, mûn barâ padûg pavan zak î amesûspendân; hanâ-cha râî, mâ gadvar far'jâm aîmîd yehevûnêd, va frârûn far'jâm aîmîd, fraṣhagard nimûdâr-içh yehevûnêd.

^{1.} DE. 1011770 -2. DE. 1482 -3. DE. 1101, better 1100.

जिन्छ। त रिकेत मीति । हान्त्येश क्ष्मात्मा क्ष्मित तालि क्ष्मित क्ष्म

% Hen அனை முறும் சிமும் (20)

CHAPTER LIX., BAGA NASK.

וער עטר אסאו בראו האפרות בר האלוצטאו וערטרטא (ני) אינירטאו ברא האפוני החפשו בר האלוצטאו וערטרטא ווערטרטא ווערטרטא בר אלוצטאו איניסרטא בר אלוצטאו בר אלוצטאו

(18) Va denâ-ich, aêgh-aṣh gubiṣhn î ŏlâ chaṣht yehevûnêd mûn Zaratuhṣhtra, aêgh kh astar yehevunând mûn ŏl sudăômandân; hanâ-cha râi, mâ sud-ăômandân girâyîdagîh
î pavan daêna râi, daêna ŏl aîṣhân âr zugînênd, afṣhân ŏl
kh astarîh vasubârînênd. (19) Va denâ-ich, aêgh mûn ŏl
gabrâ î yaṣharûb mindavam yehabûnêd, ash denâ-ich kard
yehevunêd aêgh avarîg aîṣh ŏl-ich zak î sarîtar yehabûnêd;
hana-cha râi, mâ-aṣh ṣhîp î râdîh aûbaṣh vaêrâst yehevunêd.

(20) Pâhlûm yaşharâyîh âzâdîh haît.

LIX. (1) Chahârdâhûm fargard, Ad-fravakhshy, havât $\mathbf{z}ak$ -ieh î âmûjişhn nyôgshishn letam $\hat{a}$ and-ehand $\hat{a}v\hat{a}y\hat{e}d$, $\mathbf{z}ak$ î a-âmûjişhn nyôgshishn 1-bâr, aşh hîşhtan Zaratûhşhtra.

^{1.} DE. e.31 for e.31.

ने ने स्था ।।। १७६४।१९०० न्यस्य दक्ष । (4)

⁽²⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn ở kûnishnagarân zerkhûn-înîdârîhâ, ash kûnishn pâhlûm âînîn î fratûm, kh'êtûg-das, stâyîd yehevûnêd; chîgûn kûnishngarân zarkhûnînîdârîh mardûm abîdarîh; mardûm khûp abîdarîh pavan khûp kardârîh zâgîh; va khûp kardâr zâgîh pavan fratûm dâm haêmîhâ, zâg baên nafshâ var'zîdârîh; va zâg baên nafshâ var'zîdârîh kh'êtûg-das yehevûnêd; va zak î amat kûnishngarân zerkhûnînîdâr mardûm abîdarîh stâyêd, ash kh'êtûg-das-ich stâyîd yehevûnêd. (3) Va denâ-ich, aêgh mûn dâm pavan frârûnîh, ash frârûn parvardârîh dâmân râî, kh'êtûg-das kardan châsht yehevûnêd, frârûnîh ash frârûnîh; pavan-ich denâ chim, mâ dâm pavan frârûnîh dâshtan râî ŏl frârûn haêmîh î amargânîg andâzêd, zak î zerkhûnt dahîd pavan chîhar min kh'êtûg-das î amargânîg.

⁽⁴⁾ Va denâ-ich, aêgh-ash Spendarmad pavan bertâ-rîh ŏl

^{1.} DE. 1100, better 1000 dahîd, "gifts".

कातिकाक क्षा न कर निर्मा क्षेत्र । (४) क्षिण्या न कर पर पातिका क्षित्र । तिरापा निर्मा । क्षिण्या । क्षिण्या । विराप्त विर्मा । विराप्त विर्मा विराप्त क्ष्मा । विराप्त विराप

Aûharmazda châsht, mûn khratû pavan bûndag-mînishnîh; hana-cha râî, mâ khratû (va) bûndag-mînishnîh baên kanârag havând î Aûharmazda va Spendarmad; va khratû zak î Aûharmazda, bûndag-mînishnîh zak î Spendarmad, va bûndag-mînishnîh khratû zâg chîgûn Spendarmad Aûharmazda; va min hanâ, barâ gûftan chimîg, aêgh mûn bûndag-mînishnîh öl khratû padvast, ash Spendarmad pavan bertârîh öl Aûharmazda chasht yehevûnêd. (5) Va denâ-ich, aêgh-ash aêdûn zak bertârîhâ kûnish châsht yehevûnêd, mûn yasharâyîh pavan bûndag-mînishnîh, va mûn-ich yazishn pavan bûndag-mînishnîhî vabîdûnayên.

⁽⁶⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh pavan kûniṣhu milayâ mardûm öl daênaîg hû-varṣht hâkht yehevûnêd, mûn pavan mardîmân nêvagîh vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ zak kûniṣhu daênaîg hû-varṣht haît, va amat-aṣh madam kard, aṣh âmûkht-ich yehevûnd. (7) Va denâ-ich, aêgh-aṣh zak î Vohûman tarsagâyîh

मात भ्रतमिक भ्रेक्त । ६११०मा घत्रत्त्वमा छत्तातमा भा मा। म्याप्त प्रतामिक प्रतामिक । १९०१ मा मा प्रतामिक प्रतामिक । १८०१ । १८०१ व्याप्त प्रतामिक । १८०१ । १८०१ व्याप्त प्रतामिक । १८०१ । १८०१ मा प्रवास्त । १८०१ । १८०१ व्याप्त प्रवास्त । १८०१ व्याप्त प्रवास्त । १८०१ व्याप्त । १

& எவிலை 160 m என்று விரும் (9)

CHAPTER LX., BAGA NASK.

कतित्त क्षा का क्ष्म स्वास्त्र नात क्षा क्ष्म क्षा निवास क्षम क्ष्म नात नात नात क्ष्म क्ष

châsht yehevûnêd, mûn pavan chashm zak î gûmîzag âshkârag vabîdûnayên, aêgh zak î târîg rŏshan; hanâ-cha râî, mâ kâr î Vohûman nimûdan padash, tarsagâyîh î Vohûman kardan âmûkht-ich yehevûnêd. (8) Va denâ-ich, aêgh barâ yazishn pavan bûndag-mînishnîh châsht yehevûnêd, mûn pavan bûndag-mînishnîh milayâ va kûnishn châshêd.

- (9) Pâhlûn yasharâyîh haît âzâdîh.
- LX. (1) Panjdâhûm fargard, Kâm-namêz, madam pasa-khûn î Aûharmazda ŏl Zaratûhshtra pavan zak zyash pûrsîd, aêgh: "Ŏl kadâr zimîg hû-nâmam." Havât: "Ŏl tamâ sajîtûn aêgh gabrâ mûn yasharâyîh levatâ bûndag-mînishnîh pavan tanû mâhmân;" denâ-ieh, aêgh: "Nêvag ŏlâ mûn gar'zishn ajash lêvît."

क्ष्या तेल्य में तेल्या त्या । क्ष्या । क्ष्या क्ष्य क्ष्या क्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या

* אחר של של של של הפון ומש אוראת שו בד ר ונמשוני אל וך ואוראן בד ר ונמשוני אל וך ו* ואוראן של בד ר ונמשוני אל וך ואוראן של אר האל השל השל האוראן של האוראן של האוראן אוראל אל האל האל האוראל אל האוראל ה

⁽²⁾ Va denâ-ieh, aêgh-aşh mardûm pavan kirfag tûkhṣhâgînîd yehevûnêd mûn ŏl kirfag rûbâgîh yehabûnêd; hanâ-eha râî, mâ mardûm ŏl kâr î paêdâg rûbâgîh yehevûnêd, mûn ŏl kirfag avîrtar âyûjênd. (3) Va denâ-ieh, aêgh daêna âmûkhtan, va zak î ajaşh paêdâg kardan, ehâşhîd yehevûnêd, mûn ŏl yaşharûbân kardârîh; aêgh pavan hû-daênaîgân nêvagîh vabîdûnayên; hanâ-eha râî, mâ kabedân nêvagîh âr'zûgîh râî daêna yâtûnd, va âmûkhtênd va var'zênd. (4) Va denâ-ieh, aêgh-aşh baên matâ î pâdîrân dahişhnîh-ieh î ehâşht yehevûnêd, mûn madam matâ sardâr î nêvag gûmârêd; hanâ-eha râî, mâ nêvag matâ sardâr âmûkhtâr yehevûnêd î hûnar va kirfag ŏl matâîgân.

⁽⁵⁾ Va denâ-ich, acgh-ash âtâsh hû-pânagîh châsht yehevûncâd mûn milayâ pavan Vohûman, mûn-ich zak î varăômand zimân ŏl var vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ mûn milayâ pavan Vohûman gûbishnîg, mûn zak î var-ăômand

ा कलकि । तम तमित्र क व्हिन् । व्हान्स त कत्र तमित्र का विश्वा का

zimân var vabîdûnayên, kûnişhnîg âtâşh pâhrîj kardan âmûjêd, min zak amat pasâkhtan î madam âtâşh bûkht va aîrikht paêdâg yehevûnêd; mardûm pavan var²çhâvandîh î âtâşh avîrtar, va dravandân î ajaşh aîyyârîh va pânagîh vêşh vabîdûnayên.

⁽⁶⁾ Va denâ-içh, aêgh mûn madam ŏlâ mûn tanû pavan hâvishtîh barâ ŏl aêrpadân râdînîdan vabîdûnayên, ajash pavan dastôbar gûftan-içh âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ tanû pavan hâvishtîh barâ ŏl aêrpadân yehabûntan, daêna pavan dastôbar vabîdûnt gûftan-içh yehevûnêd; mûn pavan ŏlâ aîsh âzâdîh vabîdûnayên, zak kûnishn î haît daêna pavan vabîdûnt gûftan-içh afzâyînîd âmûkht-içh yehevûnêd. (7) Va denâ-içh, aêgh-ash gabrâ va nîshâ pavan hâvishtîh ŏl Zaratûhshtra yehabûntan âmûkht yehevûnêd, mûn nafshâ zagar va nâîrîg pavan dastôbarîh î Zaratûhshtra yakhsenunêd. (8) Va denâ-içh, aêgh-ash shapîrîh ŏl ŏlâ î shapîr châsht yehevûnêd, aêgh-ash

काराय तत्र हा। क्रमायह विका मीत्या क्याति हु क्याति क्रमायह विका मीत्या क्याति क्याति

Aguind anoth mom manne and the thouse the phone of the p

yehabûnd, mûn ŏl ŏlâ yaşharûb î ar'jânîgîh î pavan zak kh'âstag yehabûnd; yaşharûb î ar'jânîg hû-daêna, mûn-aşh pavan kardârîh î ar'jânîgîh î pavan zak kh'âstag bavîhûnast yegavîmûnêd; va zak î âr'zûg kh'âstag, kh'âstag î kam rauj vêşh sûd, pavan şhapîrîh va frârûnîh mînişhnîh î dâdâr, ôl ŏlâ î şhapîr ar'jânîgîh padîraftâr hamâr. (9) Va denâ-ieh, aêgh pavan-aşh Chiyân-vidarg ehâşht yehevûnêd aêgh frûvâmând, mûn pavan Chişh âşhkârag barâ vazlûnêd; amat pavan râs î râst âşhkâragîhâ sagîtûnd, aşh pavan Chiyān-vidarg vidardan âmûkht yehevûnêd.

(10) Va den $\hat{a}$ -ich, acgh mûn yazishn pavan bûndag-mînishnih, ash châshîd yehevûned acgh pavan bûndag-mînishnih gêhân frâdih yehabûned; han $\hat{a}$ -cha ra $\hat{a}$ î, m $\hat{a}$ -ash, pavan zakî ŏl $\hat{a}$ yazadân haêm, gehân afzâyîn $\hat{a}$ dan zakî ŏl $\hat{a}$ -shân nimûd âmûkht yehevûne $\hat{d}$; latam $\hat{a}$ -ash, ŏl sûd-ăômandân Khûrdad Amûrdad, bar $\hat{a}$ châsht yehevûne $\hat{d}$, acgh-yazadân yehabûnd.

^{1.} Add if ine -2. DE. 3/903 -3. DE. 1100 =

and the control of the solution of the soluti

5 किंगितमा कि तिन्ता में मेत्रिस हि दुर्थातिस है (13) । तिमे के तिन्ति। हि दुर्थातिस है (14) । तिमे के तिन्ति। हि दुर्थातिस है। (14) है के तिनिस किंतिस के तिनिस किंतिस आ प्रतिस्ति। है। तिमे के तिनिस्ता के। वृद्धि के तिनिस्ता के। वृद्धि के तिनिस्ता के। वृद्धि विद्या विद्या के। विद्या विद

% العلىد المالك موروس المالك المالك

- (11) Va denâ-iệh, aêgh aêdûn zak î dravand, zak-iệh î pâda-khṣhâî a-pâdakhṣhâî yehevûnêd, pavan zak zimân amat kolâ aiṣh-l khavîtunêd aêgh amat lâlâ yaṣharâyîh. (12) Va denâ-iệh, aêgh amat zak î pâdakhṣhâî Viṣhtâspa, zak-iệh î pâdakhṣhâî yaṣharûb Zaratûhṣhtra, aêdûn zak î dravand Ar'jâsp a-pâdakhṣhâî.
- (13) Va denâ-iệh, aègh dahishn-vêh ở Aûharmazda châsht yehevûnêd, aègh yehabûnêd. (14) Va denâ-iệh, aègh pavan-aṣh kâmag amesûspend châsht yehevûnd, mûn khûrsandîh pavan zak î amesûspendân, aègh far'jâm pavan mindavam î amesûspendân nigîrêd. (15) Va denâ-iệh, aègh khratû-aṣh ở dià châsht yehevûnêd mûn Zaratûhshtra, aègh-aṣh yehevûnêd mûn mînishn ở Zaratûhshtra, ở daêna î Zaratûhshtra.
  - (16) Pâhlûm âzâdîh yaşharâyîh haît.

CHAPTER LXI., BAGA NASK.

- ाभाते विर्विति ए कालका क्ष्या क्ष्या कालका क्ष्या कामित्र कालका क्ष्या कालका क्ष्या कालका क्ष्या कालका काण्या काण
- (4) 1 प्रेष्ठ म्हण्य नेपाट ८ पार्वाण छन्न क्रिक्त क्र
- المفهد د او را وا وا د مجموع ممادها، مدمد او ممادهم دارد او والمادهم ممادها، و مراهم والمدر محموم والمدرمة والم

LXI. (1) Şhāzdāhûm fargard Spendmad; havát daêna pavan ölá mâhmân mûn benafðid danag, ayóv nyógshídar í danagan yehevûnéd. (2) Va dená-iệh, aègh-aṣh bûndag-minishnih kûnishu var'zid va âmûkht, mûn benafṣlá bûndag-minishn yehevûnêd. (3) Va dená-iệh, aègh mûn kirfag âṣl kârihâ vabidûnayên, parvardar î kirfag yehevûnêd.

⁽⁴⁾ Va denâ-içh, aêgh-aşh maînûg î abidarîh padaşh mâhmân yehevûnêd, mûn dâm pavan frârûnîh parvared.
(5) Va denâ-içh, aêgh-aşh vâstar öl gaŏspendân yehabîmtan âmûkht yehevûnêd, mûn gaŏspendân pâhrîj vabîdûnayên; mâ-stân vâstar dahişhnîh levatâ pâhrîj sûd-ăômand.

⁽⁶⁾ Va dená-ich, aégh mûn zak zyash mad yegavîmûnêd. nêvagîh ŏl ŏlâ î stapîr yehabûnêd; ash ŏl hamâg stapîr, kolâ nêvagîh î ŏl ŏlâ î shapîr yehabûnêd; ash hamâg stapîr kolâ

ר לנות התחומה ברחר מולמו בא אחר החוומו המוומו הוו ניים אחר ה הוו לער ברחים החוומו הוו היים ב הוומו היים ב היים ב הוומו היים ב היים ב הוומו היים ב היי

ادرادا بماااها صدروم كم دهما الربه الماله ومداها الماله ها الرادا بمااها ومدروم والماله ومدروم الماله والماله والماله

שישישים עופאו שילשישי בישאר שיליים (9)

CHAPTER LXII., BAGA NASK.

שחה שלא הרוואון החרושו שוו או והנהשו החוואון שהש הרוואון שהשו שוו או והנהשו החוואון החוואון החוואון החוואון החוואון

nêvagîh yehabûnt yehevûnêd ŏl hamâg şhapîr pavan râs î hamîh î pavan gaŏhar, srâdag, va çhîgûnîh; va kolâ nêvagîh yahabûnt yehevûnêd pavan râs î bûndag-dahişhnîh zyaşh tûbân.

- (7) Va denâ-ieh, aêgh mûn viehîr va dâtôbarîh râst vabidûnayên pavan-ieh paêdâgîh î madam bûkht va aîrikht, spâsăômand yehevûnêd; hanâ-eha râî, mâ dâtôbarîh bûn nîrang î var. (8) Va denâ-ieh, aêgh mûn ŏl ŏlâ î dânâg zak zyaşh nîyâzag yehabûnêd, aşh ŏl far'zânagîh bûn stavar nîrang yehabûnt, dânâgîh baên gêhân vakhshînîdan yehevûnêd.
  - (9) Pâhlûm âzâdîh haît yastarâyîh.
- LXII. (1) Haftdâhûm fargard Yezîg; hav $\hat{a}$ t mûn daêna vâvarîgân yakhsenunêd, afa $\S$ h farmân debrûnayên, a $\S$ h aî $\S$ hân-ich pada $\S$ h âmûjînîd yehevûnêd; hanâ-cha

क्षा क्षाति ॥ कट्टल् त कठकित्ति तम के कि किमा विकार त किन्ति। कट्टल् वा विकार वा वि

कातिक्र क्षाहु क्षाहु (२) । तक्षेत्र क्षेत्र क्षेत्र वा त्रिक्षेत्र वा वा त्रिक्षेत्र वा वा वा विवान विवान

râî, m $\hat{a}$ -aṣh aîṣhân pavan den $\hat{a}$ ŏl daêna avîrtar tûbân hâkhtan; bûn va afzâr î hâkhtârîh, hâkhtârîh den $\hat{a}$ aêgh benafṣḥâ daêna vâvarigân yakhsenunêd, va afzâr î hâkhtârîh den $\hat{a}$ aêgh farmân bûrdâr î daêna yehevûnêd.

⁽²⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn nîrang î var î pasâkht vabîdûnayên, aşh Chyâ(n)-vidarg âgâsînîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ zak-ich pasâkht—î maînûg var'zîh—aêvag madam tanîd, pavan haîtîh gökâî yehevûnd. (3) Va denâ-ich, aêgh mûn zak mindavam vabîdûnayên î padaşh vardişhn î min sarîtarîh öl şhapîrîh yehevûnêd, aşh zak-ich î vardişhn î fraşhagard âgâsînîd yehevûnêd, gökâyîh-ich î bâharîg î vardişhnîh madam hamâyîg vardişhnîh râî.

⁽⁴⁾ Va denâ-ich, aêgh mûn pavan gêhân var'zîdârân đvâdîh vabîdûnayên, adîn-aşh afzâyînîd yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ var'zîdan î gêhân tûkhshâgtar yehevûnd. (5) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan drêgûşhân nêvagîh

- (9) (प्रेष्ठ म्मुण्ट उम्रण्ट ८ म्यूप्टित क्षा उम्राउगा के स्वर्थित । (7) १ प्रेष्ठ म्मुण्ट राजमात्मा ६ (७) १ प्रेष्ठ म्मुण्ट राजमात्मा ५ म्यूप्टित है। त्रिष्ठ म्मुण्ट राजमात्मा १ म्यूप्टित है। प्रेष्ठ म्मुण्ट राजमात्मा १ म्यूप्टित है। प्रेष्ठ म्मुण्ट राजमात्मा १ म्यूप्टित है। प्रेष्ठ म्यूप्टित है। त्रिष्ठ मेथित है।

vabîdûnayên, aşh şhân gêhân vaklışbînîdan kard yehevûnêd; han $\hat{a}$ -çha râî, m $\hat{a}$ pavan zak çhim vêşh vaklışbênd.

- (6) Va denâ-içh, aêgh-aṣh dâmîh î Aûharmazda kard yehevûnêd, mûn khûdâyîh ŏl Aûharmazda; hanâ-eha râî, mâ giriftâr va paristâr î kirfag yehevûnêd. (7) Va denâ-içh, aêgh-aṣh viṣhûpiṣhn î pavan Vohûman ehâṣht yehevûnêd, mûn khûdâyîh ŏl Aûharmazda; hanâ-eha râî, mâ vinâs-kârân makhîtûnêd, pavan sarîtarân viṣhûpêd.
- (8) Va denâ-ich, aêgh-aṣh mardûm î nêvag baên matâ afzâyînîd yehevûnêd, mûn matâ sardâr î nêvag gûmârêd. (9) Va denâ-ich, aêgh-aṣh âmûg î frârûn vakhdûnt nimûd yehevunêd mûn Vohûman jûshêd. (10) Va denâ-ich, aêgh-aṣh kûniṣhn î frârûn rûbâgînîd yehevûnêd, mûn ŏl zak î şhapîr far'zânag gûbiṣhn kîmiṣhn î frârûn châṣhêd; hanâ-cha râî, mâ padîriṣhn rûbâg dahiṣhnîh î frârûnîh pavan far'zânagân avîrtar yehevûnêd.
  - (11) Pâhlûm haît yaştarâyîh ûzâdîh.

CHAPTER LXIII., BAGA NASK.

हिर्मित्रीत्राम संतित्तेत्राम सातित्त कारातान त तो ताकात्राहर है। ता उट पात उट जाता कारातान कारातान कारातान कारातान कारातान के उट पात उट जाता कारातान कारातान

अभिक अस्ति किता कात कात क्षेत्र त तम्म अस्त त तम्म अस्त त तमा अस्ति। (३)

LXIII. (1) Haşhtdâhûm fargard Ad-mâ-yavô, havât pavanaşh bûndag-mînişhnîh mardûm pavan frârûnîh âmûkhtan padaşh, va padaşh khûp şhnâsay yehevûnd, mûn zak î bertâtarîhâ kûnişhn; aêgh, baên Aûharmazda aêdûn tarsagâî chîgûn bertâ baên abû; hanâ-cha râî, mâ-aşh zak î âsnîg bûndag-mînişhnîh pavan kûnişhn nimûdan, zak kûnişhn srûdîg ŏl mînişhn î mardûm fîrôyî-haît, padaşh khûp ştnâsay yehevûnt. (2) Va denâ-ieh, aêgh khûp ştnasayîh î mindavamân pavan bûndag-mînişhn yehevûnêd; ghal-ieh bertâ ŏl abû pavan zak î âsnîy bûnday-mînişhnîh, mûn padaşh spenjî-haît zak varena î pavan negadân stakhmaytûm tarsayâyî-haît; va mîn zak barâ, zak tarsagâyîh nîrûy-ăômandtûm, angûşhìnîdan aôbaşh tarsagâyîh î baên dâdâr.

⁽³⁾ Va dená-ich, aègh-ash pavan khratû mindavam î yazadân vichîdan âmûkht yehevûnêd, mûn far'zânagîh pavan mindavam î yazadân; hanâ-cha râî, mâ mindavam î yazadân

का। तिथा, अते त ताता किया। मीतथा त्याका & तत्त्वात-तमा भे दुर तित् । कि भा हा। अते त तत्ता हिल्ला तत्त

मिति संस्कृत क्षाति क्षेत्र क्षित्र क

மை முகிய மட்டை நி ஆடி மூடி அடும் (7)

vichîdan mâdîgân zak î far'jâm sûd, ve far'jâm sûdîh pavan far'zânagîh khadîtunî-haît; min zak barâ, ŏlâ mûn pavan mindavam î yazadân far'zânag, aşh pavan khratû mindavam î yazadân vichîdan âmûkht yehevûnêd.

⁽⁴⁾ Va denâ-ich, aêgh-aşh ŏl Frashŏshtra aûrvâkhmanîh î pavan yaşlarâyîh châsht yehevûnêd, aêgh-aşh pavan kâr va kirfag kardan garemôg vabîdûnayên, mûn ŏl Frashŏshtra Khûrdad Amûrdad barâ châshêd, aêgh pavan dastôbar î ŏlâ yakhsenunêd. (5) Va denâ-ich, aêgh-aşh pavan kâr va kirfag garemôg yehevûntan âmûkht yehevûnêd, mûn navag navag kirfag vabîdûnayên. (6) Va denâ-ich, aêgh-aşh Aûharmazda sardârîh yehabûnêd, mûn ŏl Aûharmazda râmişhn yehabûnêd; hanâ-cha râî, mâ râmişhn ŏl Aûharmazda dâdâr aîşh, Aûharmazda râst bûndag, Aûharmazda râst bûndag sardâr yehevûnêd.

⁽⁷⁾ Va denâ-ich, aêgh-aşh hamâî ŏl vispa farmân pad

^{1.} DE. الله May be a corruption of الرابع , khratû, as West supposes.

त तम हा। तिन्ते पूर्व विषय प्रतिकार क्षेत्र क्

(७) किश्म अमे कहला त नि डिकामण्या हिर्मावमा

yehevûnd, mûn ŏl zak î yehevûnêd nêvagîh khûdâyîh; miniçh hanâ chim, mâ pavan hankhetûntan râyînîdan î zak î aşha-gûn frârûn dâd, farmân kardag î avârîg frâj nigîrîdârîhâ dâmân sûdîh, zak î hamâî padâyishnîg nêvagîh baên dâmân nîvârêd; mûn râi âkhar-ich min zîndagîh zyaşh tanû va gêhân, pavan zak î ŏlâ dâd âînîn rûbâgînishnîh râyînîd, ajaşh farmân padîh va khûdâyîh padvastag yehevûnêd. (8) Va denâ-ich, aêgh dâm-aşh î Aûharmazda Vohûman netrûntan âmûkht yehevûnêd, mûn khûdâyîh ŏl Aûharmazda; pavan denâ chim, mâ padîsâî netrûntan âmûkht yehevûnêd, mûn khûdâyîh ŏl Aûharmazda; pavan denâ chim, mâ padîsâî netrûntan î ŏlâ khûdâî dâm pavan zôr î vêhîh, netrûnî-hastan î dâm pavan vêhîh zôr ŏl amaragân âşhkâragî-haît zôr î vêhîh î Vohûman haît.

- (9) Latamâ madam pasakhûn î öl Zaratûhshtra dravandân
  - 1. DE. לוניבאוטיוטי, may bo rûbâg-kûnishnîh.

אוסתונגאו צי טולתו בא אובר מחלח הפא החחו שרני בחל החחו שרני בחל החחו שרני בחל ברצור מלמו פון מלטווחאו פון מא ברצור בין באר מלמו פון מלטווחאו פון מא ברצור בין באר בין

râi, aêgh:—"Baên drûjôg-dêmân pavan yehamtûnişhn, pavan khâm margîh, a-pâdakhshâî havând, aêgh-shân hamâg anâgîh haît, afşhân chârag bavîhûnastan lâ tûbân."

⁽¹⁰⁾ Va denâ-ich, aêgh-aşh maînûg î tarsagâyîh î pavan karîtunişhn öl aîyyârîh yehamtûnêd, mûn baên sûd-ăômandân tarsagâî; hanâ-cha râî, mâ maînûg öl zak karîtuntâr avîrtar pad-vâchênd, zya-shân vâspûharagânîhâ yaşhtâr yehevûnêd; va aêvag va aêvag min maînûgân haît vâspûharagânîhâ yazişhn, chîgûn maînûg î râdîh pavan vichîdâr-dahishnîh, maînûg î râstîh pavan hû-râstîh, va maînûg î mitrö pavan hû-mitrôîh, va maînûg î khûdâyîh pavan hû-khûdâyîh avîrtar yazî-haît; va ângûn-ich maînûg î tarsagâyîh vâspûharagânîhâ yazişhn pavan tarsagâyîh î baên sûd-ăôûmandân yehevûnêd. (11) Va denâ-ich, aêgh zak î Aûharmazda yaşhtan kh'astâr yehevûnêd, mûn khûdâyîh öl Aûharmazda;

^{1.} DE. שנבטועל אישטיי

תפשת בין של של שלו פון ולנחר ב א החא שלא האלו הוו פון שלה ה א החאו השלו הוו הוו הוו הוו הוו או היוו הוו או היו

& ההרלא הראו החלה הראו הראו הרה הר (13)

CHAPTER LXIV., BAGA NASK.

A has the same with the same and $\frac{1}{2}$. It is that the same and $\frac{1}{2}$ in the same of the sam

hanâ-cha râî, mâ dânâgîhâ bavîhûnast î min yazadân khûdâyân, pavan ar'jânîgînîdan î nafshâ tanû, pavan nêvagîh î min yazadân khûdâyân yehevûnêd.

- (12) Madam pasakhûn î Aûharmazda ŏl Zaratûhshtra, amat-ash madam nafshâ, aîrmân, va vârûn pûrsîd, aêgh: "Zak lak nafshâ, va zak lak aîrmân, va zak lak vârûn, amat-ich aêgh zâdag yasharûb, mûn hanâ î lak daêna î mazdayasna rûbâgîh yehabûnêd, baên-ich khavîtunêd frâj aûshmûrêd, mûn hanâ î lak var'zishn î shapîr yehabûnêd frâj vâfrîgânîh, aêgh kardan î lak pavan vâfrîgân yakhsenunêd.
  - (13) Pâhlûm haît ázâdîh yaşharâyih.
- LXIV. (1) Nôzdâhûm fargard Kad-môg-ravŏ, havâ-t pâhîh ŏl ŏlâ gŏspend châshîd; hanâ-cha râî mâ gŏspend pâh-ich baên.

क्षेत्रम कथात्थ्रं क्षालाम क्षालम क्

(2) Va dená-ich, aègh mûn gŏspendân râi vâstar sâjêd, aṣh mardûm pavan gŏspend srâyinîd yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ mardûm pavan gŏspend, va gŏspend pavan vâstar srâyiṣhn.

(3) Va dená-ich, aègh latamá-îh gŏspend ŏl ŏla châṣht yehevûnêd, mûn pâh ŏl Zaratûhṣhtra, aègh pavan dastôbarî Zaratûhṣhtra yekhsenunêd; hanâ-cha râi, mâ pâh-ich gŏspend.

(4) Va denâ-ich, aêgh-ash pavan frârûnîh aŏj afzâyînîdan âmûkht yehevûnêd, mûn pavan dêr-zahyishnîh kh'ahyishnîh aûrvâkhmanîh yehabûnêd, aêgh zak mindavam vabîdûnayên zyash aûrvâkhmanîh yehabûnêd, aêgh zak mindavam vabîdûnayên zyash aûrvâkhman î dêrang-zimân yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ afzûn î aŏj avîrtar min râmishn, râmishn zak î dêr-padâî yehevûnêd. (5) Va denâ-ich, aêgh mûn yazishn î yazadân vabîdûnayên, adîn-ash aûrvâkhmanîh î min yazadân ôl nafshâ padvast yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ rasishn î yazadân aôbash yehevûnêd.

⁽⁶⁾ Va denâ-ieh, aêgh-aṣḥ khratû î Zaratûhṣhtra âmûkht nimûd yehevûnêd, mûn mîniṣhn ŏl daêna i Zaratûhṣhtra yehabûnêd. (7) Va denâ-ieh, aêgh-aṣḥ pavan gûbâgîh hûzvân frâhanjînîd yehevûnêd, mûn pavan khratû vichîngar yehevûnêd. (8) Va denâ-ieh, aêgh-aṣḥ ârâyiṣhn ŏl ŏld châṣht yehevûnêd mûn Zaratûhṣhtra, mûn daêna sûd-ăômandân; hanâ-cha râî, mâ min zak î ŏlâ-ṣhân kevan yehevûnêd kûniṣhn va haêm va hâkhtârîh, mardûm ŏl daêna î Zaratûhṣhtra ârâyênd. (9) Va denâ-ieh, aêgh mûn ŏl aîṣhân râs î frârûn âmûjêd, aṣḥ pavan dânâgîh î frâhanjînîd yehevûnd; hanâ-cha râî, mâ pavan rŏṣḥnîh î zak râs khadîtûnd va vabîdûnd, va padaṣḥ frahânjî-hênd.

⁽¹⁰⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh nîyâyiṣhn î amesûspendân kard yehevûnêd, mûn stâyîdâr i amesûspendân. (11) Va denâ-ich, aêgh-aṣh aîyyârîh min yazadân vakhdûnt yehevûnêd, mûn öl ölâ î kh astâr zak zyaṣh jûṣhag yehabûnêd, mâ-aṣh nafṣha tanû pavan aîyyârîh ar jânîgînîd; va amat-aṣh ar jânîgînîd

कितान ते निक्त तिका कितान कित

adîn-aşh vakhdûnt yehevunêd; va kh'âstâr zak yehevûnêd mûn-aşh kh'âstâr î lâ pavan pûm $\hat{a}$, barâ pavan ar'jânîgîh va jûşhag va zak zyaşh madam şhapîr.

⁽¹²⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh baên yôm ở aờṣh châṣht yehevûnêd, aêgh pavan dakhṣhag vabîdûnayên, mûn baên nîyâyiṣhn; aêgh kâr va kirfag zyaṣh baên yôm barâ đưâyad kardan, barâ ở dadîgar yôm lâ spûjêd; hanâ-cha râî, mâ-aṣh aờsh min khîr han-bêṣhîh î kârân bûjînîdan, madam kârân bûr'zînîd yehevûnêd. (13) Va denâ-ich, aêgh-aṣh baên ahvân bûndag dahiṣhnîh châṣht yehevûnêd, mûn baên ahvân mîn-iṣhn aêgh zak mindavam vabîdûnayên î baên gêhân vêh ṣhâyad ketrûnast, chîgûn nîvârdan î hû-khûdâyîh, va hû-daênaîh, va dâd î âînîn î frârûn, (va) avârîg mûn mânishn nîvâriṣhn, va zîviṣhn î mardûm baên gêhân padaṣh yehevûnêd; khvêṣhînî-dan î zak kardâr bûndag-dahiṣhnîh âe bûr'zîh haît zyaṣh min zak rabâ kardârîh.

⁽¹⁴⁾ Haît yasharâyîh âzâdîh pâhlûm.

CHAPTER LXV., BAGA NASK.

निक्तित्वा का प्रतिन । व्हा । दिका । दिका । दिका । विकास का निक्तिता निक्तिता । विकास का निक्तिता । विकास का निक्तिता । विकास विकास । विकास विकास । विकास विकास । विकास ।

אחרה החווה והתחשר האווה החירה האווה שחתר האווה שחתר האווה שחתר האווה שחתר האווה שחתר האווה שחתר האווה שרה של (4) אחתר בר האו שוווה שרה של שוו שרה של שוווה של שוווה של החתר החווה של שוווה של החתר האווה של שוווה של השווה של החתר השווה של השווה של השווה ובריה האווה של השווה של השווה

Vîstûm fargard Vîhûkhshatra, afash gûft Aûharmazda öl Spîtâmân Zaratûhshtra, aêgh: "Mûn kevan pavan khûdâyîh pâdakhshâî havâ-nd; mardûm î sâstâr, î dravand drûjan, lâ kevan pavan khûdâyîh; ölâ-ich î drûjînîdan baên ahû î astăômand min shivan barâ vânîn-âe, va margîh va sîj va drûjîsh bûjînênd, mâ-ash lâ bûjînênd." (2) Va denâ-ich, aêgh: "Amat-shân khûdâyîh barâ öl ölâ î shapîr yehabûnt havâ-âe, bûjîhast-âe pavan zak î ölâ khûdâyîh; zak-ich î drûjînîdag min shîvan barâ vânîn-âe, va margîh va sîj va drûjishn."

⁽³⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh mûn bûndag-mînishnîh δl nafsh $\hat{a}$ va $\hat{b}$ îdûnayên, aşh yaşharâyîh va $\hat{b}$ îdûnt yehevûnêd; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ pavan bûndag-mînishnîh rŏşhnî-haît zak î jân chaşhm î vînâg î yaşharâyîh. (4) Va den $\hat{a}$ -ich, aêgh-aşh îsht î pavan khû $\hat{d}$ âyîh barâ şhâyad yehabûntan châşht yehevûnêd,

मेरक टाता। । तथा त ना केलत्त त ताम भाषाता भाष्य प्र प्र त्या के त्या के प्र त्या के त

ההרפון האוופן אל האלו האלו בן ר ופחאן המחר וך להן בקואד החוה האוופן בן להן בקואד שר החוופן בן להן בקושר של להן האוופן בו האוופן או הא האמו וווחרחון האחר בי ר ווהר האוופן או הא האמו וווחרחון האחר בי ר ווהר האוופן או האחר בי ר ווהר האוופן או האחר בי ר ווהר האוופן או האחר בי הושריף לומר האוופן או האחר בי הושריף לומר האוופן או האחר בי הושריף לומר האוופן או האחר בי הושריף בי האוופן או האחר בי הושריף בי האוופן או האחר בי האוופן בי האוופן או האחר בי האוופן האוופן או האוופן בי האוופן או האוופן או האוופן בי ה

mûn khûdâyîh ŏl ŏl $\hat{a}$ î hamâg-rûbişhn vabîdûnayén; hamâg-rûbişhn khûdâî nigîrişhn, va and $\hat{a}z$ işhn, va kûnişhn, madam zak î amargân îşht, va sûd î pavan khûdâyîh î şhâyad kardan.

⁽⁵⁾ Va denâ-ieh, aêgh-aṣh pavan Vohûman milayâ yehabûntan âmûkht yehevûnêd, mûn yazishn î yazadân Vohûman-mînishnîhâ vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ mînishn pavan Vohûman-mînishnîh, aûstîgân hûzvân pavan Vohûman-milayâîh khûgînîdag yehevûnêd. (6) Va denâ-ieh, aêgh-aṣh avinâsîh min âmând kirfagîh âmûkht yehevûnêd, mûn pavan frârûnîh mânêd; hanâ-cha râî, mâ-aṣh viehârd frîzvânîg kirfag-ieh baên.

⁽⁷⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aegh-ash kâd $\hat{a}$ shapîrîh kardârîh pavan vêhîh kardârîh aîyyârînî $\hat{d}$ yehevûne $\hat{d}$, mûn baên ahvân bûn-dahishn, aegh-ash zak î barâ $\hat{a}v$ âyad yehabûntan barâ yehabûne $\hat{d}$; hanâ-cha râî, m $\hat{a}$ kâr-l î pavan 1000 gabrâ madam yegavîmûne $\hat{d}$, amat aevag zôr î nafsh $\hat{a}$ padash ŏl kâr debrûnâñd,

^{1.} Better איים און hamág-röshan, "all-enlightened," According to DE. איים און hamag-rûbishn, "all-progressive."

עטב ען ען על עטיף ען ען ען עוני פוו צב פעל עטיע ען עוני פוו צב פעל עטעעלקטאו טאוויטא 8

- अतान क्ष्मिक म्हित्त तथा तथा क्षाप्तक तथा सीत्या क्षाप्ता क्षाता क्षा क्षाता क्षाता क्षाता क्षाता क्षाता क्षाता क्षाता क्षाता क्षाता क

aşh 999 gabra pavan zak kar aiyyarınıd yehevuned.

⁽⁸⁾ Va denâ-ich, aêgh-aṣh zak î yaṣḥarâyîh râs lâ nîhânînîd âmûkht yehevûnêd, mûn hû-mînîdâr pavan yaṣḥarâyîh; hanâ-cha râî, mâ-aṣh âzvan va raêṣḥag î yaṣḥarâyîh min mîniṣḥn a-neskhûnt. (9) Va denâ-ich, aêgh-aṣh bûndagîh î pavan zak î gŏspendân lâ âvâyad kardan âmûkht yehevûnêd, mûn gŏspend pavan dastôbar î sûd-ăômandân yakhsenunêd; hanâ-cha râî, mâ-aṣh âmûjênd va farmâyênd.

⁽¹⁰⁾ Va denâ-ich, aêgḥ-aṣh kadag-bânûgîh vabîdûnt âmûkht yehevûnêd, zak nêṣhâ mûn tarsagâyîh î ṣhôê aûrvâkh-manîhâ vabîdûnayên; hanâ-cha râî, mâ-aṣh kadag-bânûgîh pavan khûṣḥnûdîh î ṣhôê, va khûṣḥnûdîh pavan-aṣh tarsagâ-yîh, va tarsagâyîh pavan râmiṣḥn yehevunêd. (11) Va denâ-ich, aêgḥ-aṣh daêna pavan dânâgîh jûṣhîdan âmûkht yehevûnêd,

8 HO-0-The matter of 1 (12) and $\frac{1}{2}$ which middle of 1 (13) be not the often of the state of 1 (13) 8 HO-0-The matter of 1 (13) 8 HO-0-The matter of 1 (13) 8 HO-0-The matter of 1 (13)

CHAPTER LXVI., BAGA NASK.

The send is somether thouse in a short send sell on the sell of th

mûn-aşh padmânîg Vohûmanîg; hanâ-cha râî, mâ Vohûmanîg padmânîgîh şhnâsî-haît daêna. (12) Va denâ-ieh, aêgh-aşh zak î Aûharmazda râmînîdârîh vabîdûnt yehevûnêd, mûn ŏl Aûharmazda châshêd.

⁽¹³⁾ Haît yaşharâyîh pâhlum $\hat{a}z$ âdîh.

LXVI. (1) 21-ûm fargard Vahisttôg-îstt, frâj-ash zak gûft yasharûb Zaratûhshtra, aêgh: "-Ash yazishn kard mûn zak î lenâ yashtan hû-mînishnîh afash." (2) Va denâ-ich, aêgh mûn daêna pavan tanû mâhmân, ash Vohûman va mânsar pavan tanû mâhmân, maînûg î vêhîh î padmân. (3) Va denâ-ich, aêgh-ash daêna î shapîr pavan milayâ va kûnishn âmûkht yehevûnêd, mûn yazishn Vohûman-mînishnîhâ vabîdûnayên. (4) Va denâ-ich, aêgh-ash amesûspend pavan tanû mâhmân yehevûnd, mûn Vohûman jûshêd; hanâ-cha râî, mâ-shân mâhmânîh pavan röshnîh

नात्मि के कत्याताताम् ता ता ताना का तातात्म का कर्णत्ता का नात्मि का कर्णत्तात्म का नात्मि का कर्णत्तात्म का नात्म का न

(७) र प्रकेष मनित्र १६ तर्रा विश्व तथा १६०माल वर्षा १

va dagyâîh, va hû-bŏdîh, va pavan Vohûman rŏşhnî-haît, dagyâî-haît, hû-bŏdî-haît tanû,

⁽⁵⁾ Va denâ-ich, aêgh-ash mardûm pavan kirfag kardan tûkhshâgînîd yehevûnêd, mûn dahishn ol kirfag-garân vabîdûnayên. (6) Va denâ-ich, aêgh mûn râs î sûdăômand jûshêd ash aîshân-ich ham-râs vakhdûntan âmûkht yehevûnêd. (7) Va denâ-ich, aêgh-ash bertâ pavan bertârîh ŏl abîdarîh yehabûnêd, mûn ŏl bertâ tarsâgayîh î baên abîdar âmûjêd; hanâ-cha râî, mâ-ash pavan bertârîh aûstîgânînîd yehevûnêd. (8) Va denâ-ich, aêgh-ash pâdakhshâyîh î Vohûman âmûkht yehevûnêd, mûn hûnar zyash haît pavan frârûnîh yakhsenunêd; hanâ-cha râî, mâ min pâdakhshâyîh î vêhîh yehevûnêd sûd a-padgârîh î hûnarân.

⁽⁹⁾ Va den $\hat{a}$ -ich, aègh-aṣh ŏl abû bert $\hat{a}$ pavan nîṣh $\hat{a}$ îlı yehabûnt

yehevûnêd, aêdûn-ieh ŏl avârîg gabrâ nîshâ, mûn ŏl bertâ va avârîg nîshâ tarsgâyîh î baên abû va shôê âmûjêd; va aêdûn-ieh mûn nîshâ-1 gabrâ-1 pavan kadag-bânûgîh frahânjînêd; mâ nîshâ sûdăômand nîshâîh î gabrâ pavan tarsgayîh î baên shôê, va khûp frahâkhtîh î pavan kadag-bânûgîh yehevûnêd. (10) Va denâ-ieh, aêgh-ash tarsgâyîh-ieh nîshâ ŏl shôê yehabûnt yehevûnêd, mûn nîshâ-1 barâ ŏl gabrâ-1 yehabûnêd, mâ khûdaşh dâdâr pavan-ieh kâr î zak khûd-aşh yehabûntan sepâs-ăômand yehevûnêd.

⁽¹¹⁾ Va $\text{den}\hat{a}$ -ich, aegh-ash bûn va bar ŏl Aûharmazda yehabûnt yehevûnêd, mûn $\hat{a}v$ âyêd bar $\hat{a}$ ŏl Aûharmazda yehabûnêd, va bûkhtishn î hamâyîg $\hat{a}$ mûjêd; frarûn $\hat{a}v$ âyêd bûn î bûkhtishn, bar î frarûn $\hat{a}v$ âyêd. (12) Va $\text{den}\hat{a}$ -ich, aegh-ash ŏl kadag-khûdâyîh han-bârîd yehevûnêd, mûn babâ î kadag

^{1.} DE. - 3031 -- 2. DE. omits. -- 3. DE. - 57"

(13) ענאו שעאטר ארוויבטר וואטרל א

CHAPTER LXVII., BAGA NASK.

(1) पाछमा सद्भिति ए भाम १६०० है। प्राण्या प्राण

8 wowlar thang andre 1167 (5)

CHAPTER LXVIII., BAGA NASK.

कुरुंधि रामिताता । । असी । । । असी मह (1)

ố
l dân
âyân vi
ṣbâdîh yakhsenunêd; kadag tanû babâ î kadag, gŏṣḥ, va chaṣḥm, va pûm
â.

⁽¹³⁾ Haît âzâdîh yasharâyîh pâhlûm.

ıxvıı. (1) 22-ûm fargard Aîrman bûn, afdûm praşhn pûrsîd i 5 gâsân, barâ-aşh ŏl Aûharmazda khûdâyîh châşht yehevûnêd—aêgh-aşh tanû î nafshâ khûdâî vabîdûnân—mûn zak vabîdûnayên î min zak jîvâg paêdâg: Yâ erezhejyôi dâhî drigaŏvê vahyô: mûn ŏl ŏlâ î râst zîvişhn drêgûşh vehîşhn yehabûnêd, bûkhtişhn î min Khayabîd, hangerdîgîh î kolâ nêvayîh.

⁽²⁾ Haît âzâdîh pâhlûm yasharâyîh.

LXVIII. (1) Madam viehîdag î min hamâg Yasht vakhslîn- îdâr hav $\hat{a}$ -nd.

^{1.} For экин vishadig.—2. DE. чомер

- जिताला के का कक्षेत्र कातिला के का का किताला के का का किताला किताला किताला के का का किताला किताला का दिन का किताला किताला का दिन का का किताला का किताला का किताला का दिन का का किताला का किताला का दिन का का किताला किताला का किताला किताला

⁽²⁾ Ölâ-shân sûdăômand mûn vakhshênd ŏl î vakhshînîdâr, aêgh nêvagîh pavan ŏlâ vabîdûnând, mûn zak î pavan aîshân nêvagîh vabîdûnayên. (3) Aêdûn yasharûb î pâhlûm mînishn yehabûnêd, mûn zak pavan Vohûman madam yehamtûnêd, nêvagîh î ŏlâ î âshkârag bêshîdâr, gabrâ î yasharûb î zadâr dravandân, mûn pavan zak î Aûharmazda, va pavan zak î Zaratûhshtra vakhshînêd, aêgh pavan padmân kûshêd

⁽⁴⁾ Ölâ î stakhmay gabrâ î yasharûb râî, pasakhûn gûft:—
"Mizd î zadâr va vakhshînîdâr—zak gabrâ mûn zadârîh va vakhshînîdârîh khavîtunêd—zyash sarîtar mizd ölâ î dravand aêdûn chîgûn-ash zadârîh, ash pavan dûsh-mizdîh min 2-ân maînûgân, ash jûshîd mûn dravand zak î sarîtar var'zishn; hanâ-cha râî, mâ kolâ yasharûb aîsh-l gâsânîg; mâ amat pâdakhshâî zak î dravand aêdûn zak yasharûb, zak-ich î pâdakhshâî a-pâdakhshâî."

^{1.} So DE.—2-2. E. 11011461 y f —3. DE. omits.

ששיני חד אחרפאו בחל ר ההשמשיני ר היקוני שוא אחרפאי ו בר ר החליני של אחרפאו החלי החליון שו אחרפאו בחליון האחלה החליון שו החליון שאחר החליון האו הריה אוופאו ואס בר בקונה פוו בקונה בה החלוו פוו הריה החלוו פוו בקונה בה החלוו פוו הריה החליו הריאה הריהאוו פוו בקונה בחל החליון פון הריהאוו פון בחליון הוו פון פתיקווחה החליוה החליו החלי החליו החליו

⁽⁵⁾ Zaratûhşhtra pavan zadârîh ŏl dravandân sajîtûnt, pavan zak rûbişhn Aûharmazda gûft, aêgh: "Lak aêdûn pavan zadârîh ŏl dravandân sajîtûn-âe pavan dâdistân; mâ aêdûn lak va harvispôgûn yaşharûb pavan khûdâî yakhsenund. (6) Pavan-ieh mîn viehîr nîrang î var mûn zak î haît haîtunînêd yehabûnêd, aêgh-aşh zak î târîg rŏşhan barâ vabîdûnayên. (7) Lak-îeh hâvand zak Aûharmazda aêdûn pavan yaşhtan khûdâyîh; aêgh-aşh khûdâyîh, aêgh-aşh khvâstag va pâdakhşhâyîh aêdûn pavan frârûnîh dâşht yehevûnêd; ehigûn lak mûn aêdûn ŏl gêhân anâkûşhîdâr pavan yaşharâyîh frêh-dahiştnîh vârîşhn dahişhnîh; mas-îeh zak î yaşharûb pavan yaşharâyîh hêmnunêd, va mas zak î dravand pavan dravandîh.

⁽⁸⁾ Pavan zak farmâyişhn aşh gûft Zaratûhşhtra, aêgh : "Âşhkârag bêşhîdâr gabrâ î yaşharûb, Aûharmazda hâkht sûdăômand, aêgh jûşhêd gêhân î astăômand î yaşharâyîh, va zak î

روا) هور کو سهورمبر درو مواد مور درو چو سهر رود ماها احد المار مردومه عدد ماها المار الما

ŏlâ madam bavîhûnêd tarsagâyîh mûn padmân î yaşharâyîh padash; aêgh padmân î kâr va kirfag khavîtunêd." (9) Stih râî pasakhûn gûft, aêgh: "Zak î shaêdân lakhvâr gûmîkhtêd, chand yehevûnêd vad amat zak î shaêdân ŏl shaêdân lakhvâr gûmîkhtêd, vad amat vakhshînîdâr yehevûnd ŏl zak î nafshâ stî, aêgh-shân nêvagîh ŏl nafshâ tûbân bavîhûnastan, zadârhavâ-nd yaşharûbân."

⁽¹⁰⁾ Zak î zadâr î dânâg râi pasakhûn gûft Sŏgshâns, aêgh: "Pavan râs î ŏl $\hat{a}$ yehevûnêd amat lakhvâr gûmîkhtêd."

⁽¹¹⁾ Pavan zak drûjishn ash gûft Aûharmazda, aêgh: "Nêvag ŏlâ mûn drûjishn ajash levît." (12) Ŏlâ mûn râî Yima mad yegavîmunêd râî ash gûft, aêgh:—"-Ash mizd yehamtûnêd mûn lâ zadâr, va lâ vakhshînîdâr, va lâ pâdakhshâî, va lâ a-pâdakhshâî."

⁽¹³⁾ Pavan zak hâchishn ash gûft Vohûman, aêgh:—" Zak ahû va zak ratû, mûn li yasharâyîh pavan tanû afzâyînam."

गाल प्रकार क्या १०६५१ला १०७१ मध्य मध्य ११७ (14) ב ב עפעטיטיטיי טיוויטו עוער ב טיעעף טיוויטו און ל مدا داد مدمدد الله الما على الله كد د في دمها سه नित्रा कार नित्रम कि किला तात्रमात्मा भी का तीलता के दर ध्रमें। लेक दर तताता । दर तिमें भी गित लागाती سے کو د میدلسون اولسون کاری او کی کری کری استان اس والله مل مله دارمه دو مهموع ها واله عدم الملاعظة رفي مرا الملاعظة رفي _नास्त्र है। हा। हतना हिंद द्विभारतामा हुन अनिति ।वे मा हा। हत्या त्रिया मुनात हिंद भाव वहा प्रमाहन हत्यावा माराज्या न अर्था हुन हुन। इतिमा हुन न निर्मा निर्माति हुन न שוו ועטטושועלט של ב לבאועטשוו לאעל שוו לאעלטר אר בר בר באינונים ב בישעל , ועטטייטיעל פון בשעלטי ,

⁽¹⁴⁾ Pavan zak farmâyişhn, aşh gûft, Spendarmad, aêgh :— "Aêdûn zak î âgâs dahişhnîh yehevûnêd, gabrâ-l î dânâg yehevûnêd, mûn li daêna pavan dakhṣhag barâ vabîdûn ; mdŏlâ zak î lanâ yasht, aêgh kh'âstag pavan kh'êshîh î lanâ dâsht yegavînûnêd, mûn pavan gûbishn gêhân î yasharâyîh frêli-dahishnîh. (15) Zak zak î li vaêrâyishn, afam zak kâmag, aêgh-am zak âvâyad; va zak jûsham mûn barâ khavîtun-âc, aêgh zak î yaşharâyîh vaêrâyişhn; mûn-ich lak min lanâ, Zaratûhshtra! srûb va kûnishn î pâhlûm pûrs-âe, pavan bûndag-mînishnîh kevan pavan kolâ 2 yedâ; kûnishn i var'zam barâ nigîr, zak î li vabîdûnama, lak-ieh ghal vabîdûna. (16) Pavan yaşhtan i lak, Zaratûhshtra! râd havû-ûe, mûn pavan yazishn râd havâ-âe: lak mûn-at tanû hêmnunêd, yehabûntan i kh vâsta g^1 râî padgâr râ d^1 levît; Zaratûhşhtra î vakhşhînîdâr pavan vakhşhînîdârîh mizd, Zaratûhşhtra i zadâr pavan zadârîh mizd, Zaratûhshtra î zadâr va vakhshînîdâr pavan zadârîh va

क्षेत्र स्टेन्टिंस हो। त्रम्तिक हे (18) है। हे त्रिक्ष का का क्ष्मिक कार्याक कार्याक

vakhshînîdârîh mizd. (17) Madam pûhal î ŏlâ mûn âtâsh pavan varîh shem karîtunêd, chîgûn amat-ash âsîn î vidâkht pavan gulûg madam lakhvâr tachênd, va zak ŏlâ zindag yaz-âe—ŏlâ mûn jûshishn pavan nêvagîh—aêgh kâr va kîrfag pavan apâ-bîmîh vabîdûnayên; ash kâmag-ich levatâ shâyad khavîtunastan, aêgh-ash âvâyêd râî kard."

(18) Pavan zak farmâyishn, ash gûft Aûharmazda, aêgh: "Aêdûn ŏl zak î lanâ Shatraver lâlâ-hanjishnîh." (19) Pavan zak prashna, ash gûft Aûharmazda, aêgh:—"Aêdûn ŏl zak î lanâ pavan Vohûman yehamtûnî-haît, ŏl daêna î lanâ pavan frârûnîh shâyad madan. (20) Râst zak, Zaratûhshtra! pavan khûdâyîh pâdakhshâî, mûn gŏslâsrînêd denâ daêna, aêgh rûbâg barâ vabîdûnayên; mûn pavan denâ yehabûnî-haît amargîh, va kâmag hû-chashmîh zak zak î li daêna, Zaratûhshtra! î pâhlûm, mûn denâ î li gêhân pavan yasharâyîh frêh-dahishnîh avâgînêd."

^{1.} DE. 101-11, better 101

(21) هاد که د اله درب مرهم مرسهد سه که کد د عه بست شم وراو ال الم د وراو اله اله الم ٠٠ ما که د رای دارسوا سوب که سواکه کورسوسوا ا הוו עד קידים שלא הפאוה האוב ו החדני שאחאו משאוח سه کد د مهرهادار اور در ایمای و کد د لید مهرهادار الولا

: الله د د الله د الله الله د والله د والله د والله د (23) अभ्यातिक न विकार कारावित करित करित कारावित का अभ्यातिक करिता कि שטטא לע טאווטא א רוו שוש 8

(24) هاد كد هم دارو دوسربه دربد بهم على العرب <u>क</u> अदिः परित्यमा पानमा ८ प्रमिता ८ टकारी

⁽²¹⁾ Pavan zak î ŏlâ, aşh gûft Aûharmazda, aêgh:--"Min zak î mas gavâyîh, amat dravand ŏl ŏ $l\hat{a}$ î dravand benaf $sh\hat{a}$ pavan a-gavâi yakhsenund; mûn zak î ölâ kûnishn ash min Akôman mînishn.

⁽²²⁾ Min hanâ-cha, amat ŏl lak kolâ 2 yehabûnî-haît, Khûrdad va Amûrdad, pavan zak râs—amat afzûnîg maînûg va pâhlûm mîniş
hn hav $\hat{a}$ - $a\hat{e}$ —aêgh zak î khavîtun- $\hat{a}e$ ba
 $r\hat{a}$ vabîdûnâñ-âe, va zak î lâ khavîtun-âe lakhvâr pûrs-âe."

⁽²³⁾ Min ŏlâ î haît khratû Aûharmazda, ŏlâ î yehevûnêd khratû, Zaratûhşhtra pûrsîd ŏlâ î ana-haît râî, mûn âkhar lâ yehevûnêd, mûn-shân lâ aêdûn hager-ich stî yehevûnt î kûst î frârûnîh, afşhân lâ yehevûnêd min kevan frâj.

⁽²⁴⁾ Pavan zak padîrag nisânişhnîh aşh gûft Aûharmazda, a
êgh: "Andarg harvispô-gûn gabrâ-ân î yasharûbân, î za
dâr

בלוטאו בי שאווו שווף לב ב שם ולטאו אבר טבלע שמשא בלוטאו שי שאווו שווף לב ב שם ולטאו אינו שווף שווף שוון שווף

مدراهکاها ها ماک مدراها اله مدهادها ها الله المدراهها ها اله المدراهها الله المدهادها ها المدراها المدها ا

dravandân, ghal yemellûn, pavan-ich zak i paêm barishn zôhar shîr-âê padmân shnâyînênd farâkhûînîm, kabed jân nêvagîh kardan."

⁽²⁵⁾ Pavan zak farmâyishn ash gûft, Aûharmazda, aêgh:—
"Nêvag ŏlâ mûn gar'zishn ajash levît, va jân î chîgûn denâ bavîhûnêd: Gerezôi...âkhsô..... (26) Mânsar ŏl lak Zaratûhshtra! am pânag yehabûnt pasakhan î Kemnâ, mûn pêsh Kaî-Vishtâspa ham-hakhagîh, zak li yasharûb dûst, mindavam î âshkârag min zak î var'zîd, min zak chîgûn ghal âvâyad var'zîdan. (27) zak î a-padmânag gabrâ gûbishnîh havâ-t kadbâ, hamâg a-padmân havâ-t; hanâ râî, hamâg lâ zak î shapîr gabrâ yakhsenunêd, mâ amat pâdakhshâî zak dravand haît, zak î yasharûb, zak-ich î pâdakhshâî a-pâdakhshâî yehevûnêd; zak î yasharûb aêdûn zak î dravand, zak-ich î sharîtâ a-pâdakhshâî yehevûnêd, aêgh barâ aîrikhtêd, afash dârishn barâ yensegûnâñd."

उट प्रभात के काल किलमा तिल्ला त्रिका क्षितित्रम के किलमित के किलम

⁽²⁸⁾ Sûd-âŏmandân râî pasakhûn gûft, aêgh:—" Min zak î mizd î zadâr va vakhṣhînîdâr havâ-nd, ŏlâ-ṣhân sûd-âŏmand mûn zadârîh va vakhṣhînîdârîh havâ-nd, ŏlâ î vakhṣhînîdâr Aûharmazda mûn zadârîh va vakhṣhînîdârîh khavîtunêd."

⁽²⁹⁾ Amat pavan zadârîh min Aûharmazda dravandân râî, madam prashn yehevûnt, pavan zadârîh î latamâ ölâ î khûdâî râî pasakhûn gûft, aêgh:—"Mizd mûn zak i pâhlûm dâtô-barîh aêdûn châshîd, aêgh vichîr vabîdûnayên zak î zadâr va vakhshinîdâr, Sögshâns." (30) Zaratûhshtra pasakhûn gûft, aêgh: "Mizd zak yehabûnêd." (31) Va zak zadâr î dânâg pasakhûn gûft Sögshâns, aêgh:—"Pâdfrâs zak vabîdûnayên."

⁽³²⁾ Zak chand göspendân, zak-ich î göspend paêdâg yaşharûb râî gar'zî-haît, denâ gar'zishn: "Çhand vad amat vakhşhînîdâr

^{1.} Inserted by me. -2. DE. repeats 19-100

& which whom me is g or a homomong photonon onlines g or g on the constant of the control of g of

ज्याति त ते के व्रत्या है। कामता व्याप्तका । काम्याति कामता है। कि उत्पाति काम्याति काम्याति

yehevûnêd, zak-iệh î a-kâmag khûdâî? Chand zimân vad zak yehevûnêd, vad amat dravand î zadâr, î âhûgînîdâr sharîtâ, zak a-pâdakhshâî?" (33) M $\hat{a}$, kâmagîh-ash râî gar'zêd aêgh, vad vakhshînîdâr yehevûnâd, zak-iệh î a-kâmag khûdâî, aêgh, vad zak î vakhshînîdâr pâdakhshâî yehevûnâd.

⁽³⁴⁾ Pavan zak gar'zîşhn zyaşh gûft Aûharmazda, aêgh :— "Lâ aêdûn ahûîgîh vindiştn denâ gar'zişhn; hanâ râî, amat khûdâî pavan khûdâî lâ yakhsenund, va lâ dahişhn î ratûîh min yaşharâyîh ehîgâmehâî, ehand yaşharûbân râî ghal âvâyad gûftan min kevan frâj, vad amat vakhşhînîdâr yehevûnêd, zak-ieh î a-kâmag khûdâî."

⁽³⁵⁾ Chand milayâ î maînûgân râî î pavan mînishn va gûbishn kûnishn-cha, ghal $\hat{a}v$ âyad gûftan aêgh, âmâr ghal vabîdûnayên, hamâî vad kadârehâî vindishn zadâr va vakhshînîdâr va pâdakhshâî va a-pâdakhshâî. (36) Chand yehevûnêd î den $\hat{a}$ prashn ghal $\hat{a}v$ âyad pûrsîd, vad ŏl $\hat{a}$ î yasharûb

zak î dravand a-gavâî haît, zak yasharûb ash pavan gavâyîh paĉdâgînênd, pavan zadârîh zak î yasharûb paîtîyâragînênd. (37) Chand yehevûnêd amat den pasakhûn ghal âvâyad gûftan vad zadârîh padkâr-dâr va kh êshâvand. (38) Chand yehevûnêd vad zak aîsh-l jûshîd amat yasharûb vakhshînîdâr yehevûnd, nêvagîh kardâr chand dravandân-cha yasharûbân-ich râî ghal âvâyad kardan, vad amat dravand î zadârîh î padkârdâr pâdakhshâî.

⁽³⁹⁾ Mâ kâmag-dahîh râî frâj gûft, aêgh: "Ölâ barâ khavîtunând aêgh, Aûharmazda râst vichêd, Aharman râst lâ vichêd. (40) Va aêgh vad barâ khvîtunând aêgh pâdafrâs î dravandân ghal âmûkhtishn aêgh ŏl tôm ahvân ghal yehamtûnd, aêgh ŏlâ-îch î ham-hastânîg aşh mizd yehabûnd, va aêgh dravand ghal zanishn havând, aêgh yêzad tûbângartar havând, aêgh

^{1.} Here ref for 16-2. Here 31 for 31 or \$1.-3. DE. 1100 for 1000 yêzad.-4. Amat in the sense of mûn.-5. 31 in the sense of 51 or 514.

कशिरता कि प्राप्ति । ६१७६। मैंत्र का प्रमालिक क्ष्म कार्यातिक का विभिद्ध । में बातिकारा का कार्यातिकार का कार्यातिकार कार्यात

12 11000 में ज्यो जारिक नारीक्रक नतान । (43)

yasharmôg barâ kûshênd, va aêgh min sarîtarîh barâ ŏl vêhîh vardênd, va aêgh zak î dravandîhâ pavan hûzvân hêmnunînêd, aêgh frârûn parvardârîh î dâmân râî khvêtugdas kardan, va aêgh shaêdân tarmînîd; va aêgh aêdûn zak î dûsh-khûdâî dravand, va aêgh ana-yâtûnishn havând aêgh Aûharmazda vinâs va kîrfag âmâr ghal vabîdûnayên."

- (41) "Va pavan kâr va kirfag kardan tûkhshâgtar yehevûnând, va min vinâs vêsh pâhrîjênd, hamâî vad kadârchâî vindishn, zak pavan zîndagîh va zak pavan â-zîndagîh, ghal yehamtûnêd. (42) Afshân pâdfrâs pavan tanû-âŏmandîh bûndag lâ vabîdûnând, va drûj stih lâ a-vakhsî-haît; va kolâ aîsh-I lâlâ aûshmûrîd, va kolâ aîsh ŏl mindavam i Aûharmazda bûndag farjâmînêd, va drûj lâ vânî-haît, va pâdfrâs bûndag lâ vabîdûnând.
  - (43) Va kolâ aîşh Aûharmazda afzûnîg lâ mînêd ghal

وم فرارا و الله المدارة على المدارة على المدارة على المدارة المدارة على المدارة على المدارة على المدارة المد

में दुर त तक्षित् कारात्मित्त विराद्ध में में भेर कार्य तिया तिया तिया तिया कार्य कार्य विराद्ध कार्य कार्य विराद्ध कार्य कार्य विराद्ध कार्य विराद कार्य विराद्ध कार्य विराद कार्य विराद्ध कार्य विराद कार्य विराद्ध कार्य विराद्ध कार्य विराद्ध कार्य विराद्ध कार्य कार्य

ketrûn- $\hat{ae}$, va kolâ aîşh tanû lâ bûndag yehabûnêd; pavan drûj ghal rêşhênd, va duşh-khratû ghal yehevûnd. (44) Va kolâ aîşh ŏl ŏlâ î şhapîr vêhîh lâ yehevûnêd, va sarîtarîh drûj şhapîr ghal merençhênd, va sarîtar şhapîr lâ şhnâsand; va dravand dîn ghal aûşhmûrênd, dûstîh ŏl kâr lâ yehabûnd, va dûsh-var'zîdâr ghal yehevûnd.

- (45) Va yaşharûb î maînûg stih pâhlûm şharîtâ vakhshînîdâr yehevûnêd, zak-ieh î â-kâmag khûdâî; va aêdûn zak î dravand, zak-ieh î şharitâ a-pâdakhshâî yehevûnêd, pavan zak zimân amat kolâ aîşh rûbân baên garôdemâna yehabûnêd, va amat kolâ aîşh khavîtun-âe aêgh bêşhîdârân bêşh yehevûnêd, aêgh amat yazadân ajash bavîhûnd, barâ dûşh-ahû vad² barâ yehabûnd.
- (46) Va amat kolâ aîsh âyazishn î amesûspendân a-sûdagîhâ vabîdûnâñd, va amat kolâ aîsh khavîtund aêgh Gŏsh-aûrvan gar'zîd, aêgh zak î gŏspend tâshîdâr pûrsîd, aêgh: "Mûn

^{1.} DE. 14004, better amat yazadân.—2. Vad, in the sense of öl.

א הארו הראה האוה הוא היו היו היו האה הראה הראה הראה הראה היים א האו היים או ה

में तेत्री, यह द्विमें हैं । में दुर शाम तृ ति ति ति ति ति । विशेष ति । । में ति ति । विशेष ति । विशेष विशेष । में ति शाम दि ति । विशेष ति । विशेष विशेष । में दुर शाम तृ ति । में ति । में ति । में ति शाम ति । में ति शाम ति । में ति शाम ति विशेष । में ति

gŏspendân sardârîh? Lâ pavan â-bêshîdârîh?" Aşḥavahiṣḥta pasaklıûn, aêgḥ "-aṣḥ pâdfrâs vabîdûnâñd."

(47) Kôlâ aîsh khavîtunêd aêgh yazadân baên röshanîh pavan vînishn aûrvâkhmanîh; va amat kolâ aîsh-l ratûîh î Aûharmazda âgâs yehevûnêd; va amat kolâ aîsh-l khavîtunêd aêgh-ash vishûpishn î min Ganrâg Maînûg chârag i dânishnig gûft; va amat kolâ aîsh-l khavîtunêd aêgh zak afzûnîgîh î pavan mânsar Aûharmazda tâshîd; va amat kolâ aîsh khavîtunêd aêgh aêrpat pâh-lûm; va aêgh zak kolâ 2 Aûharmazda pavan maînûgîhâ vakhshînêd; va aêgh Vohûman zâg î Aûharmazda, va aêgh Spendarmad Aûharmazda nafshâ, va aêgh zak kolâ 2 khayâ öld î frôvâft, va aêgh pavan zak î nafshâ mînishn va khratû, khayâ yehabûnt, va aêgh yazadân khang debrûnâñd.

^{1.} DE. ١٣٥٥ هـ better amat yazadân.—2. So DE.—3. DE. المالك الما

ار ها المدهد والم د اهمه الم به مهاره الم الم والم الده المراه الم والم المراه الم والم المراه الم والم المراه الم والم المراق الم المراه والمراه المراه والمراه المراه والمراه والمراه

⁽⁴⁸⁾ Va amat kolâ aîşh zak î denâ ahvân, zak ahvân râî âvâyad kard, khavîtunêd kardan; va amat kolâ aîşh zak î nafşhâ maînûg pavan kûnişhn dûst; va amat kolâ aîşh Aûharmazda bûrdâr tanû yehevûnêd. (49) Va amat kolâ aîşh-I khavîtunêd aêgh ŏlâ mûn-aşh şhaêdâ î ana-nyôgshîdâr pavan tanû mâhmân, aşh mizd lâ yehabûnd; va amat kolâ aîşh rûbân î nafshâ a-marg vabîdûnayên; va amat kolâ aîşh bar pavan khvêşhîh î Aûharmazda yakhsenunêd.

⁽⁵⁰⁾ Va amat kolâ aîsh zŏta î pavan yasharâyîh avezag yehevûnêd; va amat kolâ aîsh sûr ŏl amesûspendân yehabûnd; va amat kolâ aîsh khavîtunêd aêgh min zak î ŏl $\hat{a}$ -shân bandag ham-kardârîh, va amat ŏl $\hat{a}$ -shân pavan agavîn rûbân. (51) Va amat kolâ aîsh-l tanu yehabûnêd; va amat kolâ aîsh ghal yazishn va stâyishn î ŏl $\hat{a}$ -shân sajîtûnêd; va amat kolâ

^{1.} DE. ¹ro, so also in the Pahl. Version of Yasua XXXIII, 8, c.; it may be for dâvar, dâtôbar, "a judge,"

निरंतिक होत्तर्गता का क्षित की तमन कर्तातम् का ति हि त विकालन क्षित्र होता हुए त विकालन क्षित्र होता हुए त विकालन क्षित्र होता है। विकालन होता है। विकाल होता ह

The short of the s

aîsh-I khavitunêd aêgh zakaî î min ŏl $\hat{a}$ -shân $na\hat{e}ch\hat{i}d$ tem anyem ; va amat kola aîsh khavîtunêd aêgh pavan zak î ŏl $\hat{a}$ khûdayîh, frashagard pavan kâmag baên ahvân yehabûnî-haît.

⁽⁵²⁾ Va amat kolâ aîşh daêna rŏshan khavîtunêd; va amat kolâ aîşh daêna pavan sardâr va vârûn yakhsenunêd; va amat kolâ aîşh khavîtunêd aêgh paêdâgîh î le-denâ pavan ŏlâ shâyad yehevûnt; va amat kolâ aîşh Aûharmazda afzûnîg mînêd; va amat kolâ aîşh khavîtunêd aêgh amat zak yehevûnêd, nêvagîh pavan kâmag khûdâyîh yehabûnî-haît; aêgh va amat-aşh, pavan kâr va kîrfag kardan ŏl karîtund-âe, mizd yehabûnêd. (53) Va amat kolâ aîşh gŏspend yazadân şhapîrân yehabûnêd; va amat kolâ aîşh khavîtunêd aêgh mûn yaşharâyîh pavan kûnişhn, aşh zak î stavar bûndag-mînişhnîh ghal yehevûnêd; va amat kolā aîşh min Aûharmazda kabed aîyyârîh mînêd; va amat kolâ aîşh haêm vaêrâstan

^{1.} DE. 4. 11014 -2. DE. 101110

ה הפאוה הוו וש הפאו (29) ו של לוח הכתר הפאופא הדי ב שלוב ב שלוב ב שלוב ההאופא הדי הפאופא הדי ב שלוב ב שלוב ב שלוב ב שלוב ב שלוב לוח הפאופא הדי הפאופא הדי הפאופא ו של לוח הפתר הבתר הבתרוב ו שלו לוח הבתרוב השלופה ו שלום לוח הבתרוב השלופה ו שלום לוח הבתרוב ב השלום לוח הבתרוב השלום לוח הבתרוב ב השלום לוח הבתרוב ב השלום ב השלום לוח הבתרוב ב השלום לוח הבתרוב ב השלום לוח הבתרוב ב השלום לוח הבתרוב ב השלום לוח בתרוב ב השלום לוח בתרוב ב השלום לוח בתרוב ב השלום לוח בתרוב ב התרוב ב השלום לוח בתרוב ב התרוב ב השלום לוח בתרוב ב התרוב ב התרוב

yemellûnêd; va amat kolâ aîşh yazişhn kardan yemellûnêd; va amat kolâ aîşh zak sûd pavan râd-dahişhnîh yahabûnêd. (54) Va amat kolâ aîşh khavîtunêd aegh zak î öld niyâyişhn, amat baên garôdemânîgîh aşh yehabûnêd; va amat kolâ aîşh khavîtunêd aêgh-şhân pavan zak î Aûharmazda khûdâyîh kard; va amat kolâ aîşh-l khavîtunêd aêgh vad amat daêna î fratûm dahişhn-âe, denâ dakhshag aêdûn dârişhn hvô zî dregvâo.

⁽⁵⁵⁾ Va amat kolâ aîşh-l khvâstag pavan dastôbar î yaşharmôgân lâ yakhsenunêd; va amat kolâ aîşh khavîtunêd aégh amat lâlâ yaşharâyîh, va amat kolâ aîşh-l dâdag-gûbîh ôl $\hat{a}$ -shân va $\hat{b}$ îdûnând; va amat kolâ aîşh-l âgâs yehevûnêd; va amat kolâ aîşh-l khadîtunêd aêgh zak abû î yaşharâyîh; va amat kolâ aîşh-l khavîtunêd aêgh zak maînûg î afzûnîg pavan ŏl $\hat{a}$ haît. (56) Va amat kolâ aîşh khavîtunêd aêgh

^{1.} DE. 1400 -2. DE. 149 4-4 -3. DE. 1400 61

amat kh'âstâr haît kabed zadâr i dravandân, va amat kolâ aîṣḥ-l nîyâyiṣḥn î Aûharmazda yemellûnêd; va amat kolâ aîṣḥ-l khavîtunêd aêgḥ zak lanâ kh'ârîh, aêgḥ zak dâm Aûharmazda nafṣḥâ; va amat kolâ aîṣḥ-l âmûkhtêd, kolâ aîṣḥ-l pavan daêna î pâhlûm â-yûjêd.

⁽⁵⁷⁾ Va amat kolâ aîsh-l khavîtunêd aêgh Vohûman dâm netrûnêd; va amat kolâ aîsh-l pavan zak mizd pavan kâmag pâdakhshâî yehevûnêd; va amat kolâ aîsh-l khavîtunêd aêgh pavan bûn-dahishnîh afzûn; va amat kolâ aîsh-l mindavam î amesûspendân vabîdûnêd vabîdûnayên; va amot kolâ aîsh-l khavîtunêd aêgh amatash zak i âgâs yemellûnêd, pavan nêvagîh î yastarayîh dârishn yehevûnêd.

⁽⁵⁸⁾ Va amat pavan hâvand kirfagîh δl magûî-gabrâân pêşh $\hat{a}v$ âyad yehabûnt; aêgh zak î Kaê-Vişhtâspa magîhich râî pavan khûdâyîh ar'jânîg; va aêgh Zaratûhşhtra aşh nîşh $\hat{a}$ Fraşhŏşhtra yehabûnt; va aêgh zak far'zânag

उर र द्रिक जमत्तर केट्ट त्ता क्षेत्र । त्रिका का विकास मा का का विकास केट्ट त्ता का का विकास का वितास का विकास का विकास

مهروس مادرس هم مدرس مهرس المهربي المادر هم المادر المادر

END OF THE DÎNKARD, BOOK IX.

Colophons I, appended to the Dînkard MS. DE.

Jâmâspa aêgh Aûharmazda yehabûnt; va aêgh kolâ aîsh-1 yazishn î Aûharmazda vabîdûnayên. (59) Va amat kolâ aîsh-1 khavîtunêd aêgh pâhlûm kh ahyishnîh î srûb î Zaratûhshtra, va aêdûn-çha-aşh pavan zak î lekûm dânâg mizd haît.

⁽⁶⁰⁾ Haît pâhlûm yaşlarâyîh $\hat{a}z\hat{a}d$ îh. Haît pâhlûm $\hat{a}z\hat{a}d$ îh yaşlarâyîh.

Colophon I. (1) Frachpad pavan rabâ aûrvâkhman va pûr-darûd ladenâ ana-angûshîdag, va ana-arj, va a-hamtâg Daêna-kard nipîg naêmag î afdûm, vad jîvâg aêgh mân ayâft hûshkand pavan Asûristân, baên farakhû-âzâd, va hû-bŏd, va hû-vahâg, va hû-patishn, gadâ-âŏmand yastarîshvang Bagadâd, min pachîn-l mûn baên daênaân daêna haît, chîgûn hû-fravâharân, hû-daênaân, pêsh-hûpâdân î min dûdag î

אור הוו בנש-והת-ההה השה נושו ו וההאוו הואותאו ש ההישון האור א הסנו חו המוו הנחתם הנחתר ר חיב חיב מלומציו נאור א הסנו חו המוו הנחתם הנחתר ר חיב חיב מלומציו נאור א הסנו חו המו הראו הנחתם הלחר ר הלפטו

hû-fravard Âtarô-pâd î Mahrespendân, î min 5 and 6 hû-bakhtag lakhvâr min avêzag daênai, haît frâhangân frâhang î harvispa pîsîd dânâgîh vichârd; hû-daênaân pêsh-hûpâdân î âkhar âkhar lakhvâr hâmvâr, baên karîtunishn nigîrishn dâshtan vaêrâyishn jîvâg jîvâg pavan dast-nipîg-shân padash kard va nipisht yegavimûnâd.

⁽²⁾ Li Mâhvindâd î Naremâhân î Vâhrâm î Mitrô-âvân yôm î Dîn, î bîlakh i Tîr pîrûchgar, î shnat 369, î âkhar min shnat 20 î ölâ baga Yazdakard, malkâân malkâ, î Şhatrôiyârân, satûr mânâg, nafshâih nafsha râî mûn nipisht frâj shedkûnā, baên astûbânîh pavan avîzag vêh-daêna î Mazdyasnân, avar âshtagîh î yasharûb fravâhar Zaratûhshtra î Spîtâmân, râst pasâjishnîh î Âtarô-pâd î Masraspendân, va avar âshtagîh yasharûb afrîn gûftârîh î öl harvispa ahû î ast-ăômand yasharâyîh kâmagân. (3) Havât hû-mînîdârân, hû-ökht gûftârân, va hû-varsht var'zîdârân,

(2) ाह तहिला ६ ति किश्रमति ः निकिन्नेति क्लिकाति क्लिकाति क्लिकाति कि किन्नेति कि किन्नेति कि किन्नेति कि किन्नेति किन्निति किन्नेति किन्निति किन्निति किन्नेति किन्

gaêtâîhâ pavan spûr kâmag; hû-chaşhmîh î yaşharâyîh var'zîhâ ŏl frashagard padvastàrih padvandân-hand; va maînûgîhâ avêzag rûbân fravâhar ŏl avartûm masgâsîh, va bûrzâvandîh. va bûndag pâd-dahişhn vindişhnîh î baên zak î asar rŏşhnîh î hamîşhag sûd î pûr-kh^vârîh î vindîn-hand. (3) Nâmchaşhtîgîhâ ŏl ölâ-shân hû-fravardân agrî frazânagân, Âtarô-frôbag Farrkhûzâdân, Âtarŏ-pâta î Haêmîdân, mûn-shân dend ana-arj Daenakard nipîg aêdûn frazânagîhâ va avêzag ahû vînişhrîhâ baên farrakhû-zrâh zarîyâv î vêh-daêna, ângûn hû-mitrô vêh-kâm da
êna pûr-jûşhâramîhâ va mas-sûdîhâ viçhàrdan i lan $\hat{a}$ pasînîgân râî. (4) Nîhân havd mûn yaşharâyîh âr'zûgîhâ satûr mânâg denâ nipîg khûşh-kand; va zak-içh î mûn karîtunêd, kâr ajash vabîdûnayên, padash astûbân avâ-gûmân; va zak mûn ajash pachîn yansegûnayên, pavan frârûnîh yakhsenunêd, padvandînand pasijagîha aôbaşh.

(5) Ol harvispa kâr padmânîgîh ; ol padmânîgîh râyînîdârîh ;

יב ששאות לה הא האורונה מום ופפחה יון מום ופפחה האוש הכתה ביי ו ול האולותה הליחותה בי ווך נאחחתה החתושה בי ווך ا الح المله عملهم الراو (الحمد ١ الح الراو (المحمد معرف مد ا الح برج الهوري معرف معرف المراجعة معرف مارد وعاد לנטאטי שוושי יו ול מוכנשוו לנטאטי שוושי פעלע שלעלשי יי ا الح ولالد مع كول من مالو مكاريد من المراجعة من المرا ו ול משיטיושי ויוןלטיושי ו ול ויוןלטיושי מיפיו בוושי ו ול אים שוושר שול ווארחבי ווך שון ווארחד האתחפחדי ו וצ ישישישים מופטרים יווצ מופטרים בשורים יווצ ווצ פער היים הרושה היים ון ול הייבור היים ואות ואורושא היים ו ו ול לועף שמוובטי יו ול לועף שמוובטי לועף שמוובטי

δί padmân râyînîdârîh, khûp frajâmîh; δί khûp frajâmîh, shnûmîgîh; va δί shnûmîgîh, râmishnîgîh; va δί râmishnîgîh, shâdmânîh; va δί shàdmânîh, aûrvâkhmanîh; va δί aûrvâkhmanîh, Vohûman mînishnîh; va δί Vohûman mînishnîh, arvand lebbamâ: va δί arvand lebbamâ, a-tarsîh; va δί a-tarsîh, paêrâstag jânîh; va δί paêrâstag jânîh, dravîst rûbishnîh tanûîh; va δί dravîst rûbishnîh tanûîh, kârîg afzârîh; va δί kârîg afzârîh, tûkhshâgîh; va δί tûkhshâgîh, hû-dahishnîh; va δί hû-dahishnîh, nyô-barishnîh; va δί nyô-barishnîh, khanîd chabanîh; va δί khanîd chabanîh; va δί spûr-bâharîh, apâ-nîyâzîh; va δί apâ-nîyâzîh, abêshîh; va δί apâ-nîyâzîh, sepâsdârîh; va δί sepasdârîh, afzûnîgîh; va δί afzûnîgîh, farrakhû nîvârishnîh; va δί farrakhû nîvârishnîh, rûbâg padvandîh; va δί rûbâg padvandîh, jâvîdîgîh; va δί jâvîdîgîh, padvandîh kâmag hû-chashmîh; va δί kâmag

שמששי משלטה וול משלטה וולטאנטה: ו ול १६००मा कत्र काम है। । त्र काम कान्ति काम महिला नि הונטמטה : ו ול ממשת הוב הונטמטה לועף של שוטה : ו ול والدف هر الم المحمد ما المحمد من المحمد من المحمد على المحمد المح שישישי לישושי : ול לישושי ושמושל שישישי ולשושי בי ול ושומור חיוחת ההפתח המשחה יי וון חרופתו המשחר ושומתי ساملاسين ورويد ، الم ساملاويد ورويد سرموري ورويد الم משאטאטר לענשא אוטאטר: וב לענשאו אוטאטר שלעשטר יילעשטר: ر والم والعوا والعوا والعوال المن والمال والعوام والعوام المناس לומו מפאטר: ו ול לנות מפאטר דא וועטיטר: ו ול בשונעטים של מונשענטיי וול של מונששעטי מילון לומשייי ر رکی مهموادد فراسه درمهمسده در رکی درمهمسده אור הרים ה הוא ה הוא האיל איני ו האיפוראני عددهما ع (9) ها مم ادردا ا ممرس ممار ه والملات على المردا المردا

hû-chashmîh, h'âparîh; va ŏl h'âparîh, bur'zishnîgîh; va ŏl bûr'zishnîgîh, âzâd chîharîh; va ŏl âzâd chîharîh, sûd-ăômand kûnishnîh; va ŏl sûd-ăômand kûnishnîh, rûbâg framânîh; va ŏl rûbâg framânîh, tûbânîgîh; va ŏl tûbânîgîh, âzâdîh; va ŏl âzâdîh, râdîh; va ŏl râdîh, vichîdâr-dahishnîh; va ŏl vichîdâr-dahishnîh, shapîrân dûstîh; va ŏl şhapîrân dûstîh, yasharâyîh pûyîh; va ŏl yasharâyîh pûyîh, hûmînishnîh; va ŏl hû-mînishnîh, râst gûbishnîh; va ŏl râst-gûbishnîh, âfrîgânîh; va ŏl âfrîgânîh, kirfag var'zîdârîh; va ŏl kirfag var'zidârîh, rûbân dûstîh; va ŏl rûbân dûstîh, kam-vinâsîh; va ŏl kam-vinâsîh, farrakhû-gaêtâîh; va ŏl farrakhû-gaêtâîh, yasharûb rûbânîh; va ŏl yasharûb rûbânîh, garôdemânîgîh; va ŏl garôdemânîgîh, rabâ-gâsîh î haît az haîtân pâhlûm-tûm va aîmîdîgân mahist-tûm. (6) Pavan yehân nîrûg va aîyyârîh i dâdâr Aûharmazda

निक्षा निक्षा क्षेत्रा त्या १००० हिला प्रका प

hû-şhâd barâ yehamtûnâd! (7) Nimâz Zaratûhşhtra î Spîtâmân, î yaşharûb fravâhar, âşhtag î Aûharmazda.

⁽⁸⁾ Va zak mûn denâ nipîg pachîn ajash kardan ayôv karîtuntan râî pavan bahar bavîhûnêd, jvîd min grûbân-lî zahbâ nûn arj va nayd yehabûnêd, ayôsh lâ yehabûnêd baên yazadân vakht, mûn baên mâ zimânay î pûr paîtîyâray madan zînhar andag, mûn apâ-ranj va khanjînay va ranjyâr î pûr öl yedâ-shân yehamtûnêd, pavan lakhvâr yehabûntan lâ yezbe mûnd. (9) Va amat öl yedâ aîsh î chîgûn achpar-nipisht yehamtûnêd, lakhvâr lâ yehabûnêd, ayôv shem î li mûn nipishtâr havâ-ôm ajash aûstûrêd, ayôv ramîtûnêd, adîn-ash lâ yasharubdâd afash pavan maînûgân pavan Chînvad pûhal va Satvasstârân hanjaman, (va) hamîmâr yehevûnam. (10) Va chand kazd khûdâî î daêna-ig barâ yehamtûnâd! daêna-bûrdârân min daena nêvayîh yehamtûnâd! Pîrûch yehevûnâd gadâ î avêzay vêh-daêna î Mazdayasnân î gûmân vichâr!

Colophon II. appended to the Dinkard MS. DE.

او هایم اسان (+) شکر می اسان اسان اسان المیم اسان المیم اسان المیم اسان اسان المیم الم

Colophon II. (1) Frachapt pavan shnum va shâdîh va râmishn baên yôm î Aûharmazda min bîlakh î Spendômad, shnat î 835, âkhar min shnat î 20 ŏl baga Yazad-kard, malkâân malkâ, î Shatrôîyârân, nipisht havdôm; li daêna-bandag Shatrôîyâr Êrdêshîr î Aîrîch î Rûstakhma î Aîrîch î Kabâd, Aîrân-shah, nipisht havdôm. (2) Frâj shedkûnt nafshâh î nafshâ râî, va frazandûn î nafshâ râî, mûn vad 150 shnat, a vô pavan yasharâ-yîh î kâr framâyîm. (3) Va âkhar min 150 shnat a vô ŏl frazandân î frazand hûsrûb daêna-bûrdâr avispâram, baên astôbânîh pavan avêzag vêh-daêna î Mazdayasnân, va avar âshtagîh î yasharûb fravâhar Zaratûhshtra î Spîtâmân, râst pasâjishnîh î Âtarô-pâta î Mahraspendân, vâch gûftârîh î ŏl harvispa ahû î astăômand, î yasharâyîh kâmagân, hûmata mînîdârân, î hû-ŏkhta gûftârân, î hû-varshta varzîdârân. (4) Gaêtâîhâ pavan spûr kâmag hanjâmîh î yasharâyîh,

^{1.} May be read Mahīstân.

व्याहुमेग्या में कुल्मा में यातमा व्याह्मेन्या में वाल्म त मुल्लम त में कुल्म त में तिमान के तिलाम कुलाम तिमान के तिमान कुलाम तिमान तिमान

var'zîhâ ŏl frashagard padvastârîh padvandênd. (5) Va maînûgîhâ, avêzag rûbân fravâhar ŏl avartûm masgâsîh va bur'zâvandîh, va bûndag va bûndag pâd-dahişhnîh vindişhnîh, î baên zak i asar rŏşhnîh, î hamîşhag sûd, î pûr-kh'ârîh vindînênd. (6) Nâm-chashtîgîhâ ŏl ŏlâşhân hû-fravardîgân agrî frazânagân, Âtarô-frôbag Farrkhû-zâdân, Atarô-pâta î Haêmîdân, mûn-şhân denâ hu-arj Daêna-kard nipîg, aêdûn frazânagîhâ va avêzag ahû vînişhnîhâ baên farrakhû-zrâh i zrah-âv î vêh-daêna, ângûn hû-mitrôîhâ vêh-dâm daêna, pûr-jûshârmîhâ va mas-sûdîhâ, viçhârd lanâ pasînîgân râî.

⁽⁷⁾ Va nihân ŏl havâ mûn yasharâyîh âr'zûgîhâ, satûr mânâg, denâ nipîg khûsh-kand; va zak-ieh mûn karîtunêd kâr ajash vabîdûnayên, padash astûbân apâ-gûmân; zak mûn ajash pachîn yansegunayên, pavan frârûnîh yakhsenunêd., padvandânând pasîjagîhâ aŏbash. (8) Denâ daftar pachîn min daftar î Mar'zapân î Spenddâd î Mar'zapân i Mitrô-âvân î Spend-dahêd î Mitrô-âvân î Mar'zapân î Dahishn-

क्षाादृत्त-तम क्ष्याद् हम तत्ति । जन्त । जिन्त । त्या प क्ष्यान्तिम । भ मेहमाव्यत्त ना व्याद्विम । भ मेहमाव्यत म ह्विमि । प भाभ भाभ । १००० । जन्म मेहमाव्यत्त में ह्विमि प । जन्म मेम व्याद्विम । जन्म प्रेमि । जन्म प्रिमि । जन्

aîyyâr î Rûz-vêh î Şhâh-mardân î Şhâdân kûşhây kard havâôm. (9) Li denâ daftar min dastôber î vîj î Yêzad-aîyyâr vîj kard havâôm; va min ham-pûrsagîh gûn spûjîhaît gûn kard havâôm, mûn-şhân padvand pavan aîrîh va vêhîh barâ ŏl Sŏgşhâns pîrûzhgar padvandîhaît.

(10) Yasharûb va garôdemânîg bâd gŏna Spend-dahêd gŏna Mâh-aîyyâr, mûn-ash denâ daêna-bandag Shatrôiyâr aîyyâr kard; afash afzâr yehabunt vad denâ daftar dravist kard. (11) Afam afash padvand pavan aîrîh va vêhîh barâ ŏl Sŏgshâns pîrûchgar padvandî-haît, aĉdûn yehevûnâd chîgûn-mân âfrînînîd! (12) Pîrûch bâd gadâ î avêzag vêh-daêna î Mazdayasnân, hamîshag pûr pachîn pûr karîtunishn bâd! kolâ aîsh pavan kâmag î nafshâ tûbân yehevûnâd zîvastan!

Colophon III.

(3) هه سهمس هم وه وه وه هم سده سه هم و دامه سده سه هم وه وه وه سده سه به وه وه سده سده به وه وه سده المدر المرام المدر د مهداه . فما المدر من وه وه وه وه وه وه المدر المراه المدر المراه المدر من وه المدر شده المدر المراه المدر المراه المدر المراه المدر المراه المدر المراه وهم المراه وهم المراه وهم المراه وهم المراه وهم المراه وهم المدر المراه والما والما والما والما والما وهم والمراه والمراه والمراه ولا المراه ولمراه والمراه و

Colophon III. (1) Frachapt pavan shnum, va shâdîh, va farrakhûîh, va râmişhn, va tanû drvistih, va nisadâ baên pûsht, denâ daftar î Daêna-kard, mûn-shân nipisht i dastôbar î yaşharûb kâmag, Şhatrôyâr Erdaşhîr, Aîrîşh, Rûstakhma, Aîrîch i Kôbâd, Aîrân malkâ, î rûbân yaşharûb, garôdemânîg, kh'ahyishnîg havdôm, mûn yasharâyîh var'zishnî aêgh-shân yehevûnâd! (2) Li-ich havâôm bâhar kevan vad baên yôm i Âvân, min bîlakh i Hvardâd rad-ieh, va şhnat-1 1009 Pârsîg, âkhar min shnat î 20 barâ Yêzad-kard, malkâân malkâ, î Şhatrôyâr, vậchag barâ ŏlá Hûsrôb, î malkâân malkâ, î Aûharmazda-dâd; mûn nipisht havâôm li daêna bandag, Mâhvindâd Vâhrâm, Érdashîr, Tûrkâbâdîg; denâ daftar afam dîd, afam pasand kard, afam dastôbar Şhatrôyâr nipishtâr denâ pavan yaşharûb rûbân î vahişht bâhar î Yêzad-kard. (3) Afam khûdâî mar'zîd kh^vâyişhnîg havâôm, mûn kolâ aîşh aêgh denâ $\mathbf{d}\mathbf{\hat{a}}d$

^{1.} DE. neulewir -2. DE. adds

kâr framâyênd yaşharûb rûbânîh, mûn bâhar dastôbar Shatrôyâr nipishtâr î denâ daftar paristînand, hamist mûn zak dastôbar avêzag-râd, daêna-bûrdâr, yazishn râyînîdâr, kirfag var'zîdâr, râst gûftâr, admatê şhapîrî va nêvagîh haêm râs lanâ kûnâd, mûn hamîshag pavan nêvagî va şhapîrî pavan karîtûnishn-ich, chîgûn Avistâg va Zend vispô-vâr, va aûshin yazishn va aûshin nipishtâr. (4) Bîm havâ min kirfag i yasht-fravâhar Zaratûhshtra Spîtâmân. (5) Bâgîg yasharûbân kirfag-garân bîm, va Aûharamazda va amesûspendân lanâ râî pavan nêvagî şhapîrî gaêtâih va maînûg ar'zânîg, va mân pâîyênd pavan aîrî va şhapîrî yasharâyîh, vad Saŏshâns pîrûçh(gar) bûn pâdî-haît. (6) Aêdûn bâd! aêdûn-tarîch yehevûnâd! pavan yazdân va amesûspendân kâmag yehevûnâd gadâ i avêzag vêh-daêna i Mâzdayêsnân!

^{1.} DE. 31100 0 -2. DE. 01101100 4 -3. DE. 1211001 -4. DE. 311920 -5. DE. 1211920 -6. The in the sense of The or 16.

(7) Pavan shem î dâdâr î Aûharmazda, li î daêna-bandag Vahrâm î Mahvandâd, Rûstakhma, Anoshag-rûbân, Rûstakhma, Tûrkâbâdîg, afam denâ daftar î Daêna kard dîd, afam pasandîd. (8) Afam dastôbar i shatrô-aîyyârîh, dastôbar Êrdêshîri Aîrich, Rûstakhma, Aîrich, Kôbâd, Aîran malkâ, pavan yasharûb rûbânîh, vahisht bâharîh ayâd kard, aêgh-ash rûbân pavan pâshûm ahvân, i roshan garôdemân, hamâg asarîh madom yehamtûnâd! afash padvand frazandân barâ öl Sögshâns i pîrûchgar padvandâd! afash hamîshag shem î dastôbarîh madam mân dûdag râyînîdâr bâd! (9) Nipîshtam baên yôm î Tîshtar, va bîlakh î Vohûman, li Bâhrâm Mahvandâd, shnat î 1038 Yazad-kard, malkâân malkâ, î Aûharmazdân.

^{1.} DE. איי עייעי —la. DE. adds ב-2. DE. בנטאטיט —3. DE. בנטאטיט —3. DE. איי בנטאטיט —3. DE. איי בנטאטיט —3. Pors, Noshirwan.—5. For "Endless Light."

Colophon IV.

Colophon IV. (1) Frachpad pavan shnûm, va shêdih, va farrakhûih, va rêmishnîh, va khûp aûrvêkhmanîh, li î daêna-bandag, Bêhrêm î Mahvandâd i Rûstakhma, babê i kêrdênîh yêm î Anîrên, va bîlakh î Âvên, shnatîh Yazad-kardîg. (2) Afam denâ nêskhunag pa lash nivîsht min shêdîh, mûn êmûrzîg chîgûn denâ stihih î sîjmand vêrishnîg haît; dast êhangeg levit bêsh(a)d, mûnam denâ burhênag mêlê ayêd vabîdûnd. (3) Pavan yazadên va amesûspendên kêmag bêd! aêdûn bêd! aêdûntar-ich bâd! pîrûch yehevûnêd gadâ î avêzag shapirih îMêzdayêsnên! hû-dahishn bâd!

⁽⁴⁾ Pavan shem î yêzad va dâdâr, li î daêna-bandag, Rûstakhma î Gûshtêsp Êrdashîr, afam denâ daftar i Shatrôiyâr Êrdashîr afam khadîtûnt, afam pasandîd. (5) Afam nipishtêr denâ kîtâb rîî barâ nêvag shem î yasharâyîh rûbânîg ar'zânîg kard, mûn-ash denâ daftar nipishtag yehevûnêd;

^{1.} DE. אוע אללע אר DE. אוע אללע אול אייטיי 3-3. DE. אוע אללע

(4) तम्तान काकारा कातानिक कारातिक कारातिका कारा

lanâ lanâ mân khadîtûnt yaşharayîh var'zishnîg, mûn yehân li-îch ham-bâhar vabîdûnând, vad tân âfrîn kardârtar yehevûnam. (6) Pavan yehân amesûspendân kâmag bâd! aêdûn yehevûnâd! aêdûn-tar-îch yehevûnâd! Ashem.....

(7) Yaşharâyîh âzâdîh pâhlûm hait.

I. DE. adds 1001

THE DINKARD.

BOOK NIN'TH-(continued).

CHAPTER LII., BAGA NASK.

·····

(1) The seventh fargard (is) Ta-ve-urvata; know that by him who possesses the fruit (or reward) through virtue, the world of righteousness is (freed) from destruction; and for this reason, because the possession (dâshtan) of the fruit through virtue occurs through the non-participation (a-bâharînîdan) of the demons (and) the evil people, and the participation of the sacred beings (and) the good people therein (ajash); and when (one) shall act so (virtuously), the fruit of spiritual origin becomes more strong (or permanent) through guarding the fruit from the destroyers. (2) And this, too, that by him who entertains Ahuramazda in his person, the apostates, too, are caused to make the Religion of Ahuramazda progressive²; and for this reason, because the apostasy of apostates (is) the religion produced (sakhtag) by the evil spirit; but they are not able to make that religion progressive except through the Ahuramazda; the apostasy (and its) priesthood, (and) the apostates and (their) priests are fraternal (brâdarvadîq) opponents, and always when the priesthood (of the Religion) multitudinous followers of that priesthood triumphant, multitudinous followers of the apostates of apostasy perish; and when the multitudinous followers of the apostates of apostasy are victorious, the priests of the priesthood (of the Religion) get weak (nizârîhênd); and the priests (are) of superior strength (and) success when their priesthood wholesomely limited (vîmônd-gâs), and their wholesomely

¹ Yasna XXXI, 1. ² Ibid, 1,c: Ŏlâshân-ich yasharmôgân mindavam-î denâ pâhlûm havâ-âe, amat daêna î Aûharmazda rûbâg vabîdûnând.

limited priesthood, too, which it is possible to happen through mankind—occurs in the welcome pre-eminence (padashih) of the reception of Ahuramazda.

- (3) About the perfection of the priesthood in that characteristic (chîhar) now when the (hearts of the) priests of the multitudinous followers are the habitations (maêsôn) of Ahuramaz la; (and) the courage of the priests of the priesthood having increased, the heroism of the apostates of the apostasy is defeated, and the apostates are defeated by the abundant (avir) splendour (barîsh) 2 of the priests (of the Religion); also their power as regards making the religion of the Evil Spirit progressive through the name of Ahuramazda is fettered (asrûnîhaît), (and) they keep apostasy concealed $(n\hat{i}h\hat{a}n)^3$. (4) And at last also they (i.e., the apostates) calling themselves (Zoroastrian) priests (asrûn shemîh), unwillingly (a-kâm) though truly speak and teach the Religion of Ahuramazda, and make it progressive, just as it is solemnized (yeplekhûnast)4 and committed by heart by them⁵, even though in the will of the sacred beings (it is) heretical.
- ' (5) And this, too, that he reveals the miraculousness of Ahuramazda, 6 who shall appoint a certain $(a\hat{e}var)$ time for an ordeal; and for this reason, because by the practice $(varzishn\hat{i}h)$ of an ordeal that which is doubtful is seen by the eyes by a strong $(z\hat{o}har\hat{i}g)$ clear light through spiritual power; it is itself a miracle of Ahuramazda. (6) And this, too, that by him who shall cause a public decision thereby (padash) as to the acquittal or conviction, gratification is afforded $(kard\ yehev\hat{u}n\hat{e}d)$ to him whose maintenance $(d\hat{a}rishn)$ of the dispute $(padk\hat{a}r)^7$ is righteous; and for

¹ Av. -- (maêthana), "abode ". 2 Av. barej, "to shine."

^{3 &}quot;This passage in the Pahlavi Commentary on this Nask, which is here described, must evidently have been written shortly after some great triumph of the (Zoroastrian) priesthood over some heresy, probably either that of Mânî or that of Masdak." (see West, p. 328). 4 Semitic Pahlavi word. 5 That is, by the Zoroastrian priests. 6 Yasna XXXI, 2, b: Amat aêdûn râdîh î Aûharmazda ûgâs yehevûnd, aêgh afdîh î Aûharmazda barâ khavîtund. 7 Ibid, 3, a: Amat hat dâd pavan mainûîgîh, âtâsh va Ashavahishta, afat châshl avô padgârdârân shnûkhtârîh, aêgh-at bûkht va aîrikht paêdâg kard.

this reason, because the needful attains to his own need, and thereby becomes well-renowned. (7) And this, too, that even the rite of an ordeal is [given (yehabûnt) by him who is of advantage to the righteous; for this reason, because the rite of an ordeal is for the progress of the ordeal, and a religious ordeal]1 proceeds through sovereignty; these are the righteous among those of the good Religion, and their advantage is that belonging to the multitude, which is the sovereignty now: (and) everyone who has submitted himself for that advantage to the righteous (of) those of the good Religion, becomes the performer of any rite of ordeal submitted to (by him), because the source of that giving (dahishnîh) of advantage is also the rite of ordeal. (8) And this, too, that by him who gives the priest and righteous man for propagating the Religion, the rite of ordeal is also revealed; and for this reason, because the teacher and the one rightly merciful (hû-âmûrzîdâr) give² the mathras (sacred texts) by which even the rite of ordeal is manifest.

(9) And this, too, that he who recites (manîtûnêd) the Revelation of Ahuramazda, and who, too, shall do it with that increasing goodness (or excellence), becomes an increaser of wisdom; and for this reason, because the wisdom of a man is developed in these two ways, either he speaks (or) teaches himself, or he measures out a portion of the excellence to the wise, who become speakers and teachers of wisdom. (10) And this, too, that his reverence (franâmishn) (is) for Ahuramazda, who thoroughly (barâ) teaches the righteous worker for animals and human beings, so that he considers him as their controller (dastôbar); because, from the fact that the creation of the creatures to perfection is produced through the nourishment of the creatures by Ahuramazda, (and) through his perfect activity (spûrîgarîh) the creation of his own is produced; that righteous worker for the world is (produced) for the

¹ Ibid, 3, b: Here West remarks: "The words in brackets translate a passage inserted in the manuscript at the time the folios were patched, like that in Chap. LII, 7, 8." ² West, too, reads yehabûnd for yehevûnd.

nourishment of his creatures; owing to that, the humility and propitiation of the righteous worker for those of the world are connected with the humility and propitiation for the creator.

- (11) And this, too, that by him who devotes his meditation to the Religion of Zarathushtra, his soul is devoted to Zarathushtra; and for this reason, because with a man's devotion to the meditation on the Religion of Zarathushtra is connected the approval of Zarathushtra, and (there results) the salvation of his soul from hell. (12) And this, too, that to him who teaches the nature of the sacred beings to mankind, consultation (hampûrsagîh) with Ahuramazda is also further (frâj) taught; and for this reason, because (the learning of) the nature of the sacred beings (means) a consultation with the spiritual lord, (and) it becomes also the consultation with Ahuramazda.
- (13) And this, too, that he who preserves the produce (bar) of sheep as the possession of Ahuramazda, makes gift of the sheep to him who is diligent (and) who is moderate1; and for this reason, because the produce preserved as the property of Ahuramazda is a gift for meritorious works, and the gift for meritorious works is truly a preservation and a beginning for the possession of (that) produce; and the true preservation and the beginning happen even through cattle, just as the beginning of excellence in the authority of him who is a diligent (and) moderate shepherd is preserved². (14) And this, too, that by him who is liberal towards the liberal, the increase owing to the increasers is brought into the world; and for this reason, because a liberal man, also on account of giving back gifts to the worthy, becomes also one with us, the sacred beings, through the development of the world, (it is) he who is first praised for it. (15) And this, too, that whoever shall make a store of fodder for sheep, becomes an agent (kardâr) even in the increase of sheep by the creator; because, on account of the increase of sheep occurring through the existence (haitih) of nourishment for them, whoever has made (sâkhtêd) a store of nourishment for

¹ Yasna XXXI, 10, a: Aégh-at göspend bûn va bar avö ölâ yehabûnd î bûkh shûg î padmânîg. ² Ibid, 10, b.

sheep, becomes an agent even in the increase of sheep by the creator. (16) And this, too, that by him who teaches the sacred recitation (vâchag) to the good, it is also taught to the eaters (khûrdârân of sheep); and for this reason, because the reason (chîmîg) of eating is manifest from the Religion when the Religion is taught to the good, in which even that learning is manifested, whereby even the eaters are taught. (17) And this, too, that whoever preserves a sheep, or a human being, for our acceptance (khvêshîh), is taught to preserve it or him through the authority (dastôbarîh) of Zarathushtra; and for this reason, because it is so preserved for the approval of the sacred beings, when he preserves it for the approval of Zarathushtra.

- (18) And this, too, that by him who bestowed sovereignty on those possessing the essential characteristic of Gâyômard, 1 the sovereignty also of those of the Religion of Zarathushtra is desired; and for this reason, because the Religion of Zarathushtra is the essential characteristic of Gâyômard, and the essential characteristic of Gâyômard is the Religion of Zarathushtra. (19) And this, too, that by him, who 2 is alone among rulers, a course (râs) of speaking to the rulers those words which are really 3 true is provided (kard yehevûnêd); and for this reason, because the utterance of blessings (vâfrîqûn) solely (aêvagânag) is advantageous. (20) And this, too, that by him who maintains the sovereignty which is his, within (baên) the will of Ahuramazda, the best thing is thus preserved for Ahuramazda; and for this reason, because a sovereignty is so preserved within the will of Ahuramazda when he who is the ruler gives to Ahuramazda what is his own in his sovereignty, and when its nearness and closeness have offered to Ahuramazda that thing which is best and supreme (avartûm).
- (21) And this, too, that by him who teaches the sayings of the prophets, 5 the information which is owing to the

¹ Yasna XXXI., 11, b: Aêgh-at jân avô tanû Gâyômard yehabûnt.—West, haêm, "nature." ² Amat is here used for mûn, "who." ³ Haîtîgîhâ, "existingly," "really." ⁴ Sûd-âomandân, Pahl. rendering of Saôshyants.

Revelation is illuminated by him for his own; and for this reason, because the wisdom of the Revelation, which is in the liberality caused by him, is developed even by the enquiry of disciples again and again (lakhvdr). (22) And this, too, that by him who teaches a desirer for (Religion) (its) honest way and monition, the mânthras are then taught unto him; and for this reason, because wisdom exists through the honest course (râsîh) of the mânthras.² (23) And this, too, that by him who thinks of straightforward things, the mânthras are preserved (and) taught through straightforwardness; and for this reason, because the preservation of the mânthras through straightforwardness subsists through honest thinking.

(24) And this, too, that whoever shall cause the nourishment of creatures with honesty, is the offspring (zâgîh) of Vohûman-Ahuramazda³; and whoever keeps well those who are in his possession, his place is in the Ahuramazda's fatherhood⁴ of Vohûman; and for this reason, because every honest nourishment is that in which the nourished becomes (his) offspring such as Vohûman (is) unto Ahuramazda; and every honest protection of the creatures, over those which are protected (pâdag) by him (zyash), is a fatherhood (abîdarîh) such as that of Ahuramazda over Vohûman. (25) And this, too, that by him who shall cause nourishment honestly for the creation that is good, it is taught that the good creation was created by Ahuramazda; and for this reason, because from the honest nourishment of the creation coupled with the judicious action of the nourisher, the goodness of the nourished is also manifested; from the goodness of the nourished creation the goodness of him who is its creator (is manifesad), and the creator of the good creation is Ahuramazda himself.

¹ Yasna XXXI, 6, a: Öld haît pâhlûm, mûn avô li dīdsîhâ yemellûndî âshkûrag rĭshanag. ² Ibid 6, b: Hamâg dâm pavan râs î mânsar lakhvûr avo khvêshîh î Aûharmazda yehamtûnêd. ³ XXXI, 8, a: Aêdûn lak rdî mînîd Aûharmazda aêgh-at pavan zâgîh yekavîmûnêd Vohûman fratûm, va amat-am Vohûman khadîtûnt am aêdûn mînîd aêgh zak î lak. ⁴ Ibid, 8, b: Vohûman abû havûth lak....

- (26) And this, too, that whoever shall spiritually make Ahuramazda the ruler over his own person, becomes a ruler in practice 1; and for this reason, because whose shall make Ahuramazda ruler over (his) person, is a leader (sardâr) of wisdom; and a leader of wisdom is a judge of sins and meritorious works, a calculator of sins and good works, a calculator who is abstaining from sin and practising good works; and owing to abstinence from sin and practice of meritorious works he becomes a ruler in practice. (27) And this, too, that Spenta-ârmaiti (bountiful devoutness) 2 is offered to Ahuramazda by him who is as behaving with veneration unto Ahuramazda, as a daughter is unto a father; and for this reason, because the reverence of Spenta-ârmaiti is practised by him unto Ahuramazda.
- (28) And this, too, that in him who thinks of the care of cattle, arises that wisdom which the superintendence (padîh) of cattle confers; and for this reason, because the wisdom for breeding cattle is a principle (aînîn) established among mankind, and when mankind longing for that wisdom 'devote their thought to it, they obtain it. (29) And this, too, that by him who is admitting the male to cattle at the (proper) time, the care of cattle is also thought(of); and for this reason, because the admittance of the male produces a breed of cattle, and whoso would produce a breed, thinks also of its nourishment.
- (30) And this, too, that by him who has embellished himself (ardsi) thoroughly among priests, the way to the yonder world is taught; and for this reason, because the way to the yonder world is declared by the Religion, and the guide to it is the priest; therefore, by him who has embellished himself through discipleship among the priests, that way is known, and is also made known. (31) And this, too, that in him who shall do

¹ Yasna XXXI, 8, c. Baên ahvân pavan kûnishn khûdâî havâ-ih, aêgh pavan vinâs va kirfag âmâr vabîdûnând. ² Ibid, 9, a: Lak haît Spendarmad; pavan lak haît gŏspend tâshîdâr khratû. "Thine is Spenta-ârmaitê, with thee is the wisdom which is of the framer of cattle." ³ Ibid, 9, b: Aêgh-at avô râs î tamâ avô ŏlâ yehabûnt.

that thing that is of assistance at the renovation of the universe, thoughts of the gifts¹ of the creator arise; and for this reason, because the gifts of the creator² (dâdâr-dehash) occur (to his mind) through meditation on the renovation; and the meditation on the renovation arises for the purpose of the renovation; and the renovation arises through the achievement of anything that is of assistance at the renovation; the achievement of anything that is of assistance at the renovation is through the meditation (on it) with wisdom; and with the meditation with wisdom arises (in mind) the thoughts of the bounty of the creator (Ahuramazda).

(32) And this, too, that by him who loves the thing of the archangels, men are taught to entertain the heart and mind3 which do not go astray from the path of the sacred beings; and for this reason, because from loving the Religion of the sacred beings (there happens) the increasing power of the sacred beings; and from the increasing power of the sacred beings happens their greater authority among mankind; (and) from the greater authority of the sacred beings among mankind happens the restraining power (pådîyâvandîh) of the heart and mind of mankind. whereby they are not deluded even by the demons. (33) And this, too, that whoever shall cause veneration unto Vohûman, sees thereby the sin which is concealed in him mingled with meritorious4 works; and for this reason, because veneration for Vohûman turns into humility (aîrîh) which is through virtuousness, (and) with virtuous humility are connected the absence of kigship and of karapship⁵, and with the absence of kîgship and karapship (is connected) soundness of the eye of life, whereby he is an attentive (vînâg) decider (vichîngar), and the removal (vichârdârîh) of sin arises from meritorious works.

¹ West, dahîh, "bounty." The text gives dâdâr-dehash. 2 West reads dâdâr-dehîh, "the bounty of the creator". 3 XXXI, 12, b. 4 Ibid., 13, c, wherein after havâih Pt. 4 add the words: Vinâs î baên avô kirfag gâmîkht yegavîmûnêd madam yasharâyîh hîch sardâr havû-îh va madam khadîtunîh harvispa. 5 The two priestly tribes of idol-worshippers, who had turned a deaf ear to the teaching of Ahuramazda.

- (34) This, too that by him who shall perform acts of liberality for the liberal, is also taught the giving of a loan $(\hat{a}v\hat{a}m$ - $d\hat{a}d\hat{a}r\hat{i}h)^{\perp}$ to mankind; and for this reason, because liberal giving 2 by any one is to be considered as his own debt, and he highly (madam) endeavours to repay (tûkhtun) (it) fully attentively (pûr-vînāftîhā) and with full gratification; besides that, 3 the strength of liberality becomes developed (vakhshishnîg) among mankind, (and) through loans (avam) and other liberal gifts they become fervent (tâptîg) (in their activity.) (35) And this, too, that by him who bows down 5 as much as possible to the things pertaining to Ahuramazda, is also taught not to molest the innocent; and for this reason, because to become interwoven 6 with the things pertaining to Ahuramazda, as much as possible, is first of all to commit no sin, to perform as many acts of merit as possible, (and) to abstain from the essentials $(m\hat{a}d\hat{i}g\hat{a}n)$ of sîn, (which means) not to injure the innocent. (36) And this, too, that by him who recognises a ruler and high-priest, Ahuramazda is spiritually 7 made the ruler over his own person; and for this reason, because through the natural law (avayidih) of Ahuramazda, the angels are earthly lords and masters (of that man).
- (37) And this, too, that whoever selects a meritorious work and the decision (regarding it), becomes also a seer s of the good of others; and for this reason, because others are made to know (khavîtunînîd) that he is possessing wisdom, and this is what is said, that "the wisdom of a man is manifest from (his) selection as to things (relating to Ahuramazda)." (38) And this, too, that whoever shall provide nourishment with an honest

¹ West reads dâdâr-dehih, "the bounty of the creator." ² The liberal giving is as it were a debt due to mankind in this world. ³ Min zak barâ, "besides", "in addition to that", "from that onward." ⁴ Yasna XXXI, 14, b,: Mûn avâm yehabûnêd min dâsrân, min zak î avô î ölâ î yasharûb, min zak î chîyân âvâyad yehabûnt. ⁵ Franâmêd, Av. fra and nam "to bow". ⁶ Comp. Pers. bâftan, "to weave", "to intertwine", hence fra-vâftan. † Ibid, 16, a: Aûharmazda pavan maînûîqîh baên tanû khûdâî kard yegavî mûnêd. ⁶ Reading vêh-vînîdâr, Av. di, "to see". West, va dânînîdâr-ich, "also an informer."

purpose, becomes also the observed of observers 1 for others; and for this reason, because the nourisher becomes also a happy helper, a happy one who is the observed of observers for others; and this, too, is what one says, thus: "Always good, happy, and noble 2 is he who is not a chief (pad) of those who are mean people $(p\hat{u}\hat{j}\hat{n}n)$."

(39) And this, too, that by him who (is) a ruler who, by the command given, appoints him who is mansariq, 4 and gives anything to him which it is necessary to give, the proper method (barâ bûrdan) for reciting (sacred) words 5 (gûbishn) which are true (and) virtuous is taught; and for this reason, because the recitation of sacred words which are true (and) virtuous by rulers in fearlessness, is on account of the welfare of (their) sovereignty; and the welfare of their good sovereignty is more particularly (avirtar) (so) on account of these two things, good commanding and discreet (vichîdâr) giving; and when by a command given they cause to be established that mansarig person (as a ruler), it (means) a good commanding; and when they give anything to him, which it is necessary to give, the discreet liberality 6 is also realised (nîvârî-haît), (and) owing to their good commanding there result discreet liberality and welfare of the sovereignty: and on account of the well-being of the sovereignty there is fearlessness also in uttering words which are true (and) virtuous; (and) on account of uttering words which are true and virtuous in fearlessness the necessary inclination (debrûnishn) arises for uttering what is true (and) virtuous.

¹ Yasna XXXI, 17, c. Dakhshînîdâr, "who causes to be pointed at by others." West, "indicator." ² Göharûn, for göharîn, "of good essence or blood". West remarks "Pahl. avârûnô; but as freedom from servants is not exactly an Oriental idea of happiness, the word may also be read anâlônô, a possible variant of anâlânô, 'unlamenting'." ³ Comp. Pers. pûch or pûj, "injudicious", "base", "vile". ⁴ That is, whose person is full of mânthras, or who has mânthras by heart, or who can produce the spiritual effects of the mânthras. ⁵ Ibid, 19, b. Arshukht gâbishn ölâ î pâdakhshâh î avîbîm pavan hûzvân kâmagânishn. ⁶ Dahishnîh, "liberality", "gifts."

- (40) And this, too, that he who offers personal service (tanûbandagih) unto the king of kings, and who enjoys also the fruit thereof on account of his relationship (khvêshîh) with Ahuramazda, is one of the spiritual indicators of the acquitted and the convicted, (and) is rendered powerful in his indication of the acquitted (and) the convicted; and for this reason, because (his) person being given in service to the king of kings he is an adornment of humility (nîvdrishn), and the fruit (thereof) being enjoyed on account of his relationship with Ahuramazda; he is to maintain (his) original innocence, and is to render the fruit wellselected through straigtforwardness; owing to the currency of these two kinds of virtuousness which are in the world, (there) subsists a great and progressive creative power for all the good spiritual and worldly beings which are in it, likewise for those who are angelic indicators of the acquitted and the convicted.
- (41) And this, too, that by him (Ahuramazda) progress towards immortality (ameretât)² is given to him whose progress (rûbishnîh) is universal (hamâg)²; hence its rule is even this, that they shall render help to him who wishes to make immortal that which is his own soul, (and) every goodness (nêvagîh) is given by him to him who solicits for universal happiness, and becomes a giver (to others) of every goodness which he (himself) begs, who becomes an assistance to him for completely attaining to what he solicits for.³ (42) And this, too, that whoever enjoys that which is (eternal) enjoyment renders the soul immortal; and even for this reason, because the soul exists⁴ through acts of merit, and acts of merit are

¹ XXXI, 19, c. Hanû î lak Âtâsh î sûkhra, Aûharmazda, vichârishn barâ yehabûnêd avô padkârdârân, aêgh bûkht va aîrikht paêdâg barâ vabîdûnayên. West varies in his rendering: "and who considers the product (bar) as the property of Ahuramazda, is empowered for indicating the acquitted and the convicted by the spirits." ² Amarg-rûbishnîh and hamâg-rûbishnîh are here Pahl. renderings of Ameretât and Haurvatât. See XXXI, 21, a, b: Aûharmazda yehabûnt Haûrvadad va Amerdad bûndag avô ölâ mûn yashurâyîh, zak mûnash kâr va kirfag kard yegavîmûnêd. ³ Attaining to the virtues begged for.

That is, the soul receives immortal existence by dint of its meritorious works.

all those which enjoy (eternal) enjoyment. (43) And this, too, that whoever keeps himself always in (the performance of) acts of merit attains to worthiness, perfection and excellence in any virtue of whatever kind; and for this reason, because occupying oneself always in (the performance of) acts of merit is perfect diligence in one's own vocation; (and) within perfect diligence in one's own vocation is also attached (purvast) absence of any torment whatever; and the absence of any torment and the (presence of) perfect virtuousness are worthy of every happiness.

- (44) And this, too, that by him who accumulates wealth as the dastur of the aêrpats (priests), is taught to maintain the supremacy of their dasturship; and for this reason, because the amelioration (nivârishn) and progress of sovereignty are also on account of wealth. (45) This, too, that by him who on account of straightforwardness would act for the pleasure (râmishn) of others, the growth (and) increase are bestowed owing to Vohûman³; and for this reason, because that by which honest pleasure is bestowed, is the nourishment of the creatures by the producer of increase (and) development.
- (46) And this, too, that by him who entertains Ahuramazda in himself, $^{+}$ and teaches meritorious works to mankind, every kind of honest instruction $(\hat{a}m\hat{u}g)$ is taught; and for this reason, because the entertainment of Ahuramazda in oneself results in not committing sins, (and) in the teaching of meritorious works to makind, more particularly in the performance of meritorious works oneself; sinlessness and the performance of acts of merit ^{5} are the end and object $(r\hat{o}\hat{e}sh\hat{a})$ of every instruction $(\hat{a}m\hat{u}g)$, and he in whom they exist becomes a teacher of every goodness. (47) And this, too, that by him who shall derive benefit through him who is a propagator of acts of merit, manifestation $(pa\hat{e}d\hat{a}g\hat{u}h)$ of him (who) is very sagacious ^{6} is taught through (his)

¹ XXXI, 21, a. 2 Ibid., 21, b. 3 Ibid., 21, c. 4 Ibid., 22, c: Zak î lak Aûharmazda, bûrdûr tanû haît, aêgh-at baên stih mâhmânîh pavan tanû î ilû. 5 Meaning, those virtues of sinlessness and of the performance of meritorious acts. 5 Yasna XXXI, 22, a: Paêdâgîh ash avô hû-dânâg amat chîgûn-ash âgâsîh yehabûnêd mînêd.

٠,

sagacity; and for this reason, because the great manifestation which is through sagacity is to cause happiness for the good. (48) And this, too, that by him who gives commands as to the (sacred) things of Ahuramazda, Ahuramazda is well received in his person ¹; and for this reason, because the throne of Ahuramazda in this world is more excellently in the person of a ruler who is commanding what is good.

(49) The excellence of righteousness is perfect.

CHAPTER LIII., BAGA NASK.

- (1) The eighth fargard, Hvaêtumaiti², is (about this) that by him who teaches wisdom to others, is also taught³ not to be deceived through (his) righteous bearing ¹ by an apostate; and for this reason, because he who is taught is not deceived.
- (2) And this, too, that he who is as reverent unto Ahuramazda as a daughter (is) unto a father, and who is also a gratifier of doers of honest acts, is also made to love Spenta-ârmaiti (by) the archangels; and for this reason, because through that reverence of Spenta-ârmaiti unto Ahuramazda, and the gratification of the good by him, the archangels love and preserve (his) nature of Spenta-ârmaiti (Spendarmadîyîh). (3) And this, too, that he who is a lover of (or listener [gŵsh] to) Vohûman is taught by his wisdom not to destroy (nasânînîdan)⁵ the Religion of Ahuramazda; and for this reason, because wisdom through honest purpose maintains the Religion, (and) others learn hîghly (madam) from it.
- (4) And this, too, that by him who devotes his person in discipleship unto the priests, (and) who asks again that which he does not understand, (their) teaching is learnt; and for this reason, because by asking for knowledge again and again,

¹ Yashna XXXI, 22, c. Zak î lak, Aûharmazda, bûrdâr tanû haît, aêgh-at baên stih mâhmânîh pavan tanû î ölû. ² Yasna XXXII. ³ Ibid., 1, 4.

⁴ Pavan yasharûh-barishnîh. ⁵ Ibid., 4, c. Zak î Aûharmazda khratû nasînênd va yasharûyîh-ich, aégh tapâh barû vabûdûnûnd.

he who has devoted his person in discipleship to a wise priest, increases good knowledge; and the knowledge of friends hence, make him an excellent pattern example (andâzag) (of discipleship), and the discipleship of priests shall make him ask again that which they do not understand.

- (5) And this, too, that whoever is in pure love with Zarath-ushtra, is the same (ham) as he who is strength-giving to the will of the archangels and the commands of the pious ones; and for this reason, because these two virtues (hûnar) (form) some of the essentials of the nature of Zarathushtra. (6) And this, too, that whose loves Vohûman, Ahuramazda is propitiated by him through (this) selection; and for this reason, because one loving Vohûman and loving wisdom, is taught wisdom; and wisdom taught is a selection, and the selector becomes a propitiator of Ahuramazda.
- (7) And this, too, that whoever devotes his meditation on the Religion of Zarathûshtra is taught wisdom; and for this reason, because all the wisdom of the good Religion is taught to him through the gift of meditation².
- (8) And this, too, that by him who has kept wealth under the priestly authority ³ of Zarathushtra, those are taught who are reverent towards Saŏshyants (benefitters); and for this reason, because whoever is reverent to the supporters of the Religion, keeps wealth under the priestly authority of the supporters of the Religion; (and) when it is kept by him under their priestly authority, it is kept by him in that ⁴ of Zarathushtra.
- (9) And this, too, that his destiny (gadd) is connected with himself who practises industry. (10) And this, too, that his meritorious works for the improvement of the creation become his own who has made the improvement personally.
  - (11) The excellence of righteousness is best.

¹ Yasna XXXII., 8, c. ² Or, by the sincere devotion to the Religion in mind.

³ Ibid., 9, c. 4 Namely. "the authority".

CHAPTER LIV., BAGA NASK.

- (1) The ninth fargard, Yathâ-âish 1, is this that whoso praises Ahuramazda, his actions are guided through the Gâthic teaching; and for this reason, because the reason (chim) of the praise likewise of Ahuramazda is (that it is) for his works; (and) by him who exalted (bûrzîd) that work, the performance of such work is also taught, (since) the work of Ahuramazda, which is the Gâthic teaching, is pure (avîzag) goodness. (2) And this, too, that by him who increases the propagators of acts of merit, priestly (ratûîg) activity 3 is taught; for this reason, because the propagation of meritorious activity and the activity of the dastur are the twofold expressions of one who, when there is reason, advances the meritorious actions of the propagators, (whereby) he exalts the progressive good works; and when progressive acts of merit are exalted the dastur's action is praised and also taught.
- (3) And this, too, that by him in every worthy man is produced what is desired (\$\delta rz\hat{n}g\$) by him who is worthy, for whom the command of the \$m\delta n this statement (v\delta ch)\$ also demonstrates the solution (\$vich\delta rda n\$) by rulers of all the needs of the people of the world through a comprehensive act which is to appoint for the whole world the commanding of the sagacious one of the period. (4) And this, too, that his assistance in person is liberally given (\$r\delta d\hat{n}i\hat{n}id \ yehev\hat{n}\hat{e}d\$) to the good creatures by him whose work is to help forward the renovation (of the universe); and this statement (\$v\delta ch\$), too, likewise demonstrates the great (\$rab\hat{a}\$) power of any act of merit of whatever kind, (since) through every act of merit the renovation is helped forward, which proves to be a liberality to the whole (\$h\hat{a}m\$) creation.
- (5) And this, too, that whoever teaches to a son reverence unto (his) father, has also made his own the reward for reverence

¹ Yasna XXXIII. 2 Yasna XXXIII, 1, a. 3 Yasna XXXIII, 1, b.

⁴ Amar, Av. mar, "reckoning," "calculation".

Pers. rastah, "free," "way."

unto the creator for teaching (reverence to) that person; and for this reason, because reasonable reverence unto parents and service unto them are connected (padvastag) with reverence unto the creator and his worship. (6) And this, too, that he who himself causes progress (rûbishn) for him who is his own, that is, for any one whatever among those who are in need (of progress), is a bestower $(d\hat{a}d\hat{a}r)$ and maker of happiness for all the good creations; and this statement (vâch) also demonstrates as to him (madam mûn) whose decision is current thereby (ajash), (and) through the decision being given for everyone who is in need of it, it is that happiness which is participated 2 (in by them). (7) And this, too, that by him who is causing good $(n\hat{e}vag\hat{i}h)$ unto him who is a cultivator $(varz\hat{i}d\hat{a}r)^3$, cattle are multiplied (afzâyînîd) 4; and for this reason, because the gratifier (râmînîdâr) 5 of the performers of tillage develops tillage, (since) cattle form (haît) the great tillage of the world.

(8) And this, too, that the Religion which is the path 6 of righteousness is made his own by him who is a good thinker through the righteousness of the Religion; and this statement, too, likewise demonstrates the extent (vîmônd) of the superior (madam) life of the good Religion; because he who is not a good meditator on the good Religion, even if he be a reciter of the Revelation (daêna), turns out also an apostate; and he who is a good meditator (but) not on the good Religion, proves himself an infidel (aga-daêna); and he who thinks rightly (is) a good thinker through religious righteousness, and (his) recitation is in the good Religion. (9) And about the three expressions (vãchag), those that bring forward (frâj bûrdâr) for all mankind every kind of submission (aîrîh) to the sacred beings; one (is) of the fruit (bar), one of the origin, and one of the body and

¹ Yas., XXXIII, 3, a. ² Hambâjîd, comp. Pers. ambâzidan, "to participate", "to increase"; am-bâz. "a partner in trade." ³ Pers. varzīgar, "farmer." ⁴ Or, "increased." ⁻⁶ "Pleaser."

⁶ Yas., XXXIII, 5, c. Min yasharâyîh (aêdun min frârûnîh) zak î avêza**g** râs avô nafshâ kûnishn, aêgh baên zak Aûharmazda ketrûnêd.

⁷ Or, " proves himself."

life; and that of the fruit is the diligence from which (there is) fruit; and that of the origin is the advantage for which the source is requisite; and that of the body and life is the thought of the guide $(r\hat{a}y\hat{i}n\hat{i}d\hat{a}r)$ which maintained both (body and life) for submission $(a\hat{i}r\hat{i}h)$ to the sacred beings. (10) And this, too, that connected with the sage is the increase of pious friends $(v\hat{e}hd\hat{u}st\hat{a}n)^1$ in the pleasure² of the gratifiers, in the benedictions unto Irân, (and) for the strength $(pad\hat{u}g\hat{i}h)$ of the diligent.

(11) Righteousness is the best excellence.

CHAPTER LV., BAGA NASK.

(1) As to the tenth fargard, $(Ya\text{-}Shya\check{o}than\hat{a},)^3$ be it known $(hav\hat{a}\text{-}t)$ that unto him who is the performer of meritorious works ^{3} as much as possible, help is afforded to a possible extent at the renovation; and for this reason, when (amat) every meritorious work is helped forward at the renovation no sooner manifested, whose does more meritorious works is more helped at the renovation; in short $(\hat{a}khar)$ whose does meritorious works as much as possible, is afforded help to a possible extent at the renovation. (2) And this, too, that the apostate who causes mankind to be tempted (for evil) is defeated $(v\hat{i}z\hat{u}d)^4$ by him who devotes himself to Ahuramazda; and for this reason, because he (the apostate) being dislodged (from heaven) a law $(\hat{a}y\hat{i}n\hat{i}nag)$ is elucidated $(r\check{o}shn\hat{i}-ha\hat{i}t)$ for mankind who see the admission $(parv\hat{a}nag\hat{i}h)^5$ of the apostate into hell, and when they saw him he was (found) disabled.

¹ West reads, nîshînistân, "sitting-place."

² Yas., XXXIII, 13, s. Amat râmishn pavan kâmag châshishn...va mûn-am pavan zak î lekûm barâ pavan padûgîh, aêgh-am pavan kâr î dînâ î lekûm padûgîh yehevûnâd, afam yehabûnêd.

³ XXXIV, 1, a. Mûn-am kûnishn, mûnam gûbishn, mûnam yazishn, pavan amarg-rûbishn (...aégh-am rûbân î nafshâ padash amarg yehevûnêd.)

⁴ Reading vîzûd, comp. Pers. guzûdan or gazîdan, "to bite", "to sting," "to wound." May be va gazûd, "and injured."

b Pers. parvânagîh, "an order", "permission", hence "admission."

- (3) And this, too, that he who is eager 1 for wisdom (dânâgîh) is taught to grasp (vakhdûntan) wisdom; and for this reason, because philosophy is taught through the original desire in him for the learning (âmûg) of every science (frahâng), and mankind elevate (bûrjând) their knowledge; (since) they become eager for learning, and they overcome (visúbárênd) and grasp (vakhdûnd) (it). (4) And this, too, that to suppress $(k\hat{u}shtan)^2$ an apostate is taught by the good one who is associated with the good ones; and for this reason, because the death (aosh) of evil is (caused) by the union of the good. (5) And this, too, that by him who is a destroyer (vishûftâr) (of evil) through Vohûman is taught to cause development (of the good world) through the rule pertaining to Vohûman; sinners are lawfully subjected to punishment (pihalînîd) for doing harm unto Vohûman, and the command for it by rulers and judges is an embellishment (vaêrâyishn) for the development of the world.
- (6) And this, too, that a great ordinance (mas dâdistânîh) is taught by him whose ceremonial is for Ahuramazda; and for this reason, because the propitiation of Ahuramazda and his (pious) service are the foundation of joy (paragân); and the ownership and concentration (hangerdigih) of all meritorious works are themselves the great ordinance of the faithful whose improvement is through that ownership, and their entertainment is best (avirtar) through (that) ceremonial; owing to the same reason, the original possession of the great ordinance of the ceremonial which is Aûharmazda's own, and of other meritorious works,—even though entirely of the ceremonial of Ahuramazda owing thereto (ajash)—is necessary for the manifestation of the great ordinance, and is incorporated (ham-tanû) (with it), when it becomes manifest as a great ordinance, or as more than a great ordinance; even then its extent (vâlishn) is over this joy.3 (7) And this, too, that the performance of a cere-

¹ XXXIV, 9, a. Ćlâ-shân afzûnîg bûndag-mînishn havâ-nd mûn hanî î lak, Aûharmazda! ârzûg âgâs havâ-nd (daêna î lak).

² Lit., "to kill", "to slay." Ibid., 10, e. Pavan hand î lak khûdâyîh friid kûshî-haît Ganrâg-Maînûg pavan harvispa winâsgârîh.

³ Here I have entirely followed West's English. Pahlavi being easy.

monial of those for whom it is needed (niyazagan) is a gift to the worthy of the creation; and a gift to the worthy of the creation is the performance $(sakhtarih)^2$ of a ceremonial for the needy, (for those for whom it is required).

- (8) And this, too, that the way of righteousness 3, and also that through which (padash) that way is seen, (and) likewise the reward of those alone-working (aêvarzîgân) therein, are taught by him whose deeds are an advantage to the sacred beings; and for this reason, because the advantage of the sacred beings is the advantage of a numberless people (amargân), and the advantage of a numberless people, which is itself the religion of the sacred beings, is a demonstration (nimûdâr) of the way of righteousness, and also that through which is the reward of those working single-handed. (9) And this, too, that even the reward of a teacher of professions (pêshagân), which is the profit of the professions, is liberally given (râdînîd) and appropriated for the professions taught; and for this reason, because, the activity of the sacred beings is profited through (his) teaching (âmâg).
  - (10) Nobility is excellent righteousness.

CHAPTER LVI., BAGA NASK.

(1) As to the eleventh fargard, the $Yasna,^4$ know that $(hav\hat{a}t)$ the meritorious works which are to be wholly $(ham\hat{a}ig\hat{a}h)$ accomplished and those, too, which are accomplished⁴, are rendered one's own by the righteous man who teaches goodness⁵ to the righteous; and for this reason, because of the whole meritorious work which one is to accomplish, and that, too, which is accomplished, there is one store of the works of all $(k\hat{a}d\hat{a})$ good creations till the renovation, (and) the

¹ Yas. XXXIV, 12, a, b.—2 West, hâkhtârîh "attraction."—3 1bid, 12, c. Amûzâi avô lenâ zak î yasharâyîh râs (î râs î paŏryô-tkaêshîh) mûn pavan Vohûman khvêshîh (aêgh pavan frârûnîh avô nafshâ shâyêd kardan).

⁴ Yasna XXXV.—5 Ibid, 2: سهرها ما المراه المراع المراه المراع المراه المراع المراه المراع المراه ال

teaching of goodness by those who are righteous comes anew (and) afresh (avag navag) into the accumulation (hamîh) of the righteous and into the accomplishment of that store 1, (and) those (righteous ones), too, are in possession (khvêshîh) of that store, in partnership (ham-bâzîh) with the other righteous people. (2) And this, too, that (it is) because he would do the best for his own 2, whose meditation of the manthras is for the archangels, and who also maintains, for the assistance of the good, the strength which is his for the living ones. (3) And this statement demonstrates also the great participation (mas-bâharîh) of a person in that store $(\hat{a}nb\hat{a}r)$, because when that store, too, is really (qhal)an accumulation of (meritorious) works for the path (to heaven). for all are the partners (ham-bâjân) in that store, those who have done more, and also those who have done less, (and) remains, moreover, in the ownership of them all; then, as to those doing more of it (i.e., of good work), through the original ownership of that immense (frehist) (good) work, and also through that which (occurs) when the accomplishers (varzîdârân) have attained to that plentiful share more excellently (avirtar) owing to their greater activity, and likewise through the possession liberally, largely (masîhâ), and princely (khûdâîîhâ) (bestowed), of those accomplishing more (meritorious works), and the possession unabundantly (a-vêshîhâ), scantily, and limitedly (bûndagîhâ) of those needy ones who accomplished less; 3 it is reasonable (chimîg) to speak of that store in their possessions 4 as supremely great over those accomplishing less. (4) And this, too, that his work is a meritorious work, whose liberality is for the

¹ Varzîdârîh, "making of that store."—2 Yasna X XXV, 6:—Havâôm madam giraftâr aê jh avô nafshâ vabîdûnamih, zak î gabrâ avô gabrâ barâ avispârtar, va kirfag î pavan dâd râs chîgûn shapîr havâôm, aêgh chîgûn pâhlûm avô nafshâ vabîdûnam. 3 The substance of it is that all the meritorious works of men whether accomplishing more such work or less, are stored up together, and each of the good workers are regarded as partners in the store of good works in heaven, obtaining reward in heaven in proportion to the merit of their work. The lot of those whose meritorious works are more, is called liberal, large and princely; and that of those whose good works are less, is called unabundant, scanty and limited.

⁴ That is, in the possession of those who performed more meritorious works.

archangels; and for this reason, because through a little labour for the sacred beings, which is itself that liberality, a good and meritorious act is performed (kerfagî-haît) (by him).

- (5) And this, too, that it proves best for him in both the lives, 1 who teaches mankind a wish for living in diligence; and for this reason, because he is a saviour of them (in both the lives) through the requirements of life, and through the diligent activity of his soul; and owing to it, he attains the best (reward) in this world from mankind, (and) in the yonder world from the sacred beings. (6) And this, too, that the ceremonial and obeisance of Ahuramazda are performed by him who is in the path of co-thinking on and co-praising the law of Ahuramazda with all the worshippers of Ahuramazda. (7) And this, too, that he attains to the leadership of the Religion, who renovates the knowledge of the Religion; 2 and for this reason, because every single knowledge which he inculcated, increases every greatness of it. (8) And this, too, that he becomes faithful³ to his Religion who solicits the knowledge of (that) Religion ever afresh; and for this reason, because so much more he solicits, he becomes nearer to the knowledge of (his) Religion.
- (9) And this, too, that mankind's prayer (khvahishnîh)⁴ for life is granted ⁵ by him who permits the production of anything for mankind; and for this reason, because power over the production of anything is coupled with that which is over the prayer for life; in this manner those who are in the position of power ⁶ for the production of anything, their lives are (far) from any discomfort (ana-âsânîh); (and) him whose prayer for life is granted, the production for him of anything is also granted. (10) And this, too, that acceptance, remarkableness, ⁷ and solemn words ⁸ are offered ⁹ to Ahura-

¹ Yasna XXXV, 9. Aêgh-am min haîtân anshûtâîn pavan kûnishn pâhlûm havâ-t baên kolâ 2 ahvân, aêgh mîzd yehabûnând. ² Ibid, 19. Mûn vabî-dûnêd daêna dânâgîh navag navag. ³ Ibid, 22. For varûnîh, comp. Av. varena, "faith," "creed." ⁴ Comp. khvâstan, "prayer," "requirement," "begging." West, "wishing." ⁵ West, "authorized." ⁶ West, "authorizedly." ¹ Dakhshag, Av. dakhshta, "mark." ³ Gûbishn, "sacred words." ³ Yasna XXXV, 25.

mazda by him who asks again, that which he does not understand of the Religion, from him who does understand it; and for this reason, because knowledge is completed through these three (things); acquirement, remarkableness, and solemn words, and all the three are asked again by him who does not understand them. (11) This, too, that the words of Ahuramazda are taught by him who teaches the acceptance, recollection, and recitation of the Revelation; and for this reason, because this is the recital of the summary (hangerdigîh) of it (of the Religion).

- (12) And this, too, that the care 1 and regard for the fire are shewn by him who is liberal towards the fire as regards anything he offers; and they who would show care and regard for the fire become thereby his 2 co-partner in the reward. (13) And this, too, that by him who teaches joyfully 3 the Religion of Ahuramazda, the care and regard for the fire are practised, as is manifest from the Religion; and for this reason, because that which is taught by him is also associated (ham-yehevûnêd) with the action resulting from that teaching. (14) And this, too, that the respect to those needing respect is expressed (vijârd) by him who loves (jûshêd) Vohûman. (15) And this, too, that the fire is strengthened (zôrînîd) for that great work,5 which is to be achieved at the renovation, by him who invokes the fire with the (particular) name (shem) of the fire; and for this reason, because the name is put by him with regard to (its) praiseworthy nature, and when (it is) invoked by him with that name then the one (fire) that is praised (staŏta) is strengthened by him.6
- (16) And this, too, that he becomes familiar with the Religion of Ahuramazda, who teaches the Religion of Ahura-
- ¹ Yasna XXXVI 1. ² Better öld instead of va öld. ³ Yasna XXXVI, 4: Pavan aûrvâkhmanîh avî ölâ gabrâ pavan tûbân barâ yehamtûnêd âtâsh î Aûharmazda. ⁴ Ibid, 5. Pavan aûrvâkhmunîh î Vohû(man) ölâ mûnash aûrvâkhmanîd afash pavan nîyâyaishn-dŏmandîh avô ölâ nîyâyaishn-dŏmand gabrâ. ⁵ Ibid, 6. Pavan zak î mas kâr barâ yehamtûnêd pavan pasâkhtan î pavan tanû-î-pasîn. ⁶ Ibid, 7. Ātâsh pavan zak î Aûharmazda âgâs haît pavan daêna î Aûharmazda, va pavan maînûgîh âgâs hait, zak-ash hait amatash pavan Varâhrân-ash barâ yetibûnd.

mazda with pleasure; and for this reason, because every knowledge is exercised (varzîhaît) (and) furthered by (that) teaching.
(17) And this, too, that Ahuramazda is propitiated by
the good wisdom of him who teaches straightforward speaking
and actions 1; and for this reason, because wisdom is twofold, 2
the speakable and the workable. (18) And this, too, that the
body 3 of Ahuramazda is praised for excellence (nêvagtâmîh)3
by him who raises (bâlistînêd) his own soul 4 up to the station
(pâdagîh) of the sun; and for this reason, because that body
is of Ahuramazda, and becomes the loftiest (and) excellent in
the station of the sun.

(19) And this, too, that all excellence is purely given unto Ahuramazda by him who maintains its source by making Ahuramazda his own; and for this reason, because when the root is offered to him, fruit is also produced by him, and all excellence is (both) root and fruit ⁵. (20) And this, too, that Ahuramazda is invoked with the title of 'Lord' ⁶ by him whom Ahuramazda summons; and for this reason, because the meaning (vijârishn)

1 Yasna XXXVI., 11. Pavan zak î shapîr farzânagîh avô lak, pavan-ich kûnishn va gûbishn barê yehamtûnam. 2 Dô bâhar, lit. "has two parts." ³ Sun is called the body of Ahuramazda allegorically in the Avesta. Comp. Avesta Yasna XXXV and XXXVI. throughout. Yasna (Pahlv.) XXXVI. 14. Nêvag aê luk kerp afat min kerpân vîndagih yehabûnam, Aûharmazda! aégh baên gêhûn ghal yemellûnam, aêgh kerp aê î lak nevagtar.....tamâ aêgh zak î khûrshêd gûft. Vide the Introduction to my "Civilization of the Eastern Iranians in Ancient Times" (Oxford Press) p. XXVI: Ahura Mazda "is a spirit. He is not anthropomorphous. Though he is represented as speaking, thinking, and acting, no passage in the Avesta authorizes us to assume that Ahura Mazda was thought to exist in any definite visible form. Surely his form could not be compared with that of the human body. The expression 'best formed,' hukereptemahe, must not be pressed too far, and if, on the other hand mention is made of the most beautiful body of Mazda, sraeshtâm at toî kehrpem kehrpâm avaedayemahi, Mazdâ Ahurâ! we must regard such language as symbolical. For the sun (heare) is expressly spoken of as 'the body of Mazda' and no one could well affirm that the designation should be understood literally. Light is indeed of the essence of Ahura; and hence the sun as the source of perceptible light renders Mazda, so to say, visible Himself." See also Avesta Yasna LVIII, 8; XXXVI, 6; Yasht VI, 6. 4 Pahl. Yas. XXXVI, 15. Denâ rûbân avô zak î röshnîh î bâlist va min zak î pavan chashm paédâg bâlînând. 5 Yas. XXXVII, 2-6.—Ibid, 6.

Ahuramazda is likewise (connected) with ($levat\hat{a}$) (the name of) "the great wise Lord". (21) And this, too, that the names of the sacred beings are invoked 1 by him who glorified (their) praises, and by him those who are glorified are (invoked) by name; and for this reason, because the names of the sacred beings are glorifications of their names of praise. (22) And this, too, that, among those of the same stock, when he shall do benefit ($n\hat{e}vag\hat{i}h$) for one race 2, it is produced by him for other races within the same stock ($g\check{o}har$); and among those of the same race, when he shall do benefit for one sect ($sr\hat{a}dag$), it is done by him also for other sects within that stock; and among the same sect, when he shall do benefit for one individual (kerp-1), it is done by him for other individuals within that sect.

- (23) And this, too, that he himself is the sacred beings' own,³ who holds the sacred beings in the heart with the assistance of the righteous. (24) And this, too, that he himself is in the leading of the sacred beings, whose vigour is through Vohûman; and for this reason, because his moral courage (chîrîh) is on account of the (sacred) law. (25) And this, too, that (good) life is given unto mankind by him, who shall do that which can remain (mânistan) good for them. (26) And this, too, that the friendship of Ahuramazda is made one's own by him who regards Ahuramazda as the leader; and (Ahuramazda's) perpetual leadership is made his own by him who teaches unto mankind that thing which becomes their perpetual leadership (or guidance) there (i.e. in the next world.)
- (27) And this, too, that he practises righteousness who meditates on anything that is virtuous.⁴ (28) And this, too, that he has practised the good commandments⁵ and propitiousness⁶ ($afz\hat{u}n$) of Ahuramazda, who devotes his body and life to the sacred beings; and body and life ⁷ are devoted to the

¹ Yasna (Pahl. Spiegel) XXXVIII, 10-12. ² Ibid, 13-15. ³ XXXIX, 13: Pavan shapîr khvêshîh amat lak khvîsh havâ-am khvêsh-rûbishnîh amat pavan khvêshîh î lak yegavîmûnam. ⁴ Ibid XXXIX, 15.

⁵ XL, 7. ⁶ XLI, 6. ⁷ Ibid, 7.

sacred beings by him who devotes (his) friendliness to the Religion of Zarathushtra. (29) And this, too, that he who devotes his friendliness to Ahuramazda, attains to leadership from Ahuramazda; and that leadership is perpetually 1 connected with him, who teaches to others that thing whereby occurs their perpetual companionship with the sacred beings.

(30) Excellence that is perfect (is) righteousness.

CHAPTER LVII., BAGA NASK.

(1) As to the twelfth fargard, Ushtavaitî, know that the goodness of him who is reverent (or grateful) to the benefiters, is goodness for any one whatever 3; and for this reason, because the benefit of different (a-ham)4 creations is owing to carrying out the commandments of the benefiting (spiritual) lord.⁵ (2) And this, too, that whoever rejoices superiors (avarigan) thro' humility, is pleased by (his) inferiors. (3) And this, too, that he who devotes his meditations on the Religion of Zarathushtra, is granted what is best of all 6 for his own; because he has attained to the Religion who had been the best listener to it. (4) And this, too, that goodness is taught to all the creatures of Spentâ Mainyu; (namely) to the righteous by him whose forward movement (fravâmishn) is on the behalf of the righteous; and for this reason, because the creatures of Spentâ Mainyu are all of one essence (göhar), (and) the moving forth and hastening of the limbs of one single body, become those of that entire body. (5) And this, too, that whose loves Vohûman, has his spirit connected with Ahuramazda,7 and his knowledge is accepted; and for this reason, because the spirit, which is the original spiritual lord $(ah\hat{u})$ of knowledge, is Vohûman. (6) And this, too, that just liberality is taught by

¹ Yasna XLI, 17. Avô hanâ lak sardârîh yasharâyîh-ich hamâ vad avô vispa. ² Yasna (Mills) XLIII., ³ Ibid, 1, a. Nêvag ölâ mûn zak î ölâ nêvagîh kadârchâî anshûtâ min nêvagîh î ölâ nêvagîh. ⁴ West, khâm, "immature." ⁵ May be Saôshyant. ⁵ Ibid 2, a, b. ७ Ibid, 2, c.

him whose words are through Vohûman¹; and for this reason, because the speaking of honest words becomes the teaching of knowledge wherein just liberality is also included.

- (7) And this, too, that the joy which is of long durations (dêrang-zimânîhâ), is provided for his own by him who well gathers (spiritual) strength through honest actions, (and) who also assists² those (his own) who are not born; and for this reason, because joy which is perpetual increases by means of both. (8) And this, too, that by him who assists² those who are in the right path, the path of virtue is taught to mankind; and for this reason, because he prays or helps (aîyyâsînêd) mankind on (that) way. (9) And this, too, that heat is given to (the divine) fire³ by him who is true to the invokers (thereof); and for this reason, because the adversary, owing to the heat of the fire provided by the demonstrator of truth, is best rendered inactive by the vigour of that just one⁴.
- (10) And this, too, that those who are assistants at the renovation are the selected ones (vichîrân) of Vishtâspa, who are (so) through Vohûman, who is Sŏshyant,⁵ and Kaî-Khûsrôv⁶; and for this reason, because the sharers ⁷ (in the renovation) are the sowers and reapers ⁸ of self-perfection, ⁹ and that perfection, which is through the assistance for the renovation by Vishtâspa, is through what occurred when the Religion was propagated by him, on account of which the renovation shall happen; and the triumph of that perfection, which is through an ordinance (dâdistân) by Sŏshâns, is through what (shall) happen

¹ Yasna XLIII., 2, d, e. Mûn yehabûnêd râst pavan zak î Vohûman padmân (Daéna) pavan hamâg yôm pavan dêr-zîvishnih hû-ravâkhmanîh madam yehabûnishn. ² If aîyyâsînîdan, it may be derived from Av. yûs, "to pray", "to beg." ³ Meaning, the Divine Light, Ibid, 4, d. Hanâ î lak âtâsh garm amat-ash zak mûn pavan yasharâyîh aŏj; (Av.) " yâo dâo ashîsh dregvâite ashâunaêchâ thwahyâ garemâ âthrô ashâ-aŏjanghô". ⁴ Probably Ahuramazda.

⁵ Yas, XIIII, 4, e. Amat avô li zak î pavan Vohûman stakhmag yehamtûnêd [Saïshâns.] ⁶ He is considered as an assistant at the renovation on account of his extirpation of idolatry.

¹ Bâharân, sharers. ⁸ Pers. keshtan, "to sow," "to reap." ⁹ Nafshâ-spû-rigîh.

then through that ordinance; such is the decree (vichir) which suppresses $(sp\hat{u}j\hat{e}d)$ all distresses from the creatures, and the decree sets itself forth $(ychab\hat{u}n\hat{e}d)$ to the whole material world, that which is living and also that which is dead. (11) And this, too, that he who appoints $(y\hat{u}m\hat{a}r\hat{e}d)$ with the given order him who declares the commandments from the Revelation, and worships what is necessary to worship, is pointed out among the worldly existences as the offspring of Ahuramaz da^2 .

(12) And this, too, that the smiting (zanishn) of the vicious and the approval of the pious3 are taught by him who shall make a gift for the righteous to the worthy ones, because both are among them. (13) And this, too, that skill for the transformation also of the creatures 4 of Ahuramazda (at the renovation), is taught by him who loves Vohûman; and for this reason, because the forward-designing 5, and also the backward-designing power, which is in mankind, is accomplished (hûnarî-haît) through the change of the will, through the activity also relating to Vohûman. (14) And this, too, that he is taught to strengthen that spirit (Vohûman), through whom the creatures are transformed (vardid), whose wisdom is for that one who has wisdom; and for this reason, because that is the spirit of wisdom, which increases it (namely, wisdom) in mankind through instruction. (15) And this, too, that he who praises the Religion, being (its) disciple, and who also teaches it like a priest⁶, is shown the advent of Söshâns too; and for this reason, because the Religion, from the first praiser and teacher up to the last praiser and teacher, is connected by discipleship (and) priesthood, and Sőshâns becomes at the end 7 the disciple and the priest.

¹ Mûst, "trouble," "distress." ² Yasna XLIII, 5, b. Amat-am zak î lak zâg baên ahvân khadītunt fratûm. ³ Ibid, 5, d. Zanishn avô zadâr [avat yehabûnt] zak î shapîr tarsgâsîh avô ölû î shapîr. ⁴ Ibid, 5, e. Pavan hanû î lak hûnar dâm afdûm-ich vardêd. On the ground of the word vardêd in the Gêthic text, it is better to read, as West has done, dâm-vardishnîh than dâm-varzishnîh in DE. ⁵ Pers. âhang, "design," "purpose," ⁶ Ölâshân mûn ratû âmûzêd bûndag mînishnîh Söshâns. ¹ That is, at the resurrection and renovation of the universe.

- (16) And this, too, that he is taught the wisdom of Ahuramazda who shall put into practice the decision and adjudication of the Religion; and for this reason, because the decision of the Religion is the wisdom of Ahuramazda. (17) And this, too, that he is taught through (that) wisdom complete devotion, so that they shall not deceive him, who is as reverent to Ahuramazda as a daughter is to a father; and for this reason, because the reverence of a daughter unto a father is mostly (frahistîhâ) through natural (chatarîg) propensity (dhang), (and) through the sagacious (khratîg) complete devotion of the daughter.
- (18) And this, too, that submission to the physical destiny,2 that through the command of the creator, is taught by him who teaches the righteous and the wicked that thing (whereby) occurs comfort to them, to the righteous as to (his) body, (and) to the wicked as to (his) soul; and for this reason, because he (thereby) becomes a friend of the creatures, (and) a friend of the creatures is also a friend of their creator3, (and) a friend of the creator possesses personal or physical wealth through the commandment of the creator, (and) others are taught through (19) And this, too, that the joy from him who is powerful is but (bará) taught to him who is righteous, so that he would be guiding (him) for goodness towards the rulers (namely, the good spirits), who is an assistance of him who is righteous as far as possible,4 that is, he shall do it with the exercise of (his) power (tûbângarîhâ); and for this reason. because when he has provided (kard) assistance as much as possible for him, he is praised on account of that benefit (nêvagîh)6 which is pre-eminent through the exercise of his

¹ Yasna XLIII, 6 e. Mûn hanû î lak khratû, padash lâ pavan mindavam barâ frîpîhaît. ² Reading tanû vakhtân for tanû-bakhtân dâshtan, lit., "to submit to the physical destiny." Pers. bakht, "fate," "fortune," "destiny." West, "maintaining the destinies of the body," referring to the influence of the starry sphere on one's person. ³ Better dâdâr-ash. ⁴ Pavan tûbân. West, "through capability." ⁵ Yasna XLIII, 8, c. Aêdûn avô yasharûb min ŏlâ î aŏj-âômand haût: aégh-ash râmînam [aêgh-ash pavan nêvagîh frâj avô khûdâyîh debrûnam]. ⁶ That is, the benefit of the renovation. Ibid, 8, d. Amat zak yehevûnêd névayîh [aêgh tanû î pasîn yehevûnêd] pavan kâmag khûdâyîh yehabûnî-haît [aêgh pâdakhshâî-îh pavan âvâyast ghal yahabûnî-hait]i

- power. (20) And this, too, that the benefit (nêvagîh) of sovereignty for that which happens (at the renovation), is taught only (barâ) by him who always teaches about 'universal commanding therein; that is, he teaches to others that thing which always happens for them regarding universal commanding; and this, too, that it is connected by them with the renovation (of the universe) through the power which is in the tree of germs.²
- (21) And this, too, that he is liberal towards the fire, who shall work for the fire; that is, who shall take care (pāhrîj) of the fire; and he is so highly (madam) taught through the obeisance by him whose liberality (it is); that is, through the obeisance he becomes liberal, whose manifestation is through Vohûman, where subsists (yehevûnêd) wealth which he preserves through virtue. (22) And this, too, that this meditation on righteousness is taught only by him, who (aêgh) meditates (so), and who is suppliant for righteousness anews (and) afresh (23) And this, too, that the Religion has been interrogated (pûrsîd) by him who is humble (aîr) towards (his) superiors (avarîgân), and towards (his) inferiors at the same time.
- (24) And this, too, that the condition here (in this world)⁸ as regards the Mazda-worshipping Religion is taught by him by
- ¹ Here vad is used for ŏl. ² It is stated in the Bûndahishn, IX, that the archangel Ameretâta produced a certain germ of plants from which grew up "the tree of all seeds or germs in Aîrân-vêj in the Vouru-kasha ocean, near which grew also the tree Gaŏkerena, which will destroy diseases and decrepitude, and produce full perfection or immortality in the universe at the renovation or future existence." See Bd. XVIII, 9.
- ³ Yasna XLIII, 9, d, which Pt 4 in my library gives as follows: Aêdûn avô hanâ î lak âtâsh râd havâôm pavan nîyâyishn. In the Dînkard var'zishn for nîyâyishn. ⁴ Ibid, 9, e. Yasharâyîh, chand li khvâstâr havâôm, mînam, "on righteousness I meditate as long as I am a suppliant." ⁵-⁵ Navag navag. ⁴ Ibid, 10, e. Pûrsâî-ich min lenâ mûn lak pavan zak pûrsishn (daēna). ⁴ Reading ham-châk, Turkish-Pers. châk, "time," Perhaps hamjâê, "at the same place or time." West, ham-jâk, "similarly."

^{*} Latamâîh, "the state or position in this world."

whom the Religion is propagated, (and so) by whom purification unto mankind; and for this reason, because the absence of propagation of the Religion is owing to the absence of purification among mankind on account of the fiend; and when humanity is purified from the fiend, the Religion is propagated. (25) And this, too, that by him only pleasure is taught to him who is a friend—that is, he gives it—who is a pleasure to him who is a friend; and hence (ajash) the decision (dadistan) likewise is this, that by him who causes pleasure unto friends, his having caused pleasure is taught also unto them (i.e., to friends). (26) And this, too, that, by him whom Ahuramazda teaches pleasure, it is taught (that) pleasure comes from Ahuramazda; and for this reason, because he is exalted (bûrjîhaît) also in worldly condition (stihîhâ) through that best (avartûm) joy, whereby mankind are (likewise) taught.

¹ Yasna XLIII., 11, d. Aégh tân hanâ gûft, ach daêna rùbâg kardan dûsh-khrâr, "this was said by you that it was difficult to make the Religion progressive." ² Ibid, 14, b. Arôli, Aûharmazda! aê lak rûmînîdârih kabed [am yehabûnâi], "do Thou grant me, O Ahuramazda! this Thy pleasure abundantly." ³ Av. tush, "to be at rest," "to be contented," "to be satisfied." West, "vigorous minded." ⁴ That is, the sacred beings to whom he is devoted.

⁵ Comp. Pers. chîr. chîragî, "victory," "triumph." West, "chivalry."

⁶ Ibid, 16, a. Aêdûn zak î Aûharmazda maînûg, mûn Zaratûhshtra havâôm jûsham, aêgh Vohûman pavan haîlîgîh barâ jûsham, Aûharmazda! mûnash mad yegavîmûnêd chîgâmchâî afzûnîgîh dânâgîh. ⁷ Here some portion of the text seems to have been omitted by the copyist by mistake.

is taught at the appearance $(pa\hat{e}d\hat{a}g\hat{i}h)$ of the sun¹ by him whose friendship is for the Spîtâmân, which also increases in the day; that is, it is necessary to perform religious duties and good works in the day-time, but they should not be put aside $(l\hat{a} sp\hat{u}j\hat{e}d)$ for the second day; and for this reason, because friendship for the Religion is through good regard (for it), and putting off duties to be performed in the day, entirely $(bar\hat{a})$ for the second day, is liable to much punishment $(p\hat{u}hal)$ at the bridge, the sun being the most kindly-regarding $(h\hat{u}-chashmt\hat{u}m)$ and swiftest of the visibles.

(30) Excellence is perfect righteousness.

CHAPTER LVIII. BAGA NASK.

(1) As to thirteenth fargard, Tad-thwâ-peresâ,2 know that the obeisance² to the archangels is performed by him who is proficient³ (farzânag) in the religious recitation for the archangels; (and) proficient is he who when knowing the recitation (and) maintaining the recitation of the Religion with propriety, is then minutely searching, and (is) a unique (aêvag) (instance) in the affairs $(s\hat{a}m\hat{a}n)$ relating to the archangels, (and) in making the obeisance unto the sacred beings. (2) Because, on this subject, one speaks of seven kinds: learned or proficient, or learned in evil, who are united in their (acbash) statements (milaya) with those of the people of the world; the uniquely learned man, categorically (mâdîgânîhâ) also the physician, explains (nigîzêd) what is not spoken of (and) does not occur, of good or ill nature⁵; and the uniquely proficient (man), categorically also the physician, explains what is spoken of as good nature; the uniquely learned in evil, and also the physician, explains what is spoken of as ill nature; and the uniquely unlearned (man) explains anything whatever that is unlearning (addnîh).6 (3) And the learned in the recitation for the sacred beings, who

[!] Ibid, 16, d. Pavan-ash hvarshêd paêdûgîh mizd yehabûnî-haît, mûn khûdáyîh zak ash haît pavan bûndag mînishnîh.

² Yasna XLIV., 1. (Av.) Nemanghô û yathû nemô khshmûvatô. (Pahl.) Nîyûyishn zak mûn aêdûn nîyûyishn î lekûm daêna; Aûharmazda, dûstam yehabûnêd hâvisht lekûm hâvand khûrsandîh. ³ Farzînag, "learned," "a sage." ⁴ Reading âmûr, comp. Pers. âmûr, "minute search", reading Pers. âmmârah, "an authority" (Steingass), hence "who is an authority." ⁵ Pazend khu for Pahl. hû, "good," ⁶ West, anûg, "mischievous."

though (amat)—on account of the necessity of speaking evil about a learned (man)-is so, that he entertained a dishonest purpose (and still) stood in the obeisance for the sacred beings, (and) is said to be un-wreathed (lâ-tâjîdîg).1 (4) And the evilly learned in the recitation for the sacred happens to be he who entertains an immoral (avaginîh) purpose, and turns out also an apostate (though) knowing (the Religion). (5) And the unlearned in what (pertains to) the sacred beings are of two kinds, either good and void (tôhîq) of learning, and the evil who is void of knowledge; the good (and) void of learning worships the sacred beings unobservantly with the proper rites; and the evil who is void of knowledge, thinks to worship the sacred beings unobservantly with improper $(a-fr\hat{a}r\hat{u}n)$ rites, and has no means of staunch $(a\hat{u}st\hat{a}n\hat{u}q)$ reliance (astishn) upon the Religion of the sacred beings, (and) on their obeisance. (6) And the well-learned in what (pertains) to the sacred beings, in the three formulæ (vâchag) which are connected together, (and) which are good and learned, expounds faithfully as to what (pertains) to the sacred beings, (and) the object $(s\hat{a}m\hat{a}n)$ of the obeisance for the sacred beings.

(7) And this, too, that by him who teaches to mankind that becomes their hope which of eternity. kind are taught to attain (madan) to the Religion of the sacred beings; and for this reason, because for them the good-minded (vohûmanîg) attainment (rasishn) to the Religion of the sacred beings $(yeh\hat{a}n)$, ought to be required for them with wisdom, ² (and) its obligatory (attainment) with wisdom for them is a goodness in the steadfast people (aûstîgân), and becomes a (means of) meditation³ for them; and the meditation on the goodness of the steadfast people is through the hope of eternity which is provided for that goodness, on account of which the hope of eternity, is the original reason (chim), too, of the acceptance of the Religion.

¹ Reading, instead of lâ tâkhtîg, lâ tîjîdîg, Pers. tâj, "a wreath", "a crown", West tâkhtîg, "unransomed", Pers. tâkhtan, "to assault" "to attack", but that meaning is inconsistent; may be tâkht for takht, "a throne", hence "dethroned".

² Yasna XLIV, 1, d, e. West, "is to be required wisely for them."

³ Av. man, "to think." Comp. Pers. mani, "thought," "presumption."

- (8) And this, too, that by him is taught what is pre-eminent (fratûm) excellence among the worldly existences, who has made his own the best (divine)1 sayings; and for this reason. because heavenliness (vahishtîgîh) is the acme (roêshâ) of every excellence. (9) And this, too, that he becomes a cherisher of meritorious works who performs meritorious works publicly (åshkåragîhâ); and for this reason, because others are taught (to be meritorious) thereby, and meritorious works increase in the world. (10) And this, too, that by him who possesses the fruit of his kinship (khvêshîh) with Ahuramazda, the development of the world in virtue2 is taught; and for this reason, because on account of (pavan) that divine fruit he becomes the preserver (bûkhtâr) and performer of (acts of) liberality, and (thereby) they enlarge the source $(b\hat{u}n)$ of the divine power of liberality and pluck (pâkhagnênd)3 the fruit of it, and the world is rendered happy thereby, (and) mankind are taught (about it) highly 4. (11) And this, too, that, through perfect thoughtfulness right words (and) actions are taught by him whose ceremonial is through perfect thoughtfulness; and for this reason, because both (right) words (and) actions are (required) in the ceremonial.
- (12) And this, too, that the wise creative power (dahash) of Ahuramazda is taught to him, who on the behalf of Ahuramazda carries out in action the exposition regarding the renovation 6 (of the world); and for this reason, because the wisdom of Ahuramazda is the source of advantage at the end of it, and a medium through the strength of the goodness and knowledge of him himself (zyash benafshâ), and because it is (so) destined (bakht) as regards the creations; and whoever possesses that strength for helping forward the renovation, is exalted through that wisdom, and (people) are taught thereby. (13) And

¹ Reading vahisht, "heaven", "best"; West, va ayâd "remembrance."
Yasna XLIV, 2, b. 2 Ibid., 2 d. 3 Comp. Pers. pâ-khâk-kardan, "to trudge", "to press", "to pluck".

⁴ That is, mankind receive high (or divine) learning (madam âmûkhtnêd).
5 Ibid., 6, c. Mûnash yasharâyîh pavan kûnishn, ash zak î stawar bûndag mînishn yehevûnêd.

⁶ Ibid., 8, b. Zak î dahishn am barû yemallûnûî mûn lak, Aûharmazda, zak nigîzishnîh, algh tanû î pasîn pavan zak râs shûyad kardan.

this, too, that the reward¹ of Zarathûshtra is appropriated by him who thoroughly (barû) selects (vichînêd) acts of merit and justice²; and for this reason, because through that selection (vichîngarîh) (he becomes) one with (ham) Zarathûshtra.

- (14) And this, too, that the recitation (manîtuntan) of the Religion by mankind is caused by him, who helps onward (vakhshînêd) the propagation of the Religion; and for this reason, because owing to the joy of those who practise it honestly, virtue increases. (15) And this, too, that the Religion of Ahuramazda is propagated by him who shall perform the ceremonial of Ahuramazda; and for this reason, because through that act of his he attains to the (staunch) belief 3 of the supporter4 of the faith 4 (in the Religion). (16) And this, too, that he who is an excellently (pâhlûm) righteous man of just judgment, is protected from the annoying (bêshîdâr) spirit by him who is very much (vêsh)5 in company with Vohûman; that is, who beholds and possesses resources through virtue; and for this reason, because the annoyance which is partaken by him owing to (his) just judgment among the powerful ones (chîharîyân) of mankind, is doubled (dôgânî-haît) by their pleasure owing to his being much in company with Vohûman, the annoying spirits being disabled in their annoyance by that good (or patient) bearing of annoyance (by him).
- (17) And this, too, that the efforts $(kard\hat{a}r\hat{i}h)$ for the archangels are taught by him who is entirely $(bar\hat{a})$ capable $(pad\hat{a}g)$ to do what is for the archangels; and for this reason,

¹ That is, the reward appropriated by Zarathushtra. 2 Yasna XLIV, 17, c. Zak î kardîrîh î lekûm, aégh kûr va dînâ î lekûm amat bûndag vabîdûnând, ... aégh daêna rûbâgîh bûndag aêmat yehevûnêd.

² Dâdistân, "justice", "decision"; West, "opinion".

³ Reading, vâvarigânîh, Av. var, "to believe", Pers. bâvar; West, vâfrîgânîh, "blessing."

⁴ Reading, vîrûyînîdâr, also read garûyînîdâr, from gar, "to sing in praise," meaning "singer or supporter of the Religion by praising it." West, "provider of the rite", reading nîrangînidâr, nîrang, "rite," or "ceremonial."

⁶ Reading, angun vêsh, "so much (with Vohuman)." West, angunagh, "resemblance".

⁶ That is, of the annoying spirits,

because he becomes the hope of a glorious¹ end, and the hope of a virtuous end, also a demonstrator of the renovation (of the world). (18) And this, too, that the words of him who is Zarathûshtra are taught by him, in order that people shall become desirers for the benefiters (saŏshyants)²⁻³; and for this reason, because owing to the propensity towards the benefiters, which is through the Religion, (and) others are caused to be eager for the Religion, and made to rise (vasûbârînênd) in (their) inclination for them. (19) And this, too, that by him who gives anything to a righteous man, this, too, is done by him that he gives also to another person who is wicked (sarîtar); and for this reason, because a decline (shîp)⁴ of liberality is thereby produced (vaêrâst) in his case (aûbash).

(20) Perfect righteousness is excellence.⁵

CHAPTER LIX., BAGA NASK.

- (1) As to the fourteenth fargard, Ad-fravakhshyâ, know that whatever is the (religious) doctrine $(\hat{a}m\hat{u}jishn)$ ought to be listened to here $(letam\hat{a})$ as much as possible, (and) that one to whom it should not be taught shall listen to it once $(a\hat{e}va-b\hat{a}r)$ (in life), (and) shall follow Zarathûshtra.
- (2) And this, too, that by him who exists for the purpose of procreation (zerkhûnînîdârîhâ) among the doers of (good) actions, the best work of a pre-eminent (fratûm) nature (namely) self-devotion 7, is praised; because by the causing of the procreation among the doers of (good) actions,

¹ Reading, gadvar, "glorious"; West, vêdvar, "consoling."

² That people shall always wish for the coming of Saŏshâns, and of those who like to achieve the renovation of the universe.

³ West here differs: "The words that people shall become supplicant, are taught by him who is for the benefiters".

⁴ Comp. Pers. shîb, "foundation", "base", "descent", "decline" (Steingass).

⁵ It may be read *âvâdîh* or *âzâdîh*, "prosperity", "freedom" or "excellence".

⁶ Yasna XLV, 1, a. Aêdûn fráj gûbishn daêna, va kevan nyôyshishn yehabûnishn, va kevan veshemmûnishn, aêgh gûsh baên dárishn, va narm bará kûnishn, va ghal gûbishn.

Yas. XLV, 4,a. Aédûn frâj yemellûnam baên ahvûn zak î ölâ î Aûharmazda nafshâ pâhlûm, [khvêlûg-das kardan]; min yasharâyîh avâgîh Aûharmazda âyâs, mûn denâ yehabûnd [khvetûg-das kardan]; afash pavan abîdarîh î Vohûman.

happens (yehevînêd) the fatherhood of mankind; the proper (khûp) fatherhood of mankind is through the proper activity of the progeny; the properly acting progeny is through the nature (haêmîh) of the first creatures, the progeny (being) in self-activity (nafshâ varzîdarîh); and the progeny through self-activity becomes self-devoting; and when that one who is procreator of doers of good actions praises (stûyêd) the fatherhood of mankind, self-devotion also is praised thereby. (3) This, too, that by him creatures abide in virtue owing to his virtuous cherishing of the creatures, (and) the practice of selfdevotion is taught, (and that) virtue is his virtue; also for this reason, because, on account of keeping the creatures in virtue, he diffuses (andâzêd) in the virtuous the nature (haêmîh) pertaining to the immortal ones, (and) those who are born of them are strongly gifted (dahîd pavan chîhar) with the self-devotion of the immortals.

(4) And this, too, that Spentâ Ârmaiti is (spiritually) in daughterhood to Ahuramazda is taught by him whose wisdom is through perfect mindfulness (Spentâ Ârmaiti)²;

varzîd [aêgh-ash frârûn parvardâ/îh î dâmân râî khvé/ûg-das kardan]. "Thus 1 proclaim that which is Ahura Mazda's best thing in the world [self-devotion] with the help of Asha, Ahura Mazda, the wise, instituted to perform selfdevotion. He also practised it in the fatherhood of Vohûman . . . . . . " In all the passages in the Gâthâs, wherein the glossators have interpolated the expression khvêtûg-das, there is no trace of that idea in the pure Avesta text. However, the fourth line in the strophe: "at hôi dugedâ hû-shkyaöthnû Armailish", represents Armaili to be the daughter of Ahuramazda, "through good deeds of devotion". Therefore, the interpolations of the expression khvêtûg-das in the Pahlavi version are only imaginary, and the meaning attached to the expression is quite ungrounded. It is "pious munificence" (or Armaiti) that emanates from Ahura Mazda in the creation of the universe. and hence allegorically she is called His daughter. So Atar, fire, is allegorically called His son. These are spiritual offsprings, and not embodied existences. They are inadvertently associated with human existences. The meaning of khvétûg-dasîh, "consanguineous marriage", suggested by some European translators, has no clear basis even in Pahlavi books, if not in the Avesta. as some European scholars (including Dr. West) themselves admit.

¹ Comp. Pers. andåkhtan, "to diffuse", "to disperse". West, "allows."

Here the proper name, Spentâ Ârmaiti is translated into Pahlavi by the expression "bûndag-mînishnîh", as it is often the case in the Dînkard.

and for this reason, because the wisdom (and) perfect mindfulness are within the limits (kanara) of Ahuramazda and
Spentâ Ârmaiti; and the wisdom is of Ahuramazda, (and) the
perfect devotion is of Spentâ Ârmaiti, and (that) perfect
devotion (is) the offspring (zaj) of (that) wisdom, just as Spentâ
Ârmaiti (is the offspring) of Ahuramazda; and, owing to this,
it is quite (bara) reasonable to say, that by him, whose perfect
devotion is associated with the (divine) wisdom, it is taught
that Spentâ Ârmaiti is in daughterhood unto Ahuramazda.
(5) And this, too, that this activity (kunishn) of that
(spiritual) daughterhood is thus taught by him whose righteousness is through Spentâ Ârmaiti, and whose worship (of the
Divinity) is also through Spentâ Ârmaiti, so that they
shall perform worship and other pious deeds through Spentâ
Ârmaiti.

(6) And this, too, that mankind are led ^{2} by actions (and) words, to perform ^{2} religious good deeds by him who shall cause happiness $(n\hat{e}vag\hat{i}h)$ for men; and for this reason, because those deeds are religious good deeds, and, when they are committed to memory ^{3} by him, they are also taught by him. (7) And this, too, that what is reverence for Vohûman is taught by him who shall announce publicly $(\hat{a}shk\hat{a}rag)$ what is (seen) mixed or impure $(g\hat{o}m\hat{e}zag)$ by the eye, so that what is unknown (becomes) known ^{4} ; and for this reason, because by the display thereby of the work of Vohûman it is also taught how to revere Vohûman. (8) And this, too, that a ceremonial is taught with perfect piety only (by him) who teaches words and actions with perfect piety.

(9) Perfect righteousness is (spiritual) freedom.

¹ Here the proper name is translated by the expression "bûndag-mînishnîh", as it is often the case in the Dînkard.

² Hâkht, Av. rt. hach, "to lead", "to guide"; Av. yâschâ hakhshâi, "whom I shall lead", and hakhshaesha.

³ Comp. Pers. bar kardan to Pahl. madam kardan, meaning "to learn by heart", "to commit to memory". ⁴ Lit "what is darkness (becomes) light."

CHAPTER LX., BAGA NASK.

- (1) The fifteenth fargard, Kdm-nemoi-zdm¹ is about the reply of Ahuramazda unto Zarathushtra, as to that which was asked by him, thus: "To which land shall I piously turn¹"? Know that: "To that place do go where the man, in whose person righteousness coupled with complete mindfulness, is entertained"; this, too, that "Happy is he from whom there is no complaint."
- (2) And this, too, that mankind are caused to be diligent in meritorious acts by him who gives currency to acts of merit; and for this reason, because mankind become progressive in a manifest duty, who are absorbed (âyûjênd²) mostly (avîrtar) in acts of merit. (3) And this, too, that the doctrine of the Religion, and that which is to be manifested therefrom, are taught (châshîd) by him who is (engaged) in working for the righteous: that is, who would work for the welfare of the people of the good Religion; and for this reason, because many a people. on account of (their) desire for doing good, come to the Religion, and learn it, and practise it. (4) And this, too, that in a barren (pâdîrân) province it is taught by him also to cause production (dahishnîh), who appoints (gûmarêd) a virtuous (nêvag) leader over the province; and for this reason, because a virtuous leader of a province becomes (yehevûnêd) a teacher of sciences 3 and works of merit to the people of the province.
- (5) And this, too, that the proper care of the fire is taught by him whose words (milayâ) are (inspired) through Vohûman, and who shall also appoint a time for the ordeal of that which is doubtful (var-âômand); and for this reason, because he whose words are uttered through Vohûman, (and) who shall appoint a time for the ordeal of that which is doubtful, teaches how to take care of the operative (kûnishnîg) fire, owing to which

¹ Hû-nâmam, or avo-nâmam, Av. nemôi, Av. rt. nam, "to go", "to turn to". Yasna XLVI, 1. Kâm nemôi zâm kuthrû nemô ayenî, "To what land to turn, whither shall I go, making obeisance".

² Av. yûj, "to join", "to associate".

³ Hanar, Pers. hunar, "science", "art", "industry", "profession". (Steingass).

 $(min\ zak)^1$ from the action of the flaming (madam) fire it (i.e., the decree) is then announced about the acquitted or the convicted; (so) mankind shall provide more particularly for the brilliancy $(varch\hat{a}vand\hat{i}h)^2$ of the fire, and the wicked more (so) for assistance and protection from it.

(6) And this, too, that who so shall act liberally towards him who entirely devotes himself in discipleship 3 unto priests, is thereby taught also through the preaching (gûftan-ich) of the head-priest; and for this reason, because by devoting one's person in discipleship unto priests, there happens (yehevûnêd) the preaching of the Religion practised (vabidûnt) also by the headpriest; (and) by him who shall practise liberality towards that person, that action which is also a preaching through the practice of the Religion, is developed and taught. (7) And this, too, that by him men and women are taught to devote themselves in discipleship unto Zarathushtra, who keeps his own males and females in the dastûrship (or priestly authority) of Zarathushtra. (8) And this, too, that goodness is taught by him to those who are good; that is, they bestow it as though they bestow it for the worthiness of that righteous one by means of that (spiritual) wealth; the righteous one, who is worthy of the good Religion, is he who continues in the practice of that worthiness which is sought through that wealth; and the wealth which is desired, is the wealth that is of little trouble (and) much benefit through the goodness and honesty of thought of the giver (dâdâr) to him who is calculated (hamâr) as the approver of virtuous worthiness. (9) And this, too, that through their (ash) Chinvad passage it is taught that they shall step

¹ Yasna XLVI, 7., a-c. Mûn-at avô li, Aûharmazda, va manîgân pânag yehabûnd, amat li zak î dravand . . . . kîn dârêd am pânagîh mûn vabîdûnayên, zakâî min lak âtâsh va Vohûman; mû lekûm râî khavîtûnam aêgh-am pânagîh vabîdûnayên. ² Comp. Av. varechanghvant, "brilliant", Av. root varech, "to shine".

³ Yasna XLVI, 9, a, b, c, d. Kadár zak műn avő li rúdíh cháshéd fratúm, algh-am fratúm hávishtíh műn vabídúnayén . . . . pavan kúnishn afzűníg khúdái yasharúb, chígún avő lak Ashavahishta tanú pavan hávishtíh yehabúnt avő li műn yehabúnéd.

forth¹ (on it), who go on the Chinvad freely ($ashk\hat{a}rag$); when they have walked publicly ($\hat{a}shk\hat{a}rag\hat{i}h\hat{a}$) on the path of truth, they are taught to pass on the Chinvad passage.

- (10) And this, too, that they whose devotion (yazishn) is towards Spentâ Ârmaiti², are taught that the world produces abundance (frâdîh) through Spentâ Ârmaiti; and for this reason, because they are taught through that propensity (haêm) of theirs for the sacred beings, (that) the development of the world is shewn (nimûd) through them (i.e., the sacred beings); (and) they are taught that here below Haurvatât and Ameretât, that is, those sacred beings produce (it) for the benefiters. (11) And this, too, that so he who is wicked, that one (dravand) also who is authorised, becomes unauthorised, at that time when every one understands that righteousness is then uppermest (lâlâ). (12) And this, too, that when he who is authorised is Vishtâspa, likewise he who is authorised is the righteous Zarathushtra ³; so he who is the wicked Arjâspa is unauthorised.
- (13) And this, too, that the creation of the good is taught unto Ahuramazda, so that he creates. (14) And this, too, that the archangels are taught by his (Ahuramazda's) will 4, whose contentment 4 is through that of the archangels, that is, he observes the end in the affairs of the archangels. (15) And this, too, that wisdom is taught to him by him who is Zarathushtra 5, so that it becomes his whose thoughts are for Zarathushtra, (and) for the Religion of Zarathushtra.
  - (16) Perfect is the excellence of righteousness.

¹ Yasna XLVI, 10, e. Frâj ölâ-shân (harvispa) pavan Chish-vîdarg fravâmênd, aêgh ölâ-shân Zaratûhshtra hâvishtân havând hamâî garôdêmânîg havând.

² Ibid., 12, c. Av. Årmatõish gaethão frådô thwakhshanghã, and (Pahl) Pavan Spentâ Årmaiti gehân frahî yehabûnt pavan tükhshâyîh. In the above passage the Pahlavi rendering bûndag-mînishnîh of the proper name, Spentâ Årmaiti, is inadvertently given by the commentators. The name of the angel should not have been translated, as the rendering renders the text ambiguous.

³ Ibid., 14, a. Zaratûhshtra mûn lak yasharûb dûst yehebûnêd.

⁴ Ibid., 19, e. Zak-ich li khûrsandîh umat hanâ î lak, Aûharmazda ? âgâs havâ-am, daêna î lak.

⁵ Ibid., 19, b, Avô Zaratûhshtra nimûd yegavîmûnêd, mûnash kâmag frâjtûm.

CHAPTER LXI, BAGA NASK.

- (1) As to the sixteenth fargard, $Spent\hat{a}$ -mainy $\hat{u}^1$, know that the Religion is cherished $(m\hat{a}hm\hat{a}n)$ in him who is himself learned, or is a hearer of the learned. (2) And this, too, that the deeds of Spent $\hat{a}$ -mainy $\hat{u}^2$ are practised and taught by him who is himself a $spent\hat{a}$ mainy $\hat{u}^3$. (3) And this, too, that whoever shall perform well-known $(\hat{a}shk\hat{a}rag)$ meritorious acts, becomes a nourisher $(parvard\hat{a}r)$ of meritorious acts.
- (4) And this, too, that the spirit of fatherhood is entertained in him who nourishes the creatures with virtuousness ⁴ (frârûnîh). (5) And this, too, that to give ⁵ pasture to eattle is taught by him who shall take care of cattle, because the giving of pasture to them with care is advantageous.
- (6) And this, too, that he who from what is his lot (or acquired by him) gives benefit thereof to him who is good⁶, (is) good to all, (and) gives all benefit to him who is good; by him all benefit is given to all the good ones, (and) to all the good ones in the way of unity (hamîh) in race, species, and nature; and every benefit is given in the way of a perfect gift which is possible for him.
- (7) And this, too, that whoever shall justly set forth a decree and judgment, according to the manifestations, too, (through the fire) regarding the acquitted (or) the convicted ⁷, becomes praiseworthy; and for this reason, because the source of that judgment is the ritual of the ordeal. (8) And this, too, that by him who gives to him who is a sage that which

¹ Yasna XLVII. ² Or, "the bountiful spirit." ³ Yasna XLVII, 2, c. Va pavan bûndag-mînishnîh, pavan kolû do yedû kûnishn varzêd, zak î gabrû î gâsânîg, aêgh mindavam bûndag-mînishn vabîdûnayên. ⁴ Ibid., 2, d. Zak î frazânag, aêgh frajâm î mindavam pavan frârûnîh khavîtûnêd, zak î abû î yasharâyîh pavan dânâgîh ; aêgh parvardârîh î dâmân pavan frârûnîh vabîdûnayên. ⁵ Ibid., 3, c. Ibid., 5, b.

⁷ Ibid., 6, b. Âtâsh vichârishn barâ yehabûnêd avô patkârdârân, aêgh bûkht va aîrikht paêdâg vabîdânayên, "Fire will give the decision to the contenders, that is, they will render the acquitted and the convicted evident."

is needful for him, a strong (stawra) foundation for the philosophy (frazânagîh) of the ritual is laid, (and) the wisdom (of an ordeal) is (thereby) developed in the world.

(9) Perfect excellence is righteousness.

CHAPTER LXII., BAGA NASK.

- (1) As to the seventeenth fargard, $Y\hat{e}z\hat{i}^1$, know (havât) that whoever maintains faith $(v\hat{a}varig\hat{a}n\hat{i}h)^2$ in the Religion, and shall uphold $(debr\hat{u}nay\hat{e}n)$ its commands, has thereby made others, too, learned in it; and for this reason, because by this (means) he is pre-eminently $(av\hat{i}rtar)$ able to attract $(h\hat{a}khtan)$ others to the Religion; (and, as to) the source and means of attraction, the (source of) attraction is this that he himself maintains (his) belief in the Religion, and the means of attraction is this that he is an upholder of the commandments of the Religion.
- (2) And this, too, that unto him who shall go through the ritual of an ordeal which is accomplished (pasākht), the Chinvad path is made known; and for this reason, because those also who have accomplished it—what is spiritual work—become witnesses, one about the other, as to its reality (haîtîh). (3) And this, too, that by him who shall perform that thing whereby a change (vardishn) occurs from evil to good³, is made known (âgâsînîd) also that change which is the renovation (of the world), on account of its being the evidence (gökâyîh) also of a partial (bâharîg) change as regards the eternal (hamâyîg) change.
- (4) And this, too, that by him who shall cause the welfare of the farmers in the world, then the development (of tillage)

¹ Yasna XLVIII, which begins with the Avesta :- "Yezî addish ashâ."

² Av. rt. var "to believe", Pers. bâvar. ³ Yasna XLVIII, 4, a. Mûn yehabûnêd mînishn, Aûharmazda, avô shapîrîh, amat-ich avô sarîtarîh.

is caused; and for this reason, because the tillage ¹ of the world (thereby) is more diligently (tûkhshâgtar) performed. (5) And this, too, that by him who shall render happy the poor, the development ² of the world is caused for them; and for this reason, because through that reason they (i.e., the poor) flourish (vakhshênd) more (vêsh).

- (6) And this, too, that the creatures of Ahuramazda³ are rendered (apt) by him whose rule⁴ (is) for ⁵ Ahuramazda; and for this reason, because he is the undertaker (giriftâr) and admirer (paristâr) of acts of merit. (7) And this, too, that the devastation (of the wicked) through Vohûman ⁶ is taught by him whose rule (is) for Ahuramazda; and for this reason, because he smites the sinners through the devastation of wicked people.
- (8) And this, too, that virtuous people are increased in a province by him who appoints a virtuous chieftain of the province. (9) And this, too, that proper instruction is upheld (and) demonstrated by him who loves (jûshêd) Vohûman s. (10) And this, too, that straightforward deeds are propagated by him who teaches sagacious sayings and straightforward deeds to those who are good; and for this reason, because the approval and propagation of what is virtuous by the sages is most excellent (avîrtar).

(11) Best is the excellence of righteousness.

- ¹ Yasna XLVIII, 5, d. Zak î gaŏspend varzîdâr vâstryŏsh, zak î lend râî khûrishn fshûvînishn.
- ² Ibid., 6, c. Aédûn pavan zak î ölû tarsgâsîh, Aûharmazda, aûrvar vakhshînâd, aêgh-ash barâ afzâyînêd. ³ Ibid., 7, d. Aĕdûn zak dâm lak dâm, Aûharmazda.
- ⁴ Ibid., 8, a. Kadâr lak, Aûharmazda, zak î shapîr khvahishn î khûdâyîh, aêgh khûdâyîh î shapir î lak, ash afzâyishn mîn mû?
  - ⁵ That is, on the behalf of or on the side of Ahuramazda.
- 6 Ibid., 9, c. Amat pavan frárúníh zívêm, am göndag í sarítarún túbán yehevűnéd vishúftan. 7 Ibid., 12, a. Aédún ölá-shûn havánd súd-áŏmand, î pavan matá frashagard kardár. 8 Yasna XLVIII, 12. b.

⁹ Ibid., 12, c. Pavan kûnishn rûst . . . . âmûkhtênd daêna î lak.

CHAPTER LXIII., BAGA NASK.

- (1) As to the eighteenth fargard, Ad-mâ-yavâ, know that through his perfect devotion 2 (to God), (there is) the teaching unto mankind for proper living³ thereby, and they become well-recognising it through him, 4 whose actions are most daughterly (bertâtarîhâ)4a; that is, they are as reverent unto Ahuramazda as a daughter (is) unto a father; and for this reason, because his display of perfect devotion which is instinctive (asnig) 5 is through action, (and) that action when heard 6 of, enlightened (fîrôgî-haît) the thought of mankind, whereby man became properly understanding it 7. (2) And this, too, that proper understanding of things arises through complete devotion; also that (ghal) of a daughter towards a father through that complete devotion which is instinctive, whereby is promoted 8 that desire (of devotion) which is most powerful (stakhmagtûm) in females (negadân), (and) is reverenced (by them); and apart from that, that reverence (is) most strong, the similitude 10 whereof (is) the reverence which (is) towards the creator.
- (3) And this, too, that the selection (vichîdan) of the things relating to the sacred beings through wisdom, 11 is taught by him whose proficiency (farzânagîh) (is) in the things relating

¹ Yasna XLIX, Ad-mû-yavû.

² Taking bûndag-mînishnîh as the Pahl. rendering of Spenta Armaiti, "ample humility", or "perfect devotion".

³ Ibid., 5, c. Pavan bûndag-mînishnîh kadârchâî yasharâyîh khûp shnûsagîh.

^{4 &}quot;Through his ample devotion", means through the ample devotion of him who is a true patriot devoted to Ahuramazda and his Faith (see Av. Yasna XLIX, 5).

4a That is, those of a loving daughter.

⁶ Av. âsna, "innate", "natural", as âsnô khratu, "instinctive wisdom."

⁶ Reading srûdîk, Av. sru, "to hear"; comp. Av. gaŭshô-srutô-khratu. West's reading srûtîk, "acquired", that is, wisdom acquired-by hearing.

Yasna XLIX, 5, c. Pavan bûndag-mînishnîh kadûrchûî yasharûyîh khûp-shnûsagîh, aêgh kadûrchûî kûr va dînû shnûsagîhû vabîdûnayên.

⁸ Reading spenjîhaît, from Av. spên or span, "to encourage", "to advance", "to promote".

⁹ Compare Av. varena, "desire", "instinct", "choice." West reads varûn, which alters the idea altogether. See West, Vol. 37, chap. 64, p. 373.

¹⁰ Reading angûshînîdan, "similitude,"

¹¹ Ibid., 6, b. Daéna î lekûm pavan khratû mînishn barâ vichînam.

to the sacred beings; and for this reason, because selection of the things relating to the sacred beings, is specially (mâdîgân) that which is benefit (sûd) in the end (farjām), and what is beneficial in the end is observed through wisdom; (and) apart from that (min zak barâ), he who is sagacious in the things relating to the sacred beings, is taught how to select the things relating to the sacred beings through his wisdom¹.

- (4) And this, too, that by him the joyfulness (aûrvâkh-manîh)² which is through righteousness, is taught to Frashŏshtra, in order that he shall make him fervent (garemôg) in the performance of duties and acts of merit, who thoroughly teaches Frashŏshtra about Haurvatât (and) Ameretât, so that he regards (him) as his high-priest. (5) And this, too, that by him who shall perform meritorious works anew and anew, (others) are taught to become ardent in performing duties and meritorious works. (6) And this, too, that Ahuramazda gives leadership³ to him who gives pleasure to Ahuramazda; and for this reason, because anyone who is a giver of pleasure to Ahuramazda, is a true servant of Ahuramazda, (and) Ahuramazda is the leader of the true servant (râst bandag).
- (7) And this, too, that perpetual $(ham\hat{a}\hat{i})$ leadership (pad) in all commandments[‡] is for him whose authority is virtuous in that which happens; also owing to $(m\hat{i}n)$ this reason, because in establishing $(hankhet\hat{i}ntan)$ (and) administering $(ray\hat{i}n\hat{i}dan)$ that which is the righteous $(asha-g\hat{u}n)^5$ (and) virtuous law, the command is established (kardag) which is another further
- ¹ If we read the word (arj) as it is in the original text of DE., the rendering can be: "he is taught how to select things relating to the sacred beings according to their worth or value". However, in my above rendering I have adopted the word khratû, considering the previous context.
- ² Gâthîc urvâzishtâm, "helpful power". Yas. XLIX, 8, a. Avô Frashŏshtra adrvâzishn î pavan yasharâyîh yehabûnâi, aêgh-ash pavan kâr va kirfag vabîdûntan garemôg barâ vabîdûn.
- ³ Ibid. 8, b. Va sardáríh zak min lak bavíhűnéd, Aúharmazda! babá hérbadíh afash yehabûnái,
- Ibid., 8, d. Hamâî vad avô vispa farmân pad havâ-ânî, aêgh Frashöshtra, va hâvishtân î Frashöshtra, vad tanû î pasîn hamâî sharîtâîh yehabûn.
  - ⁵ Comp. Av. asha-gaona, "of a righteous nature."

(fráj) observation of the benefit of the creatures, (and) which prepares (nîvâred) that which is a perpetual (and) permanent virtue among the creatures; on account of which, even after the life which is bodily and worldly, the progress in that which (was) the principle (aînîn) of that law is continued (râyînîd), (and) thereby the mastery (padîh) of command and sovereignty are connected (padvast). (8) And this, too, that Vohûman's guarding the creatures 2 of Ahuramazda is taught by him whose rule is for Ahuramazda; for this reason, because by him whose rule is for Ahuramazda, is taught the anxiety (padîsâî) for guarding (creatures); for this reason, because the anxiety of that ruler for guarding the creatures (is) on account of the power of goodness, (and) the creatures being guarded by the power of goodness, have made known to innumerable people (amargân) the power of goodness, which is of Vohûman.

- (9) Here regarding the reply unto Zarathushtra concerning the wicked, thus: "Upon arrival in the dark abode of the $dr\hat{u}jas^3$ through an immature $(kh\hat{a}m)$ death, they are without any rule $(a-p\hat{a}dakhsh\hat{a}\hat{i})$, so that every misery is theirs, and it is not possible for them to seek a remedy."
- (10) And this, too, that the spirit of reverence 4 comes through invocation to the assistance of him who is reverent unto the saoshyants (benefiters); and for this reason, because the spirits respond (padvâchênd) more particularly (avîrtar) to that invoker who nobly (vâspûharagânîhâ) becomes their worshipper (yashtâr); and for each one of the spirits there is pre-eminently (vâspûharagânîhâ) a ceremonial, as the spirit of liberality is more particularly worshipped through the gift of the selector, the spirit of truth through religious truth (hû-râstîh)

Compare West's rendering, p. 374-375. ² West, dâm-dah, "creature forming."

³ Yasna XLIX., 11, d. Afash baên drûj demân, baên dûsh-ahû âshkûrag haît yegavîmûnishn, âshkûrag shaêdân va drûjân.

⁴ Ibid., 12, a. Chîgûn lak, Ashavahishta! karîtûnam avô aîyayûrîh, mûn Zaratûshtra havû-am. Here the archangel Ashavahishta is meant by "the spirit of reverence." ⁵ Av. paiti and vach, "to speak," i.e., "to reply.' Aévag va aêvag. ⁷⁻⁷ Vichîdâr dahishnîh, Av. chi, "to select"; lit. "for the gift of the selector".

(hû-râstîh), and the spirit of promise through the pious promises (hû-mitrôth), and the spirit of sovereignty through pious sovereignty; and so also the worship of the spirit of reverence consists pre-eminently in the reverence unto the saoshyants (benefiters). (11) And this, too, that he whose sovereignty is for Ahuramazda is a solicitor for the worship (yashtan)¹ of Ahuramazda; and for this reason, because what is wisely solicited from the sacred beings (who are) rulers, for rendering one's own self worthy (arjânîgînîdân), happens (yehevûnêd) as a benefit from the sacred beings (who are) rulers.

- (12) About the reply of Ahuramazda unto Zarathushtra, when asked by him (Z.) about his own $(nafsh\hat{a})$, his ally² $(a\hat{i}rm\hat{a}n)$, and his followers $(v\hat{a}r\hat{u}n)$, thus: "That one is thy own, that one thy ally, and that one thy follower, even when (and) where $(a\hat{e}gh)$ (that one is) the righteous offspring, who gives currency to this thy Religion of Mazda-worship, (and) recites it loudly $(fr\hat{a}j)$ even unto that one who understands it, who offers loudly the benedictions, what is thy good practice, so that he maintains (what is) thy practice for blessings 3."
  - (13) Perfect is the excellence of righteousness.

CHAPTER LXIV., BAGA NASK.

(1) As to the nineteenth fargard, Kad-môi-urvâ⁴, know that the nature of cattle (pâhîh) is taught to him by a sheep; and for this reason, because the sheep is also included in the cattle. (2) And this, too, that by him who produces (sâjêd) pasture for the sheep, mankind are nourished ⁵ through the sheep; and for this reason, because the nourishment of mankind is through

¹ It may be read isht, meaning "wealth." Yasna, XLIX, 12, d. Aédûn bavîhûnûni zak î lekûm îsht pâhlûm, aêgh-am tûbûn yehevûnûd bavîhûnast, "Thus will I seek that which is the best (gift) of your wealth (îsht); that is, may my desire thus become possible to me." I read îsht word yashtan, from Av. yaz, "to adore."

² Ibid., 7, c. Am mûn aîrmânîh, va mûn khvêshîh î dâdâr haît.

³ Ibid, 7, d. ⁴ Yasna L.

⁵ Srâyinîd, Av. thrû, "to nourish." Ibid., 1., b. Mûn avô li pâh, aégh-am pâh mûn yehabûnêd, mûn avô li gabrâ srâyishn vîndînîd, avârîg aîyyâr-âŏmandîh.

the sheep, and that of the sheep through pasture. (3) And this, too, that the condition of the sheep in this world ($latum\hat{aih}$) is taught to him who is a sheep (amorous) unto Zarathûshtra, that is, he regards Zarathûshtra as (his) religious authority ($dastôbar-\hat{i}$); and for this reason, because a sheep ($p\hat{ah}$) is still a sheep.

- (4) And this, too, that the development of strength in straightforwardness is taught by him who produces joyfulness through the desire for long development, that is, he shall do that thing which becomes his (means of) joy for a long time (dêrang-zimân); and for this reason, because the development of (that) strength is best from pleasure, (that) pleasure which is long-lasting. (5) And this, too, that by him who shall perform the ceremonial of the sacred beings, the joyfulness which results owing to the sacred beings is then added to his own¹; and for this reason, because (there) happens the coming of the sacred beings to it (i.e., the ceremonial).
- (6) And this, too, that the wisdom² of Zarathûshtra is taught (and) demonstrated by him who devotes (his) thought to the Religion of Zarathûshtra. (7) This, too, that the tongue is trained³ for preaching by him who becomes a selector on account of wisdom. (8) And this, too, that by him the proper order ⁴ of him who is Zarathûshtra is taught to him, and of those who are saŏshyants (benefiters) of the Religion; and for this reason, because now (kevan) owing to the happening of their (pions) action, disposition, and following,⁵ they prepare mankind for the Religion of Zarathûshtra. (9) And this, too, that by him who teaches the path of straightforwardness to others, they become instructed in wisdom; and for this reason, because through the light (raŏshnîh) of that path, they see and practise it, and are thereby instructed (in wisdom).

¹ Yasna LXIV., 5, b. Amat duêna î lekûm rûbûg vabîdûnâni, am pavan râmishn ghal vabîdûnayên.

² Ibid., 6, b. Va dûst î yazadân î vêhân yasharâyîh nîyâyishn gûftâr, aêghavô kâr va kirfay franâmam mûn Zaratûlshtra havâ-am.

³ Pahl. frahâng, "instruction," "training".

⁴ Ârûyishn, "arrangement," "proper order." See Yasna L., 6, d.

⁵ Av. hach, " to follow."

- (10) And this, too, that the obeisance for the archangels is practised by him who is an extoller of the archangels. (11) And this, too, that assistance is held $(vakhdûnt)^1$ from the sacred beings by him who gives to him who is the solicitor, that which is dear $(j\hat{u}shag)$ to him, because his own person is rendered worthy by (that) assistance; and when he is made worthy by it, it is then continued on $(vakhd\hat{u}nt)$ by him; and that one is the solicitor who does not solicit for it through (his) mouth, but through (his) worthiness and love $(j\hat{u}shag)$, what is highly (madam) good for it.
- (12) And this, too, that it is taught by him that in the day at the dawn 2 they shall commence 3 (dakhshag) who are for obeisance; that is, they shall not postpone (spûjêd)4 till another day the (performance of) duties and meritorious works which it is necessary for them to perform within the day; and for this reason, because by causing the preservation (bûjînîdan) of the dawn from base 5 inconsistency (in the performance) of duties, duties are made exalted (madam) by him. (13) And this, too, that perfect liberality is taught in both the worlds by him whose thought for both the worlds, is that people shall perform that thing which is possible to remain good in this world, such as the arrangement of good sovereignty, and good religiousness, and the law of honest principles, (and) other things, through which results the arrangement (nîvârishn) of dwelling places and the living of mankind in the world; (and) the appropriation of any perfect liberality by that performer is an exaltation (bûrzîh) which is his, owing to that sublime activity.

(14) Righteousness is perfect excellence.

¹ Yasna L., 7, d. Vakhdûntûr yehevûnûnî zî-am min lekûm haît aîyyârîh, aêgh-am zak uîyyârîh î min lekûm avô nafshâ tûbûn yehevûnûd kardan.

² Ibid., 10, c. Pavan rŏshanîh î khûrshêd baên yôm hŏsh zak î arûs baên bâm-î, ashân pavan dakhshag barû kard, zak î lekûm tarsgûî va nîyûyishn Aûharmazda, ashân pavan dakhshag barû kard. ³ Compare Pers. dakhsh, "commencement of a business," (Steingas).

⁴ Or, "suppress". ⁵ Reading khîr, Pers. khîr, "base," "dark," "vain," "absurd."

CHAPTER LXV. BAGA NASK.

- (1) In the twentieth fargard, Vohûkhshathrem, Ahuramazda has announced to Zarathûshtra the Spîtâmân, thus: "They who are now possessing (pavan) sovereignty are rulers; people who are tyrants, who are wicked (and) lying (drûjan), are not now possessing sovereignty; thou shalt also cause him to be thoroughly smitten who exists for deception in the embodied world by wailing (min shîvan); and they (the people) shall be relieved from death, ruin, and deceit, because those (who are tyrants) would not cause (them) relief". (2) And this, too, thus: "When they shall bestow sovereignty on him who is good, they shall be saved through that sovereignty of his; also thou shalt cause him to be thoroughly smitten who is made deceitful (drûjînîdag) owing to wailing, and (so smite) death, ruin, and falsehood."
- (3) This, too, that by him who shall cause perfect devotion² to his own, righteousness is produced (vabîdûnt yehevûnêd); and for this reason, because through perfect devotion, the discerning (vînâg) eye of life, which is righteousness, is enlightened (rŏshanî-haît). (4) And this, too, that it is quite necessary in a sovereignty to bestow wealth, is taught by him who shall provide sovereignty for him who is all-enlightened (hamâg-rŏshan)³; and for this reason, because the observation, meditation, and action of him who is an all-enlightened³ ruler (are) about providing wealth for the multitude, and about the advantage which it is possible for the sovereignty to achieve (kardan).
- (5) And this, too, that the gift through the words of Vohûman is taught by him who shall perform the ceremonial
- 1 West reads: $m\hat{a}$ -ash va $r\hat{a}\hat{e}$ bûjînênd, "because, cause the preservation of his effects." The idea here is that the righteous sovereign smites the lying tyrant thoroughly, and preserves mankind from death, ruin and deceit.
- ² Yasna LI., 1, b. Pavan-ich lak Spendarmad, pavan frårûnîh bûndag mînishnîh, ghal vabîdûnam-de; yehabûnâd avô li îsht pavan khûdâyîh barâ shâyad yehabûnt. 3 DE, humâg rûbishn, "all-progressive".

of the sacred beings with the thoughts of Vohûman 1; and for this reason, because the minds having the thoughts of Vohûman, the tongues of the faithful $(a\hat{u}st\hat{i}g\hat{a}n)$ are habituated 1 to (reciting) the words of Vohûman 2. (6) And this, too, that sinlessness $(avin\hat{a}s\hat{i}h)$, from good works remaining $(am\hat{a}nd)$ (undone), is taught by him who continues on $(m\hat{a}n\hat{e}d)$ in virtue; and for this reason, because it is atoned for $(vich\hat{a}rd)$ by him also in the performance of obligatory $(fr\hat{i}zv\hat{a}n\hat{i}g)$ meritorious works.

- (7) And this, too, that the activity for all $(k\hat{a}d\hat{a})$ goodnesses is helped through activity for goodness by him whose initial gift among the existences is that he entirely $(bar\hat{a})$ gives them what is necessary to be given; and for this reason, because in a work upon which a thousand men are occupied $(yegav\hat{m}\hat{u}n\hat{e}d)$, if one would exercise his own strength in the work, the (remairing) 999 men are helped by him in that work.
- (8) And this, too, that the path of righteousness is not concealed is taught by him who is a good thinker through righteousness; and for this reason, because the sap ³ and root ⁴ of his righteousness are owing to (his) pious ⁵ thought. (9) And this, too, that utter (bûndagîh) ⁶ confinement of those that are cattle shall not be done ⁶, is taught by him who maintains cattle for the dastur of the benefiters; and for this reason, because they (the benefiters) so teach and command him.
- (10) And this, too, that the fulfilment (vabîdûntan) of the duties of her household (kadag-bânûgîh)? is taught by her,

¹ Yasna, LI., 2, b. Lekûm Vohûman nîyâyishn ychabûnêd va sûd, aêgh dâdag-gûbîh vabîdûnayên, va sûd vabîdûnayên.

² Comp. Pahl., Pers. khûg, "habit." Yas. LI., 3, b. Mûn-tân zak pavan hûzvân milayâ pavan Vohûman.

³ Reading azvan, Av. azūiti, "sap," "juice."

⁴ Reading rîshag, Pers. rîshah, "fibres."

⁵ A-neskhûnt, "not damaged."

⁶ For bandagîh, Pers, bandah, "a slave". Zak î göspendân a-bûndagîh amûkhtênd, a-padmân kûshishnîh . . . . mindavam î avârûn vabîdûnând. This is referring to immoderate slaughtering of cattle by the Kîgs and the Karapans.

Yasna, LI., 17, c. Pavan sharîtdîh î Aûharmazda va zak î yasharûyîh ârzûg vabîdûnêd kadag-bûnûgîh. That is, she fulfils the duties of her house-hold in the sovereignty of Ahuramazda, and with the desire of righteousness.

by that wife who shall joyfully pay reverence to her husband; and for this reason, because her performance of the duties of her household is for the pleasure of (her) husband, and that pleasure is through her reverence, and the reverence arises through joy. (11) And this, too, that to love the Religion on account of learning (it)¹, is taught by him who is faithful^{1a} (and) of the nature of Vohûman; and for this reason, because owing to faithfulness pertaining to Vohûman the Religion is well understood. (12) And this, too, that the joy (râmînîdârîh) of Ahuramazda² is caused by him who teaches for ^{2a} Ahuramazda.

(13) It is righteousness that is perfect excellence.

CHAPTER LXVI. BAGA NASK.

- (1) The twenty-first fargard, Vahishtâ-ishtish,³ is about what is proclaimed (frâj-ash gûft) by the righteous Zarathûshtra, thus: "The ceremonial is performed by him whose worship of ours³ⁿ is on account of his pious thinking." (2) And this, too, that Vohûman and the mâthras are lodging in the body of him, in whose body the Religion is lodging, (also) the spirit of goodness which is an alliance⁴. (3) And this, too, that the good Religion is taught in word and deed by him who shall perform the ceremonial with (his) thought devoted to Vohûman. (4) And this, too, that the archangels are entertained in the person of him who loves Vohûman; and for this reason, because their lodging is in light, purity, and perfume, and the body is intellectually lighted, purified, and perfumed by Vohûman.
- (5) And this, too, that mankind are made to exert for the performance of works of merit by him who shall make gifts unto the doers of works of merit. (6) And this, too, that

¹ Yasna LI., 18, b. Zak î yasharâyîh jûshêd pavan khûdâyîh, pavan zak î Vohûman âgâs-dahishnîh, frârûn dânâgîh râî zyash haît. 12 Compare Pers., paêmân, "agreement".

² Ibid., 20, c. Avô yazishn âvâmam (I am reverent) va zak î Aûharmazda rûmînîdârîh vabîdûnâni (mizd).
^{2a} That is to be near Ahuramazda.

³ Yasna, LIII. ^{3a} Of the sacred beings.

⁴ Padman, comp. Pers. paêman, "covenant," "peace," "alliance."

by him who loves the path which is beneficial¹, also others are taught to take the same path. (7) And this, too, that he gives the daughter in daughterhood to his father, who teaches to the daughter reverence towards (her) father²; and for this reason, because she is made steadfast (aûstîyânînîd) in daughterhood by him. (8) And this, too, that the rule of Vohûman is taught by him who holds the skill, which is his, with straightforwardness; and for this reason, because from the rule of goodness arises (yehevûnêd) the advantage of the absence of strife (a-padyârîh) of the skilful ones (hûnarân).

- (9) And this, too, that a daughter is given to a father for filial service, so also the wife (for social service) to another man, by him who teaches reverence towards the father and the husband to the daughter and the other woman, and so, too, by him who instructs a wife in housewifery of a man; because the advantageous service of the wife for the man arises through reverence towards her husband and (her) good training in domestic economy. (10) And this, too, that even the reverence of the wife towards the husband is produced by him who gives a wife unto a man; because the giver himself becomes praiseworthy (sepas-âŏmand) even by his own act of giving (that woman to her husband).
- (11) And this, too, that by him the cause and the effect are attributed unto Ahuramazda, who offers what is necessary unto Ahuramazda, and who teaches for the eternal salvation, the virtuous inevitable source of (that) salvation, (and) the virtuous inevitable effect (bur) of it. (12) And this, too, that the mastership of the house is exalted (han-bârîd) by him who keeps the door of the house open (vishâdîg) for the sages, the body of the house being the door, the ear, and the eye, and the mouth of the house.
  - (13) The excellence of righteousness is best.

¹ Yasna LIII., 2. c. d. Kuî Vishtâspa, Zaratûhshtra î Spîlâmân, va Frashöshtar-ich, yehabûnishn zak î avîjag râs . . . . mûn daêna i Aûharmazda avô sûdĭîmandân yehabûnêd, aêgh vâchag avô shapîrân chûshêd.

² Here Dr. West remarks: "In section nine there seems to be no confinement of the meaning to matrimony."

CHAPTER LXVII. BAGA NASK.

- (1) The beginning of the twenty-second fargard, the Airyaman, (is) the interrogation at the end of the five Gâthas; it is by him entirely (barâ-ash) taught in regard to the dominion of Ahuramazda—that is, by making him ruler (khûdâî-ash) of himself—who shall do that which is declared by the passage:—Yâ erezhejyôi-dâhî drigaŏvê vahyô²! who bestows happiness (vehishn) on him who is a right-living poor (man), relief from the destroyer, (and) the consummation (hangerdigîh) of every happiness.
  - (2) The best excellence is righteousness.

CHAPTER LXVIII. BAGA NASK.

- (1) About the selection from the whole $Yasna^3$, which is about the developer (vakhshînîddr).
- (2) Those are the benefiters who develop for the developer; that is, they shall cause benefit $(n\hat{e}vag\hat{n}h)$ for him who would produce benefit for others⁴. (3) So the righteous who devotes himself the best thought is he who attains to it through Vohûman, the benefit from him is that he is the famous destroyer,⁵ the righteous man who is the smiter of the wicked, (and) who develops what pertains to Ahuramazda, and what pertains to Zarathûshtra, that is, he destroys (the wicked) according to religious covenant $(padm\hat{a}n)^6$.
- ¹ The Pahlavi text of this fargard being easy, here I have almost followed Dr. West's English rendering.
  - ² Yasna LIII., 9, d. Mûn avô râst zîvishn drîgûsh âsânîh yehabûnêd.
- West here remarks thus!—"It is not very clear from this chapter, and from what is stated about it in Chap. I, 2, whether this selection was compiled by the author of the Dînkard, or by some earlier writer. So far as its statements have yet been traced, nearly all of them originate in the Gâthâs, or in the Yasna Haptanghâiti; but § 45 quotes a passage from the Bakô Nask (Yasna XIX)."
  - ⁴ Pahl. Yasna XLII., 1, a.
  - ⁵ Ibid., 8 b. Âshkârag béshîdâr, aêgh sarîtarân âshkârag bîshîm.
- ⁶ Reading: pavan padmân kûshêd. Reading: padmânagîhêd, "is caused to fulfil a compact."

- (4) Regarding him who is oppressive towards the righteous man, the reply is spoken (thus): "As to the reward of the smiter and the developer—of that man who knows the smiting and the developing—the most evil reward is of him who is wicked according to his smiting; as to the evil reward it is twofold from the spirits¹, (since) wicked practice (varzishn) is loved by him who is wicked; and for this reason, because every righteous individual is of gâthic (spirit), since when privileged, he who is wicked is like him who is righteous, (but) also he who (is wicked when he) is privileged is unprivileged."²
- (5) Zarathûshtra proceeded with smiting at the wicked; (and) as to that movement (rûbishn) Ahuramazda spoke thus:-"Thou shouldst thus proceed with smiting at the wicked with justice (dâdistân); because thus thou and the righteous of every kind (harvispîn) will hold (me) as ruler. (6) Also according to (my) decree (vichîr) one submits (yehabûnêd) to the ritual of ordeal (nîrang î var), which realises (haîtûnînêd) that which is real (haît). so that they may make that which is unknown, thoroughly (bard) known. (7) Thou, too, art equal (hâvand), 2a thus through the worship of the sovereignty of Ahuramazda, so that its wealth and authority are thus maintained through virtue; as thou, who art so, art more unenslaved3 to the world through the furtherance (and) development (vârishn) of righteousness: also great is he who trusts (hêmnunêd) the righteous for righteousness, and great, too, is he who (believes) the wicked man for wickedness."
- (8) As to that commandment (farmâyishn) Zarathûshtra spoke, thus:—"A public tormentor (of the wicked) is the righteous man, the benefiting follower (hâkht) of Ahuramazda, who (aêgh) loves the embodied world of righteousness, and highly

¹ May be the two spirits: Spentômainyu and Angrômainyu.

² See Chap. LXI., 11. "he who is wicked when privileged becomes unprivileged." ^{2a} Lit., what is dark (becomes) thoroughly lighted.

³ Reading ana-âgôshagtar, "more unenslaved," comp. Pers. âgôsh, "a slave," "a servant." West, anâkôshîdar, "more unconfined." ⁴ Frêhdahishnîh. ⁵ Vârishn-dahishnîh.

(madam) desires its reverence according to the covenant of rightcousness therein; that is, he knows the covenant of duty and
meritorious works." (9) Regarding the material world, the reply
spoken is as follows:—"That one who mixes again with the
demons, becomes as much as when demons are mixed again
with the demons, (and) as long as exist developers in their own
world (of demons), so that they are able to seek benefit for
their own, (while) they the righteous are smiters."

- (10) Regarding that one who is a smiter of the sages, the reply spoken by Sŏshâns is, as follows:—"It (i.e,. the smiting) arises in his way when he is again mixed (with the demons)," (11) As to that wickedness (drûjishn) Ahuramazda spoke, thus: "Happy is he from whom there is no wickedness." (12) Regarding him for whom Yima (Jamshêd) has¹ come, he spoke thus:—" He attains to his reward who is no smiter, and no developer, and not authorized, and not unauthorized."
- (13) As to that following, Vohûman spoke, thus: "I elevate that $ah\hat{u}$ and that ratu who has my righteousness in person."
- (14) As to that commandment, Spentâ Ârmaiti² spoke thus:—
  "So do thou encourage (barâ vabîdûn)³ that one whose intelligence⁴ is a gift⁴—of a man who is wise—who is as an emblem (dakhshag) of my Religion; because he has worshipped that which is ours, so that he has maintained the wealth of being in relationship with us, who through his words has enlarged (frêh-dahishnîh) the world of righteousness. (15) That(is) what is my arrangement, and that (is) my wish, (and) that is, what is necessary for me; and I love what thou fully (barâ) knowest, that is, what is the preparation of righteousness; also whatever excellent words and actions thou askest of us, O Zarathûshtra! with bountiful devotion now practise with both thy hands; observe thoroughly my actions⁵ (varz-am), those which I am performing, (and) thou, too, wouldst be performing. (16) In your worship, O Zarathûshtra! thou art liberal,

¹ See Book VIII, Chap. XII, §§ 7-8. ² See Bk. VIII, Chap. VIII, § 3. ³ Comp. Pers. barâ kardan, "to kindle," "to encourage." ⁴-⁴ Agâs dahishnîh.

⁶ Or, "what I do."

who art liberal in ceremonial; thou with him who is personally thine believeth that for the gift (yehabûntan) of wealth (and) for liberality there is no conflict (padgâr); (but) the reward of Zarathûshtra the developer (is) for developing, the reward of Zarathûshtra the smiter (is) for smiting, (and) the reward of Zarathûshtra, the smiter and the developer, (is) for smiting and developing. (17) About the bridge (judgment) of him whom the fire calls in the name of ordeal¹, as when they pour the melted ore upon him again in the throat (gulûg), thou shouldst pray near him (when) alive—him whose love is for goodness—so that people may perform duty and works of merit with fearlessness; it is possible to know that with his (own) desire (kâmag-ich levatâ), too, (it was) done by him on account of necessity."

- (18) As to that request Ahuramazda spoke, thus:—"Such is the exalted following (lâlâ hanjishnîh) of Khshathra-vairya for him who is ours." (19) As to that question (prashna) Ahuramazda spoke, thus:—"Such is attained by him who is ours through Vohûman, it is possible for him to come to our Religion through virtue. (20) Truly, that one, O Zarathûshtra! is authorized for the sovereignty, who gives ears⁴ to this Religion, that he may thoroughly propagate (it); who is given immortality on account of this, and the will (and) kind regard for him who is the best of that Religion of mine, O Zarathûshtra! (and) who assists in the progress⁵ of this world of mine through righteousness."
- (21) As to that one who is he (who is evil), Ahuramazda spoke, thus: "From that which is great evidence (mas-gavâîh), when the wicked considers as without evidence him who is wicked himself, (and) whose deeds as to him are owing to the thought of Akôman."
- (22) When Haurvatât and Ameretât⁵ are both given to thee in that path,⁶—on account of this, when thou art of the propi-

¹ West reads; pavan vaharîh (in the sense of bûharîh) shem, "(whose) name (the fire calls) for participation."

² Farmâyishn, West, "utterance." ³ Lâlâ-hanchishnîh, Av. hanch or hanj, "to draw," "to attract," "to adhere," "to follow." ⁴ Göshâ-srînêd, Av. gaŏsha, "ear," and sru, "to listen." ⁵ Frêh-dahishnîh, "advancement." ⁵ Health and Immortality. ⁶ In that path towards heaven.

tious spirit and of the best thought—so that what thou understandest thou shouldst perform, and what thou dost not understand thou shouldst inquire about again (in heaven)."

- (23) Of him who has the wisdom of Ahuramazda, of him in whom wisdom subsists, Zarathushtra enquired concerning him who is not existent (ana-haît), who is not existent in the end; (and) of those who had thus never been material existences, of those who will not be on the side of virtue from now and henceforward.
- (24) As to that opposite (padirag) description Ahuramazda, spoke, thus:—"Among (andarg) all kinds of men who are righteous, who are smiters of the wicked, say that we also increase 1 the proportion of milk for the consecration of milk for (our) propitiation by the holy-water (zŏsra), in order to cause much happiness (nêvagîh) of life."
- (25) As to that commandment he, Ahuramazda, spoke, thus:—"Happy is he from whom there is no complaint (garzishn), and the life which solicits like this: Gerezôi.....âkhsô².... (26) To thee, O Zarathûshtra! the mâthras are given by me as protection in the reply of the Kem-nâ³...., which before the
- 1 Frákhúinam. 2 Yasna XLVI, Av. lines 3 to 5, Pahl. 2-3. Garzam avô lak zak denâ khadîtun, Aûharmazda, aêgh-am chârag bavîhûn ; râmishn am kâmag, mûn dôst avô ŏlâ dôst yehabûnêd; pavan âmûkhtishn î Vohûman, amat pavan frûrûnîh yekavîmûnam; zak î yasharûyîh isht am yehabûnâi, West renders the Pahlavi thus: "I complain to thee, behold it and this one, O Aûharmazda! (that is, seek a remedy for me); that pleasure is my desire; which a friend gives to his friend, through the instruction of Vohûman (when I am instructed in virtue) the coveted (isht) righteousness (thou shouldst give me)." "The words in parenthesis have no equivalents in the Avesta text." 3 Ibid., Av., 7, Pahl., 7, a to e, Mûn-at avô li, Aûharmazda! va manîgân (hâvishtûn î li) pânag yehabûnt amat li zak î dravand (Aharman) pavan yakhsenûnishn kîn, (aêgh-am kîn levatâ dârîd, am pânagîh mûn vabîdûnayên) zakûî min lak Âtûsh va Vohûman! (mû lekûm rûî khavîtûnam aêgh-am pûnagîh vabîdûnayên), mûn pavan öld-shûn kûnishn yasharûyîh fravarêm, Aûharmazda, (aêgh kâr va kirfag vabîdûnam-i, am pânagîh mûn vabîdûnayên)? Zak î avô li daslôbar î Daêna fráj yemellûnâi (denâ yemellûnâi, aêgh: Daêna pavan dastôbar yakhsenun), West renders the Pahlavi, thus: "who is given to me (and mine, my disciples) as protector by thee, O Aûharmazda! when that wicked (Aharman) retains malice for me in possession (that is, maintains

mutual friendship¹ of Kai-Vishtâspa², that righteous friend of mine², was a thing well-known³ out of those (things) which are practised (varzîd), (and) out of those such as it is requisite to practise. (27) As to the statement of an unprincipled man, know that it is false, know that every thing inconsistent is (so); for this reason, (because) all (statements) are not those which the good man maintains, because when the wicked one is authorised, that one who is righteous, and that one who is also authorised become unauthorised; he who is righteous becomes like him who is wicked, and also that one who is authorised becomes unauthorised, (he who is righteous becomes like him who is wicked, and also that one who is authorised becomes unauthorised,)³a so that he (the wicked one) is fully incriminated (aîrikhtîd), (and) they shall seize his possessions (dârishn)."

- (28) Regarding the benefiters (sûd-âŏmandân) the reply spoken is (as follows):—"On account of the reward of the smiter and developer, they are those beneficial ones whose smiting and developing are those of the developer Ahuramazda, who understands smiting and developing."
- (29) When through the smiting of the wicked by Ahuramazda a question arose⁴ (whereto) the reply spoken is as regards the smiting of this world (*latamâ*) for him who is the ruler:—
  "The reward is taught so by him who is of excellent judgment, thus, that he who is the smiter and developer, Sŏshâns, shall make the decision (*vichîra*)." (30) Zarathushtra spoke in reply, thus: "He gives a reward." (31) And that wise smiter, Sŏshâns, spoke in reply thus: "He shall inflict punishment."

malice with me. Who shall provide me protection) other than thy Fire and Vohûman? (Because I know that they would provide me protection for your sake) when I nourish righteousness through deeds for them, O Aûharmazda! (that is, should I perform duty and good works, who shall provide me protection?). Thou shouldst proclaim to me that high-priest of the religion; (this thou shouldst state thus: 'Maintain the religion as high-priest')."

1 Hakha, "a friend." 2 Yasna XLVI, 13, c. Ölá i Vishtáspa pavan zak î lekûm yasharâyîh hamishag mînam khûp ham-hakhag, aêgh frârûnîh dûst. See ibid, 14 a. Zaratûhshtra! mûn lak yasharûb dûst. 3 Pers. âshkûrah, "well-known." 3a The text is found written twice in DE. and therefore enclosed in brackets by me. 4 Madam yehevûnt.

- (32) Even that manifest cow (-soul) that is at the several (heads of) cows. has openly complained (garzî-haîl) to the right-eous this complaint (garzishn):—"How long will it be when a developer arises, even that one who is an undesirable ruler? How long is the time till that happens, till when the wicked one who is a smiter, who is an authorised corrupter, becomes unauthorised?" (33) Because, on account of her volition² she complains thus, until the developer arises, even that one who is an undesirable ruler, that is, until that one who is the developer becomes authorised (pâdakhshâî),
- (34) As to that her complaint, spoke Ahuramazda thus:—
  "Not so by this complaint is the obtainment (vindishn) of spiritual lordship (ahûîgîh); for this reason, (because) when they do not regard the ruler as a ruler, and (there is) no giving (dahishn) of priestly authority (ratûîh) from any righteous people whatever³, (and) it is necessary to speak henceforth (kevan frûj) to many righteous ones, until when a developer arises, (and) even that one who is an undesirable ruler."
- (35) On account of the several utterances of the spirits, which are as regards thought, word, and deed, it is necessary to say that they shall certainly render ((their) account, always until a smiter or a developer whatever is obtainable, and who is authorised or unauthorised. (36) Many there are to whom it is necessary to ask this question, whether he who is righteous is no witness (a-gavâî) for him who is wicked, (and) that righteous one causes him (the wicked one) to be exposed by his evidence, and they (the wicked ones) cause him who is righteous to be an opponent by smiting. (37) Many there are to whom it is certainly necessary to speak this reply until (there is) the smiting of the maintainer of strife (padkârdâr) and of (his)

¹ Pacdág. ² Kûmagîh-ash. ³ Yasna XXIX, 6, b: Lâ acdún ahûîgîh vindishn, acgh zak î pavan jîvâg chârag kardan lâ shâyad, hanâ râî-ich khûdâî pavan khûdâî lâ yakhsenund, va lâ dahishn ratûîh mîn yasharâyîh chîgâmchâî, acgh dastôbarîh-ich acdûn chîgûn âvâyad dâshtan lâ yakhsenund.

^{4.4} Hamâr ghal vabîdûnayên. ⁶ The question stated in § 32. ⁶ Pavan gavâî paêtâgînênd. ⁷ Pavan zadârîh paîtîyâragînênd. ⁵ Amat here used for mûn. ⁸ The reply stated in § 34.

kinsmen. (38) Many there are by whom that one individual (aish-1) is loved who is the developer of the righteous; (wherefore) it is certainly (ghal) necessary to create a doer of good for the many wicked and also righteous, while a wicked one, who is the smiter, who is the maintainer of strife, is in authority.

- (39) Because on account of the gift (dahîh) of (his) will 1 it is proclaimed (frâj gûft) thus: "They shall fully (barâ) understand that Ahuramazda chooses what is right, (and) Aharman chooses not what is right. (40) And (this) that until they shall fully understand that the punishment of the wicked is certainly (ghal) for teaching them that they (on account of their wickedness) shall abide in the abode of darkness, (and) that they give reward even to him who belongs to the Ham-hastagân,2 and that they are certainly smiting the wicked; that the good spirits are most powerful, so that they shall kill the apostate, and that they shall convert (vardend) (the wicked) from evil to goodness, and that those who are wicked shall be made to believe by the tongue (hûzvân) that for the virtuous nourishment (parvardârîh) of the creatures self-devotion shall be practised (kardan), and that the demons shall be despised, and that thus he who is an evil ruler is wicked, and that they (the wicked ones) are not approaching (ana-yehtûnishn) the place3 where Ahuramazda shall cause the counting of sin and merit."
- (41) "And they shall become more diligent in the performance of duty and merit, and abstain more from sin, always until they surely attain to any acquirement (vindishn)⁴ whatever for those in life and those in a lifeless state (a-zîvandagân). (42) And they shall not inflict complete punishment in the embodied state (tanû-âŏmandîh), and the world is not destroyed by the fiend; every individual highly counts on himself⁴, and every one fully (bûndag) attains to the end for the affairs of Ahura-

¹ The will of Ahuramazda. ² The name of a place in heaven where those souls abide whose merits and sins are found of even weight in the balance. ³ That is, the wicked people shall not pass the bridge of judgment, when they are not devoid of sins. ⁴ By the accumulation of immense acts of merit.

mazda; (but) the fiend is not vanquished, and they shall not inflict complete punishment."

- (43) And the beneficent (afzûnîg) Ahuramazda does not think (that) every one should remain (for ever in this world), and no one completely gives up himself (to it), (because) through the fiend they certainly suffer, and become of evil wisdom. (44) And in every body goodness does not arise for him who is good, but the wickedness of the fiend certainly destroys what is good, and the wicked do not understand what is good; and the wicked certainly (ghal) recite (their) religion, they do not bestow love on doing duties, but they become certainly evil-doers (dûshvarzîdâr).
- (45) And the righteous man, who is the best (pâhlûm) in the spiritual (and) embodied existences, becomes an authorised (shalîtâ) developer, also that one who is a willing ruler; and so he who is wicked, even that one who is authorised, becomes unauthorised, at that time when every (righteous) individual consigns his soul to the Garôdemâna (the supreme heaven); and when every one should know that every one of the annoyers suffers pain, so that when, owing thereto, they solicit the sacred beings, still (barâ) only hell (it is) that they offer.
- (46) And when every one shall perform the ceremonial of the archangels without (hope of) benefit, and when every one knows that Gösh-aûrvan complained,⁴ so that he who is the fashioner⁵ of cattle enquired, thus: "Whose is the guardianship of the cattle, not without annoyance?" The reply of Ashavahishta, thus:—"They shall inflict punishment."
- (47) Every one knows that in the vision of the good spirits there is joyfulness in the light⁶, and when every individual becomes aware of the priestly authority of Ahuramazda; and when

¹ Yasna, XXVIII, 4, a. Mûn rûbûn baên Garôdemûna yehabûnêd pavan avûgîh î Vohûman, ³ Bêsh yehevûnêd. ³ Owing to pain. ⁴ Yasna XXIX, 1, a. Avô lekûm, amesûspendûn, Gôshâûrvan garzîd. ⁵ Ibid, 2, a. Aêdûn zak î göspend tâshîdâr Aûharmazda pûrsîd, aêgh; "Ashavahishta mûn lak göspend ratû, (aêgh-at denû dûdistûn chîgûn, aêgh-at ratû î göspendûn)...?" ⁴ Yasna XXX, 1, c. Mûnshûn baên röshnîh pavan vînishnîh hû-ravâkhmanîh, (aêgh-shûn amat maînûg yazishn khadîtûnd, ashûn râmishn yehevûnêd.)

every individual knows that his sagacious (dânishîg) remedy against the harm owing to the Evil Spirit is declared; and when every individual knows that Ahuramazda fashioned the propitious effects (or bounty) in the mâthras; and when every one knows that the priest is perfect, and that Ahuramazda causes to enhance both of them in the spiritual state; and that Vohûman is the offspring (zâg) of Ahuramazda, and that Spenta Ârmaiti is Ahuramazda's own (nafshâ), and that both of them are the life of him who has assigned it; and that life is given by the thought and wisdom which are his own, and that the sacred beings convey prosperity to it.

- (48) And when every one who is of this worldly existence, knows to do what he ought to do for the sake of that worldly existence; and when every one through (his) deeds is a lover⁸ of the spirit that is his own, and when every one becomes a personal supporter ($b\hat{u}rd\hat{a}r \tan\hat{u}$) of Ahuramazda⁹. (49) And when every individual knows that they give no reward to him in whose body a demon is lodging, (and) who is not listening (to the good spirits)¹⁰; and when every one shall make his own soul immortal¹¹; and when every one maintains the fruit (bar) of his relationship with Ahuramazda¹².
- ¹ Yasna XXIX, 6, a. Aêdûn-ash pavan fûmâ gûft Aûharmazda, âgûsîhâ visûpishn vichârishn (aêgh-ash dânishnîg gûft, aêgh-ash anâgîh min Ganrûg Maînûg chârag haît.) ² Ibid, 7, a. Zak î afzûnîgîh pavan mânsar Aûharmazda ölû ŏl tâshîdâr mûn pavan yasharâyîh ham-jûshishnîh. ³ Maînûg va stih, Yas., XXXI, 7, c. Zak î kolû 2 Aûharmazda maînûgîh vakhshînîd (aêgh, mindavam î maînûg va stih, ŏlâ barâ afzûyînêd) mûn kevan-ich ham-khûdâî.
- ⁴ Ibid, XXXI, 8, a. (Va amat-am Vohûman khaditûnt am aldûn mînîd algh zâg î lak) Vohûman abû havâth lak. ⁵ Ibid, 9, a. Lak haît Spendarmad (algh, lak nafshû), pavan lak haît zak î gŏspend tûshîdûr khratû. ⁶ In Yasna XXXI, 10, kolû dô and not se. See the meaning of fravâftênd in Mills' Gûthûs. West, "has wandered forth." ⁷ Compare Pers. khang, khangî, "prosperity." West, "support." ⁸ Ibid, 21, c. ⁹ Ibid, 22, c. Zak î lak, Aûharmazda, bûrdûr tanû haît, (algh-at baên stih mûhmûnîh pavan tanû î ŏlû.)
- 10 Yasna XXXIII, 4, a. Mûn lak, Aûharmazda, a-nyôgshîdâr, va Akôman-ich, barâ yazishn havâ-ôm. 11 Yasna XXXIV, 1, a. Mûn-am kûnishn, mûn-am gûbishn. mûn-am yazishn, pavan a-marg-rûbishnîh. 12 Ibid, 3, a. Aêdûn lak myâzd, Aûharmazda, (aêgh bar pavan khvêshîhî lak yakhsenunam).

- through righteousness; and when every one offers a consecrated $dar\hat{u}n^2$ to the archangels²; and when every one knows that cooperation $(ham\text{-}kardag\hat{u}h)$ is from him who is devoted (bandag) to them (archangels), and when they are together in soul³. (51) And when every individual devotes himself personally (to them); and when every one proceeds to their ceremonial and glorification⁴; and when every individual knows from (the words) $na\hat{e}ch\hat{u}d$ $t\hat{e}m$ $any\hat{e}m$, that no other than you (have I through holiness, then do ye save us!)⁵; and when every one knows that through that sovereignty of his, the renovation will be produced according to (his) will among the living ones⁶.
- (52) And when every one knows the enlightened Religion; and when every one regards the Religion as guide (sardâr) and sublime⁷; and when every one knows that the manifestation of this (Religion) ought to be in him; and when every one thinks Ahuramazda bountiful (avzûnîg)⁸; and when every one knows that, when it occurs (yahevûnêd), happiness is bestowed (yehabûnî-haît) through wilful sovereignty⁹; where and when they call him for the performance of duties and meritorious acts, reward is given to him. (53) And when every one offers a sheep to the good yazads; and when every one knows that for him whose righteousness subsists in action, there occurs a strong and perfect devotion¹⁰; and when every one meditates on manifold

¹ Yasna XXXIII, 6, a. Mûn zötar pavan yasharâyîh avêzag.....zak î mindavam min vahishta bavîhûnîd. ² Yasna XXXIII, 8, c. ³ Ibid, 9, c. Min zak î ölâshân bûndag ham-kardûrîh amat ölâshân pavan agavin rûbân. Reading bûndag, the rendering is "that complete co-operation with them is from him." ⁴ Yasna XXXIV, 6, c. Aêdûn avô zak î lekûm yazishn pavan âfrîngûn dahishn va stâyishn sajîtunam madam. ⁶ Yasna XXXIV, 7, c. West, [Naêchîd tem anyem]:—"I am aware of no one (above), other than you (that is, I know no one from whom my benefit is such as from you, and when they shall cause) righteousness (that is, they shall perform duty and good works,) it thus produces shelter for us." Lâ aîsh madam zakâî min lekûm âgâs havûom. ⁶ Ibid, 15, c. Pavan zak î lekûm khûdâyîh, Aûharmazda, frashagard pavan kûmag âshkârag baên ahvûn yehabûnî-haît. ¹ Comp. Pers. wâlâ, "sublime," "majestic." Yasna XXXV, 22. ጾ Yasna XLII, 7, a. ŷ Ibid, 8, d. ¹⁰ Yasna XIIII, 6, c. Mûn zak î ölû kûnishn gehân î yasharâyîh freh-dahishnîh, ölâshûn mûn rad âmûzêd bûndag mînishnîh (Sŏshâns),

assistance from Ahuramazda¹; and when every one speaks of embellishing (his own) nature²; and when every one speaks to provide a ceremonial³ (of the sacred beings); and when every one gives that advantage by liberal gifts⁴. (54) And when every one knows that he grants him the obeisance which is his when in a garôdemânîg condition⁵; and when every one knows that it is done by those in the realm of Ahuramazda⁶; and when every individual knows that, so long as the Religion of the first creation ⁷ (shall exist), this characteristic (dakhshag) is to be considered, thus: Hvô zî dregvăo...⁸

(55) And when every individual keeps no wealth for the high-priest of the apostates; and when every one knows that what is exalted (lâlâ) is righteousness, and when they (the good spirits) shall make intercession for every individual; and when every individual becomes aware (of the Religion of Ahuramazda), and when every individual sees that that one (Ahuramazda) is the father of righteousness; and when every individual knows that that one spirit of bounty is in him. (56) And when every one knows that he who is inclined (towards Ahuramazda) is a smiter of many a wicked on when

^{1.} Havâ ölâshûn min lak kabed aîyyûrîh mînam Aûharmazda. 2 Yasna XLIV, 3, a. Kôld aîsh fratûm haêm barâ âvâyad vaêrâstan. 3 lbid, 6, a. Zak î min harvispagûn mahist (yazishna î yazadân kardan). 4 Ibid, 7, a. Zak î ölû î sûd bavîhûnam pavan râd dahishnîh (amat râdîh bavîhûnam-âe). ⁵ Ibid, 8, c. Mûn pavan Vohûman kûnishn gûbishn ûgâs yehevûnêd pavan râstîh î Aûharmazda (pavan daêna î Aûharmazda), aêdûn zak î ölâ nîyâyishn baên garôdemâna ash barâ yehabûnd. 6 Ibid. 9, c. 7 Yas. XLV, 6. Hyat daéndo paouruydo ddo Ahura, "since the primeval laws thou gavest, O Ahura!" 8 Yasna XLVI, 6, c. Mâ zak dravand mûn avô dravandân pâhlûm, zak yasharûb mûn avô yasharûbân pâhlûm (baên var-ŭômandîh-1 mûn avô dravandân mindavam yehabûnêd, pavan yasharûb darishn), vad amat daêna î fratûm dahishu î Aûharmazda, (vad amat zuk Saöshâns yehamtûnêd). This Pahl, passago is rendered by West, thus :-- "For he is wicked whose best nature is for the wicked, and he is righteous whose best nature is for the righteous (in any doubtfulness); whoever gives anything to the wicked is to be considered as wicked, and whoever gives to the righteous is to be considered as righteous), so long as the religion of the first creation, O Aûharmazd! (until the time when Soshans arrives, one is ever to be considered in this way)."

du The Ms. has yasharûbûn by mistake (see Yas. XLV, 8, a.)

⁹ Spenta-Armaiti. 10 Yasna XLVII, 4, d. Anat khvûstûr haît, kah-d. zadûr î dravandân.

every individual utters words of obeisance unto Ahuramazda¹; and when every individual knows that that is our comfort $(khv\hat{a}rih)^2$, (and) that he is Ahuramazda's own creature³; and when every individual teaches⁴, (and) every individual joins $(\hat{a}y\hat{u}j\hat{e}d)$ in the best Religion.⁵

- (57) And when every individual knows that Vohûman guards the creatures; and when every individual becomes authorised through (his) will for the reward; and when every individual knows that through the gift in its origin there happens increase⁶; and when every individual transacts, or shall transact the affairs of the archangels⁷; and when every individual knows that when he who is learned (in the Religion) speaks to him,⁸ it becomes a possession (dârishn) for the benefit of righteousness⁹.
- (58) When, for equal (hâvand) meritoriousness, it is necessary to give first to môbads¹⁰, so that on account also of the mobadship Kaî-Vishtâspa (was) worthy of the sovereignty¹¹, and that a wife was given unto Zarathushtra by Frashöshtra; (and) that that was the wise Jâmâspa ¹² whom Ahuramazda produced; and that every individual shall perform the ceremonial of Ahuramazda¹³. (59) And when every individual knows that the best prayers are the words of Zarathûshtra¹⁴, and accordingly also his is the reward for those of you who are learned (in the Religion)¹⁵.
- (60) Perfect (is) the excellence of righteousness; perfect excellence (is) righteousness.

END OF THE DINKARD.

- ¹ Yasna XLVIII, 1, a. Amat yemellûnânî li hanâ î lak âgâsîh, Alharmazda! (daêna î lak). ² Ibid., 6, a. Mâ zak lanî khvûrîh.
  - 3 Ibid., 7, d. Aedûn zak dâm lak dâm, Aûharmazda!
- 4 Yasna XLVIII, 12, c. Va pavan kûnishn rûst havûnd, va hanû î lak, Aûharmazda! âmûkhtend (daêna î lak), mû ölû-shûn yehabûnt yegavîmûnd hamaê-stûrîh î ölû î Aêshma. "In their actions they are just, and this which is thy doctrine, O Ahuramazda! they are teaching thy Religion, for as an opposition against (the demon of) Wrath they are given." ⁵ Ibid., 9, c. ⁶ Yasna L1, b. ⁷ Ibid., 3, c. ⁸ Ibid., 8, a. ⁹ Ibid., 8, b. ¹⁰ Ibid., 15, a. Mizd mûn Zaratûhshtra havûam, avô maînûgûn chûsham pêsh (pavan hâvand kirfagîh). ¹¹ Ibid., 16, a. Zak mûn Vishtûspa magîh-ich rûî (avêzagîh-ich rûî) pavan khûdâyîh arjûnîg. ¹² Ibid., 18, a. ¹³ Ibid., 20, c. ¹⁴ Yasna LIII, 1, a. ¹⁵ Ibid., 7, a.

Colophon I, appended to the MS. DE. of the Dinkard.

- (1) "Completed in great joy and complete blessing this last (afdûm) half (naêma) of the manuscript (nipîg) of the unsimilar, and priceless, and unequalled Dinkard, at the place where they discovered and obtained it for us in Asûristân. within the auspicious, prosperous, and fragrant, and precious (priceless), and of abundant products, the glorious Bagadâd of righteous wealth, from a copy (pachîn) which as regards the Religion of religions, is identified with the leaders of the good Religion, who were of happy fravâhars, who were descended from the family (dûdag) of the holy Âtârô-pâta, son of Mahraspend, who re-edited (lakhvâr vichârd) with the help of (min) five or six very fortunate ones, the knowledge of the pure Revelation, which is the all-embellished learning of learnings; (and) as the leaders of those of the good Religion who successively (âkhar âkhar, or "later on") at different times (a-ham-vâr) had, in order to maintain its recitation and research, prepared the restoration (of the Religion) at different places through their manuscripts and revision of them.
- (2) "I, Mâh-vindâd, (son) of Naremâhân, (son) of Vâhrâm, (son) of Mitrô-âvân, like an adopted son (satûr), on account of its being one's own property of him who wrote it, am publishing (frâj-shedkûnã) it1 on the day of Dîn, of the month of Tîr the auspicious,2 of the year 369, after the year 20 of him who was king Yazdakard, the king of kings, son of Shatrôyâr, in the staunch belief in the pure Religion of the worshippers of Ahuramazda, (and) in the superior (avar) amity (ashtagih) (with Ahuramazda) Zarathushtra the Spitamân, of righteous fravâhar, (and) in the truthful accomplishment (of the renaissance of the Religion) of Âtarô-pâta, son of Mahraspend, and in the superior amity of the solicitors (kâmagân)3 of righteousness, whose righteous utterances of blessings (are) for the embodied world; know that4 (they were) thinkers of good thoughts, speakers of good words, and doers of good actions

¹ The text of the Dînkard. ² Lit., "victorious." ³ Kâmagân, lit. "desirers," Av. kâma, "wish," "desire." ⁴ Havât, "it is that," "know that."

as regards the material existence, through the complete instinct? of good regard for works of righteousness they (were) links (padvandân) of union (padvastârîh) with the renovation (of the universe); and as regards the spiritual existence, their pure (pious) souls and fravâhars attain (vindînând) to the obtainment² of the supremely (avartûm) great position, and exalted position (bûrzâvandîh), and to entire recompense in that which is Asar Röshnîh (Endless Light) which is of perpetual benefit. (and) which is full of happiness $(khv\hat{a}r\hat{i}h)^3$. (3) (It is) particularly for those of pious fravâhars and pre-eminently4 learned men. Âtarô Frôbag, son of Farrakhû-zâd, (and) Âtarô-pâta, son of Haêmîd, by whom this priceless (ana-ari) sacred book (nipig)5 of the Dinkard was selected (vichârd) so wisely and with a pure spiritual $(ah\hat{u})^6$ vision into the auspicious golden commentary of the good Religion, with so truly friendly and fully lovingly8 good instinct for the Religion, and with great benefit for us moderns. (4) (It is) obscure (nihân) for me who through eagerness. $(\hat{a}rz\hat{n}g\hat{n}h)$ for righteousness, like an adopted son, have joyfully disinterred (khûsh-kand) this sacred writing; and so he who reads it, and shall make use of it, has to rely on it, and be free from doubt about it; and that one who shall take a copy from it, takes it with honesty, and he shall be connected with it appropriately."

(5) In every action (there shall be) a measure or proportion for pursuing that measure; in pursuing a measure (there shall be) a good end; in a good end, satisfaction¹⁰ (shnûmîgîh); and in satisfaction, joy; and in joy, rejoicings; and in rejoicings, pleasure; and in pleasure, unrivalled¹¹ success (vanîh)¹² in the meditation on Vohûman; and in the meditation on Vohûman, a strong (arvand)¹³ heart (lebbmâ); and in a strong heart, fear-

¹ Kâmag, "propensity," "desire." ² Vindishn. ³ Av. hvâthra, "comfort," "glory." ⁴ Aghrî, Av. aghrya, "supreme", "pre-eminent"; aghra, "the head", "the top." ⁶ Nipîg, rt. nipi, Arian lipi, "to engrave," "to write". ⁶ Ahû for ahûîg. ⁷ Reading; zarîyâv. ⁸ Pûr-jûshâramîhâ, Av. jûsh, "to love". ⁹ Satûr, "an adoption"; it also means "a war horse"

¹⁰ Av. khshnu, "to rejoice." ¹¹ A-ham, "having no equal." ¹² Av. van, "to conquer." ¹³ Av. aurvant, "courageous", "strong", "active".

lessness; and in fearlessness, embellished (paêrâstag) life; and in embellished life, healthy progress of the body; and in the healthy progress of the body, useful (kârîg) resources; and in the useful resources, diligence; and in diligence, good gifts1; and in good gifts, new acquirements2; and in new acquirements, shining³ riches, (wealth); and in shining riches, complete participation4: and in complete participation, absence of want; and in absence of want, absence of distress (a-bêshîh); and in absence of distress, thanksgiving; and in thanksgiving, prosperity 5; and in prosperity, auspicious organization (nîvârishn); and in auspicious organization, progressive (rûbâg) relationship; and in progressive relationship, perpetuity (javidigih); and in perpetuity, desire of good regard 6 for relationship; and in desire of good regard for relationship, glory^{6a}; and in glory, exaltation; and in exaltation, liberal character; and in liberal character. beneficial activity; and in beneficial activity, progressive commanding; and in progressive commanding, powerful position. and in powerful position, freedom; and in freedom, liberality; and in liberality, select (vîchîdâr) donations; and in select donations, friendship with the good (or pious) ones; and in friendship with the good ones, purity $(p\hat{u}y\hat{i}h)^8$ of righteousness; and in purity of righteousness, pious meditations; and in pious meditations, truthful speaking; and in truthful speaking, blessings; and in blessings, practice of acts of merit; and in practice of acts of merit, love of the soul; and in love of the soul, sinlessness ^{6a}; and in sinlessness, fortunate worldly condition; and in fortunate worldly condition, righteous souledness; and in righteous souledness, highest paradisiacal condition $(gar \hat{o} dem \hat{a} n \hat{i} g^{\theta})$; and in highest paradisiacal condition, higher place of an existent being than that of the most excellently existing beings and most hopeful beings.

(6) "Through the strength of the good spirits, and the help of the creator Ahuramazda, may pious rejoicing entirely (barâ)

¹ Hû-dahishnîh, Av. dath, "to give" ² Nyô-barîshnîh, "new carrying."

³ Khanîd, Av. khan, "to shine." ⁴ Spûr-bûharîh. ⁵ Afzûnîgîh, "increase,"

[&]quot;welfare." 6 Hû-chashmîh. 62 Av. hvâthra. 7 Âzâd-chiharîh; Av. chithra,

[&]quot;open," "public." 8 Av. pu, "to purify." 8a Lit., "less sinfulness,"

⁹ Garôdemâna, name of the highest heaven, the abode of Ahuramazda.

- reach! (7) Homage (nimâz) unto Zarathustra, the Spitâmân, of righteous fravâhar, (and) friend (âshtâg) of Ahuramazda!
- (8) "And that one who desires as a share (in it) to make a copy of this work, or to read it, without giving a pledgel in gold which is of value, and in cash money, 2 (and) then he does not give what is decreed (vakht) in (the name) of the good spirits, he has to reach in any period full adversity, is little protected (zînhâr), (is) in trouble and ruined (khanjînag), and entire trouble (ranjgârîpûr) reaches him at their hands (i.e. of the good spirits), (if) he means (yezbemûnd) not to give back (the copy). (9) And if it (the copy) reaches into the hands of a person, such as is mentioned above, who does not return it, or scratches out6 or deletes7 the name of mine who am the writer, then on account of it he gets not the gift⁸ offered to the righteous⁸ at the Chînvad Bridge, through the spiritual ones and the assembly of the Satves stars, (and) I shall be (his) enemy of (or will not bless or help him). (10) And may the sovereign, who follows the Religion, obtain his several wishes! 10 May happiness reach the propagators of the Religion! May the glory of the pure good Religion of the worship of Ahuramazda, which dispels doubts, be triumphant!"

Colophon II.

(1) "Completed in rejoicing, and joy, and pleasure, on the day of Ahuramazda, of the month of Spendarmad, in the year 835, after the year 20 of him who was king Yazad-kard, the king of kings, son of Shatrôyâr, I have written; I, the servant of the Religion, Shatrôyâr Érdêshîr, son of Aîrîch, son of Rûstakhma, son of Aîrîch, descendant of Kabâd, king of Aîrân, have written (this copy). (2) I have left it for my own kin, 11 and for my own children, whom I order to use it with righteousness for 150 years. (3) And after 150

¹ Grôb, Pers. garûî, "pledge", "pawn". 2 Nagd, Pers. nakd, "ready or cash money." 3-3 Baên yazadân vakht. 4 Zinhâr, comp. Pers. zînhâr, 5 Pers. khanj, "lost," "ruined" 6 Aûstûrîd, Pers. astûrah, "a razor" 7 Ramîtûnêd, "strikes off." 8-8. Yazarûb-dâd. 9 Hamîmâr, Av. hameretha, rt. mere, "to smite." 10 Kazd, Pers. kazd. "desire," "object." 11 Nafshâîh î nafshâ.

years for (the use of) my grand-children, who are of good repute and propagators of the Religion; I consign it to them in staunch faith in the pure good Religion of Ahuramazda-worship, in the superior amity of Zarathushtra the Spîtâmân, of righteous fravâhar, and in the truthful accomplishment (pasâjishnîh) of Âtarô-pâta, son of Mahraspend, and in the sayings (vâch) and utterances of the solicitors of righteousness for all embodied existences, the thinkers of good thoughts, the speakers of good words, and the doers of good actions. (4) As regards material existence, with complete desire for the good end of the works of righteousness, which are links of union with the renovation (of the universe). (5) And as regards the spiritual existence, their pure souls (and) fravâhars attain to the obtainment of the supremely great position and exalted position, and to the acquisition of the complete (and) entire recompense in that which is the Endless Light, which is of perpetual benefit, which is the perfect comfort they attain to. (6) It is especially (nâmchashtigiha) for those of pious fravahars, and pre-eminently (agarg) learned men, Atarô-Frôbag, son of Farrkhûzâd, Atarô-pâta, son of Haêmîd, by whom this priceless sacred book of the Dînkard was selected (vichard) so wisely and with pure spiritual vision in the auspicious armour (zrâh) of the ocean of the good Religion, so truly friendly towards the good creatures of the Religion, fully lovingly and with great benefit for us the survivors (pasînîgân).

(7) "It is obscure for me who through eagerness for righteousness, like an adopted son, have joyfully disinterred (khûsh-kand) this sacred writing; and he who reads it and shall make use of it, is to rely on it and shall be doubtless (about it); (and) he who shall take a copy of it, will take it with honesty, and they shall be associated with it up to the end. (8) This copy of the work (Dînkard) I have sought (kûshây kard) from the work (or manuscript) of Marzapân, son of Spenddâd, son of Marzapân, son of Mitrô-âvân, son of Spenddâd, son of Mitro-âvân, son of Marzapân, son of Shâhmard, son of Shâd. (9) This book (daftar) I have prepared with the help of (min) the pious high-priest, who is the pious

^{1.} Vij for vijag "pure," "pious."

Yêzad-aîyyar, and from mutual conference with those, who are related (to me) through (their) courtesy (aîrîh) and goodness, and who are associated with the victorious Sogshans (Saŏshyant), I have partly $(g\hat{u}n)$ borrowed, and partly $(g\hat{u}n)$ produced it.

10 "May the family of Spend-dahêd, and the family of Mâh-aîyyâr, be righteous and inmates of garôdemâna (the highest heaven), who rendered help to Shatrôîyâr who is servant (bandag) of this Religion; he (too) offered materials (afzâr), so that this book has been entirely (dravist) produced. (11) I am, through his relationship in courtesy and goodness, united with the victorious Sŏgshâns, so may it be as it is blessed by us! (12) May the glory of the pure good Religion of the Mazdaworshippers be ever triumphant, (and) may the copy be fully recited (karîtunishn) by every one according to his own wish as long as he may be able to live!"

Colophon III.

(1) "Completed in gratification, and joy, and auspicious omen, and pleasure, and good health of body, and bowing in the back,2 this work of the Dînkard, which is transcribed by those dasturs of righteous will, Shatrôyâr, son of Êrdeşhîr, son of Aîrîch, son of Rûstakhma, son of Aîrîch, descendant of Kôbâd, king of Aîrân, of righteous soul, (and) worthy of the highest heaven; I am a solicitor (of those) who practised righteousness, so that they may be (so in heaven). I, too, have been a participator (bâhar) now in it till (vad) the day of Âvân, of the month of the liberal Hvardâd, and the Parsî year 1009, after the 20 years of Yezadkard, king of kings, son of Shatrôyâr, a king related (vâzag) to him (who was) Hûsrôb, the king of kings, son of Ahuramazda; I have written, I who am devoted (bandag) to the Religion, (from the copy of) Mahvindad. son of Våhråm, son of Érdashîr, (inhabitant) of Türkåbåd; this copy I saw, (and) I approved of. I am dastur Shatrôyâr, the writer of this through the righteous-souled, the partaker

¹ Pers. spûjî, "borrowing."

² Nisadā bačn pūsht; "bending in the back." Or, "humbly."

of heaven, Yêzad-kard. (3) I wish that God may forgive (the sins of) each and all, who have with righteous souls, ordered (me to do) this work, (and) who admire the lot of dastur Shatrôyâr, the writer of this book, (and) always that of him who is the pious dastur, liberal, propagator of the Religion, conductor of ceremonials, performer of acts of merit, truthful speaker, whose nature of goodness and virtuousness may work out our path. who always in life (hamishag) with virtuousness and goodness is also (engaged) in the recitations of the Avesta and Zend of universal belief (vispô-vâr), in a bright (aûshîn)¹ yazishna ceremonial, and (himself) an illustrious writer. (4) I am inspired with awe (bîm) at the meritoriousness of Zarathushtra Spitâma. of revered-fravâhar. (5) I am inspired with awe at the meritoriousness of the godly righteous ones, the doers of acts of merit, and at Ahuramazda and the archangels who are valuable for us through virtuousness and goodness, materially and spiritually, and who will permanently keep us $(m\hat{a}n)$ in humility and goodness and righteousness, until the victorious Saŏshâns lays the foundation of the protection (of the restoration of the world). (6) May it be so! May it be also more so! May the glory of the pure good Religion of the Mazda-worshippers exist through the will of the good spirits and the archangels!

(7) "In the name of the creator, who is Ahuramazda, I, servant of the Religion, Vahrâm, son of Mahvandâd, son of Rûstakhma, son of Anŏshag-rûbân, son of Rûstakhma, (inhabitant) of Tûr-kâbâd, have seen this book of the Dînkard, and approved of it. (8) I recalled to mind the high-priest who was the helping dastûr for the district, Érdeshir, son of Aîrîch, son of Rûstakhma, son of Aîrîch, descendant of Kôbâd, king of Aîrân, for the righteous-souledness and paradisiacallot, so that his soul may reach through superior righteousness into the best abode, the bright Garôdemâna, and his relations and children all may become connected with the victorious Sŏshans; and hence the designation of dasturship may be perpetually conducted in our families! (9) I, Bahram, son of

¹ Comp. Av. ushahina, "the time near the dawn," rt. ush "to burn' to shine."

Mahvandâd have written (this copy) on the day of Tîshtar, and in the month of Vohûman, in the year 1036 of Yazad-kard, king of kings, son of Ahuramazda."

Colophon IV.

- (1) "Completed in gratification, and joy, and good luck, and rejoicing, and great pleasure by me who am the servant of the Religion, Bâhrâm, son of Mahvandâd, son of Rûstakhma, (this) subject (babâ) of intelligence (kârdânîh), on the day of Anîrân, and the month of Âvân, in the year of Yazad-kard. (2) I have written this big work¹ with pleasure, who am worthy of forgiveness (for errors) just as this earth which is full of distress (but) sheltering²; may it not be a cutting instrument,³ when⁴ a full (mâlâ) memorandum (ayâd) of these demonstrations (bûrhânag)⁵ is prepared by me. (3) May it be through the wish of the good spirits and the arch-angels! May it be so! May it be also more so! May the glory of the pure virtuousness of the Mazda-worshippers be triumphant! May it be a good gift!
- (4) "In the name of the good spirits, and the creator, I, who am the servant of the Religion, Rûstakhma, son of Gûshtâsp, son of Êrdashîr, saw this book of Shatrôîyar Êrdashîr, (and) I liked it. (5) I, on account of (my) becoming the writer of this book, (first of all) called to my mind the virtuous (nêvag) name of the righteous-souled and valuable (person) by whom this book had been written; we have seen him in our home (mân) practising righteousness, whom and also me the good spirits made co-partners, so that I become more and more the pronouncer of blessings on thee (i.e. Shatrôîyâr Êrdeshîr). (6) May it be according to the will of the good spirits and the arch-angels! May it be so! May it be also more so! Ashem..."
  - (7) Righteousness is the best excellence.

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

¹ Comp. Av. naska, "a big work." ² av. vâra, "shelter." May be read vindishn. ³ Comp. Pers. dast-âhang, "an agricultural implement". ⁴ Mûn for amat. ⁵ Bûrhân, "demonstration," "proof".

દીનકર્દ કેતાબ,

તેની

અસલ પહલવી એબારત, ઇંગ્રેજી અક્ષરે તેનું વાંચણ, ઇંગ્રેજીમાં તથા ગુજરાતીમાં તેના શરેહ સાથે તરજીમા, અને તેમાં આવેલા મુશ્કેલ પહલવી શબ્દાની ફરહંગ.

કર્તા:

દારાબ દસ્તુર પેશાતન સંજાણા, બી. એ., પીએચ. ડી., જે. પી., નામદાર સર જમશેદજ જરથાસ્તી મદરેસાના પ્રિન્સીપલ.

વૉલ્યુમ ઓગણીસમું,

દીનકર્દનાં નવમાં પુસ્તકમાં આવેલું અવસ્તાનાં એકવીસ નસ્કાનું સાંકળ્યું તથા સાર, ભાગ ૩ જો.

નામદાર સર જમરોદજ જીજીભાઈ ટ્રૅન્સ્લેશન ક્ંડના ત્રસ્ટી સાહેળાન આસરા હેઠલ છપાવી પ્રગટ કર્યું છે.

સુંબર્ધ.

ધી બ્રિટીશ ઇંડિયા પ્રેસ.

યઝાજરેદી સતે ૧૨૯૭, ઇસ્વી સતે ૧૯૨૮.

[All Rights Reserved.]

મુંબઈ મધે, મી૦ ચાર્લસ વોલને, ધી ખ્રિટિશ ઇન્ડિયા પ્રેસમાં, મેઝેગાન, લવલેનમાં દીનક્રર્દનું ચ્યા ૧૯ મું વાલ્યુમ છાપ્યું છે.

અતે

દારાભ દસ્તુર પેરોાતન સંજાણા, બી. એ., પીએચ. ડી., એ નં. ૧૨૩, ખંખાલા હીલ, મુંબઈ મધે, પ્રગઢ ક્રીધું છે.

દીનકર્દ, પુસ્તક ૯ મું. (બાબ પર-૬૮)

ગુજરાતી તરજીમાનું સાંકળ્યું.

	i
યાય પર માે, ખત્ર તસ્ક, ફર્ગર્દ ૭ મી, તા-વે-ઉર્વાતા : અશા માણુસ દુનિ-	પાનાં
યાને નારાથી ખચાવે છે (ક. ૧); અધર્મીપાસં (ક. ૨–૩):	
કસાેઠી (ફ્ર· પ-૮); મેંઢાંચ્યાેના ફેલાવા તથા રક્ષણ (ફ્ર. ૧૩-૧૭); પાદરાાહી તથા તેની જાળવણી (ફ્ર· ૧૮-૨૦);	
પ્રાણી એમાનું ધાષણ (ક. ૨૪-૨૫); ઢારાની સભાળ (કૃ.	
રેઽ⁻રહ); માર્બેદા ખીજી દુનિયાના રસ્તાે શીખવે છે (ક. ૩૦);	
સપ્પાવત (કુ. ૩૪); માનસરી ગુની તેમણક (કુ. ૩૯):	
શહેનશાહની નાકરી (ક. ૪૦); અમરપણાં તરફ આગળ	
વધવું (ફ. ૪૧). દરતુરની મ્હાેટાઈ (ફ. ૪૪)	૧— હ.
ભાભ ૫૩ માે , ખગ નસ્ક, ફર્ગર્દે ૮ મી, હ્વ ^{ર્ગ} નેતુમકતિ : ડહાપણનું શિક્ષણ	
$({\it \xi}, {\it \xi});$ મહુરમજ઼દ તરફનું માન $({\it \xi}, {\it z});$ મૈક ડાહ્યા	
દસ્તુર તરફતું ચેલાપણું (કૃ. ૪); ઉદ્યોગીપણું (કૃ. ૯)	&— 9 0.
ભાભ ૫૪ મા, બગ નસ્ક, ફર્ગર્દ ૯ મી, યથા-આકરા : ગાથાનાં શિક્ષણ	
જાણવાળી અગત્યતા (ફ. ૧); ભલાં પ્રાણીચ્યાેને મદદ (ફ. ૪); ભાપ તરફ દીકરાનું માન (ફ. ૫); દીન અશાે⊌ના ભાગ	
છે (ક્ેડ); ત્રણ વાકરા જે વ્યક્તિ માણસને યજદા તરફ	
દેારવે છે (કૃ. ૯)	૧ ∘11.
પ્યાપ્ય પપ સેો , પગ નસ્ક, ફર્ગર્દ ૧૦ મી, યા-શ્ય ^{ું} માેશ્ના ઃ સવાખનાં કામાે	
કરવાં (ફ્ર. ૧); ત્રાનની ખાહેરા (ક્ર. ૩), અધર્મીપણાંત	
દાખી દેવું જોઈએ (ફ. ૪); ધંવા શીખવનારને ખદલા (ફ. ૯);	૧૨—૧૩.
ખાખ પર ઋાે , ખગ નસ્ક, ફર્ગર્દ ૧૧ મી, યસ્ત ઃ સવાખનાં કામાેના જચ્ચા	
(ક. ૧-૪); મહેનતુ જીંદગી (ક્. ૫); જીંદગી માટેની ખંદગી	
(કૃ. ૯); મ્યાતરાને ભેટા (કૃ. ૧૨); મ્યને તેની આરાધના	
(ક. ૧૫); મ્યહુરમજદની દીનનું સિક્ષણ મને તેને ખુરા કરતું	
(ફ∙ ૧૬–૧૭) ; યજ઼દાેને પાતાના દીલમાં રાખવા (કૃ. ૨૩) ; નેક વિચારાથા અશા ચાલચલણુ પેદા શાય છે	93 90
~~-~~	૧૩૧૭.
માપ્ય ૫૭ ત્રા, ખગ નસ્ક, ફર્ગર્દ ૧૨ મી, ઉશ્તવકૃતિ : ફાર્યદા કરનારાચ્યા	
તેરફ માન ચ્માપનાર માણુસની બલાઈ (ફ. ૧); વાહૂમનના વ્યાર (ફ. ૫); પ્રમાણીક છ'દગી બાંબા વખતની પુરાાલી	
and the an analysis of the state of the stat	•

ફાયદા (ફ₊ ૧−૨); વાહ્મનના રાળ્દાથી મળતા ભેટ (ફ. ૫); અશા⊌ના રસ તથા મૂળ (ફ. ૮); ખાર્વિદ તરફનું ઍમેક		
ભાબ પડ મા, બગ તરક, કુર્ગદ ૧૩ મી, તદ્-વા-પૅરૅસા: શીખલા માશુસાની વહેંચણી (ક. ૨-૬); અમરપણાં માટેની લોકોની આશા (ક. ૭); મખાવતનાં કામા (ક. ૧૦); જરાશુશ્ત્રના બદલા (ક. ૧૩); દુ:ખ દેનારા મીના માગે રક્ષણ (ક. ૧૬); અશા તથા જારં લોકોને આપતું (ક. ૧૯) રર—રશ. ભાળ પટ મા, બગ તરક, કુર્ગદ ૧૪ મી, અદ્મક્રવગ્યા: દીનનું શિક્ષણ શીખતું (ક. ૧); ભલાં કામા કરનારા ઓના વધારા (ક. ૨); રરના-આર્મક િતનું દીક રીપણું (ક. ૪); લોકા માટે મુખ બનાવતું (ક. ૬); માં તા લાયું (ક. ૧); સ્વના માં કામા કરનારા એના વધારા (ક. ૨); મેન્યાના વધારા (ક. ૧); માં તા લાયું (ક. ૧); માં લાયું લાયું લાયું લાયું લાયું લાયું લાયું માં લાયું (ક. ૧); માં માં લાયું (ક. ૧); માં તા લાયું (ક. ૧); માં તા લાયું (ક. ૧); માં લાયું માં લાયું		મારવું (ફ. ૧૨); સાશ્યન્તાનું આવવું (ફ.૧૫); અહુરમજ઼દનું ડહામણુ (ફ. ૧૬–૧૭); સર્વત્ર હુકમ (ફ. ૨૦); દીનની પુછ-
શીખલું (કૃ. ૧); ભલાં કામા કરનારા મોતા વધારા (કૃ. ૨); સ્પેન્તા-આર્મકિતિનું દીક રીમાસું (કૃ. ૪); લેકિક માટે સુખ બનાવતું (કૃ. ૧); રપ—૨૫. ભાખ ધ્ય મા, બગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૫ મી, કામ્-નેમાર્ક જાસ્યુશ્ત્રની પુછપશ્છ (કૃ. ૧); સવાખનાં કામા માટેની મહેનત (કૃ. ૨); મ્બેક નેક પાલ્સાહ નેમવા (કૃ. ૪); આતરાની સભાળ (કૃ. ૫); દસ્તુરા તરફતું ચેલાપાસું (કૃ. ૬); અને જરચુશ્ત્ર તરફતું (કૃ. ૭); ચિન્વદ પુલ પસાર કરેવા (કૃ. ૯); મહુ- રમજદની ભલાઈની પેદાયશ (કૃ. ૧૩) ર૭—૨૯. ભાખ ધ્ય મા, બગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૬ મી, સ્પેન્તા-મઈન્યુ: દીનની જાળવણી (કૃ. ૧); રાસ્ત ચુકાદામાં (કૃ. ૭) ર૭—૨૯. ભાખ ધ્ર મા, ખગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૭ મી, ચેલ્તઃ દીન શીખવલી (કૃ. ૧); કસાદીની ક્રીયા (કૃ. ૧); પ્રેક્તાતું સુખ (કૃ. ૪). ગરીભાને સુખી બનાવવાં (કૃ. પ); પ્રમાણીક ક્રામોના ફેલાવા (કૃ. ૧૦); ૩૦—૩૧ ભાખ ધ્ર મા, બગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૮ મી; અદ-મા-યવા: પુદા તરફનું માન (કૃ. ૧); સંપૂર્ણ મનશ્નીથી સારી સમજણ થાય છે (કૃ. ૨); મ્બહુમજદને પુરાાલી આપલી (કૃ. ૧); જરયુજાના દાસ્ત તથા ચેલામાં (કૃ. ૧૨) ૩૧—૩૩. ભાખ ધ્ર મો; બગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૯ મી, કદ્-મોઈ-ઉર્વાઃ ઢોરાની ખાસીયત (કૃ. ૧); મેંડાંના હાસ ચારા (કૃ. ૧); પ્રમાણીકપ્રણાંમાં જોરના વધારા (કૃ. ૪); ડઢાપણવાળી ચુંટણી (કૃ. ૭); મનેરાસ્પરિંદાના નમસ્કાર (કૃ. ૧૭); ક્રસ્જો તથા સવાખનાં કામા કરવાના વખત (કૃ. ૧૨); સંપૂર્ણ સખાવત (કૃ. ૧૩) ૩૩—૩૫. ભાખ ધ્ય મો, ખગ નસ્ક, ફર્ગદ ૨૦ મી, વાહૂ-ખરામ્રેમ: મ્યરેશ પાદરાહિના ક્રાયદા (કૃ. ૧-૨); વાહૂમનના શબ્દોથી મળતા ભેટ (કૃ. ૫); મસોઈના સ્ત તથા મૂળ (ફૃ. ૧-૨); ખાવિદ તરફનું મ્યાંક		ખાખ ૫૮ મો, ખગ નસ્ક, ફર્ગર્દ ૧૩ મી, તદ્દ-શ્વા-પેરેસાઃ શીખેલા માણ- સાની વહેં ચણી (ફ. ૨-૬); અમરપણાં મોટની લોકોની આશા (ફ. ૭); સખાવતનાં કામા (ફ. ૧૦); જ્ર્યુશ્ત્રના બદલા (ફ. ૧૩); દુઃખ દેનારા મીના સામે રક્ષણ (ફ. ૧૬);
પુછપરછ (ફ.૧); સવાખનાં કામાં માટેના મહેનત (ફ.૨); વ્યાક નેક પાદશાહ નેમવા (ફ.૪); આતશના સભાળ (ફ.૫); દસ્તુરા તરફતું ચેલાપણું (ફ.૬); અને જરશુશ્ત્ર તરફતું (ફ.૭); ચિન્વદ પુલ પસાર કરવા (ફ.૯); અહુ-રમજદની ભલાઈની પેદાયશ (ફ.૧૩) ર૭—ર૯. ભાભ દવ મા, ખગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૬ મા, સ્પેન્તા-મઈન્ય: દીનની જાળવણી (ફ.૧); રાસ્ત ચુકાદાવ્યા (ફ.૭) ર૯. ભાભ દર મા, ખગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૭ મા, યજિ: દીન શીખવવા (ફ.૧); કસાંદીની ક્રીયા (ફ.૨); ખેડુંતાતું સુખ (ફ.૪). ગરીભાને સુખી ખનાવવાં (ફ.૫); પ્રમાણીક કામાના ફેલાવા (ફ.૧૦); ૩૦—૩૧ ભાભ દ માં, ખગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૯ મા, અદ-મા-યવા: ખુદા તરફતું માન (ફ.૧); સંપૂર્ણ મનશનીથી સારી સમજણ થાય છે. (ફ.૨); અહુરમજદને ખુશાલી આપવી (ફ.૧); હમેશના સરદાવી (ફ.૧); સચ્માશ્યન્તો તરફતું માન (ફ.૧૦); જરશું સ્ત્રના દોસ્ત તથા ચેલાવ્યા (ફ.૧૨) ૩૧—૩૩. ભાભ દ મો; ખગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૯ મા, કલ્મોઈ-ઉર્વા: ઢોરાની ખાસીયત (ફ.૧); મેઢાંના ઘાસ ચારા (ફ.૧ર); પ્રમાણીકપણાંમાં જેરના વધારા (ફ.૧૪); ડઢાપણવાળી ચુંડણી (ફ.૭); અમેશસંદાના નમસ્કાર (ફ.૧૦); ફરજો તથા સવાખના કામો કરવાના વખત (ફ.૧૨); સંપૂર્ણ સખાવત (ફ.૧૩) ૩૩—૩૫. ભાખ દ મો; ખગ નસ્ક, ફર્ગદ ર૦ મી, વાઢુ-ખાય્રેમ: અશા પાદશાહના કાયદા (ફ.૧-૨); વાઢુમનના શાબ્દાથી મળતા જેટ (ફ.૫); અશાહિદ તરફતું વ્યાક સ્ત્રા સ્ત્રા સ્ત્રના સ્તરફતું વ્યાક સ્ત્રા સ્તરફતું વ્યાક સ્ત્રા	ર૫—ર૬.	શીખવું (કૃ. ૧); ભલાં કામા કરનારાચ્યાના વધારા (કૃ. ૨); સ્પેન્તા-આર્મઇતિનું દીકરીયણું (કૃ. ૪); લાકા માટે સુખ
(ક્.૧); રાસ્ત ચુકાદાગ્મા (ક્.૭) રહ. યા પ દર મા, ખગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૭ મા, યેજિ: દીન શીખવળી (ક્.૧); કેસાડીની ક્રીયા (ક્.૨); ખેડુતાનું સુખ (ક.૪). ગરીભાતે સુખી ખનાવવાં (ક.૫); પ્રમાણીક કામાના ફેલાવા (ક.૧૦); ૩૦—૩૧ યા પ દર મા; ખગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૮ મા; મ્યદ-મા-યવા: ખુદા તસ્કનું માન (ક્.૧); સંપૂર્ણ મનશ્નીથી સારી સમજણ થાય છે (ક્.૨); મ્યહુરમજદને ખુશાલી આપળી (ક.૧); હંમેશની સરદારી (ક્.૭); સચ્માશ્ય-તો તરકનું માન (ક.૧૦); જરયુસ્ત્રના દાસ્ત તથા ચેલાગ્મા (ક.૧૨) ૩૧—૩૩. યા પ દર મા; ખગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૯ મા, કદ્-માઇ-હર્વા: ઢારાની ખાસીયત (ક.૧); મેંઢાંના ઘાસ ચારા (ક્.૨); પ્રમાણીકપણાંમાં જોરના વધારા (ક.૪); ડહાપણવાળી ચુંટણી (ક.૭); મ્યમેરાસપૈદાના નમસ્કાર (ક.૧૭); કરજો તથા સવાખનાં કામા કરવાના વખત (ક.૧૩); સંપૂર્ણ સખાવત (ક.૧૩) ૩૩—૩૫. યા પ દેશ મા, ખગ નસ્ક, કર્ગદ ૨૦ મા, વાહૂ-ખ્યાય્રેમ: અરોા પાદશાહના કાર્યદા (ક.૧-૨); વાહૂમનના શબ્દાથી મળતી ભેટ (ક.૫); મરોાઇના રસ તથા મૂળ (ક.૮); ખાવિદ તરકનું મ્મેક	ર૭—ર૯.	પુછપરછ (ફર્ષ્ય); સવાખનાં કામાં માટેની મહેનત (ફ્ર. ર); ચ્ખેક નેક પાદશાહ નેમવા (ફ્ર. ૪); આતરાની સભાળ (ફ્ર. પ); દસ્તુરા તરફતું ચેલાપહ્યું (ફ્ર. ૬); અને જરથુશ્ત્ર તરફતું (ફ્ર. ૭); ચિન્વદ પુલ પસાર કરવા (ફ્ર. ૯); અહુ-
કસાં દીની ક્રીયાં (ક્ર. ર); ખેડુતાનું સુખ (ક્ર. ૪). ગરીંગાને સુખી બનાવવાં (ક્ર. પ); પ્રમાણીક ક્રામાના ફેલાવા (ક્ર. ૧૦); ૩૦—૩૧ ભાભ ધ્3 મા; ભગ નસ્ક, ફર્ગેદ ૧૮ મી; મ્યદ-મા-યવાઃ ખુદા તસ્કતું માન (ક્ર. ૧); સંપૂર્ણ મનશ્નીથી સારી સમજણ થાય છે (ક્ર. ૨); મ્યહુરમજદને ખુશાલી મ્યાપવી (ક્ર. ૧); હમેશની સરદારી (ક્ર. ૭); સમ્બાશ્યન્તા તરકતું માન (ક્ર. ૧૦); જરશુસ્ત્રના દાસ્ત તથા ચેલામ્પી (ક્ર. ૧૨) ૩૧—૩૩. ભાભ ધ્ય માં; ભગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૯ મી, કદ્-માઈ-ઉર્વાઃ ઢારાની ખાસીયત (ક્ર. ૧); મેંઢાંના ઘાસ મારા (ક્ર. ૨); પ્રમાણીકપણાંમાં જોરના વધારા (ક્ર. ૪); ડહાપણવાળી મુંટણી (ક્ર. ૭); મ્યમેરાસપેંદાના નમસ્કાર (ક્ર. ૧૭); ક્રશ્જે તથા સવામનાં કામા કરવાના વખત (ક્ર. ૧૨); સંપૂર્ણ સખાવત (ક્ર. ૧૩) ૩૩—૩૫. ભાભ ધ્ય મા, ભગ નસ્ક, ફર્ગદ ૨૦ મી, વાહૂ-પ્યાપ્રેમઃ મ્યશા પાદશાહના ક્રાયદા (ક્ર. ૧-૨); વાહ્યનના શબ્દાથી મળતા ભેટ (ક્ર. ૫); મશાઈના રસ તથા મૂળ (ક્ર. ૮); ખાર્વિદ તરકતું મ્યેક	૨૯.	
(ક્. ૧); સંપૂર્ણ મનશ્નીથી સારી સમજણ થાય છે (ક્. ૨); સ્મહુરમજદને ખુશાલી સ્માપતી (ક્. ૧); હંમેશની સરદારી (ક્. ૭); સચ્માશ્યન્તો તરકનું માન (ક્. ૧૦); જરયુસ્ત્રના દાસ્ત તથા ચેલાચ્મા (ક્. ૧૨) ૩૧—૩૩, ભાભ ૧૪ મો; ખગ નસ્ક, કર્ગદ ૧૯ મી, કદ્ માઈ-ઉર્વાઃ ઢારાની ખાસીયત (ક્. ૧); મેંઢાંના ઘાસ સારા (ક્. ૨); પ્રમાણીકપણાંમાં જોરના વધારા (ક્. ૪); ડહાપણવાળી ચુંડણી (ક્. ૭); સ્મનેશર્મદાના નમસ્કાર (ક્. ૧૭); ક્રમ્જો તથા સવાભનાં કામા કરવાના વખત (ક્. ૧૨); સંપૂર્ણ સખાવત (ક્. ૧૩) ૩૩—૩૫. ભાભ ૧૫ મો, ભગ નસ્ક, કર્ગદ ૨૦ મી, વાહૂ-ખ્યાય્રેમ: સ્મરા પાદશાહના કાયદા (ક્. ૧-૨); વાહૂમનના શબ્દાથી મળતા ભેડ (ક્. ૫); સ્મરાઈના રસ તથા મૂળ (ક્. ૮); ખાર્વિદ તરકનું ચ્યેક	30 —39	ક્સાેેેડીની ક્રીયા (ફ. ર); ખેડુતાેનું સુખ (ફ. ૪). ગરીભાને
(ક. ૧); મેંઢાંના ધાસ ચારા (ક્ ર); પ્રમાણીકપણાંમાં જોરના વધારા (ક્ ૪); ડહાપણવાળી ચુંડણી (ક્ ૭); અમેરાસ્પેંદાના નમસ્કાર (ક્ ૧૭); ક્રજો તથા સવામનાં કામા કરવાના વખત (ક્ ૧૨); સંપૂર્ણ સખાવત (ક ૧૩) ૩૩—૩૫. વ્યાપ્ય ૧૫ ત્રો, ખગ નસ્ક, ફર્ગર્દ ૨૦ મી, વાહૂ-ખ્યાય્રેમ: અશા પાદશાહના કાયદા (ક ૧-૨); વાહ્મનના શબ્દાથી મળતા ભેડ (ક પ); અશાહના રસ તથા મૂળ (ક ૮); ખાવિદ તરફનું એક	3 1—3 3.	(ફ. ૧); સંપૂર્ણ મનશ્નીથી સારી સમજણ થાય છે, (ફ. ૨); ચ્મહુરમજદને પ્યુશાલી આપવી (ફ. ૬); હમેશની સરદારી (ફ. ૭); સચ્માશ્યન્તા તરફનું માન (ફ. ૧૦); જરથુસ્ત્રના
કાયદા (ક્∙ ૧−૨); વાહ્મનના રાખ્દાથી મળતા ભેટ (ક્. પ); અશા⊌ના રસ તથા મૂળ (ક્. ૮); ખાવિંદ તરક્નું ઍમેક	3 3— 3 4.	(કૃ. ૧); મેંઢાંના ધાસ ચારા (ક્ ર); પ્રમાણીકપણાંમાં જોરના વધારા (કૃ ૪); ડહાપણવાળી ચુંટણી (કૃ ૭); ત્યમેરાસંધેદાના નમસ્કાર (કૃ ૧૭); ક્રજો તથા સવાયનાં
ACRES 101 101 101 100 100 100 100 100 100 10	3 4— 3£,	વ્યાપ્ય ૧૫ ત્રો, પગ તસ્ક, ફર્ગર્દ ૨૦ મી, વાહુ-ખ્યાય્રેમ : વ્યરોા પાદરાાહના ફાયદા (ફ. ૧-૨); વાહુમનના રાખ્દાથી મળતા ભેટ (ફ. પ);

યાથ દદ સાૈ ;	, અગ નસ્ક, ફ (ફ. ૧); શરી દોકરીતે કેળવ ખાવિંદતે ચ્મે સપ્યાવત (ફ.	રમાં અર્કે વી (ફ્ર. કસ્ત્રી ચ	નેશસ્પેદે⊦ ૭); ભા માપવી (	ને મહેમ ૧ તરફ ક ૧૦);	ાન ખેત જી. ના ડાહ્યા	ાવવા (કરી (ક લાકા ત	ؤ. ﴿); غ. لا);	
બા બ ધ્ક સાે,								30 32.
•	સવાલા.	•••					ત્રવટના	3८.
ખાખ ક્ દ ગાે,	જેમ્મા વધારા (ક્ ૪); ત્રુરાં ડાહ્યા લિકાને (ક્ ૧૪); આત્ રંતાતને આપ્યુ (ક્ ૨૬); ત્રુરાં (ક્ ૩૨–૩૪); ત્રુરાકિંદ્ર પેદા અમેશસ્પંદા (ક્ પર); મેંડું દેશલત ન આપ્	કરે છે (લાકાને મારનાર રાશની ક કું (કુ. ૧ લાકાને ચ ચુરાં લા ચવું (કુ ત્યકતું આપતું ાવી. (કુ.	ક્રે. ર); ં જાહેરમ (ફ્રે. ૧૦ સાઠી (ફ્રે રર); માં મારહું (ક્રે કેશની સ્ . ૪૪); માન (ફ્રે. ૫૩ ૫૫); જ	અશા લાં i કુઃપ્પ · ૧૭); ડાલ · ૧૭); iશ રક્ષણ દ ૨૯–૩ ાજ (ફ યજેદાં (ફ. પ	કાને કુઃ દેનારા શ માણ હઉર્વતા ! સાર (); ગા . ૩૯); તો દેખા બી લાે!	પ્ય દેના મ્પ્રેન (ક્ ત તથા મ્પ્યાપ્ય યળી ફ ભલાઈ દીન જ હોના દર્	રાચ્યા દ ૮); પેજન અમું- ા છે રીયાદ તથા ૪૭); તથવી સ્તરન	
	છે. (ફ. ૫૯)	•••	•••	•••	•••	•••	•••	૩૮૪૭.
કે ાલાે ફાન			•••	•••	•••	•••	•••	४८५०.
"	રજો		•••	•••	•••	144		૫૦— ૫૨.
"	3 જો	•••	•••	•••	•••	•••	•••	५ २५३.
? 3	૪ થા	•••	•	•••	•••	***	***	43.

દીનકર્દ.

પુ~~ર~~તક નવ**મું**—(ચાલુ).

<mark>બાબ પરમાે, બગ નસ્ક</mark>.

- (૧) સાતમા ફર્ગર્દ, તા-વે-ઉર્વાતા, છે, જાણવું કે નેકાથી જે ફળ અથવા ખદલો મેળવે છે, તેનાથી અરોાઇની દુન્યા નાશથી ખચે છે; અને આ કારણ માટે કે નેકાનું ફળ મેળવવું એ દેવા તથા ખુરાં લોકા સાથે ભાગ ન લેવાથી તથા તેમાં યજદા તથા અશા લોકોના ભાગ હોવાથી થાય છે; અને જ્યારે કાઈ આ પ્રમાણે ચાલે ત્યારે નાશ કરનારાઓથી તે ફળને ખચાવવાને લીધ તે મીનાઇ મૂળવાલું ફળ વધારે જોરાવર થાય છે.
- (ર) અને આ પણ; કે જે કાઇ અહ્રમજ઼દને પાતાનાં શરીરમાં રાખે છે તેનાથી દીન નહીં પાળનારા લાેકામાંબી અહ્રમજ઼દની દીનના ફેલાવા થાય છે; અને આ કારણુ સાર કે દીન નહીં પાળનારા લાેકાનું અધર્માપણું ખુરા મીતાની પેદા કરેલી દીન છે; પણુ તેઓ પાતાની દીન અહ્રમજ઼દનાં નામ વગર ફેલાવા કરી શકતા નથી; અધર્મીપણું તથા તેના ધર્મગુરૂઓ ભાઇ બેધીવાળા હરીફા છે, અને હમેશાં જ્યારે દીનના મેાબેદા તથા તે માંબેદાના મ્હાેટી સંખ્યાના ચેલાઓ ક્તેહ મેળવે છે ત્યારે અધર્મીપણાંના દીન નહીં પાળનારાઓના ચેલાઓ નાશ પામે છે; અને જયારે અધર્મીપણાંના દીન નહીં પાળનારાઓના ચેલાઓ નાશ પામે છે; અને જયારે અધર્મીપણાંના દીન નહીં પાળનારાઓના ચેલાઓ નાશ પામે છે; અને જયારે દીનના મેાબેદા નખળા પહે છે, અને જયારે તેઓની માંબેદા ક્યદાકારક હદ ધરાવે છે ત્યારે માંબેદા લચું જેનેર તથા કત્તેહ મેળવે છે, અને તેઓની ફાયદાકારક હદ ધરાવે છે ત્યારે માંબેદા ઉચું જેનેર તથા કત્તેહ મેળવે છે, અને તેઓની ફાયદાકારક હદવાળી માંબેદા જે આદમજાતથી પણ મળી શકે છે તે પણ અહ્રુરમજ઼દના આવકારની આવકારદાયક મહાટાઇમાં થાય છે.
- (૩) તે ખાસીયતમાં માેખેદીની સંપૂર્ણતા વિષે, હમણાં જ્યારે મ્હાેટી સંખ્યાના ચેલાએ માેખેદોનાં દીલ અહુરમજ઼દનાં રહેઠાહાલ થાય છે, અને માેખેદલાકોના માેખેદની હીંમત વધી છે; અને અધમિપણાંના અધર્મી લોકોની ખઢાદુરી હારી છે, અને દીનના માેખેદોના પુરતા દમામથી અધર્મી લોકો હાર્યા છે; વળા અહુરમજ઼દનાં નામથી સ્ત્રુરા મીનાેની દીન ફેલાવવાનું તેઓનું જોર કમી થાય છે, અને તેઓ અધર્મીપણું છુપાવી સખે છે. (૪) અને સેવટ તેઓ એટલે અધર્મી લોકો પણ પોતાને જ઼રતાેશ્તી માેબેદો

૧. અવ• મચ્ચેયન, " રહેઠાણ. " ર. આ તરકના પહલવી રારેહના ફકરા માની અથવા મુજદક જેવા દીનના દુશ્મના ઉપરની જરતાશ્તી માર્બેદાની ફત્તે હ પછી ટુંક વખતમાં લખાયલા હોવા જોઇયે.

કહેવડાવી, ના ખુશીથી જો કે ખરેખર, અહરમજ઼દની દીન બાલે છે અને શીખવે છે, અને તેને ફેલાવે છે, જેવી રીતે તે ઇજાય છે અને તેઓથી યાદ રખાય છે, જો કે યજ઼દોની મરજી મુજબ તે અધર્મી પશાંથી શાય છે, તો પશુ.

- (૫) અને આપણ કે તે અહુરમજુદના માજેજા દેખાંકે છે, જે કસાદી સાર વખત નકી કરે છે; અને આ કારણને લીધે કે, કસાટીની ક્રીયાથી જે ખરૂં હાય તે તે ક્રીયાથી મીતાઇ બળ મારકતે આંખે દેખાય છે અને જોવાય છે. તેજ એક અહુ-રમજદતા માજેજો છે. (૧) અને આપણ કે જે તેથી નિર્દેષપણ અથવા ગુનાહગારપણાં-વિષ એક જાહેર ચુકાદા આપે છે તેનાથી જેની તકરાર અશા હાય તેને સંતાય મળે છે; અને આ કારણ સાર કે, હાજતમંદ પાતાની હાજત મેળવે છે અને તેથી મખ્યાત થાય છે. (૬) અને આ પણ કે એક કસાટીની જગા પણ અશા લોકાને ફાયદાવાળા માણુમથી અપાય છે; આ કારણ સાર કે, કર્સાટીની ફ્રીયા કસોટીના ફેલાવા સાર છે, અતે દીની કસોટીર સત્તાથી આગળ વધે છે; એએા લલી દીનના લોકામાં અશા છે, અને તેઓના કાયદા લોકોને ધરાવવાના છે, જે હમણાં સત્તા છે, અને દરેક માણુસ જે તે કાયદા સારૂ બલી દીનના લાેકામાંના અશા લાેકાને શરણ થાય છે, તે તેણે કરેલી કસાટીની ફ્રીયાના કરનાર થાય છે, કારણ કે ફાયદાની તે બહ્નેસનું મૂળ પણ તે કસાટીની ક્રીયા છે. (૮) અને આપણ કે જે દીનના કેલાવા સારૂ માર્ખેદાને તથા અરોા લોકોને આપે છે તેનાથી કસાટીની ફ્રીયા જાહેર થાય છે; અને આ કારણ સાર કે એક શિક્ષક તથા એક ખરેખર દયાવાળા માણસ જેનાથી પણ કસાડીની કીયા જાહેર થાય છે એવા માંશ એટલે પવિત્ર લખાણા છે.
- (૯) અને આ પશુ કે જે કાઈ અહરમજ઼દની દીન બણે છે અને જે વળા વધતી બલાઇયા તેમ કરે છે તે ડહાપશુના વધારનાર થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે, એક માણસતું ડહાપશુ આ ખે રીતે વધે છે, એક તા પાતે ખાલે છે અથવા પાતે શાખવે છે તેથી, અથવા એક તા તે ડાહ્યા લાકાને શ્રેષ્ઠતાના ભાગ વહેંચે છે જેઓ તે ડહાપશુના ખાલનારા તથા શાખવનારા થયા છે તેથી. (૧૦) અને આપણુ કે, તેની સેતાયશ અહુરમજ઼દ સારૂ છે, જે પ્રાશ્મીઓ તથા માણસા માટે અશા કામ કરનારને ખરાખર શાખવે છે; એટલે કે તે તેને તેઓના દસ્તુર ગણે છે; કારણ કે સંપૂર્ણતાપર પ્રાણીઓને રાખવાં એ અહુરમજ઼દ તરક્યી પ્રાણીઓને ખારાક પુરા પાડવાથી થાય છે તે લીધે અને તેની સંપૂર્ણ ખાહાશા તેના પાતાનાં પ્રાણીઓના ખચાવ થાય છે તે હકાકતથી તે માણુસ જે દુન્યાને માટે અશા કામ કરનાર તરીકે પ્રાણીઓને ખારાક પુરા પાડવાથી શેય છે તે કાકારમાટેની નમનતાઈ તથા સંતાયને લીધે તે અશા કામ કરનાર તરીકે પ્રાણીઓને ખારાક પુરા પાડવા માટે છે; દુન્યાના લાકા માટેની નમનતાઈ તથા સંતાયને લીધે તે અશા કામ કરનાર તે દાદારમાટેની નમનતાઈ તથા સંતાય સાથે જોડાયલા છે.
- (૧૧) અને આ પણ કે જે કાઇ પાતાના વિચાર જ઼રશુશત્રના દીનને અર્પણ કરે છે તે પાતાનું રવાંન જ઼રશુશત્રને અર્પણ કરે છે; અને આ કારણ સાર કે, એક માણુ-સના વિચારા જ઼રશુશ્ત્રની દીનને અર્પણ કરવા સાથે જ઼રશુશ્ત્રની પસંદગી જોડાયલી છે

૧. યસ્ત હા ૩૧ મા, ફ્ર. ૨, લીં. ૨. ૨. જુર્ચમાં હા ૩૧ મા, ફ્ર. ૩, લીં. ૨.

અતે તેથી તેનું રવાન દાજખથી ખચે છે. (૧૨) અને આ પણ કે જે કાઇ યજુદાની ખાસીયત આદમજાતને શાખવે છે તેનાથી અહુરમજુદ સાથે સલાહ કરવાનું પણ વધુ શાખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજુદાની ખાસીયત શાખવનું તે મીતાઈ સાહેખની સલાહ લેવા ખરાખર છે અને તે અહુરમજુદ સાથે સલાહ કરવા જેનું થાય છે.

(૧૩) અને આ પણ કે જે કાઇ મેં ઢાંની ઉત્પન્ન અહુરમજદની મીલકત તરીકે જાળવી રાખે છે તે એક માણસ જે મહેનત તથા માકકસર હોય ⁹ તેને એક મેંઢાંની ભેટ આપે છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજુદની મીલકત તરીકે જળવાય**લી** ઉત્પન્ન સવાયનાં કામા માટેની ભેટ છે, અને સવાયનાં કામા માટેની ભેટ ખચીતજ તે ઉત્પન્ન ધરાવવા માટેની જાળવણી તથા શરૂઆત છે, અને ખરેખરી જાળવણી તથા શરૂઆત ઢારાથી પણ થાય છે, જેવી રીતે શ્રેષ્ઠતાની શરૂઆત તે માણસ જે મહુનત તથા મધ્યમ વિચારવાળા ભરવાડ હાય તેની સત્તામાં જળવાયલી છે. (૧૪) અને આ પણ કે જે કાઈ સખી લોકો તરક સખી હોય તેનાથી વધારનારાઓને લીધેના વધારા દુનિયામાં લાવવામાં આવ્યા છે; અને આ કારણ સાર કે એક સખી માણસ, લાયક માણસોને ભેટા પાછી આપવાને લીધે પણ હતા યજદામાંના એક થાય છે. દુનિયાના આગળ વધવાયી તે માણસ તે માટે પહેલા વખણાય છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે કાંઇ મહાંઓ માટે ધાસ ચારા સંચઢ કરી રાખશે તે વળી દાદારથી મેઢાંના વધારા થાય તેમાં કારભારી બને છે; કારણ કે તેઓના ખારાકની હયાતિને લીધે મેંઢાંઓના વધારા થવાથી જે કાંઇ મેંઢાંએાના ખારાકના સંત્રહ કરે છે, તે દાદાર અહુરમજુદ્ધી જે મે ઢાંઓના વધારા થાય તેમાં વળા કારભારી થાય છે. (૧૬) અને આ પણ કે જે કાઈ બલાં લોકાને પવિત્ર વાણી શાખવે છે તેનાથી તે ખાનારાઓને પણ શાખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે જ્યારે ભલાં લાેકાને દીન શીખવવામાં આવે છે ત્યારે દીનમાંથી ખાવાના સખબ જાહેર થાય છે, જેમાંથી વળી તે વિદ્યા જાહેર થાય છે, જેથી વળા ખાનારાએાખી શાખે છે. (૧૭) અને આ પણ કે જે કાઈ એક મેંઢાં અથવા એક માણુસને મારે માટે જાળવે છે તે જ્રયુરત્રની સત્તાથી જાળવવાનું શીખે છે; અને ચ્યા કારણ સાર કે તેને યજદાની પસંદગી સાર જાળવવામાં આવે છે જ્યારે તે જ્ર-શુશ્ત્રની પસંદગી સારૂ જાળવે છે ત્યારે.

(૧૮) અને આ પણ કે જે કાંઇ ગયામદની ખાસ ખાસીયત ધરાવનારાઓને પાદશાહી આપે છે તેઓથી જ્રય્યુશ્ત્રની દીનવાળાઓની પાદશાહીની પણ ખાહેશ રાખવામાં આવે છે, અને આ કારણ સાર કે, જ્રય્યુશ્ત્રની દીન ગયામદની ખાસ ખાસીયત છે, અને ગયામદની ખાસ ખાસીયત જ્રય્યુશ્ત્રની દીન છે. (૧૯) અને આ પણ કે રાજ કરનારા સાહેઓમાં જે એકલા છે તેનાથી રાજ કરનારાઓને તે શબ્દા જે ખચીનતજ ખરા છે તે બાલવાની રીત પુરી પાડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે

૧. યસ્ત હા ૩૧ મા, ફ. ૧૦, લીં. ૧. ૨. જુ-મા મંજદાતા ક. ૧૦, લીં. ૨. ૩. યસ્ત હા ૩૧ મા, ફ. ૧૧, લીં. ૨.

આશિર્વાદનું બાલવું જ્યારે એકલા હાય ત્યારે કાયદાકારક છે. (૨૦) અને આ પણ કે જે માણસ પાતાની પાદશાહી અહુરમજ઼દની મરજીમાં જળાવી રાખે છે તેનાથી એવી રીતે સર્વથી સરસ ચીજ અહુરમજ઼દ સારૂ જળાવી રાખવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે અહુરમજ઼દની મરજીમાં પાદશાહી એવી રીતે ત્યારે જળવાય છે કે જ્યારે તે કે જે પાદશાહ હાય તે પાતાની પાદશાહીમાંથી પાતાના ભાગ આપે છે, અને જ્યારે તેનું નજદીકપણું તથા સંકડાશ અહુરમજ઼દને સર્વથી સરસ તથા ઉત્તમ ચીજ આપે છે.

- (૨૧) અને આ પણ કે જે કાઇ પએગમ્બરાના ખાલા શાખવે છે તેનાથી દીનને લગતા ખબરા તેનાં લોકામાં અજવાળું ૧ પામે છે; અને આ કારણ સાર કે દીનનું ડહાપણ જે તેનાથી થતી સખાવતમાં સમાયલું છે તે ચેલાઓની કરી અને કરીથી થતી તપાસથી આગળ વધે છે. (૨૨) અને આ પણ કે જે કાઇ દીનને માટેના પ્રમાણીક રસ્તા તથા ખબરની ખાહેશ ધરાવનારને શીખવે છે તેનાથી પછી તેને માંશ્ર શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે, માંશ્રના પ્રમાણીક રસ્તાથી ડહાપણ થાય છે. (૨૩) અને આ પણ કે જે કાઇ પ્રમાણીક ચીજોના વિચાર કરે છે તેનાથી પ્રમાણીકપણાં મારકતે માંશ્રો જળવાય છે તથા શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે માંશ્રોને પ્રમાણીકપણાં મારકતે જાળવવાનું કામ પ્રમાણીક વિચારથી થાય છે.
- (૨૪) અને આ પણ કે જે કાઇ પ્રાણીઓનું પાલણપાલણ પ્રમાણીકપણાંથી કરશે, અથવા તેના વાદ્વમન એટલે બલા વિચાર અહુરમજ્દથી પેદા થયા લેહા કરશે, અને જે કાઇ તેના કળજમાંનાને સારી રીતે રાખે છે તેની જગા વાદ્વમનનાં અહુ રમજ્દનાં બાપપણાંમાં છે; અને આ કારણ સાર કે દરેક પ્રમાણીક પાલણપાલણ તે છે જેમાં પાલાયલું પ્રાણી તેનું બચ્ચું થાય છે જેવી રીતે વાદ્વમન અહુરમજદના છાકરા છે; અને દરેક પ્રાણીઓના પ્રમાણીક બચાવ તેનાથી બચાવ થયલાં પ્રાણીઓની ઉપર અહુરમજદનાં વાદ્વમન ઉપરનાં બાપપણાં જેવા છે. (૨૫) અને આ પણ કે જે કાઇ લલી પેદાયશ પ્રાણીકપણે પાલણપાલણ કરશે તેનાથી એમ શીખવાય છે કે બલી પેદાયશ અહુરમજદ્યી થઇ છે; અને આ કારણ સાર કે પ્રાણીઓનાં પ્રમાણીક પાલણપાલણમાંથી અને પાલણ કરનારનાં ઇન્સારી કામથી પાલણ થયલાં પ્રાણીઓની બલાઇ પણ જાહેર થાય છે; અને પાલણ થયલાં પ્રાણીઓની બલાઇમાંથી તેના પેદા કરનારની લલાઈ જાહેર થાય છે, અને બલી પેદાયશનો પેદા કરનાર અહુરમજદ છે.
- (ર૬) અતે આ પણ કે જે ક્રાઇ મીતાઇ રીતે અહુરમજ઼દતે પાતાનાં શ્વરીર ઉપર સાહેખ બનાવે છે તે પાતે કામમાં પણ સાહેખ થાય છે^પ; અને આ કાર**ણ** સાર કે જે કાઈ અહુરમજ઼દતે પાતાનાં શ્વરીર ઉપર સાહેખ બનાવે છે તે ડહાપણુના સરદાર છે; અને એક ડહાપણના સરદાર શુનાહ તથા સવાખતા પારખનાર અને શુનાહ તથા

૧. યરન હા ૩૧ મા, ફ. ૬, લીં. ૧. ૨. મ્મેજ હાના ફ. ૬, લીં. ૨. ૩. હા ૩૧, મા ક. ૮, લીં. ૧. ૪. મ્મેજ હાના ફ. ૮, લીં. ૨. ૫. યરન હા ૩૧ મા, ફ. ૮, લીં. ૩.

સવાબતે ગણનાર, અને એક ગણનાર જે ગુનાહથી દૂર રહેનારા તથા સવાબનાં કામા કરનારા થાય છે; અને ગુનાહથી દૂર રહેવાથી તથા સવાબનાં કામાં પણ સાહેબ થાય છે. (૨૭) અને આ પણ કે સ્પેન્ત-આર્મઈતિ (એટલે વધારા કરનાર દીનદારી) અહુરમજ઼દતે તે માણુસ અપંણ કરે છે જે એક દીકરી પાતાના બાપની તરફ દેખાડે એવું માન અહુરમજ઼દ તરફ દેખાડે છે; અને આ કારણ સાફ કે તે અહુરમજ઼દ તરફ તે સ્પેન્ત-આર્મઇતિપણું કરે છે.

- (૨૮) અને આ પહ્યુ કે જે કેાઇ ગારપંદાની સંભાળના વિચાર કરે છે, તે ગારપંદાની રખેવાળી જે ડહાપછુ આપે છે તે ધરાવે છે, અને આ કારણ સારૂ કે ગારપંદાને વધારવાનાં ડહાપછુના કાયદા આદમ જાતમાં પુરા પાડવામાં આવેલા છે, અને જ્યારે માણસા તે ડહાપણુ મેળવવાના વિચાર કરે છે ત્યારે તેઓ મેળવે છે. (૨૯) અને આ પણુ કે જે માણસ ગારપંદા પાસે નરને ખરાખર વખતે દાખલ કરે છે તે વળા ગારપંદાની સંભાળના વિચાર કરે છે; અને આ કારણ સારૂ કે નરને દાખલ કરવાથી ઢારાની ઓલાદ પેદા થાય છે, અને જે કાઈ આલાદ પેદા કરે તે તેની પર-વરેશના પણ વિચાર કરે છે.
- (૩૦) અને આ પણ કે જે કાઈ મામેદામાં પ્રખ્યાત થયા હાય તેનાથા પેલીર દુનિયાના રસ્તા શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે પેલી દુનિયાના રસ્તા દીનથી જહેર થયલા છે અને તે દેખાડનાર માખેદ છે; તેથા તેનાં ચેલાપણાંથા જે કાઇ મામેદામાં પ્રખ્યાત થયા હાય, તે તે રસ્તા જાણે છે, અને વળા જાણીતા કરે છે. (૩૧) અને આ પણ કે દુનિયાના ક્રશાગર્દ વખતે મદદ થાય એવા જે ચીજ કાઇ કરે તેનાથી ખુદાના પેદા કરવાના શક્તિઓના વિચારા ઉભા થાય છે; અને આ કારણ સાર કે ક્રશાગર્દના વિચાર કરવાથી પેદા કરવાની શક્તિઓ તેનાં મનમાં આવે છે, અને ક્રશાગર્દના વિચારા ક્રશાગર્દને માટે થાય છે; અને ક્રશાગર્દને મદદ કરે એવી કાંઇ પણ ચીજ કરવાથી ક્રશાગર્દ થાય છે, અને ક્રશાગર્દના લિચાર કરવાથી થાય છે, અને ડહાપણથી વિચાર કરવાથી તે પેદા કરનારની બહોસના વિચારા મનમાં ઉભા થાય છે.
- (૩૨) અને આ પણ કે જે કાઇ અમેશરપંદાની ચીજો ચાહે છે, તેનાથી માણુ-સાને દીલ તથા મન^પ જે યજદાના રસ્તાથી આડું જતું નથી તે ધરાવવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજદાની દીનને ચાહવાથી યજદાની શક્તિ વધે છે; અને યજદાનું ખળ વધવાથી આદમ જાતમાં તેઓની સત્તા વધે છે; અને આદમ જાતપર યજદાની સત્તા વધવાથી માણુસ જાતને પાતાનાં દીલ તથા મનને કાશુમાં રાખવાનું

૧. યસ્ત હા ૩૧ મા ફ્ર. હ, લીં, ૧. લકુ હઈત્ સ્પેન્દર્મદ્ ; પવન્ લકુ હઈત્ ગાસ્પન્દ્ તાસીદાર્ પ્રતુ, વ્યેટલેક "સ્પેન્ત આર્મહતિ તારી છે, અને ગાસ્પદાને બનાવનાર ડહાપણ તારી સાથે છે." ર. વ્યેજ હાના ફ્ર. ૯, લીં. ર. ૩. વેસ્ટ, દેહીહ, "બહ્નસ" અસલ લખાણમાં દાદારીહા મળે છે. ૪. વેસ્ટ દાદાર્-દેહીહ, " પૈદા કરનારની સખાવત." મ. હા ૩૧ મા, ફ્ર. ૧૨, લીં. ૨.

ખળ મળે છે જેથી તેઓ દેવ લોકાયી પણ ઠગાતા નથી. (૩૩) અને આ પણ કે જે કાઈ વાહૂમનને માન આપશે, તે તેથી પાતાનામાં જે ગુનાહ સવાયનાં કામા સાથે બેળાઇને ધુપાયલા હાય તે જેય છે; અને આ કારણ સાર કે વાહૂમન માટેનું માન નેકાથી થતા નમનતાઇમાં ફેરવાઇ જય છે; નેકાની નમનતાઇ સાથે કીગ્પણાં તથા કરપ્પણાંની ગેરહાજરી જોડાયલી છે; અને કીગ્પણાં તથા કરપ્પણાંની ગેરહાજરી સાથે જંદગીની આંખની મજખુતાઈ જેડાયલી છે; જેથી તે ધ્યાનવાળા ચુકાદા આપનારા થાય છે, અને ગુનાહ દૂર કરવાનું કામ સવાયનાં કામાથી થાય છે.

- (૩૪) આ પણ કે જે કાઇ સખી લાકાને માટે સખાવતનાં કામા કરે છે તેનાથી વળી લાકાને ઉછીનું આપવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે સખાવતમાં કાઇ કાંઇ આપે તે તેનું પાતાનું કરજ છે, અને તે પુરતાં ધ્યાનથી તથા પુરતા સંતાશકારકપણાંથી આપવાની ઘણીજ કાશેશ કરે છે; વળી આ કે સખાવતનું જેર માણસામાં આગળ વધે છે, અને ઉછીના આપેલા પૈસાથી તથા ખીછ સખાવતની બેટાયીય તેઓની જંદગી ઉદ્યાગી ખને છે. (૩૫) અને આ પણ કે જે કાઇ અહુ-રમજ્દને લગતી ચીજોને જેટલું ખને તેટલું નમવાનું શીખવે છે, તેનાથી નિર્દોષ લાકાને હેરાન ન કરવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજ્દને લગતી ચીજો સાથે જેટલું ખને તેટલું ગુથાઈ જું એ પહેલાંના ગુનાહ ન કરવા ખરાખર છે, અને જેટલાં ખને તેટલાં સવાખનાં કામા કરવાં અને ગુનાહની ખાસ ચીજોથી દૂર રહેવું, જે નિર્દોષ લાકાને હેરાન ન કરવું છે. (૩૬) અને આ પણ કે જે કાઈ એક સાહેખને તથા દસ્તુરને પીછાણે છે, તેનાથી પાતાનાં શરીર ઉપર અહુરમજ્દને મીનાઇ રીતેલ્ સાહેખ ખનાવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજ્દના કુદરતી કાયદાથી અજ્દો તે માણસના આ દુનિયાના સાહેખ તથા મીનાઇ ધણી થાય છે.
- (૩૭) અને આ પણ કે જે કાેઇ સવાયનાં કામને તથા તેને લગતા ચુકાદાને પસંદ કરે છે તે બીજાં લાેકાનાં બલાંના જોનાર થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે બીજાંઓને ખબર પડે છે કે તે ડહાપણ ધરાવે છે, અને આ કહેવામાં આવ્યું છે કે, એક માણસનું ડહાપણ તે અહુરમજદને લગતી ચીજો પસંદ કરે તે ઉપરથી જાહેર થાય છે. (૩૮) અને આ પણ કે જે કાેઈ પ્રમાણીક હેતુથી ખારાક પુરા પાડશે તે
- ૧. યસ્ત હા ૩૧ મા, ફ. ૧૩, લીં. ૩; જેમાં Pt. 4 માં હવાઇ લ્ શબ્દ પછી આ લખાણ ઉમેરેલું છે; વિનાસ ઇ અએન્ અવા કીર્ફ્ગ્ ગૂમીપત્ યેગવીમૂને દ્ મદમ્ યેશરાયી લ્ હિચ સર્દાર્ હવા-ઇ લ્ વ મદમ્ ખદીતુની લ્ હવિસ્પ. ર. આ બે દેવાને પુંજનારા માંભેદાના ટાળાઓ છે જેઓએ અહુરમજદનું શિક્ષણ સાંભળ્યું ન હતું. ૩. વેસ્ટ દાદાર-દેહી લ્ વાંચે છે, એટલે "પેદા કરનારની સખાવત " ૪. સખાવતમાં આપતું તે જાણે એક માણસતું આ દુનિયામાંના લોકોને આપવાનું કરજ હોય તેમ. ૫ હા ૩૧ મા ફ. ૧૪, લીં ૨. ૧. દ નામે દ્, અવલ્ ત્ર તથા નમ્, "નમતું," હ સરખાવા ફાલ્યાન્, "ગું થતું," "વાલુતું" " જોતું," તે ઉપરથી ફ્ર-વાક્તન્, ૮. યસ્ત હા ૩૧ મા, ફ. ૧૫, લીં ૧.

વળી બીજાંએ માટે તપાસ રાખનારાંએ માંના તપાસ રાખનારા વાય છે, અને આ કારણ સાર કે તે પાલણ કરનાર એક સુખી મદદ કરનાર છે એક સુખી માણસ જે બીજાં એ માટે તપાસ કરનારાએ માંના તપાસ કરનાર છે; અને આ પણ જે એક જણે કહ્યું છે કે: "તે હમેશાં ભલા, સુખી તથા ઉમરાવ^ર છે જે હલકાં³ લાકાના સરદાર નથી."

(૩૯) અને આ પણ કે જે માણસ પાદશાહ હોય, જે આપેલા હાેકમથી એક માન્સરીગ તે તેમ છે અને તેને જે ચીએ આપવાની જરૂર હોય તે આપે છે, તેનાથી સાચા તથા તેક શબ્દો ભણવાની ખરી રીત શાખવવામાં આવે છે. અને આ કારણ સારૂ કે પવિત્ર શબ્દો જે સીધા અને નેક હોય તેનું બહાતર પાદશાહા વગર ડરથી કરે તે તેઓની પાદશાહીની આખાદીને લીધે થાય છે; અને તેઓની બલી પાદશાહીની આળાદી વધારે ખાસ કરીને આ બે ચીજને લીધે છે, સારા હાેકમ કરવાે અને ડહાપણ્યી આપવું, અને જ્યારે આપેલા **હે**ાકમથી **તે માન્સરીંગ્** માણુસને પાદશાહ તરીકે નેમવામાં આવે છે ત્યારે તે સારા દ્વાકમ ગણાય છે; અને જ્યારે જે કાઇ ચીજ તેને આપવાની હોય તે તેને તેઓ આપે છે ત્યારે તે વળી ડહાપણવાળી સખાવત થાય છે; અને તેઓના સારા ઢાકમને લીધે ડહાપણવાળી સખાવત તથા પાદશાહીની આવાદી થાય છે; અને પાદશાહીની આળાદીને લીધે વળી જે સબ્દાે સાચા તથા નેક હાેય તે **ખાલવાતું નીડરપ**ણું મળે છે; અને જે શબ્દો સાચા તથા નેક હોય તે નીડરપણે બાલવાથી જે શખ્દા સાચા તથા નેક છે તે બાલવાની મનને જરૂરી વલણ મળે છે. (૪૦) અને આ પણ કે જે કાેઇ પાતાની જાતી નાેકરી શાહાેના શાહને આપે છે અને જે અહુરમજુદ સાથના તેના સંબંધનાં કુળ તેથી ચાખે છે, તે નિર્દોષ તથા ગુનેહુગારાતા એક મીનાર્મ પીછાણનારા છે, અને નિર્દોષ તથા ગુનેહગારને દેખાડવામાં તે જોરાવર બને છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેનું શરીર શાહેાના શાહને આપેલું હોવાથી તે નમનતાઇની શાભા થાય છે, અને તેના અહુરમજુદ સાથના સંબંધને લીધે તેનાં કળ ચાખવાયી તે તેનું અસલ નિર્દોષપણું જાળવે છે, અને પ્રમાણીકપણાંથી તે ક્ળને ખરાખર ચુંટે છે; આ ખે જાતની તેકી જે આ દુનિયામાં છે તેને લીધે તેમાં હાય તે સથળાં ભલાં મીનાઈ તથા દુન્યવી લાકા સારૂ તેમજ નિર્દોષ તથા ગુનેહગાર લાકાના કરેશતાઈ દેખાડનારાઓ માટે મ્હાેડી તથા આગળ વધતી પેદા કરવાની શક્તિ મળે છે.

૧. યસ્ત હા ૩૧ મા, ફ. ૧૭, લૉ. ૩. ૨. ગાહરંન, ગાહરીનને ખદલ, "સારી તાખમ અથવા સારાં લાહીવાળા." વેસ્ટ સુચના કરે છે કે "પહલવી સ્પવા- ફના; પણ નાકરાથી છુટાપણાંમાં સુખ મેળવવું સ્પે પૂર્વના દેશાના લોકાના વિચારાને ખરાખર મળતા વિચાર નથી. સ્પે શબ્દ સ્પનાલોના સ્પેટલે સ્પનાલાના "વિલાપ ન કરનારા"નું ખીજું રૂપ તરીકેખી વંચાય. ૩. સરખાવા ફા૰ પૂચ્ અથવા પૂજ્ "ડહાપણ વગરના," "હલકા," "નીચ," ૪. સ્પેટલે જે માણસ માંગ્રવાળા હાય અથવા જે માંગ્રાની મીનાઈ અસર ઉપજાવી શકતા હોય અથવા જે માંગ્રાની મીનાઈ અસર ઉપજાવી શકતા હોય. પ યસ્ત હા ૩૧, મા, ફ. ૧૯, લીં. ર. ૬. હા. ૩૧ મા, ફ. ૧૯, લીં. ૩. વેસ્ટ સ્પેના તરજીમાં જીવી રીતે કરે છે. "અને જે પેદાયશને સ્પહરમજદની મીલકત ગણે છે, તેને યજેદા તરફથી નિર્દોષ તથા ગુનેહગારને દેખાડવાની શકિત મળે છે."

(૪૧) અને આ પણ કે અહુરમજદ્યી અમરપણાં વ તરક આગળ વધવાની શક્તિ તેને અપાય છે જેનું આગળ વધવું સર્વત્ર છે; તેથી તેના કાયદા વળા આ છે કે જે પાતાનાં રવાનને અમર કરવા માંગતા હાય તેને તેઓ મદદ આપશે; અને જે સર્વત્ર સુખની ખાહેશ કરે છે અને પાતે જે માંગે તે દરેક સુખ બીજાંઓને આપનાર નીવડે છે તેને તેનાથી દરેક સુખ આપવામાં આવે છે; જે તે ખાહેશ રાખે તે પુરેપુરૂં મેળવવા સારૂ તેને મદદ થાય છે. (૪૨) અને આ પણ કે જે કાઇ હમેશનું સુખ ભાગવે છે તે રવાનને અમર્ગ કરે છે, અને વળા આ કારણ સારૂ કે રવાન સવાળના કામાથી હયાતિ ભાગવે છે, અને સવાળનાં કામા તે સઘળાં છે જેથી હમેશનું સુખ ભાગવાય છે. (૪૩) અને આ પણ કે જે કાઇ પાતાને સવાળનાં કામા કરવામાં હમેશ રાખે છે, તે કાઇબી જતની નેકીમાં લાયકાત, સંપૂર્ણતા તથા ઉત્તમતા મેળવે છે³; અને આ કારણ સારૂ કે સવાળનાં કામા કરવામાં પાતાને હમેશ રાક્ષ રાખતું તે પાતાના ધ ધામાં સંપૂર્ણ મહેનત કરવા ળરાળર છે; અને પાતાના ધ ધામાં સંપૂર્ણ મહેનત કરવા ગરાળર છે; અને પાતાના ધ ધામાં સંપૂર્ણ મહેનત કરવા ગરાળર છે; અને પાતાના ધ ધામાં સંપૂર્ણ મહેનત કરવા ગરાળરી જોડાયલી છે, અને કાઇબી જાતનાં દુ:ખની ગેરન હાજરી તથા સંપૂર્ણ નેકીની હાજરી દરેક સુખને લાયક છે.

(૪૪) અને આ પણુ કે જે કાઇ અએપંત લોકામાં દસ્તુર તરીક દોલત એકડી કરે છે તેનાથી દસ્તુરીનું સર્વોપરીપણું જળવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે પાદશાહીના સુધારા તથા આગળ વધતું એ પણ દોલતને લીધે છે. (૪૫) આ પણ કે જે કાઈ પ્રમાણીકપણાંને લીધે બીજાંની મત્રા સારૂ કામ કરે છે તેનાથી વાહુમનને લીધે વૃદ્ધિ તથા વધારા અપાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે જેનાથી પ્રમાણીક મત્રા અપાય છે તે વધારા તથા વૃદ્ધિના પેદા કરનાર તરફથી પ્રાણીઓને ખારાક છે.

(૪૬) અને આ પણ કે જે કાઇ પાતાનાં શરીરમાં અહરમજદને મહેમાન રાખે છે^દ, અને આદમજાતને સવાયનાં કામા શીખવે છે તેનાથી દરેક જાતનું પ્રમાણીક શિક્ષણ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે પાતાનામાં અહરમજદને મહેમાન રાખવાયી શનાહ ન કરવાનું, અને લોકાને સવાયનાં કામા, ખાસ કરીને પાતે સવાયનાં કામા કરવાને શીખવવાનું થાય છે; યેગુનાહપણું તથા સવાયનાં કામા કરવાં એ દરેક શિક્ષણની તેમ છે, અને જેમાં તેઓ હરિત ધરાવે છે તે દરેક બલાઇના શીખવનાર થાય છે. (૪૭) અને આ પણ કે જે કાઇ સવાયનાં કામા કેલાવનાર તરફથી કાયદા મેળવશે તેનાથી જે ઘણા ડહાપણવાળા હાય તેની જાહેરાત તેનાં ડહાપણથી શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે ડહાપણથી થતી મ્હાડી જાહેરાત બલાં લોકાને સખ આપવામાં છે. (૪૮) અને આ પણ કે જે કાઇથી અહરત્ર બલાં લોકાને સખ આપવામાં છે.

૧٠ અહીં અમર્ગ-ર બિશની અને હમાગ્ ર બિશની હ્ર્ એ બે રાબ્દા અવબ્ અમેરેતાત્ તથા હઉર્વતાત્ ના પહલવી તરજીમા રૂપે વપરાયલા છે. જી^{-પે}માં હા-૩૧ મા, ફ. ૨૧, લીં ૧, ૨, ૨ એપ્ટેલે કે તેનાં સવાખનાં કામાથી રવાનને અમર હયાતિ મળે છે. ૩. યસ્ત હા- ૩૧ મા ક્ર- ૨૧, લીં, ૧. ૪. એપજ હાના ફ્ર- ૨૧, લીં ૨. ૫. એપજ હાના ક્ર- ૨૧, લીં ૩. ૬. એપજ હાના ફ્ર- ૨૨, લીં ૩. ૭ યસ્ત હા-૩૧ મા, ફ્ર- ૨૨, લીં ૧.

વિષેતા હુકમા અપાય છે તેનાથી પાતાનાં શરીરમાં અહરમજ઼દને ખરાબર આવકાર અપાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે અહુરમજ઼દનું તખત આ દુનિયામાં એક પાદશાહ એ સારા હુકમા આપે છે તેનાં શરીરમાં વધારે ઉત્તમ રીતે રહે છે.

(૪૯) અશાઇની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ છે.

બાબ <mark>પ</mark>3માે, બગ નસ્ક.

- (૧) આંડમાં કર્ગર્દ **હ્વઐતુમઇતિ^ર આ વિષે છે કે જે કાઈ બીજાને ડહાપણ** શ્રીખવે **છે તે**નાથી વળી એક અધર્મી માણસના અશાઇના દેખાવથી ઠગાવું નહીં એમ શ્રીખવાય છે,³ અને આ કા**રણ** સારૂ કે જે શીખેલા હોય તે ઠગાતા નથી.
- (ર) અને આ પણ કે જેમ એક દીકરી પોતાના બાપ તરક માન ધરાવે છે તેમ જે કોઇ અહુરમજ઼દ તરક માન ધરાવે છે, અને જે વળી પ્રમાણીક કામ કરનારાઓને ખુશી કરે છે, તે વળી અમેશરપંદા તરક્યી સ્પેન્ત—આમંઇતિને પ્યાર કરાવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે સ્પેન્ત—આમંઇતિના અહુરમજ઼દ તરફનાં માનથી અને ભલાં લોકાના ખુશી થવાથી અમેશરપંદા સ્પેન્ત—આમંઇતિની ખાસીયતને ચાહે છે તથા જાળવે છે. (૩) અને આ પણ કે જે કાઈ વાહુમન્ને ચાહે છે અથવા તેને સાંભળે છે તેને તેનાં ડહાપણ્યી અહુરમજ઼દની દીન નાશ્ય ન કરવાનું શીખવાય છે, અને આ કારણ સારૂ કે પ્રમાણીક હેતુથી ડહાપણ દીનને જાળવે છે, અને બીજાંઓને તેઓ તે વિષે વધારે શીખવે છે.
- (૪) અને આ પણ કે જે કાઇ પાતાને માેબેદા આગળ ચેલાપણાંમાં અર્પણ કરે છે, અને જે પાતે કાંઇ સમજતા ન હાેય તે વિષે ક્રી પૂછે છે તેનાથી શિક્ષણ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે ત્રાન માટે ક્રી અને ક્રીથી પૂછવાથી, જેણે પાતાને એક ડાલા માેબેદ આગળ ચેલાપણાંમાં અર્પણ કર્યો હાેય, તે પાતાનું સારૂં ત્રાન વધારે છે; અને ત્રાનના દારતા તેને એક સર્વથી સરસ નમુના બનાવે છે, અને માેબેદાનું ચેલા પણું તેને જે કાંઈ તે સમજતા નથી તે વિષે પાછા પૂછતા બનાવે છે.
- (૫) અને આ પણ કે જે કાઇ જ્રયુવત્ર સાથે પવિત્ર પ્યારમાં હાય તે જે કાઇ અમેશરપંદાની ખાહેશને તથા અશા લાકાના હાકમને જોર આપે છે તેના જેવા છે; અને આ કારણ સાર કે આ ખે સદયણો જ્રયુવત્રની ખાસીયતનાં કેટલાંક ખાસ તત્વા છે. (૬) અને આ પણ કે જે કાઇ વાહુમનને ચાહે છે તેનાથી અહુરમજ્દ તેની આ યુંટણીથી ખુશ થાય છે; અને આ કારણ સાર કે એક માણસ વાહુમનને ચાહે તથા ડહાપણને ચાહે તે ડહાપણ શીખે છે અને ડહાપણ શીખ્યાથી ચુંટણી કરવાની શક્તિ મળે છે, અને ચુંટણી કરનાર અહુરમજદને ખુશ કરનાર થાય છે.

૧ન્યસ્ત હા ૩૧ મા, કૃત્ર, લીં. ૩ ર. યસ્ત હા. ૩૨ મા ૩ હા. ૩૨ મા કૃત્ર-૪. ૪. ચ્યેજ હાના કૃત્ર, લીં. ૩. પ. ચ્યેજ હાના કૃત્ર, લીં. ૩.

- (૭) અને આ પણ કે જે કાઇ પાતાના વિચાર જરયુશ્ત્રની દીનને અર્પણ કરે છે તે ડહાપણ શીખે છે; અને આ કારણ સાર કે બલી દીનનું સઘળું ડહાપણ વિચા-રની બસેસથી તેને શાખવવામાં આવે છે.
- (૮) અને આ પણ કે જેણે જ્રયુશત્રની દસ્તુરી નીચે દાલત રાખી છે તેનાથી સંઓષ્યન્તા એટલે કાયદા કરનારાઓને જેઓ માન આપે છે તેઓને શાખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે જે કાઈ દાનને ટેકા આપનારાઓ તરફ માન ધરાવે છે તે દાનને ટેકા આપનારાઓની દસ્તુરીની સત્તા નીચે દાલતને રાખે છે, અને જ્યારે તેઓ તેને તેઓની દસ્તુરીની સત્તા નીચે રાખે છે ત્યારે તેનાથી તે જ્રયુશત્રની સત્તા નીચે રખાય છે.
- (૯) અને આ પણ કે જે કાઇ મહેનત કરે છે તેનું નશીબ તેની પાતાની સાથે જોડાયલું છે. (૧૦) અને આ પણ કે પેદાયશને સુધારવા માટેનાં તેનાં સવાબનાં કામા જેણે જાતે તેને સુધારી હોય તેનાં થાય છે.
  - (૧૧) અશાધની ઉત્તમતા સર્વેથી સરસ છે.

બાબ પ૪માે, બગ નસ્ક.

- (૧) નવમી કર્ગર્દ, યથા—આઇશ^ર આ છે કે જે કાઇ અહુરમજ઼દની વખાલ્ કરે છે તેનાં કામા ગાથાનાં શિક્ષણ્યી દારવાય છે; અને આ કારલ્યુ સારૂ કે અહુરમજ઼દના જેવી વખાલ્નું કારલ્યુ તેનાં કામા માટે છે, અને જે કાઇ તે કામને મ્હાેટાઈ આપે છે તેનાથી તે કામ કરવાનું પલ્યુ શીખવાય છે, કેમકે અહુરમજ઼દનું કામ જે ગાથાનું શિક્ષણ છે, તે પવિત્ર બલાઈ છે. (૨) અને આ પલ્યુ કે જે કાઇ સવાળનાં કામા ફેલાવનારાઓને વધારે છે; તેનાથી મામેદી શીખવાય છે; આ કારલ્યુ સારૂ કે સવાળનાં કામાની ખાહાેશીના તથા માખેદની ખાહાેશીના ફેલાવે જે કાઇ જ્યારે કારલ્યુ હાય ત્યારે ફેલાવે કરનારાઓનાં સવાળનાં કામા આગળ વધારે છે તેનાં ખેવડાં રૂપા છે, તેથી તે આગળ વધતાં બલાં કામાને મ્હાેટાઇ આપે છે; અને જયારે સવાળનાં આગળ વધતાં કામાને મ્હાેટાઇ મળે છે ત્યારે દરતુરનું કામ વખલ્યાય છે તથા શીખવાય છે.
- (૩) અને આ પણ કે તેનાથી જે માણસ લાયક હોય તે જે ખાહેશ રાખે તે દરેક લાયક માણસમાં પેદા કરાય છે, જેને માટે માંગ્રના હોકમ જે છુટથી કહ્યા તેને માટેની આશ્રા જેવો છે; અને આ અહેવાલ વળી પાદશાહોથી થતા ખુલાસા દેખાડે છે, જે આખી દુનિયાનાં લાકાની તમામ ગરજ એક બહાળુ કામ જે આખી દુનિયા માટે તે જમાનાના ડાહ્યાં લાકાને હાકમ કરવા નેમવાથી થાય છે તેથી છે. (૪) અને આ પણ કે પાતાની જાતી મદદ તે માણસથી ભલી પેદાયશને

૧. યસ્ત હા ૩૨ મા, ફ. હ. લીં ૩. ૨. યસ્ત હા. ૩૩ મા. ૩. યસ્ત હા. ૩૩ મા. ફ. ૧, લીં ૧. ૪. ચ્મેજ હાના ફ. ૧, લીં ૨. ૪. ચ્યામાર, વ્યવ**ે મર**, "ગણવું," "હિસાબ " ૫ ફા**ં રસ્તા**હ "છુટું", " રસ્તા."

કે લીં. ૧. ૧. વેરડ **વીશીવી**રવાન, " ખેરાયાની જગા." વાંચ છે. અમ્માણદ્ધ, " ભાગ લેવા." ૪. હા. ૩૩ મા. ફ. પ. લીં. ૩- ૫- હા. ૩૩ મા. ફ. મુખ્યાણદ્ધ, " ભાગ લેવા." " વધતું," અમુમ્-બાર્જ, " ધ'ધાતા ભાગીકાર્ય." ૧. યરત હા. ૩૩ મા. ફ. ૩, લીં. ૧. ૨. **હમ્મા**∞દ, મરખાવા ફા•

(११) मधारी सर्थी सरस श्रेषता छ.

(૫) અતે આપણ કે જે કાઈ એક દીકરાતે પોતાના ખાપતે માત આપતાં શાપણે હતે તે માણમતે માત આપતાં શીખવવા સારૂ વળી પેદા કરતાર તરફનાં શાપણે છે તે તે માણમતે માત આપતાં શીખવવા સારૂ વળી પેદા કરતાર તરફનું વાજપી માતનો પોતાતાં પાતાતાં પાતાતાં માણમાના એક માતનો પોતાતાં પાતાતાં માણમાના એક તે માન અતે તેઓ તરફતી ચાકરી તે પેદા કરતાર તરફનાં માત તથા તેની પરસ્તશ સાથે મારે આપતાં છે. તેમાં માણ તામાં તથા કે જે કાઈ માણ પાતાનાં માણમાંનાં એક માટે આગળ વધવાતા જરૂરવાળાં ? લોકામાંનાં કાઈ આગણ વધવાતા તથા શાપ્તા પાતા હતા કાઈ સાર્થ કે તેમાં સાર્થ માણ સાર્થ કે જે કાઈ આપ સાર્થ કોઈ આપ સાર્થ કે જે કાઈ માં કોઈ તેમાં સાર્થ સાર્થ કે તેમાં કોળના કો છે. કોઈ ખેતી છે.

ધુરથી મામ છે જેનું કામ જગતના ક્રિયોગ્રેને મદદથી આગળ કરવાનું છે, ગ્રમ સ્થાપનાં સ્થાપનાં કામનું મેટે કું જેરે કુમ કે દરેક સવાપનાં સભાપનાં કામનું મેટે કું જેરે કુમ કે દરેક સવાપનાં કામનું મેટે કું જેરે કુમ કું જે કામ કું જે કું જે કામ માથળી પેદાયશતે સખાવત જેનું યુરવાર શાય છે.

બાબ **પ**ય માે, બગ નસ્ક.

- (૧) દસમી કર્ગદ, યાશ્યઑશના ૧, વિષે આ જણાયલું છે કે જે કાઇ ખતે તેટલાં સવાબનાં કામા કરનારા દ્વાય તેને ખની શકે તેટલી હદની મદદ પ્રશાગદ વખતે આપવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે જ્યારે દરેક સવાબનું કામ પ્રશાગદ વખતે તે દેખાય તેવુંજ આગળ વધારવામાં આવે છે; જે કાઇ વધુ સવાબનાં કામા કરે છે તેને પ્રશાગદ વખતે છે; દુંકમાં જે કાઇ જેટલાં ખને એટલાં વધુ સવાબનાં કામા કરે છે તેને પ્રશાગદ વખતે જેટલી ખને તેટલી મદદ મળે છે. (૨) અને આ પણ કે જે કાઇ પોતાને અહરમજદને અર્પણ કરે છે તેનાથી લાકોને ખુરાઇ તરક લલચાવનાર અધર્મી માણસ ધાયલ ર થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તે અધર્મી માણસને ખહેરતમાંથી ખહાર કાઢવાથી માણસો માટે એક કાયદા જહેર થાય છે; જે માણસો અધર્મી માણસને દાજખમાં દાખલ થતા કે જોય છે, અને જ્યારે તેઓએ તેને જેયા ત્યારે તે નખળા હતો.
- (૩) અને આ પણ કે જે કાઈ જ્ઞાન માટે આતુર હોય તેને જ્ઞાન શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે દરેક શાસ્ત્ર શીખવા માટેની તેની અસલ ખાહેશને લીધે તેને જ્ઞાન શીખવવામાં આવે છે, અને લોકા તેનું જ્ઞાન મ્હાેં કરે છે; કેમ કે તેઓ શીક્ષણ માટે આતુર થાય છે અને તેને જીતે છે તથા પકડે છે. (૪) અને આ પણ કે સારા લાકા સાથે દોસ્તી રાખનાર, સારા માણસથી અધર્મી માણસને મારવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે સારાંનાં જોડાણથી ખુરાઇનું મરણ થાય છે. (૫) અને આ પણ કે જે કાઈ વાહ્મન મારકતે ખુરાઇના નાશ કરનાર હાય તેનાથી વાહ્મન્તે લગતી પાદશાહીથી બલી દુનિયાને આગળ વધારવાનું શીખવાય છે; વાહ્મનને દુ:ખ દેવા માટે અને હાયદેસર સજા થાય છે, અને પાદશાહો તથા જડજોના તે માટેના હાકમ દુનિયાના વધારા માટેની એક શાબા છે.
- (૧) અને આ પણ કે જેની ફ્રીયા અહુરમજૃદ માટે હોય તેને એક મ્હોટો કાયદો શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજૃદની આરાધના તથા તેની અશે ચાકરી ખુશાલીના પાયા છે; અને સઘળાં સવાળનાં કામાની માલેકી તથા એકઠા થવું તે પાતે ઇમાનદાર લાેકાના મહાેટા કાયદા છે જે લાેકાના સુધારા તે માલે-કીથી છે, અને જેઓની મહેમાની તે ફ્રીયાથી સર્વથી સરસ થાય છે; તેજ કારણને લીધે તે ફ્રીયા જે અહુરમજ્દની પાતાની છે તેના મ્હાેટા કાયદાની તથા બીજાં સવાળનાં કામાની અસલ માલેકી,—જો કે તે આખી તેને લીધેની અહુરમજ્દની ફ્રીયાની હાેય

૧. હા. ૩૪ મા, ફ. ૧, લીં. ૧. ૨. વાંચણ વીજ઼ૂદ, સરખાવા ફા. શુજ઼ાદન્ અથવા ગજ઼ુદન્, "કરડવું," "ડંખ મારવા," "ઘાયલ કરવું." આ રાબ્દ વ ગજ઼ાદ્દ્, "અને ઘાયલ થયલા" બી વંચાય ૩. ફા. પર્વાનગીહ્, "હુકમ," 'રજા," તે ઉપરથી "દાખલ થયું." ૪. હા. ૩૪ મા, ફ. ૯, લીં. ૧. ૫. જા઼ચ્યા ચ્યેજ હાના ક્. ૧૦, લીં. ૩.

તો પશુ,-તે મ્હાેટા કાયદાની જાહેરાત માટે જરૂરની છે અને જ્યારે તે મ્હાેટા કાયદા તરીકે અથવા મ્હાેટા કાયદાથી પણ વધુ જાહેર થાય છે ત્યારે તે તેની સાથે જોડાયલી છે; ત્યારે પણ આ ખુશાલી ઉપર તેની હદ છે. (૭) અને આ પણ કે જેને માટે જરૂર દ્વાય તેને માટેની ક્રીયાનું 'કરવું તે પેદાયશને લાયકનાં લોકા તરફની એક બેટ છે, અને પેદાયશને લાયકનાં લોકા તરફની એક બેટ છે, અને પેદાયશને લાયકનાં લોકા તરફની એક બેટ છે.

(૮) અને આ પણ કે અશાઇના³ રસ્તા, અને તે કે જેયા તે રસ્તા દેખાય છે, અને તેમજ એકલા કામ કરનારાઓના તેમાંના બદલા જે માણસાનાં કામા યજ્-દાને કાયદા કરનારાં છે તેઓથી શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે, યજદાના કાયદા તે અગણીત લાકાના કાયદા છે, અને અગણીત લાકાના કાયદા જે પાતે યજદાના દાન છે તે અશાઇના રસ્તાના નમુના છે, અને વળી એકલે હાથે કામ કરનારાંઓના બદલા તેયાજ છે. (૯) અને આ પણ કે વળી ધ ધાઓના શ્વિક્ષકના બદલા જે ધ ધાઓના નફા છે, તે શીખવવામાં આવેલા ધ ધાઓ માટે છુટથી આપવામાં આવે છે અને લેવામાં આવે છે, અને આ કારણ સાર કે યજદાનાં કામને તે શિક્ષણથી ક્રાયદા મળે છે.

(૧૦) ઉદારપણું સર્વથી સરસ અશાઇ છે.

બાબ પર્સા, બગ નસ્ક.

(૧) અગીયારમાં કર્ગર્દ, યસ્ન, ⁸ વિષે જાણવું કે સવાળનાં કામા જે સલળાં કરવાનાં છે, અને જે વળી થયલાં છે, ⁴ તે જે અશા માશ્યુસ અશા લોકોને ભલાઈ શીખવે છે ⁶ તે પાતાનાં બનાવે છે; અને આ કારણુ સાર કે, કાઈ એક સવાળનું કામ કરે અને વળી જે કામ થયલું હોય તેના ક્રશામદં સુધી સલળી ભલી પેદાયશનાં કામાના એક જથ્થા થાય છે; અને અશા લોકા તરફથી ભલાઈનું શિક્ષણુ અશા લોકાનાં એકઠાં થવામાં તથા તે જથ્થા થવામાં નવું તથા તાજું આપે છે, અને તે અશા લોકા બીજાં અશા લોકા સાથે ભાગમાં તે જથ્થા ધરાવે છે. (૨) અને આ પણુ કે જે કાઈના માંઘના વિચારા અમેશસ્પંદા માટે છે, અને વળી જે જેર જીવતાં લોકા સાર તેનું છે તે ભલાં લાકાની મદદ સારં જાળવે છે તે તેનાં પાતાનાં માટે સર્વથી સરસ કામ કરે છે. ⁸ (૩) અને આ હાલકાત વળા એક માણસની તે જથ્થામાં મ્હાટી ભાગીદારી દેખાડે છે, કારણુ કે તે જથ્થા વળી ખરેખર બહેરત તરફના રસ્તા માટે સવાળનાં કામાના ભાગીદાર છે, જેઓએ વધુ કીધું હોય, અને વળી તેઓની સલળાંની માલેકીમાં તે રહે છે; પછી, જેઓ તે સવાળનાં કામા વધુ કરે તેઓ વિષે તે મ્હાટાં

૧. વ્યોજ હાના ક્ર. ૧૨, લીં. ૧, ૨. ૨. વેસ્ટ, હાપ્તારીહ્, " ખેં ત્રાંણ " વાંચે છે. ૩. વ્યોજ હાના ક્ર. ૧૨, લીં ૩. ૪. યસ્ત હા ૩૫ મા. ૫. વ્યોજ હાના ક્ર. ૨ વ્યવ• **વૅરેજ્યમ્તનાંમ્યા વાવૅરેજ્નનાંમ્યા.** ૬. વ્યોજ હાના ક્ર. ૪. ૭. યસ્ત હા ૩૫ મા, ક્ર. ૬.

બલાં કામની અસલ માલેકીથી અને વળી જ્યારે કામ કરનારાઓ તેઓની વધુ મ્ઢાેડી મહેનતને લીધે વધુ ઉત્તમ રીતે તે પુરતો બાગ મેળવે છે ત્યારે જે થાય છે તેથી, અને તેમજ જેઓ વધુ સવાબનાં કામ કરે તેઓને તે માલેકી છુટથી, મ્હાેડી તથા બાદશાહી પ્રમાણમાં આપવામાં આવે છે તેથી, અને જેઓ ઓછાં સવાબનાં કામા કરે જે તેના ગરજવાળાં લાકાેની અપુરતી, ઓછી તથા હદવાળી માલેકી; જેઓ ઓછાં કામાે કરે તેઓ માટે તે જથ્થાની તેઓની માલેકી વધ્યા મહાેડી છે એમ કહેવું વાજબી છે. (૪) અને આ પણ કે જેની સખાવત અમેશરપંદા માટે છે તેનું કામ સવાબનું કામ છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજદાની થાડી મહેનત જે પાતેજ તે સખાવત છે તેથી એક બહું તથા સવાબનું કામ તેનાથી થાય છે.

- (૫) અને આ પણ કે જે લોકાને મહેનતુ છંદગી માટેની ખાહેશ શીખવે છે તે ખત્રે છંદગીમાં ³ તેને માટે સર્વથી સરસ પુરવાર થાય છે; અને આ કારણુ સાર કે તેની છંદગીની જરૂરીયાતાથી તથા તેનાં રવાનની મહેનતથી તે બન્ને છંદગીમાં તેઓને બચાવનાર થાય છે; અને તેને લીધે આ દુનિયામાં લોકા તરક્ષ્યી, તથા પેલી દુનિયામાં યજેદા તરક્ષ્યી તેને સર્વથી સરસ બદલા મળે છે. (૬) અને આ પણ કે અહુરમજંદની ક્રીયા તથા નમાજ તે માણસ કરે છે જે અહુરમજંદના સઘળા આરાધના કરવાવાળાઓ સાથે અહુરમજંદના કાયદાપર વિચાર કરવાના તથા વખાણવાના રસ્તામાં છે. (૭) અને આ પણ કે જે કાઈ દીનનાં જ્ઞાનને નવું કરે છે જે તે દીનની સરદારી મેળવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે દરેક જ્ઞાન જે તે શીખવે, તે તેની દરેક મ્હાેડાઈ વધારે છે. (૮) અને આ પણ કે જે કાઈ દીનનું જ્ઞાન હમેશ નવું મેળવવાની ખાહેશ રાખે છે તે તેની દીન તરક વકાદાર થયાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે જેડલી તે વધુ ખાહેશ રાખે તેટલા તે દીનની વધુ નજદીક પહોંચે છે.
- (૯) અને આ પણ કે જે લોકા માટે કાંઇ પણ ચીજ પેદા કરવા દે છે તેનાથી લોકાની જીંદગીની ખાહેશ અપાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે કાઈ પણ ચીજની પેદાયશ ઉપરની શક્તિ જીંદગીની ખાહેશની શક્તિ સાથે જોડાયલી છે; આ રીતે કાંઈ પણ ચીજની પેદાયશ માટેની શક્તિની હાલતમાં જેઓ હાય તેઓની જીંદગી કાંઈ પણ સુશ્કેલીથી દૂર રહે છે; અને જેની જીંદગીની ખાહેશ બક્ષવામાં આવે છે, તેની કાંઈપણ ચીજની પેદાયશપણ બક્ષવામાં આવે છે. (૧૦) અને આ પણ કે જે કાઈ તે દીનનું સમજતો ન હાય તેને વિષે તે સમજે તેની પાસે પાશું પૂછે છે તેનાથી

૧. વ્યેના સાર વ્યે છે કે, માણુસનાં સર્વ સવાખનાં કામા પછી તે ઘણાં કે વ્યાછાં હોય તે સઘળાં વ્યેકઠાં કરવામાં આવે છે, અને દરેક ભહું કામ કરનારને ખહેરતમાંના ભલાં કામાના જથ્યામાં ભાગીદાર ગણુવામાં આવે છે, અને તેવ્યા પાતાનાં કામના સવાખ સુજખ બહેરતમાં બદલા મેળવે છે. જેવ્યાનાં સવાખનાં કામા વધુ હાય તેવ્યાને સખી દીલનાં મહાડાં તથા બાદરાાહી કહેવામાં આવે છે; અને જેવ્યાનાં ભલાં કામા વ્યાણ હાય તેવ્યાને સખી દીલનાં મહાડાં તથા બાદરાાહી કહેવામાં આવે છે; અને જેવ્યાનાં ભલાં કામા વ્યાણ હાય તેવ્યાને સખી દીલનાં મહાડાં તથા બાદરાાહી કહેવામાં આવે છે; અને જેવ્યાનાં બલાં કામા વધુ હોય તેવ્યાને અપુરતાં, વ્યાણાં તથા હદવાળા ગણુવામાં આવે છે. ર. વ્યેડલે કે જેવ્યા વધુ સવાખનાં કામા કરે તેવ્યાના કખજામાં. ૩. યસ્ત હા ૩૫ મા, ફ. ૯. ૪. વ્યાજ હાના ફ. રર. વર્નાહ્ સારૂ સરખાવા અવલ વરેન "આક્રીન," "દીન" પ. સરખાવા ખવાસ્તન્, "ખાદેશા," "હાજત," "માંગણી." વેસ્ડ, "ખાદેશા."

સ્વીકાર, પ્રસિદ્ધતા, અને પવિત્ર શાબ્દો ર અહુરમજ઼દને અપ⁸ણ થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે આ ત્રણ ચીજોથી ત્રાન સંપૂર્ણ થાય છે; રવીકાર, પ્રસિદ્ધતા, તથા પવિત્ર શાબ્દો, અને સલળાં ત્રણેને તે ન સમજે તેનાથી પાછાં પૂછવામાં આવે છે. (૧૧) આ પણ કે જે કાઈ દીનના સ્વીકાર, યાદ તથા ભણુતર શીખવે છે તેનાથી અહુરમજ઼દના શાબ્દો શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે આ દીનના હંક સારતું ભણતર છે.

(૧૨) અને આ પણ કે જે કાઈ આતશને કાંઈ પણ અપેણ કરે તેમાં જે સખી હોય તેનાથી આતશમાટેની સંભાળ ક તથા માન દેખાડવામાં આવે છે; અને જેઓ આતશ તરફ સંભાળ તથા માન દેખાં તેઓ તેથી તેના બદલામાં તેના બાગીદાર થાય છે. (૧૩) અને આ પણ કે દીનમાં જહેર છે તેમ આતશમાટેની સંભાળ તથા માન તે બજાવે છે જે આહુરમજદની દીન ખુશીથી ધ શીખવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે જે કાંઈ તે શીખવે છે તે વળી તે શિક્ષણથી નીપજતાં કામ સાથે જોડાયહું છે. (૧૪) અને આ પણ કે માનની હાજતવાળાંઓ તરફનું માન દે તે દેખાડે છે જે વાહુમનને ચાહે છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે કાંઈ આતશને આતશનાં ખાસ નામથી આરાધે છે તેનાથી તે મ્હાનું કામ જ જે ક્રાઈ આતશને કરવાનું છે તે માટે આતશને જોર અપાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેની વખાણને લાયકની ખાશીયતના સંબંધમાં તેનું નામ મુક્લામાં આવે છે અને જ્યારે તે નામથી તે તેને આરાધે છે તેનાથી જે આતશને તે વખાણે છે તેને જેર મળે છે.

(૧૬) અને આ પણ કે જે કાઇ અહુરમજ઼દની દીન બુશાથી શીખવે છે તે અહુરમજ઼દની દીનથી વાકેક્ગાર થાય છે; અને આ કારણ સાર કે શિક્ષણથી દરેક ત્રાન વધે છે તથા આગળ થાય છે. (૧૭) અને આ પણ કે જે કાઇ પ્રમાણીક બાલવું તથા કામા શીખવે છે તેનાં ડહાપણથી અહુરમજ઼દ ખુશ થાય છે; અને આ કારણ સાર કે ડહાપણુ બેવડું છે, ૧૦ બાલવાનું તથા કામનું. (૧૮) અને આ પણ કે જે કાઇ પાતાનાં રવાનને ૧૧ સુરજનાં મુકામ ઉપર ઉચે ચઢાવે છે તેનાથી

૧. દેખશગ, અવ દેખશત, "નિશાળી." ર. ગૂબિશન, "પવિત્ર શખેદા" ૩. યસ્ત હા ૩૫ મા, કુ. ૨૫. ૪. યસ્ત હા ૩૬ મા, કુ. ૧. ૫. એજ હાના કુ. ૪. ૬. એજ હાના કુ. ૫. ૭. એજ હાતા કુ. ૬. ૮. એજ હાના કુ. ૭. ૯. યસ્ત હા ૩૬ મા, કુ. ૮. સુરજને અવસ્તામાં અહુરમજદનું શરીર કહેવામાં આવ્યું છે; જુએના યસ્ત હા. ૩૫ મા અને ૩૬ મા શરૂ આતથી આખેર સુધી. ૧૦ દેશ બાહર, એટલે "એના એ ભાગ છે." ૧૧. પહલવી યસ્ત હા ૩૬ મા કુ. ૧૫.

અહુરમજ઼દનાં શ્વરીરની તેની ઉત્તમતા ^૧ સારૂ વખાણ થાય છે; અને આ કારણ સારૂ ³ તે શરીર અહુરમજ઼દનું છે, અને સુરજનાં મુકામમાં તે સર્વથી ઉચુ તથા ઉત્તમ થાય છે.

- (૧૯) અને આ પણ કે જે કાઈ અહુરમજદને પાતાના કરવાથી તેનાં મૂળને જાળવી રાખે છે તેનાથી અહુરમજદને સધળી ઉત્તમતા પવિત્રતાધથી આપવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે જ્યારે મૂળ તેને આપવામાં આવે છે ત્યારે વળી તેનાથી કળ પણ પેદા કરવામાં આવે છે. અને સધળી ઉત્તમતા મૂળ તથા કળ બન્ને છે. ^ર. (૨૦) અને આ પણ કે જેને અહુરમજુદ બાલાવે છે તેનાંથી અહુરમજુદને " સાહેબ" ³ ના એલ્કાબ સાથે આરાધવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે અહુરમજદતા અર્થ તેમજ "મ્હાટા ડાજા સાહેખ" નાં નામ સાથે જોડાયલા છે. (૨૧) અને આ પણ કે જે કાઈ તેઓની વખાણની કીર્તિ ગાય છે તેનાથી યજદાનાં નામા યાદ કરવામાં ^૪ આવેછે; અને જેઓની તે ક્રોર્તિ ગાય છે તેઓને નામથી આરાધવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે વખાણનાં તેઓનાં નામની કીર્તિ તે યજદાનાં નામા છે. (૨૨) અને આ પણ કે એકજ તાખમનાં લોકામાં જ્યારે તે એક જાતનાં લોકા માટે કાયદા કરશે પ ત્યારે તેજ તાખમમાં બીજાં લાકા માટે પણ તે પેદા થાય છે; અને એકજ જાતનાં લોકામાં જ્યારે તે એક ટાળાનાં લોકાને કાયદા કરશે ત્યારે તેજ તાખમમાંના બીજા ટાળાઓ માટે પણ તે કરવામાં આવે છે; અને તેજ ટાળામાં જ્યારે તે એક માણસ માટે ફાયદા કરશે ત્યારે તેજ ટાળામાંનાં બીજાં લાેકા માટે પણ તે કરવામાં આવશે.
- (૨૩) અને આ પણ કે તે પાતે થજ઼દાના પાતાના છે, જે પાતાનાં અતઃકરણમાં અશા લાેકાના મદદ સાથે થજ઼દાને ધરાવે છે. (૨૪) અને આ પણ કે જેનું જોર વાહૂમનથી હાેય છે તે થજ઼દાની સરદારીમાં પાતે રહે છે; અને આ કારણ સાર કે
- 1. પહલવી યસ્ત હા ૩૬ મા. ફ. ર. જું મા મારી "Civilization of the Eastern Iranians in Ancient Times "તા દીખાચા, પાનું XXVI. મું સ્પહુરમજદ મીના છે, તેનું શરીર નથી. જો કે તેને ભાલતા, વિચારતા અને કામ કરતા દેખાડયા છે. તા પણ તેને નકા દેખાય મોવું રૂપ આપવામાં આવેલું હોય મામ અવસ્તાના કાઈ પણ ફકરામાં જણાવું નથી. ખચીતજ તેનું રૂપ માણસનાં શરીર સાથે સરખાવી શકાય મોવું નથી, હું કરેંપ્ત મહે આપણને મળે છે તેને કાંઈ ઝાઝું વજન આપી શકાય મોમ નથી, અને જો સ્પહુરમજદનાં સર્વથી વધુ મુંદર શરીર વિષે આપણને જે લીંદી મળે છે. સ્વચ્ચેરતાં મું વ્યવતાં છે કે હું પામ્ સ્પવચ્ચે દેય માલું, મળદા શ્યહુરા! તેને ફકત અલંકારીક ભાષાજ ગણી શકાય. કારણ કે મુરજ (હુવર) ને વ્યહ્રસ્ત જદનું શરીર કહેવામાં આવ્યું છે, અને કોઈ પણ એમ તો કહી નજ શકે કે આ વર્ણન ખરેખર શબ્દા પ્રમાણજ સમજવું જોઈએ. રાશની એ શ્યહ્રસ્ત જદની ખાસ ખાસીયત છે. અને તથી આપણે એમ કહી શકાએએ કે ચ્યહ્રસ્ત જદની ખાસ ખાસીયત છે. અને તથી આપણે એમ કહી શકાએએ કે ચ્યહ્રસ્ત જદની રાશનીથી પાતાને લોકો આગળ દેખોર છે. જુએના અવસ્તા યસ્ત હા પર મા, ફ. ૮; ૩૬ મા ફ. ૬. યશ્ત ૬ ઠી, ફ. ૬. ર. યસ્ત હા ૩૦ મા, ફ. ૨૦, ૩. એનજહાના ફ. ૬. ૪. સ્પીગલની પહલવી યસ્ત હા ૩૮ મા, ફ. ૧૦-૧૨. પર એનજહાના ફ. ૧૩-૧૫.

તેની નૈતિક હિંમત દીનના કાયદાને લીધે છે. (૨૫) અને આ પણ કે તે માણસ લોકાને સારી જીંદગી આપે છે, જે તેઓ માટે સાર્ં રહે એવું કરશે. (૨૬) અને આ પણ કે જે કાઈ અહુરમજ઼દને સરદાર ગણે છે તેનાથી અહુરમજ઼દની દાસ્તી પાતાની કરવામાં આવે છે, અને અહુરમજ઼દની હમેશની દાસ્તી તે માણુસથી પાતાની કરવામાં આવે છે જે ત્યાં એટલે પેલી દુનિયામાં તેઓની હમેશની સરદારી થાય એવી ચીજ ક્ષેાકાને શીખવે છે.

(૨૭) અને આ પણ કે જે તેકીની કાંકપિણ ચીજ વિષે વિચાર કરે છે તે અશાક બજાવે છે. (૨૮) અને આ પણ કે જે કાેક પાતાનું શરીર તથા જ દગી યજદાને અપેલ કરે છે, તે અહુરમજદના સારા હુકમા ર તથા ખુશાલી લખબવે છે; અને પાતાનું શરીર તથા જ દગી જ તે માલુસ યજદાને અપેલ કરે છે જે પાતાની દાેસ્તી જરશુશ્ત્રની દાનને અપેલ કરે છે. (૨૯) અને આ પણ કે, જે પાતાની દાેસ્તી અહુરમજદને અપેલ કરે છે તે અહુરમજદની સરદારી મેળવે છે; અને તે સરદારી હમેશ પ માટે તેની સાથે જોડાયલી છે, જે બીજાં એાને તે ચીજ શીખવે છે જેનાથી યજદા સાથની હમેશની દાેસ્તી થાય છે.

(૩૦) અશાઈ સર્વથી સરસ ઉત્તમતા છે.

બાબ ૫૭ માે, બગ નસ્ક.

(૧) ખારમાં કર્ગદ, ઉશ્તવઇતી, ⁶ વિષે જાણવું કે જે કાઈ કાયદા કરનારાઓ તરક માન ધરાવે છે તેની બલાઈ કાઈપણુ માણસ તરકની બલાઈ છે, ⁹ અને આ કારખુ સાર કે જુદા જુદા ⁶ પેદાયશાના કાયદા તે કાયદા કરનાર મીનાઈ સાહેખના ⁶ હુકમા ખજા લાવવાથી થાય છે. (૨) અને આ પણુ કે જે કાઈ પાતાના વડાઓને નમનતાઈથી ખુશા કરશે, તેને તેના હાથ નીચેના લોકા ખુશા રાખશે. (૩) અને આ પણુ કે જે કાઈ પાતાના વિચારા જરયુશ્ત્રની દાનને અપણુ કરે છે, તેને તેની પાતાની કરવાને માટે સઘળા વસ્તુમાંની ઉત્તમ વસ્તુ મળે છે; ⁹ કેમ કે જે કાઈ તેને તેની માંતાની કરવાને માટે સઘળા વસ્તુમાંની ઉત્તમ વસ્તુ મળે છે; ⁹ કેમ કે જે કાઈ તેને સર્વથી સરસ સાંભળ છે તે દાનને મેળવે છે. (૪) અને આ પણુ કે સ્પેન્તા માઈન્યુની સઘળા પેદાયશાને બલાઈ શીખવવામાં આવે છે એટલે કે અશા લોકોને તેનાથી જેની આગળ વધવાની હીલચાલ અશા લોકોની તરકની છે; અને આ કારખુ સારૂ કે સ્પેન્તા માઇન્યુની સઘળા પેદાયશ એકજ તોખમની છે, અને કડત એકજ શરીરનું આગળ વધવું અને ઉતાવળા થવું એ તે સઘળાં શરીરનું થાય છે. (૫) અને આ પણુ કે જે કાઈ વાહુમનુને ચાહે છે તેની મીનાઈ શક્તિ અહુરમજદ સાથે જોડાયલી છે,

^{1.} યસ્ત હા ૩૯ મા, ફ. ૧૩. ૨. મ્બેજહાના ફ. ૧૫. ૩. હા ૪૦ મા. ફ. ૭. ૪. હા ૪૦ મા ફ. ૧. માંજહાના ફ. ૭. ૩૧. યસ્ત હા ૪૧ મા ફ. ૧૭. ૧. માલસના યસ્ત હા ૪૩ મા. ૭. જુમ્મા મ્બેજ હાના ફ. ૧, લીં. ૧. ૮. વેસ્ટ ખામ્, "ના પુખ્ત," "કાચું." ૯. આ સમ્યાશ્યન્ત વિષેના કશારા હાય. ૧૦. મ્બેજ હાના ફ. ૨, લીં. ૧, ૨.

અને તેનું ત્રાન કપ્યુલ થાય છે³; અને આ કારણ સાર કે તે મીનાઇ શકિત, જે તાનનાં અસલ મીનાઇ સાહેબ છે, તે વાહૂમન છે. (૬) અને આ પણ કે જેના શબ્દો વાહૂમનથી છે ર તેનાથી રાસ્ત સખાવત શાખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે પ્રમાણીક શબ્દો બોલવા એ ત્રાન શાખવવા બરાબર છે જેમાં રાસ્ત સખાવત બી સમાઈ જાય છે.

- (૭) અને આ પણ કે જે કાઇ પ્રમાણીક કામાયી મીતાઇ જોર એકઠું કરે છે, અને જન્મ ન પામેલાં એવાં પાતાનાં લોકાને વળા મદદ કરે છે ³ તેનાથી પાતાનાં લોકાને લાંમા વખત ચાલે એવી ખુશાલી પુરી પાડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે ખુશાલી જે ઢમેશ માટેની છે તે ખત્રેથી વધે છે. (૮) અને આ પણ કે જે કાઇ ખરા રસ્તાપર ઢાય તેને જે મદદ ^૪ કરે છે તેનાથી લોકાને નેકાના રસ્તા શીખવાય છે, કેમ કે તે લોકાને તે રસ્તા ઉપર બંદગી કરે છે અથવા મદદ કરે છે. (૯) અને આ પણ કે જે તેને આરાધનારાઓ તરફ સાચ્ચા ઢાય તેનાથી મીતાઈ આતશને ગરમી મળે છે, અને આ કારણ સારૂ કે સચ્ચાઈ દેખાડનાર તરફથી પુરા પાડેલા આતશની મરમીને લીધે, તે રાસ્ત ધણીના ધ જોરથી તે દુશ્મન નખળા થાય છે.
- (૧૦) અને આ પશુ કે જેઓ ક્ર શાર્ગ લખતે મદદ કરનારા છે તેઓ વિશ્તા-રખનાં ચુંડી કાઢેલાં લોકા તથા કઈ ખ્રુસ્તાવ છે, જે લોકા વાકુમન જે સાશ્યન્ત છે છે તેને લીધે એવાં છે; અને આ કારણ સાર કે ક્ર શાર્ગદમાં ભાગ લેનારાં લોકાલ્યન્ય ખૂર્ણતાને રાપનાર તથા લણનાર છે અને તે સંપૂર્ણતા જે વિશ્તારપ્ તરફની ક્રશાગર્દ માટેની મદદથી થાય છે, તે જ્યારે તેનાથી દીનના ફેલાવા કરવામાં આવ્યા ત્યારે જે થયું તેથી છે, અને જેનાથી ક્રશાગર્દ થશે; અને તે સંપૂર્ણતાની કૃતેલ, જે સાશાસના કાયદાને લીધે છે તે ત્યારે તે કાયદાથી જે થશે તેથી છે; એવા તે ચુકાદા છે જે પ્રાણીઓમાંથી સલળું દુ:ખ ૧૦ દૂર કરે છે, અને તે ચુકાદા સલળી લાડમદ દુનિયામાં ચાલુ થાય છે, જીવતાંઓમાં તથા વળી મરણ પામેલાઓમાં. (૧૧) અને આ પણ કે જે કાઈ અપાયલા હુકમથી તેને તેમે છે જે તે અપાયલા હુકમથી જે દીનના હુકમા જાહેર કરે તેને તેમે અને ઇજવા લાયક હોય તેને ઇજે. તેને આ દુન્યવી હયાતિઓમાં અહુરમજદની એલલદ તરીક દેખાડવામાં આવે છે. ૧૦

૧. યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ર, લીં. ૩. ર. યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ર, લીં. ૪, પ ૩. આ રાષ્ટ્ર જો વ્યાધ્યાસીનીદન વાંચીએ તે તે એના અર્થ અવલ્ યાસ્, "ખંદગી કરવી," "માંગતું" ઉપરથી થઈ શકે. ૪. એર્પે ખુદાઈ રાશની જુઓ યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ૪, લીં. ૪. હના ઈ લક વ્યાતાશ ગર્મ વ્યામત્વ્યાશ જૂક્ મૃત્ પવન યારાયિહ વ્યાવ્યાં અપસતાઃ યા ત્યા દાવ્યા વ્યાધીશ દ્રેગ્લાઈતે વ્યાવાવ્યાન વ્યાપ્ત વિદ્યા ગરેમા વ્યાપ્ત વ્યાપ્ત વ્યાપ્ત વ્યાપ્ત વિદ્યા પર આ દર્શાય કદાવ્ય અહુરમજૂદને માટે હાઇ શકે. ૬. એ શુ લૂતપરસ્તી નાયુદ કીધાને લીધે પ્રશામ લખતે મદદગારામાંના એક ગણવામાં આવે છે. ૭. યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ૪, લીં. ૫ ૮ બાહારાન, "ભાગ લેનારા". ૯ ફાલ્ કેશતન, "રાપતું," "લાયુતું," "લાયુત્ર મુસ્ત, "દુઃખ," "પીડા," ૧૧, યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ૫, લીં.સ્

- (૧૨) અને આ પણ કે ખુરાં લોકાને મારવાનું તથા અશા લોકાની પસંદગી ^૧ તેનાયી શાખવાય છે જે લાયક લોકાને અશા લોકા માટે ભેટા આપશે કારણ કે ખત્રે તેમાં આવેલા છે. (૧૩) અને આ પણ કે ક્શાગર્દ વખતે આહુરમજદનાં પ્રાણીઓનો ફેરફારતા હુન્નર વળી તેનાથી શાખવાય છે જે વાહુમનને ચાહે છે, અને આ કારણ સાર કે આગળ વધવાની અને પાછળ હઠવાની શકિત, જે લોકામાં છે, તે વળા વાહુમનને લગતાં કામથી વાહુમનની મરજીના ફેરફારથી થાય છે. (૧૪) અને આ પણ કે વાહુમનના મીનાને જોર આપવાનું તેનાથી શાખવાય છે જેનાથી પ્રાણીઓ સુધરે છે, જેનું ડહાપણ ડહાપણુવાળા માટે છે; અને આ કારણ સાર કે તે ડહાપણુના મીના છે જે શિક્ષણુથી લોકામાં તે ડહાપણ વધારે છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે કાઈ તેના એલા થઈને દાનની વખાણુ કરે છે, અને જે એરવદની માફક તે શાખવે છે તેને વળી સાશાંસનું આવવું દેખાડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે પહેલા વખાણનાર તથા શિક્ષકથી તે સેવટના વખાણનાર તથા શિક્ષક સુધી દાન એલાપણાંથી તથા એરવદપણાંથી જોઠાયલી છે, અને સાશાંસ્ સેવટે ^૩ એલા તથા એરવદ થાય છે.
- (૧૬) અને આ પશુ કે તેને અહુરમજદનું ડહાપણ જ શાખવાય છે જે દીનનાં સુકાદા તથા કાયદા મુજબના ફેસલા બજા લાવે છે; અને આ કારણ સાર કે દીનના સુકાદા અહુરમજદનું ડહાપણ છે. (૧૭) અને આપણ કે ડહાપણથી તેને સંપૂર્ણ મનશની શાખવવામાં આવે છે, જેથી તેઓ તેને ઠગશે નહીં, જે એક દાકરી પાતાના પિતાને માન આપે તેટલું માન તે અહુરમજદને આપે છે, કેમ કે પિતા તરફનું એક દાકરીનું માન ઘણું ખરૂં કુદરતી ખાસીયતથા તથા દાકરીના ડહાપણવાળી સંપૂર્ણ મનશનીથી ઢાય છે.
- (૧૮) અને આ પણ કે તે દાદારનાં કરમાનથી શરીરની સરજતને ^પ તાળે ચવાનું તેનાથી શીખવાય છે જે અશા તથાં ખુરાં લોકોને તે ચીજ શીખવે છે જેનાયી તેઓને સુખ મળે છે, અશા લોકોને તેઓનાં શરીરનું તથા ખુરાં લોકોને તેઓનાં સ્વાનનું; અને આ કારણ સારૂ કે તે તેથી પ્રાણીઓના દાસ્ત થાય છે, અને પ્રાણીઓના દોસ્ત તે તેઓને પેદા કરનારના પણ દાસ્ત છે, અને પેદા કરનારના દાસ્ત તે દાદારનાં કરમાનથી જાતે શરીરની દાલત ધરાવે છે, અને તેનાથી ખીજાઓને શાખવાય છે. (૧૯) અને આ પણ કે જે જોરાવર હાય તેના તરકની ખુશાલી જે અશા હાય તેને શાખવવામાં આવે છે જેથી તે તેને નેકી સારૂ પાદશાહા (એટલે

૧. એજ ફાર્ના ફ્ર. ૫. લીં. ૪. ર. એજ ફાર્ના ફ્ર. ૫, લીં. ૪. અવસ્તા લખાણમાં આવેલા રાખ્દ વર્દેદ્ ઉપરથી જેમ વેસ્ટ વાંચે છે તેમ દામ્-વર્જિશ્ની ફ્રક્તાં દામ-વર્દિશ્ની હ્વાંચવું ખહેતર છે. ૩. એટલે દુનિયાના સ્તાખીજ તથા કરોાગર્દ વખતે. ૪. ૫સન ફ્રા ૪૩ મા, ફ્ર. ૬, લીં. ૫. તન્- ભળતાન્ દાશ્તન્ ને ખદલે તન્- વખતાન્ વાંચણ અફીં કીધું છે, અર્થ" દુનિયાની સરજતને તાળે થવું. ' ફાલ્ ભખત્; "નશીખ," "સરજત." વેસ્ટ "રારીરની સરજતને જાળવતું," અને એક માણમનાં શારીર ઉપર થતી ગૃહ મંડળની અસર વિષે કરાારા છે એમ સમજાં છે.

બલી શક્તિઓ) તરફ દેારવે છે, જે તે માણુસ જે ખતે એટલા ⁹ અશા હાય તેને મદદ થાય છે, એટલે, કે તે તેની શક્તિથી કરે છે; અને આ કારણ સાર કે જ્યારે તે તેને ખતે તેટલી મદદ પુરી પાડે ત્યારે તે ક્રાયદા ર જે તેનાં જોર વાપરવાથી સંવાત્તમ છે તેને લીધે તેની વખાણુ થાય છે. (૨૦) અને આ પણુ કે ક્રશાગર્દ વખતે થાય તેને માટેની પાદશાહીના ક્રાયદા ક્રક્ત તેનાથી શીખવાય છે જે હમેશ તેમાં સર્વત્ર ક્રશાન શીખવે છે, એટલે કે તે બીજઓને તે ચીજ શીખવે છે જે તેએ માટે સર્વત્ર ક્રશાન વિષે હમેશ થાય છે; એટલું બધું કે તાખમનાં ઝાડમાં ³ જે જોર છે તેનાથી તે તેઓ સાથે દુનિયાના ક્રશાગર્દ સાથે જોડાયલું છે.

(૨૧) અને આ પણ કે તે આતશ તરક સખી છે જે આતશ માટે કામ કરશે; એટલે કે જે આતશની સંભાળ લેશે; અને જેની તે સખાવત હોય તેનાથી તેને નમરકારથી એટલું ઉચું શિક્ષણ મળે છે; એટલે કે નમરકારથી તે સખી થાય છે, જે જેની જાહેરાત ત્યાં વાહૂમનથી છે જ્યાં તે નેકાથી જાળવે તે દોલત હોય છે. (૨૨) અને આ પણ કે અશાઈ ઊપરના આ વિચારા કરત તેનાથી શીખવવામાં આવે છે જે તેવા વિચારા કરે છે, અને જે અશાઈને માટે નવી અને નવી ખાહેશ કરે છે. (૨૩) અને આ પણ કે દીનના સવાલા દે તે કરે છે જે એકા વખતે પાલાથી મ્હારા તેમજ નાનાં લાકા તરક નમનતાઈ ભર્યા હોય છે.

(૨૪) અને આ પણ કે મજૃદયરની દીન વિષે અહીંની આ દુનિયામાંની હાલત તેનાથી શીખવાય છે જેનાથી દીનના ફેલાવા ^૮ થાય છે, અને તેથી જેનાથી આદમજાતને પવિત્રતા મળે છે; અને આ કારણ સારૂ કે દીનના ફેલાવાની ગેરહાજરી તે ભુરા મીનાને લીધે લાેકામાં પવિત્રતાઈની ગેરહાજરીને લીધે છે; અને જ્યારે લાેકા દરજથી પવિત્ર થાય છે ત્યારે દીનના ફેલાવા થાય છે. (૨૫) અને આ પણ કે જે દારત હાેય તેનાથી કુક્ત ખુશાલી શીખવાય છે,—એટલે કે તે આપે છે,—જે દાસ્ત હાેય

૧. પવન્ તૃષ્માન્, વેસ્ટ "શક્તિથી." યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ૮, લીં ૩. ૨. વ્યાં ટેલે કે પ્રશાગિક માં કાર્યદા. વ્યાંજ હાતા ફ. ૮. લીં. ૪. ૩. ખૂન્દિકિલ ખાખ ૯ મા માં જણાવ્યું છે, કે અમરંતાત અમેરાસપંદ ઝિડાનું વ્યાંક ચાકસ ખી પેદા કીધું જેમાંથી અર્ધરાન્-વેજમાં વાઉર-કરા સમુદ્રમાં ઝોડાનાં સઘળાં ખી ઉગી નીકલ્યાં તેની પાસે ગાઓકરેન ઝાડ પણ ઉગ્યું, જે ઝાડ સઘળાં દરદા તથા ખુઢાપાતા નાશ કરશે, અને કરોાગર્દ અથવા ભવિષ્યની છંદગીમાં સંપૂર્ણતા તથા અમરપણું તેનાથી હયાતિમાં આવશે. જાું આ ખુન્દિકિલ ખાખ ૧૮ મા, ફ. ૯. ૪ યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ૯, લીં. ૪. જે મારી લાઈએરીમાં Pt 4 માં વ્યાં પ્રમાણે આવે છે અપ્યાદ્ધન્ અવા હના ક લક આતાશ્ રાદ્દ હવા અમ્ પ્રમાણે આવે છે અવ્યાદ્ધનાં નીયાયિશન્ હવા અમર્તા હવા અમ્ મીનમ્, "જ્યાં સુધી હું ખાહેશમંદ હોતું ત્યાં સુધી હું અશાકિ ઉપર વિચાર કરૂં છું." ૬. એજ હાતા ફ. ૧૦, લીં. ૩. ૭. વાંચણ હમ્-ચાક્, તર્કીશ ફાર્સી ચાક્ "વખત" કદામ્ હમ્-જાઓ; "એકજ જગા અથવા વખતે." વેસ્ટ—હમ્ જાક્ "તેજ પ્રમાણે." ૮ યસ્ત હા ૪૩ મા, ફ. ૧૧. લીં. ૪. અચ્યેધ તાન હના ગૂફત, અચ્યેધ દચ્યેના રૂબાગ્ર કર્દન્ દૂશ્-પનાર, "તમે આ કહ્યું કે દીનને ફેલાવતું સુરકેલ હતું."

તેની તરફની તે ખુશાલી છે; અને તેથી તેના ચુકાદા આ છે જે દારતામાં ખુશાલી ઉપજ્વે છે તેનાથી ખુશાલી ઉપજ્વાથી તેઓને એટલે દાસ્તાને તે શાખવવામાં આવે છે. (૨૬) અને આ પણું કે જેને અહુરમજ઼દ ખુશાલી શાખવે છે તેનાથી એમ શાખવાય છે કે ખુશાલી અહુરમજ઼દ તરફથી આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તે ઉત્તમ ખુશાલી જેથી લોકોને શાખવાય છે તેનાથી તે વળી તે મ્હાેટાઈ મેળવે છે.

(૨૭) અને આ પણ કે એક માણસની હાશાઆરીમાંની ખાસીયતના મીનાઈ વધારા તેનાથી શીખવાય છે જે પાતાનાં મનમાં સંતાષી ૧ છે, જેની પાતાની હીલ-ચાલ તેના પાતાના યુજ્રો ર તરફ છે; અને આ કારણ સાર કે તે પાતાનું તેમજ. તેના વખતમાં દ્વાનારા લાકાનું જોર પૂર્ણપણ વિચાર છે અને તેજ મુજબ તે જમાનામાંની કત્તેહમંદ ³ બહાદરી વિષે પણ તે વિચાર છે અને તેની ઉપર ચુકાદા આપે છે: અને તેનાથી બીજાઓને તે વિષે શીખવાય છે. (૨૮) આ પણ કે અહરમજદના મીતા & વિષે કડત તેનાથી શીખવાય છે જે અહરમજદને તથા તેણે **ળહેર** કરેલા દેખાવને ચાહે છે; અને આ કારણ સારૂ કે જ્યારે તે અહૂરમજદની સાથે હાય ત્યારે તેઓને એકમેકને ચાહવામાં આવે છે જેથી ..... (૨૯) અને આ પણ કે તે ખદલા સરજના દેખાવ ^દ વખતે તેનાથી શાખવવામાં આવે છે જેની દાસ્તી **સ્પી**તામાન માટે હોય. જે દાસ્તી વળી દિવસે વધે છે. એટલે કે દીનની કરજો દિવસે બજાવવાની જરૂર છે અને તેઓને બીજા દિવસ સારૂ બાજાએ રાખવી ન જોઇએ; અને આ કારણ સારૂ કે દીનને માટેની દાસ્તી તેને માટેની બલી લાગણી**યો** છે; અને દિવસે બજાવવાની કરજ કુકત ખીજા દિવસ ઉપર રાખવી એ પુલઉપ**ર** ધણી સજાતે પાત્ર છે: અતે સુરજ દેખાય એવી ચીજોમાં સર્વથી વધુ મહેરળાન તથા ઝડપવાળા છે.

(૩૦) ઉત્તમતા સંપૂર્ણ અશાઈ છે.

૧. અવ° તુશ. "સંતાષી ફોવું." "આસાચ્મેરાથી રહેવું" વેરટ અને બીલ્સ, "મજબુત મનવાળા." ૨. ચ્મેટલે જે યજેદા તરફ તે માન ધરાવતા ફોય. ૩. સર-ખાવા ફાષ્ટ ચીર, ચીરાગી. "કૃત્તે હું." વેસ્ટ "શાર્ય." ૪. ચ્મેજ હાના ફ. ૧૬, લીં. ૧. ૫. નકલ કરનારે અહીં લખાણુના કેટલાક ભાગ ભૂલથી છે.ડી દીધા છે. ૬. ચ્મેજ હાના ફ. ૧૬, લીં ૪.

બાબ ૫૮ મા, અગ નસ્ક.

(૧) તેરમી કગર્દ, ત**દ્દુ-થ્વા-પૅર્સા** ^૧ વિષે જાણુવું કે અમેશરપંદાના નમરકાર⁹ તેનાથી યાય છે જે અમેશસ્પદા માટેનાં દીની ભણતરમાં હાેશીયાર ર હાેય છે; અને તે માણસ **હાશીયાર છે જે** ભણતરા સમજીને પછી બારીક³ શાધ કરે છે, અને અમેશરપંદાની ભાગદમાં તથા **ય**જદોને નમસ્કાર કરવામાં એકલાજ દાખલા છે. (૨) કારણ કે આ ભાષાદ વિષે કાઈ સાત જાતા વિષે કહે છે; શીખેલા અથવા હાશીયાર, અથવા બુરાઈમાં શીખેલા જેઓ તેઓનાં બાલવામાં દુનિયાનાં લોકા સાથે જોડાયલા છે; અને એકજ શીખેલા માણસ દાખલા તરીકે વળી એક તખીબ જે બાલાયું નથી અને જે થતું નથી તેની તરફ તેની સારી કે ખરાબ વળણ છે તે સમજાવે છે; અને સર્વથી સરસ શ્રીખેલા માણ્યુસ દાખલા તરીકે એક તબીબબી, જે સારી વળશનું કહેવાયું હાય તે સમજાવે છે; અને ખુરાઈમાં સર્વથી વધુ શીખેલા માણસ અને વળી એક તખીબ જે ખુરી વળણનું કહેવાયું હાય તે સમજાવે છે; અને સર્વયા વધું અજ્ઞાન માણસ જેખી ક્રાંઈ અજ્ઞાનતા દ્વાય તે સમજ્તવે છે. (૩) અને યજદામાટેનાં બહાતરમાં શીખેલા માણસ જે-એક શીખેલા માણસ વિષે ખુરૂં ખાલવાની જરૂરતે લીધે,-અપ્રમાણીક મતલભવાળા છે અને યજદેતા નમસ્કારમાં પણ હમેશ ઊના રહે છે, અને તે હાર્^જ વગરતા કહેવાય છે. (૪) અને એક યજદાનાં બહાતરમાં ખુરાઈ શીખેલા માણસ છે, જે જ્યારે તે અપ્રમાણીક તથા અનીતિવાન હેતુ ધરાવવાથી થાય છે, અને વળા દીન જાણતા હોવા છતાં તે અધર્મી થાય છે. (પ) અને યજદોને લગતી ખાળદોમાં નહાં શીખેલા બે જાતના હાય છે, બલા અને ગ્રાન વગરના, અથવા ખુરા જે ગ્રાન વગરના હાય ते; જેઓ ભલા તથા જ્ઞાન વગરના હોય છે તેઓ યજદાને ધ્યાન વગર ઘટતી ક્રીયાઓથી આરાધે છે; અને ખુરા ક્ષાેકા જેઓ જ્ઞાન વગરના હાય તેઓ યજદાને ધ્યાન વગર તથા નહીં ઘટે એવી ફ્રીયાઓથી આરાધ છે અને તેઓને યજદાની દીનમાં તથા તેઓના નમરકારમાં મજણત આકીનનું સાધન નથી. (૬) અને એક યજદાને લગતી બાબદામાં સારી રીતે શીખેલા છે, ત્રણ.....માં જે એકમેક સાથે જોડાયલા છે અને ભલા તથા શીખેલા છે; અને જે યજદાને લગતું હાય તેના સંબંધમાં યજદામાટેના નમસ્કારના હેત તે પ્રમાણીકપણે સમજાવે છે.

૧. યસ્ત હા ૪૪મા, કૃ. ૧. ખવર ને મંઘુંહા ત્યા યથા ને મા પર માવતા પહલવાઃ નીયાયશ્ન જક્ મૂન ત્યત્રેક્ન નીયાયશ્ન ઇ લેકૂમ્ દય્યના; ત્યાં લાઇ મંજદ, દૂસ્તમ યેહ્યુને દ હાવિશ્ત લેકૂમ હાવન્દ ખૂર્મન્દી હ્, ર. કૃર્જાનગ્, "શીખેલા" "પંડીત". ૩. વાંત્રણ: ત્યામાર, સરખાંવા કાર વ્યામાર, " બારીક શાધ " વાંત્રણ કાર વ્યામાર , " સત્તા " (સ્ટાઇનિગાસ) તે ઉપરથી "જે સત્તા સમાન હોય " જ લા તાખતીગ્ને બદલે લા તાજદીગ્ વાંચી વ્યન્તિ અર્થ કાર તાજ, "કુલના હાર" " તાજ " થઇ શકે. વેસ્ટઃ તાખતીગ્, " છુટકારા માટેના દંડ વગરના," કાર તાખત્ન "મારતુ," " હુમલા કરવા" પણ વ્યા અર્થ અહીં ખરાબર મળતા નથી અહીં તખત્ ને બદલે તાખી લખાયલા હોય તા " ગાદી વગરના" " પદ લાઝ થયલા."

- (૭) અને આ પણ કે તે માણસ જે લોકોને તે ચીજ જે તેઓની હંમેશગીની આશા થાય છે તે શીખવે છે તેનાથી લોકોને યજદાની દીન મેળવવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે ખુદાની દીન તેઓ માટે બલા વિચારા સાથે મેળવવી તે ડહાપણથી વ થવું જોઈએ, તેઓ માટે ડહાપણથી તે કરજીઆત મેળવવી એ આક્ષાનવાળાં લોકોની બલાઈ છે, અને તેઓમાટે વિચારવાનું સાધન થઈ પડે છે; અને આક્ષાનદાર લોકોના બલાઈના વિચારા તે બલાઈ માટે પુરી પાડેલી હંમેશગીની આશાયી છે જેને લીધે તે હંમેશગીની આશા, જે દીન ક્યુલ કરવામાટેનું મૂળ છે, તે વળી તેનું કારણ પણ થાય છે.
- (૮) અને આ પણ કે આ દુનિયાની હયાતિઓમાં જે સર્વેાત્તમ શ્રેષ્ઠ હોય તે તેનાથી શાખવાય છે જે સર્વથી સરસ મીનાઈ શબ્દોને ર પાતાના કરે છે, અને આ કારણ સાર કે મીનાઇપણું દરેક શ્રેષ્ઠતામાં સર્વથી સરસ છે. (૯) અને આ પણ કે તે સવાબનાં કામાને પાળનાર થાય છે જે સવાબનાં કામા જાહેર રીતે કરશે; અને આ કારણ સાર કે તેથી સવાબનાં કામા કરવાનું બીજાંઓ શાખે છે અને દુનિયામાં સવાબનાં કામા વધે છે. (૧૦) અને આ પણ કે જે કાઈ અહુરમજદ સાથની તેની સગાઇનું કળ ધરાવે છે તેનાથી નેકીમાં ક દુનિયાના વધારા શાખવાય છે, અને આ કારણ સાર કે તે ખુદ્દાઈ કળને લીધે તે સખાવતનાં કામોના જાળવનાર તથા કરનાર થાય છે, તેથી તેઓ સખાવતની ખુદાઈ શક્તિનું મૂળ મ્હાેટું કરે છે, અને તેનાં કળને મેળવે છે; અને દુનિયા તેથી સખા થાય છે અને લાકોને તે વિષેનું ઉચું શિક્ષણ મળે છે. (૧૧) અને આ પણ કે જેની ક્રીયાઓ સંપૂર્ણ મનશ્નીથી હાય તેનાથી સંપૂર્ણ મનશ્નીથી, ખરા શબ્દો તથા કામો ધ્રાખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે ક્રીયામાં ખરા શબ્દો તથા કામોની જરૂર છે.
- (૧૨) અને આ પણ કે અહુરમજ઼દની ડાહી પેદા કરવાની શક્તિ તેને શીખવવામાં આવે છે જે ક્રશાંગદંના સંબંધના ખુલાસા કામથી બજાવે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે અહુરમજ઼દનાં ડહાપણના કાયદા તેનાં મૂળનું પરીણામ છે અને તેની પાતાની બલાઈ તથા નાનાં જેતરને લીધે એક વચ્ચે પડનાર છે, કેમકે પ્રાણીઓ વિષે એમ નક્કી થયલું છે; અને ક્રશાંગદંની મદદ માટે જે કાઈ તે જોર ધરાવશે તે તે ડહાપણુથી મહાટા થાય છે અને લાકા તેથી શીખે છે. (૧૩) અને આ પણ કે જે કાઈ સવાબ તથા ઇન્સાક્રનાં કામા સુંટે છે તેનાથી જ઼રશુશ્ત્રના બદલા પાતાના કરાય છે; અને આ કરણુ સારૂ કે તે સુંટણીથી તે જ઼રશુશ્ત્ર સાથે એકત્ર થાય છે.

૧. યસ્ત હા ૪૪ મા, ફ. ૧, લીં. ૪, ૫. ૨. વાંચણ વહિશ્ત્ " ખહેશ્ત્," "ઉત્તમ." વસ્ત્ર, વ સ્થાયાદ્, "યાદ." યસ્ત હા ૪૪મા, ફ. ૨, લીં. ૨. ૩. વ્યેજ હાના ફ. ૨, લીં. ૪. ૪. સરખાવા ફા. પા-ખાક-કરદન્, "દાખતું " કળ મળવતું." પ. વ્યેજ હાના ફ. ૬, લીં. ૩. ૬. વ્યેજ હાના ફ. ૮, લીં. ૨. ૭. દાદીસ્તાન્ " ઇન્સાક," " ગુકાદા," વસ્ત્ર, " મત્."

- (૧૪) અને આ પણ કે જે દીનના ફેલાવા આગળ વધારવામાં મદદ કરે છે. તેનાથી લાેકાથી દીનને બણવાતું કરાવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે જે કાેઇ નેક્ષ પ્રમાણીકપણે ખજાવે છે તેઓની ખુશાલીને લીધે નેક્ષા વધે છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે અહુરમજદની ક્રીયા કરશે તેનાથી જરશુશ્ત્રની દીન ફેલાવાય છે અને આ કારણ સારૂ કે તેનાં તે કામને લીધે તે દીનમાંના આક્ષીનને ? ટેકા આપનારનું મજસુત આક્ષીન એવે છે. (૧૬) અને આ પણ કે જે કાંઈ રાસ્ત સુકાદાવાળા સર્વથી સરસ અશા માણુસ હોય, તેને જે વાહૂમન સાથે એટલા હાય તેનાથી દુઃખ દેનાર મીનાની સામે ખયાવ આપે છે; એટલે કે જે માણુસ નેક્ષીથી જોય છે તથા પાતાનાં હથિયારા મેળવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે લાેકામાંનાં જોરાવર લાેકાના રાસ્ત સુકાદાને લીધે તેનાથી દુઃખમાં જે બાગ લેવાય છે, તે વાહૂમન્ની સાથે વધુ રહેવાને લીધે તેઓને જે ખુશાલી મળે તેથી એવડા થાય છે; પણ તેનાથી તે દુઃખ બલાઇથી અથવા સખુરીથી ખમવાથી તે દુઃખ દેનાર મીનાનાં દુઃખ નખળાં થાય છે.
- (૧૭) અને આ પણ કે અમેશરપંદાની મીનાઈ કાશેશા તેનાથી શીખવાય છે જે અમેશરપંદા માટેનું જે હોય તે કરવા પૃર્ણ શક્તિવાન હોય, અને આ કારણ સાર કે તે એક કીર્તિવાન ³ સેવટની આશા, તથા એક નેકી ભર્યા સેવટની આશા અને વળી દુનિયાનાં ક્રશાગદંને દેખાડનાર ખને છે. (૧૮) અને આ પણ કે તે કે જે જ઼રશુત્ર છે તેના શબ્દા તેનાથી શીખવાય છે જેથી તેઓ કાયદા કરનારાએાની એટલે સઑશ્યન્તાની ખાહેશ કરનારા થશે; ર અને આ કારણ સાર કે દીનને માટેની કાયદા કરનારાઓની મનની વલણને લીધે તેઓ બીજંઓને દીન માટે આતુર ખનાવે છે, અને તેઓ તરક્ષની તેઓની વલણમાં ચઢાવે છે. (૧૯) અને આ પણ કે જે કાઈ કાંઈ એક અશા માણસને આપે છે તેનાથી આ પણ શાય છે કે બીજો જે ઝુરા માણસ છે તેને પણ તે આપે છે; અને આ કારણ સાર કે સખાવતની પઢતી ધતેને માટે તેથી તૈયાર કરવામાં આવે છે.

(૨૦) સંપૂર્ણ અશાઈ શ્રેષ્ટતા છે.

૧. વાંચણ વીશ્યીનીદારું મેં શખ્દ ગશ્યીનીદાર્ પણ વંચાય, ધાવુ ગર્ ઉપસ્થી "વખાણનાં ગીતા ગાવાં " મેંગ્રેલે "દીનની વખાણ કરીને તેને ટેકા આપનાર." વસ્ત્ર "ક્રીયા પુત્રી પાડનાર," અર્થ કરે છે અને નીરંગીનીદાર વાંચે છે, નીરંગ્, "ક્રીયા' ઉપરથી, ૨. વાંચણ વાવરીગાની અભવ વર્ "માનવું," કા ખાવર, વેસ્ત્ર " આશી- વાદ." ૩. વાંચણ ગદ્રવર, "ક્રીતેવાળું," ધસ્ત્રઃ વેદ્વર, "દીલાશા આપનાર." ૪. મેંગ્રેલે કે સમ્મારાાંસની તથા દુનિયાના ક્રશાગર્દ કરનારામાની લોકા હંમેરા ખાહેરા રાખરો; ૫. સરખાવા કા શીખ, "પાયા," "નીચાણ," "પડતી" (સ્ટાઇનગાસ,)

બાબ ૫૯ મા, બગ નસ્ક.

- (૧) ચાદમા કર્ગર્દ, અદ્-ક્રવખ્રયા, ^૧ વિષે જાણવું કે જે કાંઇ દીનનું શિક્ષણ હાૈય તે જેટલું ખને તેટલું અહીં સાંભળવું જોઈએ, અને એક જણ જેને તે શીખવવું ન જોઈએ અથવા તેણે સાંભળવું ન જોઈએ તે છદગીમાં એક વખત જ્રયુશ્ત્રનાં શિક્ષણ પ્રમાણે ચાલશે.
- (ર) અને આ પણ કે બલાં કામા કરનારાઓમાં જે કાઈ પેદા કરવાની સતલભ સારૂં છે તેનાથી પોતાને અપંખુ કરવાનું કામર જે ઉત્તમ ખાસીયતનાં કામામાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે તેની વખાણ થાય છે; કારણ કે બલાં કામા કરનારાઓમાં પેદા કરવાનું કામ થવાથી લાકોનું ભાષપણું થાય છે; લાકોનું લાયક ભાષપણું વંશની લાયક હીલ- ચાલાથી થાય છે, સારાં કામા કરતાં વંશ પહેલાં પ્રાણીઓની ખાસીયતથી છે, તે વંશ પાતાનાં કામામાં અને તે વંશ પાતાનાં કામાથી પાતાને અપંણ કરતા થાય છે; અને જ્યારે તે કે જે સારાં કામા કરનારાઓને જન્મ આપનાર હાય તે લાકાનું ભાષપણું વખાણે છે ત્યારે તેથી વળી પાતાને અપંણ કરવાનું કામ પણ વખાણાય છે. (૩) આ પણ કે પ્રાણીઓને તેકીથી પાળવાને લીધે તેનાથી પ્રાણીઓ નેકીમાં રહે છે;

૧. યસ્ત હા ૪૫ મા, ફ. ૧, લીં, ૧ ર અચ્યેદ્દત્ કાજ યેમેલ્લૂતમ્ અચ્યેત્ વ્યહવાન જુકુ ઈ વ્યાલા ઇ વ્યઊહર્મજુદ નકુશા પાહાલુમું [પ્લેનુગૃદસ કર્દમ્]; શ્રિન્ યશરાયીહ વ્યવાગીહ વ્યઊહર્મજ઼દ વ્યાગાસ મૂન્ દેના યેહખ઼ુન્દ [ખ્વેત્ર્ય-દસ્ કદન્]; વ્યક્શ પવન વ્યાખીદરીહ ઈ વાહુમ્ન વર્છદ્ ઇ [વ્યાચ્યેઞ્-વ્યશ્કારન યર્વદારીહ ઇ દામાન રાઇ, ખ્વેત્ર્ય-દસ્ કદન્]. "વ્યાપ્ય હ જાહેર કરે છું કે તે કે જે વ્યાહુરમજ઼દની દુનિયામાંની સર્વ સરસ ચીજ [સ્વ-વ્યાપણ તા] છે, વ્યારાની મદદથી ડહોપણવાળા વ્યહુરમજદે સ્વ—અર્પણતા કરવાને માટે ખનાવી છે, તેણે તે વાહૂમનનાં આપપણાંમાં પણ કીધી છે......." ગાયાના સુધળા કુકરાચ્યા જેમાં પહેલવી રારેહ કરનારા માર્ગમાં પ્રે તુગ્-દસ્ રાબ્દ દાખલ કર્યા છે તેમાં અસલ અવસ્તા લખાણમાં અવા કાંઈપણ વિચાર આવેલા નથી. તાખી આ કુકરાની ચાથી લીંડી " અત્ તાઈ **દ્રગેદા હ-શક્યમ્યાંથ્ના ચ્યાર્માકિત્**યૂ " માં આર્માકિતને ચ્યહરમજદની દીકરી તરીકે રૂપ્પાડી જે. પણ તે ઉપરથી પહલવી તરજામામાં જે ખ્વેત્ગુ-દસ શબ્દ ઉમેર્યા છે તે તદન કલ્યાત છે, અને તેને જે અર્થ લાગુ પાડવામાં આવ્યા છે તે તદન આધાર વગરતા છે. "ભલા મનશ્ના" (આર્મહિતા) જે ચ્યુહરમજંદે આ જગતને પેદા કરવામાં દેખાડી છે તેને અલંકાર રૂપે અહીં અહ્રરમજુદની દીકની કહેવામાં આવી છે. તેજ મુજબ ચ્યાતર્ ચ્મેટલ આતરાને અલંકારમાં તેના દીકરા કહેવામાં આવ્યા છે. આ મીનાઈ છે\કરાં છે અને તેમ્બાની શારીરીક હયાતિ નથી પણ ફક્ત તેમ્બાને માણસાની સગાઈ સાથે અંજાણપણે સરખાવવામાં આવ્યાં છે. કેટલાક યુરાપતા તરજીના કરનારા મા પ્રેનેનૂગ્-દસ્તી અર્થ "નજદીકનાં સગાં મોનું લગનથી જોડાણ " મોવા જે અર્થ કરે છે તેને જોકે સ્થવસ્તામાં તા નહીંજ પણ પહલવી પુસ્તકામાં ખી કાંઈ આધાર મળતા નથી અમેમ કેટલાક યુરાપના ડાંગ્ વેસ્ટ જેવા અભ્યાસીઓ પાત્રે ક્યુલ કરે છે.

અને પાતાને અર્પણ કરવાનું કામ તેનાથી શીખવાય છે, અને તે નેકી તેની નેકી છે; વળી આ કારણ સારૂ કે પ્રાણીઓને નેકીમાં રાખવાને લીધે, તે નેક લોકામાં અમર હયાતિઓની ખાસીયત ફેલાવે ^૧ છે, અને તેઓથી જે જન્મ પામ્યા હોય તેઓને અમર લોકાની પાતાને અર્પણ કરવાની મ્હોડી બહ્યેસ મળે છે.

- (૪) અને આ પણ કે સ્પેન્ત આર્મઇતિ મીનાઇ રીતે અહુરમજ઼દ તરફ દીકરી-પણાંમાં છે એમ તેનાથી શીખવાય છે જેનું કહાપણ સંપૂર્ણ મનશ્ની (સ્પેન્ત આર્મઇતિ) થી છે; અને આ કારણ સારૂ કે સંપૂર્ણ મનશ્નીનું કહાપણ અહુરમજ઼દ અને સ્પેન્ત આર્મઇતિની હદમાં છે; અને જેવી રીતે સ્પેન્ત આર્મઇતિ અહુરમજ઼દની દીકરી છે તેમ તે કહાપણ સંપૂર્ણ મનશ્નીનું બચ્ચું છે; અને એને લીધે એમ કહેવું તદન વાજબી છે કે જેની સંપૂર્ણ મનશ્ની મીનાઈ કહાપણ સાથે જોડાયલી છે તેનાથી સ્પેન્ત આર્મઇતિ અહુરમજ઼દનાં દીકરીપણાંમાં છે એમ શીખવાય છે. (પ) અને આ પણ કે તે મીનાઈ દીકરીપણાંનું આ કામ તેનાથી શીખવાય છે જેની અશાઇ સ્પેન્ત આર્મઇતિથી જે છે, અને જેની ખુદાની આરાધના પણ સ્પેન્ત આર્મઇતિથી છે એટલે કે તેઓ યુજ઼રન તથા બીજાં અશા કામો સ્પેન્ત આર્મઇતિથી કરશે.
- (૬) અને આ પણ કે જે કાઈ લોકા માટે સુખ પુરૂં પાડશે તેનાયી, લોકાને કામા તથા શબ્દોથી દીનનાં બલાં કામા કરવા દારવાય છે; ³ અને આ કારણ સાર કે તે કામા દીનનાં બલાં કામા છે, અને જ્યારે તે તેનાથી મ્હાેડે કરાય છે ત્યારે તેનાથી તે વળા શીખવાય છે. (૭) અને આ પણ કે વાહૂમન તરફતું માન તેનાથી શીખવાય છે જે આંખાયી બેળાયલું અથવા અસ્વચ્છ દેખાય એવું હાય તે જાહેર કરશે, જેથી જે છુપું હાય તે જાહેર થશે; ⁸ અને આ કારણ સારૂ કે તેથી વાહૂમનનાં કામોના દેખાવથી વાહૂમનને કેમ માન આપવું તે શીખવાય છે. (૮) અને આ પણ કે તે ક્રીયા સંપૂર્ણ મનશ્નીથી ફક્ત તેનાથી શીખવાય છે જે શબ્દો તથા કામા સંપૂર્ણ મનશ્નીથી શીખવે છે.
  - (૯) સંપૂર્ણ અશાઈ મીનાઇ છુટાપણું છે.

૧. સરખાયા કાલ્ અન્દાખતન્, "ફેલાવવું,'' "પાંથરવું" વેસ્ટ, "કરવા દે છે." ર. દીનકર્દમાં ઘણાક વેળા મળે છે. તેમ અહીં સ્પેન્ત આર્મકૃતિનાં વિષેશ નામના તરજીમા પહલવીમાં અન્દગ્-મીનિશ્નીહ્ થી કરવામા આવ્યા છે. ૩ હાખત, અવલ્ ધાતુ હખ, "દારવું," "દારવી લઈ જવું;" અવલ્ યાસ્યા હખશાઇ, "જેને હું દારવીશ;" અને હખશાએ, દે શબ્દાર્થ: "જે અંધાફ હાય તે રાશન્યા છે."

બાબ ૬૦ માે, બગ નસ્ક.

- (૧) પંદરમી ફર્ગદ, કામ્-નેમાઇ-જ઼ામ, અહુરમજ઼દના જ઼રયુૠને જવાબ વિષે છે, તેેેે જેના સંખધમાં એમ પૂછ્યું કે: "કયા દેશ તરફ હું ફર્ં?" જાણાવું કે: "તે જગા તરફ જ જ્યાં તે માણાસ સંપૂર્ણ મનશ્નીની સાથે અશાઇને પાતાના શરી-રમાં મહેમાન રાખતા હાય;" આ પણ કે: "તે માણાસ સુખી છે જેના તરફથી કાંઈ ફરીયાદ નથી."
- (ર) અને આ પણ કે જે કાઇ સવાળનાં કામાના ફલાવા કરે છે તે લોકાને સવાળના કામાનાં તત્પર બનાવે છે; અને આ કારણ સાર કે જે લોકા સવાળનાં કામામાં મહાટા ભાગ મંડેલાં હાય તેઓ જાહેર કરજ બજાવવામાં આગળ વધે છે. (૩) અને આ પણ કે દીનનાં કતવાઓ, જે તેમાંથી જાહેર ચવાના હાય તે, તેનાથી શીખવાય છે, જે અશા લોકા સાર કામા કરવામાં રાકાયલા રહે છે; એટલે કે બલી દીનનાં લોકાનાં સખ સાર જે કામ કરે છે; અને આ કારણ સાર કે ઘણાંક લોકા બલાં કામા કરવાના ખાહેશને લીધે દીનમાં આવે છે, અને તે શીખવે છે તથા તે મુજબ વર્તે છે. (૪) અને આ પણ કે એક કળ વગરનાં પ્રદેશમાં તેનાથી કળકુપતા કરવાનું શીખવાય છે જે તે પ્રદેશ ઉપર એક નેક સરદારને નેમે છે; અને આ કારણ સાર કે પ્રદેશના એક નેક સરદાર તે પ્રદેશનાં લોકાને હુન્નર તથા સવાળનાં કામા શીખવનાર નીવડે છે.
- (પ) અને આ પણ કે આતશની સારી સંભાળ તેનાથી શીખવાય છે જેના શબ્દો વાહૂમનથી છે, અને જે શકમંદ હોય તેની કસોડી સાર જે એક વખત નકી કરશે; અને આ કારણ સાર કે જેના શબ્દો વાહૂમનથી બાલાય છે તથા જે કાંઈ શકમંદ હોય તેની કસોડી માટે જે વખત નકી કરશે તે કામ કરનાર આતશ્વની સંભાળ લેવાનું શીખવે છે, જ્યારે તે બળતા આતશનાં કામથી ચુનેહગાર અથવા નિર્દોષ જાહેર થાય છે ત્યારે જે થાય તેને લીધ; તેથી લોકો આતશના ઝલકાડ માટે વધુ ખાસ કરીને, અને સુરાં લોકો તેની મદદ તથા બચાવ સારૂ તેથી વધુ પુરૂં પાડશે.
- (૬) અને આ પણ કે જે કેાઈ જે પોતાને દસ્તુરાને ચેલાપણાંમાં ^પ પુરેપુરા આપે છે, તેના તરફ છુડથી વર્તે છે તે વળી વડા દસ્તુરની વઅજથી પણ શીખે છે, અને આ કારણ સારૂ કે પાતાનાં શરીરને દસ્તુરાને ચેલાપણાંમાં આપે છે તેથી વડા દસ્તુર વળી કરે એવું દીનનું શ્રિક્ષણ ઊબું થાય છે; અને જે કાઈ તે માણસ તરફ છુડથી વરતશે,
- ૧. અવા નામમ, અવ∘ નેમોઈ, અવ∘ ધાલુ નમ્, "જવું," 'કરતું." યસ્ત દા ૪૬ મા, ક. ૧. કાંમ્ નેમાઈ જંમ્ કુશા નેમા અયેની, "કયા દેશ તરક હું કર, નમસ્કાર કરતા હું કયાં જાઉં. "ર. હૂનર, કા∘ હુનર, "સાસ્ત્ર," "કળા," "ધંધા." (સ્ટાઇનગાસ્.) ૩. યસ્ત દા ૪૬મા, ક. ૭, લીં. ૧-૩. ૪. સરખાવા અવ• પરેચ'ધ્વન્ત, "ઝળકાઢવાળું." ૫. યસ્ત દા ૪૬મા, ક. ૯, લીં. ૧, ૨, ૩, ૪.

તે કામ જે વળી દોનનાં કામથી થતું શિક્ષણ છે તે વધે છે તથા વળી શીખવાય છે. (૭) અને આ પણ કે તે માણસથી પુરૂષા તથા સ્ત્રીઓને પોતાને જ્રાયુક્તનાં ચેલાપણાંમાં અપેણ કરવાનું શીખવાય છે, જે પોતાનાં પુરૂષા તથા સ્ત્રીઓને જ્રાયુક્તનાં ચેલાપણાંમાં એટલે દરતુરની સત્તામાં રાખે છે. (૮) અને આ પણ કે જેઓ બલાં છે તેઓને તેનાથી બલાઈ શીખવાય છે; એટલે કે મીનાઈ દાલતથી એક અશા માણસની લાયકાત માટે જાણે આપતા હાય તેમ તેઓ આપે છે; એક અશા માણસ, જે લાયક તથા બલી દીનવાળા હાય, તે તે છે જે તે દાલતથી મળતા લાયકાતની બજાવણીમાં ઊના રહે છે; દાલત જે ગણવામાં આવી છે તે માંગવામાં આવેલી છે, જે થોડી રંજ તથા જે નેક લાયકાતના સ્વીકારનારને આપનારની ભલાઈ તથા પ્રમાણીક વિચારથી ઘણા ક્રાયદાવાળી છે. (૯) અને અમા પણ કે તેઓનાં ચિન્વદ્ના રસ્તામાંથી આ શીખવવામાં આવે છે કે તેઓ આગળ જશે, જે એમાં ચિન્વદ્ ઉપર જાહેર રીતે જાય છે; જ્યારે તેઓ જાહેર રીતે સચ્ચાઇના રસ્તા ઉપર ચાલે છે ત્યારે તેઓને ચિન્વદ્ના રસ્તા ઉપરથી પસાર થવાનું શીખવાય છે.

- (૧૦) અને આ પણ કે જેઓની પંદગી સ્પેન્ત આમ ઇતિ વ તરફ હોય તેઓને શીખવાય છે કે દુનિયા સ્પેન્ત આમ ઇતિથી આળાદી પેદા કરે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેઓની યજદો તરફની તે વલણથી તેઓને શીખવાય છે કે દુનિયાનું આગળ વધતું તેઓથી એટલે યજદોથી જાહેર દેખાય છે; અને તેઓને શીખવાય છે કે અહીં હિલ્તાત્ તથા અમેરતાત્ એટલે તે યજદો કાયદો કરનારાઓ માટે તે પેદા કરે છે. (૧૧) અને આ પણ કે એમ જે કોઈ છુરા માણસ હોય, જેને સત્તા આપવામાં આવી હોય, તે સત્તા વગરના થાય છે, તે વખતે કે જ્યારે દરેક જણ એમ સમજે કે અશોઈ સર્વયી ઉપર છે. (૧૨) અને આ પણ કે જ્યારે જેને સત્તા મળેલી હોય તે અશો જ્રયુક્ત્ર હોય, તેમજ તે કે જે છુરા આજનરપ હોય, તેમજ જેને સત્તા મળેલી હોય તે અશો જ્રયુક્ત્ર હોય, તેમજ તે કે જે છુરા આજનરપ હોય, તેમજ જેને સત્તા વગરના છે.
- (૧૩) અને આ પણ કે ભક્ષાઇની પેદાયશ અહુરમજ઼દને શાખવવામાં આવે છે, તેથી તે પેદા કરે છે. (૧૪) અને આ પણ કે અમેશરપંદાને અહુરમજ઼દની ઇવ્છાથી ^૪ શાખવવામાં આવે છે, જે અહુરમજ઼દના સંતાષ અમેશરપંદાના સંતાષથી છે, એટલે કે તે અમેશરપંદાના સાંતાષથી છે, એટલે

૧. યસ્ત- હા ૪૬ મા, ફ. ૧૦, લીં. ૫. ર. ચ્મેજ હાના ફ. ૧૨, લીં. ૩. અવર આ મંતા કશુ ગચ્ચે થાચ્યા કાદા શ્વપ્સંઘા, અને પહલવી: પવન્ રેષેન્તા આ મંહિત ગેહાન્ કાહી યેહખૂન્ત્ પવન્ તુપશાગીર્ આ ફકરામાં શરે હ કરનારા ચ્યા ભેલવી સ્પેન્ત આ મંકિત આ ત્રિજા તામના તરજીમાં ખુન્દ્ય-મીનિશની હ્યા કોધા છે. આ અમેરા-સ્પંદનાં નામના તરજીમાં થવા ન જો કતા હતા કેમકે તેથા આ ફકરાના અર્થ સમજ પડતા નથી. ક ચ્મેજ હાના ફ. ૧૪, લીં. ૧. ૪. ચ્મેજ હાના ફ. ૧૪, લીં. ૧. ૪. ચ્મેજ હાના ફ. ૧૯, લીં. ૫.

કે મધ્ય દા પ્રદેશી કે. ૧૯ લીં. ૨. ૨. મસ્ત દા પ્રથી. 3. મસ્ત દા પ્રથી કુ તેઓ કે. ૩. લીં. ૩. ૧. ચ્યુજ લીં. ૩, ૪. ચ્યુજ હાતા કુ. અલીં. ૪. મ. ચ્યુજ હાતા કુ. ૩, લીં. ૩. ૧. ચ્યુજ લીં. ૩, ૪. ચ્યુજ હાતા કુ. અલીં. ૪. ૫. ચ્યુજ હાતા કુ. ૩, લીં. ૩. ૧. ચ્યુજ ૧૧. મસ્ત દા પ્રદેશી કુ. ૧૯ લીં. ૧. ૧. ચ્યુજ હાતા કુ. ૩, લીં. ૩. ૧. ચ્યુજ ૧૧. મસ્ત દા પ્રદેશી કુ. ૧૯ લીં. ૨. ૨. મસ્ત દા પ્રથી કુ. ૩, લીં. ૩. ૧. ચ્યુજ

(६) संपूर्ण अधार अशार छ.

રફાયણ વધુ છે.

(૭) અતે આ પણ કે જે કેપ્રિ એક હુકમતામું તથા ચુકાદા યુતેહગાર અથવા તિદીષ હોવા વિષે જેમ વળી આતશ્રથી જાહેર થાય તેમ સાસ્તીથી આપે છે, તે વખાણતે લાયક થાય છે; અતે આ કારણ સાર્ટ કે તે ચુકાદાતું મૂળ તે કસોડીની કીયા છે. (ડ) અને આ પણ કે જે કાઈ ડાલો હોય તેતે જે જર્શનું હોય તે આપે છે તેનાથી કીયાની પ્રલસુપીતા મજસત પાયા આપવામાં આતે છે, અતે તેથી દુનિયાનું

(૬) અતે આ પણ કે જે કાઈ તેના નશીખમાં હોય તેમાંથી અથવા જે તેણે મેળવ્યું હોય તેમાંથી તેતા કાયદા જે બલા હોય ^૯ તેતે આપે છે તે સંઘળાં તરફ બલા છે; તે સંઘળાં કાયદા જે બલાં હાયદા તે આપે છે, અને સર્વ બલાં લોકોતે ઓલાદ જતો તથા પ્યાસીયતમાં એકતા થાય છે, અને સર્વ બલાં લોકોતે ઓલાદ જતો તથા પ્યાસીયતમાં એકતાની રીતે આપે છે, અને સર્વ બલાં લોકોતે આવાદ જતો તથા પ્યાસીયતમાં એકતાની રીતે આપે છે, અને સર્વ કૃષણાં લોકોતે આવાદ જતો તથા ભાવે છે.

(૪) અને આ પણ કે જે કાઈ પ્રમાણીક ખાકેશથી પ્રાણીઓનું પોષણ કરે છે. કે આ પાપપણાંતે તેનાથી ઢારોતે ધાસચારા આપવાનું શીખવાય છે, ^પ કારણ કે સંભાળથી તેઓને સાસચારા આપવાનું શીખવાય છે, ^પ કારણ કે સંભાળથી તેઓને સાસચારા આપવાનું શીખવાય છે, ^પ કારણ કે સંભાળથી તેઓને સાસચારા આપવાનું શીખવાય છે, ^પ કારણ કે સંભાળથી તેઓને સામચારા આપવાનું શિમાના કરે છે.

(૧) સાળમી કર્મેંદે, સ્પેન્તા મઈન્યુ, ^૧ આ છે કે દીન તે માબુસ પોતાનામાં શખ પછ કે સ્પેન્તા-મઈન્યુનાં કામા તે ખજાવે છે તથા શીખવે છે જે પોતે સંપૂર્ણ આ પણ કે સ્પેન્તા-મઈન્યુનાં કામા તે ખજાવે છે તથા શીખવે છે જે પોતે સંપૂર્ણ મનશ્તીવાળા થાય છે. ^૩ (૩) અને આ પણ કે જે કાઇ જાહેર રીતે સવાપનાં કામા કરશે તે સવાપનાં કામાનું પાંત્રણ કરનાર થાય છે.

બાત દેઇમાં' તાગ વકરે

પ્લાપણ તે કે જે જૂરયુરત ^{કે} છે તેનાથી શીખવાય છે, તેથી તે તેતું થાય છે, જેના વિચારો જૂરયુરત માટે તથા જૂરયુરતી દીન માટે છે. (૧૬) **અ**શાઇની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ **છે.**

બાબ દરમા, બગ નસ્ક.

- (૧) સત્તરમાં ફર્ગર્દ, ચેજી, વિષે, જાણવું કે જે કાઇ દીનમાં આકીન ર ધરાવે છે અને તેનાં ફરમાન ઢકાવી રાખે છે તે તેથી વળા બીજાઓને તે શાખતા ખનાવે છે; અને આ કારણ સાફ કે આ સાધનથી તે દીન તરફ બીજાઓને સર્વથી વધુ ખેંચે છે; અને તે ખેંચાણનાં મૂળ તથા સાધન વિષે જાણવું કે ખેંચાણ આ છે કે તે પાતે દીનમાં આકીન રાખે છે, અને તે ખેંચાણનું સાધન આ છે કે તે દીનનાં ફરમાનાના તે ઢકાવનાર છે.
- (ર) અને આ પણ કે જે કાઈ એક કત્તેહથી કરવામાં આવેલી કસાટીની ક્રીયા-માંથી પસાર થશે તેને ચિન્વદના રસ્તા જાહેર કરવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે જે મીનાઈ કામ છે તે જેઓએ વળી કત્તેહથી ક્રીધું હાય તેઓ એક બીજાના તેની હયાતિ વિષે સાક્ષી થાય છે. (૩) અને આ પણ કે જે કાઈ તે ચીજ કરે જેથી સુરાઈમાંથી બલાઇના ^૩ ફેરફાર થાય તેનાથી વળી તે ફેરફાર જે દુનિયાના ક્રશાગર્દ છે તે જાહેર થાય છે;—તે હમેશના ફેરફારના વળી તે થાડા ફેરફાર પુરાવા હોવાને લીધે.
- (૪) અને આ પણ કે જે કાઇ દુનિયાના ખેડુતામાં આળાદી ફેલાવે છે, તેનાથી પછી ખેતીના વધારા થાય છે, અને આ કારણ સારૂ કે દુનિયાની ખેતી ^ક તેથી વધુ મહેનતથી કરવામાં આવે છે. (૫) અને આ પણ કે જે કાઈ ગરીભને સુખી કરે છે તેથી તેઓ માટે દુનિયાના વધારા^૫ થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તે કારણથી તે ગરીયા વધારે આળાદ થાય છે.
- (૬) અને આ પણ કે અહુરમજ઼દનાં પ્રાણીઓને ^૬ તે માણુસ અશા ખનાવે છે જેની સત્તા ^૭ અહુરમજ઼દ માટે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તે સવાખનાં કામોના તે ખજાવનાર તથા વખાણનાર છે. (૭) અને આ પણ કે વાદૂમન્થી ^૮ થતા ભુરાં લાકાના તનાથી શાખવાય છે જેની સત્તા અહુરમજ઼દ માટે છે; અને આ કારણ સારૂ કે ભુરાં લાકાના નાશથી તે સુનેહગારીને મારે છે.
- (૮) અને આ પણ કે એક પ્રાંતનાં ^૯ નેક લેકિક તેનાથી વધે છે, જે તે પ્રાંતમાં એક નેક સરદારને નેત્રે છે. (૯) અને આ પણ કે જે ક્રાઇ વેક્સ્પનને ચાહે છે ^૧° તે પ્રમાણીક શિક્ષણુને ટેકા આપે છે તથા દેખાડે છે. (૧૦) અને આ પણ કે રાસ્ત કામા ^{૧૧}

૧. યસ્ત હા ૪૮ મા, જે યે વ્રાથ્ય કાર્યાના અવસ્તા શખ્દાથી શરૂ થાય છે. ૨. અવરુ ધાતુ વર્ "માનવું" કારુ ધાવરે. ૩. યસ્ત હા ૪૮ મા, ક. ૪, લીં ૧. ૪. એજ હાના ક. ૫, લીં ૪. ૫. એજ હાના ક. ૧, લીં ૩. ૧. એજ હાના ક. ૧, લીં ૧. ૧. એજ હાના ક. ૧, લીં ૩. ૧. એજ હાના ક. ૧, લીં ૧. ૧. ૧૧. એજ હાના ક. ૧૨, લીં ૨. ૧૧. એજ હાના ક. ૧૨, લીં ૩. ૧૧. એજ હાના ક. ૧૨, લીં ૩. ૧૧. એજ હાના ક. ૧૨, લીં ૩. તેનાથી ફેલાય છે જે ડહાપણવાળા શબ્દો તથા કામા ભલાં લોકોને શીખવે છે, અને આ કારણ સાર કે જે કાંઈ નેક હોય તેની ડાહ્યાં લોકોની પસંદગી તથા ફેલાવો સર્વથી સરસ છે.

(૧૨) અશાધના શ્રેષ્ટતા ઉત્તમ છે.

બાબ દરમાં. બગ નસ્ક.

- (૧) અઢારમી કર્ગર્દ, અદ્-મા-યવા, ૧ વિષે જાણવું કે ખુદા તરફની પુરતી બક્તિયી ર લાેકાને નેક જંદગીનું કે શિક્ષણ તેથી મળે છે, અને જેનાં કામ સર્વથી વધુ દીકરી જેવાં દ્વાય તેનાથી તેઓ ખરાખર ઓળખાય છે; એટલે કે જેટલું માન એક દીકરી પાતાના બાપ તરફ દેખાંડે છે તેટલું માન તેઓ અહુરમજદ તરફ ધરાવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેના પૂર્ણ બક્તિના દેખાવ જે કુદરતી દ્વાય છે જેથી એક અને જયારે તે કામ સંભળાય છે, પત્યારે લાેકાના વિચાર પ્રકાશિત થાય છે જેથી એક માણસ તે બરાખર સમજે છે. (૨) અને આ પણ કે ચીજનેને ખરાખર સમજવું તે સંપૂર્ણ મનયનીથી થાય છે, વળા એક દીકરીનું પાતાના બાપ તરફનું, તે સંપૂર્ણ મનયની જે કુદરતી હાેય તેનાથી જેથી સ્ત્રીઓમાં સર્વથી વધુ જોરાવર હાેય એવી તે બક્લિની ખાહેશ વધે છે, અને તેઓ તેને માન આપે છે; અને તે સિવાય તે માન સર્વથી વધુ જોરાવર છે, જેનું સરખાપણું તે પેદા કરનાર તરફનું માન છે.
- (3) અને આપણ કે ડહાપણથી ^{૧૦} યજદાને લગતી ચીજોની ચુંટણી તેનાથી શીખવાય છે જેની કાળેલિયત યજદાને લગતી ચીજોમાં છે; અને આ કારણ સાર કે યજદાને લગતી ચીજોની ચુંટણી ખાસ કરીને સેવટે જેમાં કાયદા હાય તે છે, અને જે સેવટે કાયદાવાળું હાય તે ડહાપણથી જોવાય છે; અને તે સિવાય જે યજદાને લગતી

^{1.} યસ્ત હા ૪૯મા, અદ્-મા-યવા ર. સ્પેન્ત આર્મિકિતો પહલવી તરજીમાં ખૂન્દગ્ મીનિશ્ની હું લતાં એના અર્થ "પુરત નમનતાઈ" અથવા "પુરત ભક્તિ" થાય 3. એજ હાના કૃ ૫, લીં 3. ૪. અવ અપાસન, "કુદરતા," જેમકે આરના ખ્રાત, "કુદરતા ડહાપણ." ૫. વાંચણ સ્ત્રુદીક, અવ સ્ત્રુ, "માંભળવું." મરખાવા અવ ગમ્માશા સ્ત્રો-પ્રાતુ. વેસ્ટનું વાંચણ સ્ત્રુતીકૃ, "મળવેલું," એટલે કે ડહાપણ જે માંભળીને મેળવેલું હાય ૬. યસ્ત હા ૪૯મા કૃ ૫, લીં 3. ૭. સરખાવા અવ વરેન, "ખાહેરા," ચુંટણી." વેસ્ટ વર્ષન્ વાંચેછે જેથી આ ફકરાના અર્થ તદન ફેરવાઈ જાય છે; જુઓ વેસ્ટ, વાલ્યુંમ ૩૭ મું, બાબ ૬૪મા, ૫. ૩૭૩ ૮. વાંચણ સ્પેનજહાઈ, અવ સ્પેન્ અથવા સ્પન્ એટલે "ઉત્તેજન આપવું," આગળ વધારવું." હ વાંચણ સ્પંગુશીનીદન્, "રારખામણી." ૧૦. એજ હાના કૃ. ૬, લીં. ર.

ચીજોમાં ડહાપણુવાળા **હા**ય તેને તેનાં ડહાપણુથી યજુદાને લગતી ચીજોની ચુંટણી કેમ કરવી તે શીખવાય છે. ^૧

- (૪) અને આ પણ કે તેનાથી અશાઇમાંની ખુશાલી ર ક્રાશંશ્ત્રને શીખવવામાં આવે છે, જેથી તે તેને કરજો તથા સવાળનાં કામા કરવામાં આતુર ળનાવે, તે તે છે જેણે ક્રશાંશ્ત્રને હિંઉવતાત્ તથા અમેરેતાત્ વિષે પુરતું શીખવ્યું જેથી તે તેને તેના દરતુર ગણે. (૫) અને આ પણ કે જે કાઇ અહુરમજદને ખુશાલી આપે છે તેને અહુરમજદ સરદારી ³ આપે છે, અને આ કારણ સાર કે જે કાઇ અહુરમજદ સાચા મુશાલી આપે છે તે અહુરમજદના સાચા નાકરના સરદાર છે.
- (૭) અને આ પશુ કે સઘળાં કરમાનામાં ક હમેશની સરદારી તેને માટે છે જેની પાદશાહી જે થાય તેને માટે નેક દ્વાય; વળા આ કારણને લીધે કે જે અશા મ તથા નેક કાયદા હાય તેની સ્થાપના તથા બજાવણીમાં તે કરમાન સ્થપાય છે જે પ્રાણીઓના કાયદા સારૂ બીજો વધુ પુરાવા છે, અને જે પ્રાણીઓમાં હમેશની તથા ચાલુ રહે એવી તેકા તૈયાર કરે છે, જેને લીધે આ શ્વરીરની તથા દુનિયાની છંદગી પછી પણ તે કાયદાની રસમનું આગળ વધવું ચાલુ રહે છે, અને તેનાં કરમાનની માલેકી તથા તેની પાદશાહી સાથે તે જોડાયલું છે. (૮) અને આ પણ કે અહુરમજદનાં પ્રાણીઓની વાહૂમનની પાસબાની તેનાથી શીખવાય છે જેની સત્તા અહુરમજદ માટે છે; આ કારણ સારૂ કે જેની સત્તા અહુરમજદ માટે છે, તે પાસબાની માટેની કાળછ શીખવે છે; આ કારણ સારૂ કે જેની સત્તા અહુરમજદ માટે છે, તે પાસબાની પાસબાની માટેની તે પાદશાહની કાળછ, અને ભલાઇનાં જેરથી પ્રાણીઓની થતી પાસબાની ધણાંક લોકોને ભલાઇનું જેર જે વાહૂમનનું છે તે જહેર કરે છે.
- (૯) અહીં **સુરાં લાે**કાના સં**ભંધમાં જ**્રયુરત્રને મળેલા જવાળ વિધે છે, કે: " **દુ**જ ^૮ લાેકાનાં કવખતનાં મરહાથી અંધારાં રહેડાહામાં અતી પહાેંચતી વખતે તેએ! કાંઇ પહાુ સત્તા વગરના **હાે**ય છે, જેથી દરેક દુઃખ તેઓનું છે, અને તેના ઉપાય તેઓથી શાધી શકાતા નથી".
- (૧૦) અને આ પણ કે જે **સર્આશ્યન્તાે** એટલે કાયકાે કરનારાએ৷ તરક માન ધરાવે છે તેની મદદ માંગવાથી માનતાે મીનાે ^૯ આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે

૧. જો આપણે સ્મર્જ શબ્દ અસલ લખાસ DE માં છે તેમ વાંચીએ તા આ ફક- રાતા અર્થ આ થાય કે: "યજદાને લગતા ચીજો તેઓની ક્રાંમત પ્રમાણે કેમ સુંદ્રવી તે તેને શીખવાય છે," મેં ઉપલા તરજીમામાં એ શબ્દ પ્રતૂ લીધા છે જે આ કુકરાનાં ઉપલાં લખાસુને વધુ લાયક છે. ૨ ગાયામાંના ઉર્વાજિશ્તા સ, "મદદગાર શકિત." યસ્ત હા ૪૯મા, ફ. ૮, લીં. ૧. ૩. એજ હાના ફ. ૮, લીં. ૨. ૪. એજ હાના ફ. ૮, લીં. ૨. ૪. એજ હાના ફ. ૮, લીં. ૧. ૧ સરખાવા અવબ સ્મશ-અસ્માન " સરા ખાસીયતના." ૬ સરખાવા વેસ્ટના તરજીમાં પા. ૩૭૪–૩૭૫. ૭ વેસ્ટ દા મ-દહ્ "પ્રાણીઓને અતાવવાં." ૮. યસન હા ૪૯ મા, ફ. ૧, લીં. ૧. ૯. એજ હાના ફ. ૧૨, લીં. ૧. ચીગુન્ લક્ સ્મશવહિશત! કરીતૃત મૂ સ્પવા સ્થિયારી અને જરત્રત્ર હવા-સ્મૃ, અહીં અમે રાસ્પંદ સ્મરાવહિશ્તને માનના મીતા ગણવામાં આવીએના છે.

મીતાઈ હસ્તિઓ જે ઉમદા રીતે એએંગોતા આરાધનારા થાય છે તે બેલાવનારતે વધુ ખાસ કરીને જવાખ ? દે છે; અને દરેક મીતા માટે એક ખાસ ક્રીયા તેમેલી છે જેમાં કે સખાવતના મીતાને ખાસ કરીને તે ચુંડનારની બેઠાથી ? આરાધવામાં આવે છે, સચ્ચાઈના મીતાને દીતી રાસ્તીથી, વચનના મીતાને પવિત્ર વચતાથી, અને પાદશાહીના મીતાને પવિત્ર પાદશાહીથી, અને તેમજ વળી માનના મીતાની આરાધના ખાસ કરીને સઑશ્યન્તો એટલે ક્રાયદા કરનારાએં તરફ માન દેખાડવામાં થાય છે. (૧૧) અને આ પણ કે જેની પાદશાહી આહુરમજ્દ માટે છે, તે આહુરમજ્દની આરાધનાના એ ખાહેશ કરનારા થય છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજદા જેઓ રાજ કરનારા છે તેઓ પાસેથી જે ડહાપણથી પાતાને લાયક કરવા માટે માંગ્યું હાય, તે યજદા જેઓ રાજ કરનારા છે તેઓ પાસેથી જે ડહાપણથી પાતાને લાયક કરવા માટે માંગ્યું હાય, તે યજદા જેઓ રાજ કરનારા છે તેઓને લીધ એક ક્રાયદા પુરવાર થાય છે.

(૧૨) જ઼રયુશત્રને અફ઼રમજ઼દના જવાખ વિષે જ્યારે તેણે પાતાને, પાતાના દાસ્તા જ તથા પાતાના નાકરા વિષે પૂછ્યું ત્યારે, એમ કેઃ "તે એક તારા પાતાના, તે તારા દાસ્ત તથા પાતાના નાકરા વિષે પૂછ્યું ત્યારે, એમ કેઃ "તે એક તારા પાતાના, તે તારા દાસ્ત, તથા તે તારા નાકર છે, વળી જ્યારે અને જ્યાં તે એક અશા ભચ્યું દાય, જે આ તારી મજ઼દ-પરસ્ત દાનને ફેલાવે છે, અને તે જે સમજતા દાય તેના આગળ પણ મ્હાેટથી ભણે છે, જે આશિર્વાદ મ્હાેટથી આપે છે, તારી સારી ચાલ કઈ છે જેથી તે આશિર્વાદ સાર તે તારી ચાલ જળવે છે." પ

(૧૩) અશાઈની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ છે.

બાબ દ્રષ્ઠમાે, બગ નસ્ક.

(૧) ઓગણીસમાં કર્ગદં, કદ્-માઇ-ઉર્વાલ્ વિષે જાણવું કે ઢોરાની ખાસીયત તેને મેઢાંથી શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે મેઢુંળી ઢારમાંજ ગણવામાં આવ્યું છે. (૨) અને આ પણ કે જે કાઈ મેઢાં માટે લાસચારા તૈયાર કરે છે તેનાયા મેઢાં મારકતે લાકાનું પાલણુ પાયણુ થાય છે; અને આ કારણુ સારૂ કે લાકાનું પાલણુ પાયણુ મઢાંથી તથા મેઢાંનું લાસચારાયા થાય છે. (૩) અને આ પણુ કે આ દુનિયામાં મેઢાંની હાલત તેનાયા શીખવાય છે, જે જર્યુરત્ર તરફ એક મેઢું છે; એટલેક તે જ્ર્યુરત્રને સત્તાવાળા ગણે છે; અને આ કારણું સારૂ કે હછ એક મેઢું મેઢું જ છે.

^{1.} અવ• ૫ઇતિ અને વચ્, ભાલવું, અંધેલે "જવાખ આપવા." ર. વિચિદાર્ દિષ્ઠિશ્નિહ્ અવ• ચિ, " સુંડવું" રાષ્ટ્રદાર્થ : " સુંડતારની ભેંડા માટે." રૂ આ રાષ્ટ્રદાર્થ એંધેલે "દાલત" ખી વંચાય યસ્ત હા ૪૯મા, કુ. ૧૨, લીં. ૪. ચ્યચ્યેદ્રન્ ખવીહુનાની જંકું ઇ લેકુમ્ ઇશ્ત્ પાહ્લુમ્, અચ્યેઘ-ચ્યમ્ તૂખાન્ યેહેવૂનાદ્ ખવીહુનાસ્ત, " એમ હું તે માંશું છું જે તારી દાલતની મર્વયા સરસ ભેટ છે એમેટલે કે મારી ખાહેશ એમ મારે માટે રાકય થાય." હું અહાં ઇશ્ત રાષ્ટ્ર યશ્તન્ અવ• યજ " આરાધવું" ઉપરથી વાંસું છું. ૫. એક હાતા કુ. ૭, લીં. ૪, ૬, યરન હા પુરુમા. ૭, આઇનીદ્ અવ• શા, "પાલન પાલણ કરવું" જાુઓ એનજ હાના કુ. ૧, લીં. ર.

- (૪) અને આ પણ કે પ્રમાણીકપણામાં જોરના વધારા તેનાથી શીખવાય છે જે ધીમે ધીમે થતા સુધારા માટેની ખાહેશયી ખુશાલી ઉપજાવે છે, જેથી તે ચીજ કરશે જે લાંબા વખત સુધી તેની ખુશાલીનું સાધન થાય; અને આ કારણ સારૂ કે તે જોરના વધારા ખુશાલીથી સર્વથી સરસ થાય છે, તે ખુશાલી કે જે લાંબા વખત ૮કે છે. (૫) અને આ પણ કે જે યજ઼કોની ફ્રીયા કરશે તેનાથી પછી યજ઼કોથી થતી ખુશાલી પોતાની ખુશાલી સાથે જોડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજદોનું તે ફ્રીયા આગળ આવવું થાય છે.
- (૫) અને આ પણ કે જે પોતાના વિચારા જ઼રયુશત્રની દીનને આપે છે તેનાથી જ઼રયુશત્રનું ડઢાપણ ર શીખવાય છે તથા દેખાડાય છે. (૭) આ પણ કે જે કાઈ ડઢાપણથી ચુંટનારા છે તેનાથી પોતાની જીલને દીન શીખવવા માટે કેળવવામાં ^૩ આવે છે. (૮) અને આ પણ કે જે જ઼રયુશત્ર છે તેનાથી અને જે દીનના સઑપશ્યન્તા એટલે કાયદા કરનારાઓ છે તેઓનાથી તેને ભરાભર રચના કરવાનું ^૪ શીખવવામાં આવે છે; અન આ કારણ સારૂ કે હવે તેઓનાં કામ, ખાસીયત, તથા પાછળ જવાનાં તે પે લીધે તેઓ લાકાને જ઼રયુશત્રની દીન માટે તૈયાર કરે છે. (૯) અને આ પણ કે જે કાઈ બીજાંઓને પ્રમાણીકપણાંના રસ્તા શીખવે છે તેનાથી તેઓને ડઢાપણ શીખવાય છે, અને આ કારણ સારૂ કે તે રસ્તા ઉપરની રાશનીથી તેઓ તે જોય છે તથા ખજાવે છે, અને તેથી તેઓ ડઢાપણ શીખવાય
- (10) અને આ પણ કે જે અમેશરપંદાના વખાણનારા છે તેનાથી અમેશસ્પંદાની આરાધના કરાય છે. (૧૧) અને આ પણ કે જે કાઈ તેની વહાલી હાય એવી ચીજ માંગે તેમાં મદદ આપે છે તેનાથી યજદાની મદદ લેવાય છે; કેમકે તેથી તેનું પાતાનું શરીર તે મદદ માટે લાયક થાય છે; અને જ્યારે તેનાથી તે લાયક કરાય છે ત્યારે તેનાથી તે મદદ લેવાય છે; આવે તેની ખાહેશ કરનારા તે છે જે તેના મ્હાહાંથી તે માંગતા નથી, પણ તેની લાયકાવથી માંગે છે, અને તે તે મદદને ચાહનારા છે, જે તેને માટે ઘણી સારી છે.
- (૧૨) અને આ પણ કે દિવસમાં બામદાટે 'તેનાથી તે શીખવાય છે કે જેએ! બદગીમાં હોય તેઓ તે શરૂ કરશે, ' એટલે કે જે કરજો તથા સવાબનાં કામા તેઓ માટે દિવસમાં કરવાની જરૂર હોય તે તેઓ બીજા દિવસ માટે રાખશે નહીં, અને આ કારણ સારૂ કે બામદાદને કરજો બજાવવામાં હલકા ^૯ વિરાધથી બચાવવાથી તેનાથી તેને કરજો ઉપર ઉચે ચઢાવવામાં આવે છે. (૧૩) અને આ પણ કે બન્ને દુનિયામાં સપૂર્ણ સખાવત તેનાથી શીખવાય છે જેના બન્ને દુનિયા માટેના વિચાર આ છે કે આ

૧. યસ્ત હા પવ્સા, ક્ર. પ, લીં ર. ર. ^એજ હાતા ક્ર. ૬, લીં ર. ૩. પહલવી ક્રહાંગ્, "શિક્ષણ," "કેળવણી." ૪. **આગાવિશ્ત,** "સ્ચતા," "ખરાખર ગોઠવણ." જુએમ યસ્ત હા પવ્સા, ક્ર. ૬, લીં ૪. પ. અવવ હચ્, "પાછળ જવું." ૬. યસ્ત હા પવ્સા, ક્ર. ૭, લીં ૪. ૭. એજ હાતા ક્ર. ૧૦, લીં ૩. ૮. સરખાવા કા ૯૫શ, "કામની શરૂઆત." (સ્ટાઇનમાસ.) ૯. વાંચણ **ખીર્**, કાવ **ખીર**, "હલકું,". "અ'ધારૂં," "મગરૂર," "મેવકુશ ભરેલું."

દુનિયામાં સારી રહે એવી ચીજ તે કરશે જેવી કે બહી પાદશાહીની રચના, બ**હી** દીનદારી, અને પ્રમાણીક નિયમાનો કાયદો, અને બીજ ચીજો જેનાથી રહેઠાણાની રચના તથા દુનિયામાં લોકોતું રહેતું થાય છે; અને તે કામ કરનારથી કાઈ પણ સંપૂર્ણ સખાવતને પાતાની કરવી એ એક મ્હાેટાઇ છે, જે તેનાં તે મ્હાેટાં કામને લીધે તેની છે.

(૧૪) સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠતા **અશા**ઇ છે.

બાબ દ્રયમાે, બગ નસ્ક.

- (૧) વીસમી કર્ગદ વાહુપશ્રેમ, માં વળી અહૂરમજૂદ સ્પીતામાન્ જુર્યુક્તને જ્લેર ક્રીકું છે કે, "જેઓ હમણાં પાદશાહી ધરાવે છે તેઓ સાહેળ છે; જે લોકો જીલમગાર છે, અને જેઓ પાપી તથા જીદું ભાલનારા છે તેઓ પાદશાહી ધરાવતા નથી; આ શારીરીક દુનિયામાં જે રડવાથી અથવા વિલાપ કરવાથી જીવતા હાય તેને તારે વળી પુરેપુરા મરાવવા જોઇએ, અને તેઓ લોકાને મ્હાત, નાશ તથા દગાઇથી ખચાવશે કારણ કે જેઓ જીલમગાર છે તેઓ તેઓને ખચાવશે નહીં." (૨) અને આ પણ કે: "જ્યારે તેઓ જે બલા હાય તેને પાદશાહી આપશે, ત્યારે તેની તે પાદશાહીયા તેઓ ખચરા; વળા જે કાઈ વિલાપથી અને તેમજ મ્હાત, નાશ, તથા ઠગાઇથી કગાઇવાળા થયો હાય તેને તારે મરાવવા જોઇએ. "
- (૩) આ પણ કે જે કાેઈ સંપૂર્ણ મનશ્ની ર પાતાને માટે કરે છે, તેનાથી અશાઈ પેદા થાય છે; અને આ કારણ સાર કે સંપૂર્ણ મનશ્નીથી જીંદગીની જોનારી આંખ, જે અશાઈ છે, તેને રાશની મળે છે. (૪) અને આ પણ કે પાદશાહીમાં દાેલત આપવાનું જરૂરી છે એમ તેનાથી શાખવાય છે જે સંપૂર્ણ રાશનીવાળા એટલે શાખેલા હાેય તેને પાદશાહી પુરી પાડશે; અને આ કારણ સાર કે એક શાખેલા પાદશાહની તપાસ, વિચાર, તથા કામ ઘણાંક લાેકા માટે દાેલત પુરી પાડવા વિષે, એને તે પાદશાહીને મળી શકતા કાયદા વિષે છે.
- (પ) અને આ પણ કે વાહુમન્ના શબ્દાેથી થતી ભેટ તેનાથી શીખવાય છે જે યજદાેની ક્રીયા વાહુમન્ના ^૩ વિચારથી કરશે; અને આ કારણ સારૂ કે મન વાહૂમન્ના વિચારથી ભરે**લું હે**ાવાને **લી**ધ તે દીની લોકોની જીમને વાહૂમન્નાજ શબ્દાે બણવાની

૧. વેસ્ટઃ **મા-થ્યશ્ વ રાચ્યે ખૂ**જીનેન્દ્ર, વાંચે છે જેના અર્થઃ કેમકે તેની ચીજોની જાળવણી તેચ્યોથી થાય છે. અહીં આ મતલબ છે કે ચ્યેક અરોા પાદરાાઢ જાલમ-ગાર માણુસને બરાબર મારે છે અને તેથી તે લોકોને મરણ, નારા તથા ઠગાઈથી બચાવે છે ર. યરન ઢા પર મા, કુ. ૧, લીં. ર. ૩. યરન ઢા પર, મા, કુ. ૧. લીં. ર.

- ટેવ ^૧ પડે છે. (૬) અને આ પણ કે કીધા વગર રહેલાં ભલાં કામાયી ગુનેહગાર-પણાં વગર રહેવું તેનાથી શીખવાય છે જે નેકીમાં ચાલુ રહે છે; અને આ કારણ સારૂ કે ક્રજીઆત સવાબનાં કામા કરવામાં તેનાથી વળી તેની પણ તોજેશ થાય છે.
- (૭) અને આ પણ કે સધળી બલાઈ માટેની ચપળતાને તેની બલાઈ માટેની દુંશીયારીથી મદદ મળે છે જેની હયાતિઓમાંની શરૂઆતની પહેલી ભેંટ આ છે કે તે તેઓને આપવાની જરૂર દુાય તે આપે છે; અને આ કારણ સાર કે એક કામ જેમાં એક હજાર માણસો લાગતા દુાય, તેમાં જ્યારે કાઈ માણસ પાતાનું જેર વાપરે છે ત્યારે બાકીના ૯૯૯ માણસાને તે કામમાં તેની મદદ થાય છે.
- (૮) અને આ પણ કે જે કેાઈ અશાઈથી સારા વિચાર કરનારા હોય તેનાથી અશાઈના રસ્તો છુપાતા નથી પણ શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેની અશા-ઈનાં રસ ર તથા મૂળ ³ તેના પવિત્ર ^૪ વિચાર ને લીધે છે. (૯) અને આ પણ કે ઢારા માટે ધાસ ચારાના ભંડાર ન કરવા ^૧ એમ તેનાથી શિખવાય છે જે ઢારાને ફાયદા કરનારાઓની સત્તા સારૂ પાળે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તે ફાયદા કરનારાઓને એમ શિખવે છે તથા ફરમાવે છે.
- (૧૦) અને આ પણ કે જે સ્ત્રી પોતાના ધણીને ખુશીથી માન આપે છે તેનાથી તેણીનાં ઘરની ^૬ ફરજોની બજાવણી શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેણી ઘરની ફરજો બજાવે તે તેણીના ધણીની ખુશાલી માટે છે, અને તે ખુશાલી તેણી માન આપે તેથી છે, અને તે માન ખુશાલીથી ઉત્પન્ન થાય છે.
- (૧૧) અને આ પણ કે દીનને શીખવાથી તેને ચાહવી ^હ એ તેનાથી શીખવાય છે જે મધ્યમ વિચારના તથા વાહૂમનની ખાસીયતના હાય; અને આ કારણ સારૂ કે વાહૂમનને લગતા મધ્યમ વિચારથી દીન સમજાય છે. (૧૨) અને આ પણ કે જે કાઈ અહ્રમજદને માટે શીખવે તેનાથો અહ્રમજદની ખુશાલી લ્યાય છે.
  - (૧૩) સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠતા અશાઇ છે.

૧. સરખાવા કાર ખૂગ, "ટેવ." યસ્ત હા પર મા, કૃ. ૩, લીં. ર. મુન્ તાન્ જ઼ક્ ઇ પવન્ હૂજ઼વાન્, મિલયા પવન્ વાહૂમન્, ર. વાંચણ ચ્યા જ઼વન્, અવર આ જ઼ાઇતિ, "રસ." ૩. વાંચણ રીશગ્, કાર રીશહ્, "રેસાચ્માં" ૪. ચ્ય-નેસ્ખૂન્ત્, "ઇજા પામ્યા વગરતા." પ. જ઼ક્ ઇ ગાસપેન્દાન્ ચ્ય-ખૂન્દગીહ્ ચ્યામ્પેનેન્દ, અપ-દ્માન્ કૃશિસ્નીહ્…….. મિન્દવમ્ ઇ ચ્યવાઢન્ વખીદૃનાન્દ. કીગા તથા કરપના હદ ખહાર ઢારા હલાલ કરે તે વિષે અહીં ઇશારા છે. ૬. યસ્ત. હા પર મા, કૃ. ૧૭, લીં. ૩. પવન્ શરીતાઇહ ઇ ચ્યઊહર્મજ઼દ વ જ઼ક્ ઇ યશરાયીહ્ ચ્યાર્જૂગ્ વખી-દૂનેદ્ કદ્ય વ્યાન્ગીહ્ ચ્યેટલે કે, ચ્યહર્મજદ્વી પાદશાહીમાં અને અશાઇની ખાહેશ સાંધે તેણા ઘરની કરજો ખજાવે છે. ૭. યસ્ત હા પર મા, કૃ. ૧૮, લીં. ૨٠ ૮. ચ્યેજ હાના કૃ. ૨૦ લી. ૩.

બાબ દદ્દમા, બગ નસ્ક.

- (૧) એકવીસમી ફર્ગર્દ, વહિશ્તાઇશ્તિશ, અશા જરયુરતે જે જ્તહેર કીધું તે વિષે છે, કે: " કીયા તેનાથી થાય છે, જેની હમા યજદાની આરાધના અશા વિચારતે લીવે છે. " (૨) અને આ પણ કે વાહુમન્ તથા માંથ્રો તેના શરીરમાં મેહમાન રહે છે, જેના શરીરમાં દીન રહે છે, અને વળી બલાઇતા મીતા જે એક મિત્રતા ર છે તે પણ રહે છે. (૩) અને આ પણ કે બલી દીન શબ્દ તથા કામમાં તેનાથી શીખવાય છે જે પાતાના વિચારા વાહુમનને આપીતે તે કીયા કરશે. (૪) અને આ પણ કે જે કાઈ વાહુમનને ચાહે છે તે પાતાનાં શરીરમાં અમેશસ્પ દાને મહેમાન રાખે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેઓનું રહેવું રાશની, પવિત્રતા અને સુગ ધીમાં છે, અને શરીરને વાહુમનથી રાશની, પવિત્રતા તથા સુગંધી મળે છે.
  - (પ) અને આ પણ કે જે કાઇ સવાબનાં કામા કરનારાઓને બેટા આપશે તે સવાબનાં કામા કરવા માટે લોકોને મહેનતુ બનાવે છે. (૬) અને આ પણ કે જે કાઈ ફાયદાવાળા ³ રસ્તાને ચાહે છે, તેનાથી વળી બીજાઓને પણ તેજ રસ્તા ઉપર ચાલવાનું શીખવાય છે. (૭) અને આ પણ કે જે કાઈ એક દીકરીને તેના બાપ જ તરફ માન દેખાડવા શીખવે છે તેનાથી તે દીકરીને તેના બાપ તરફ ખરી દીકરી થતાં શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેનાથી તેણી એક ખરી દીકરી તરીકે અચળ થાય છે. (૮) અને આ પણ કે વાહુમનની પાદશાહી તેનાથી શીખવાય છે જે પોતાના હુત્તર પ્રમાણીકપણાસાથે જાળવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે બલાઇની પાદશાહીમાંથી હુત્તરવાળાં લોકોની તકરારની ગેર હાજરીના ફાયદો પેદા થાય છે.
  - (૯) અને આ પણ કે તે માણસથી એક દીકરીને તેના ખાયને દીકરીની સેવા કરવા સાર આપેલી છે, તેમજ વળી એક સ્ત્રીને સમાજ સેવા સારૂ બીજન માણસને આપવામાં આવે છે, જે એક દીકરીને અને બીજી અને તેના ખાય તથા ખાવીંદ તરફ માન આપતાં શીખવે છે; કેમ કે એક સ્ત્રીની તે માણસ માટેની સેવાના ફાયદા તેણીના ખાવીંદ તરફના માન તથા ઘરગતુ કરકસરની તેણીની સારી કેળવણીથી થાય છે.
- (૧૦) અને આ પણ કે જે કાઈ એક સ્ત્રી એક માણસને આપે તેનાથી તે સ્ત્રીનું ખાવીંદ તરફનું માંત પેદાં થાય છે; કેમ કે એક સ્ત્રીને તેણીના ખાવીંદને આપ-વાનાં તેનાં કામથી વળી તે પાતે વખાણને લાયક થાય છે.
- (૧૧) અને આ પણ કે અહુરમજદ માટે મૂળ તથા અસર તેનાથી પેદા થાય છે જે અહુરમજ઼દ માટે જરૂરનું હોય તે કરે છે અને હમેશના છુટકારા માટે શીખવે છે; જે ખરેખર જરૂરનું છે તે તે છુટકારાનું મૂળ છે, જે જે કાંઈ બરાબર જરૂરનું હોય

૧. યસ્ત &ા પર મા. ૨. **પદ્માન**, રારખાવા ફા∘ પશ્ચે**માન**, "કરાર," "શાંતિ;" "દાસ્તા." ૩. ચ્મેજ હાતા ફ. ૨, લીં. ૩, ૪. ૪. અહીં ડાં. વેસ્ટ રારે& કરે છે કેઃ "નવમાં ફકરામાંના શબ્દોના અર્થ ફકત લગનનાજ થાય ચ્મેમ ધારવાની જરૂર નથી."

તેની અસર છે. (૧૨) અને આ પણ કે જે કાઈ ડાહ્યાં લોકા માટે ધરતું બારહ્યું ઉઘાડું રાખે છે તેનાથી તે ધરના ધણીની પદ્યી મ્હ્રોડી થાય છે, કેમકે બારહ્યું તે ધરનું શરીર તથા તે ધરનાં કાન, તથા આંખ તથા મ્હાેડું છે.

(૧૩) અશોઇની ઉત્તમના સર્વયી સરસ છે.

બાબ ૬૭મા, બગ નસ્ક.

- (૧) બાવીસમી કર્ગઈ, અઇર્ય મન્, ^૧ એ પાંચ ગાથાની સેવટના પ્રશ્ન છે; તે અહુરમજુદના પાદશાહી સારૂ તેનાયી આખી શીખવાય છે—એટલે કે તે તેને પાતાના સરદાર બનાવશે જે આ ક્કરામાં જાહેર થયલું છે તેમ કરશેઃ—યા ઑરજુહેજ્યાઇ-દાહી દ્વિગ્ઑને વહ્યો! ^૨ જે સારી છંદગીવાળા ગરીબ માણસ હાય તેને જે નાશ કરનારથી છુટકારા તથા દરેક સુખનું મેળવવું વધારે સારી રીતે આપે છે.
  - (ર) ઉત્તમ શ્રેષ્ઠતા અશોઈ છે.

બાબ ૬૮મા, બગ નસ્ક.

- (૧) આખી યસ્ત³ માંથી જે વધારનારા છે તેને વિષેનાં સુટેલાં લખાણા વિષે.
- (ર) તેઓ ક્રાયદાવાળા છે જેઓ વધારા કરનારાને વધારે છે, એટલે કે તેઓ તેને માટે ક્રાયદા પેદા કરશે, જે બીજાઓ માટે ક્રાયદા પેદા કરે છે, (3) તેથી અશા માણુસ જે સર્વથી સરસ વિચાર પેદા કરે છે તે તે છે જે વાહુમનથી તે મેળવે છે, તેના ક્રાયદા આ છે કે તે જાણીતા નાશ કરનારા પ છે, તે અશા માણુસ જે ભુરાં લોકાને મારે છે, અને જે અપહુરમજદને લગતું જે હાય તે તથા જરચુશ્ત્રને લગતું જે હાય તે આગળ વધારે છે, એટલે કે તે દીનના કરાર મુજબ દે તે ભુરાંઓના નાશ કરે છે.

^{1.} આ ફર્ગદંતું પહલવી લખાણ સહેલું હોવાથી અહીં મેં ડાં. વેસ્ટનાજ તરજામાં આપ્યા છે. રે યસ્ત હા પર મા, કર હ, લીં ૪. રા. વેસ્ટ અહીં રારેલ કરે છે કે:— "આ બાબ ઉપરથી તથા તેને વિષે બાબ ૧ લા, કર માં જે જણાવેલું છે તે ઉપરથી આ સમજ પડતી નથી કે આ બાબની સુંટણી દીન કદના લખનારના હાથે કે તેનાથા આગળના કાઇ લિખકને હાથે થયલી છે. એમાંનાં લખાણા ઘણાંખરાં ગાયાએમાં અથવા યસ્ત હપ્તાંઘ હાઇતિમાંથી મળી આવે છે; પણ ૪૫ મા કકરામ; આવેલું લખાણ ભકા નસ્ક (યસ્ત હા ૧૯ મા) માંથી છે. ૪. પહલવી યસ્ત હા ૪૨ મા, કર્મ, લીં ૧. ૫. એમજ હાના કર ૮, લીં ૨. ૧. વાંચણ ૫૧ન, ૫૯માન કશેદ.

- (૪) જે અશા માણસ તરફ જીલમગાર હોય તેને વિષે એમ જવાય કરેલો છે કે: "મારનાર તથા વધારનારના ખદલા વિષે,—તે માણસ જેના સંત્રધમા કાઈ મારવું તથા વધારવું જાણે છે,—જે માણસ ખુરા હોય તેના બદલો સર્વથી ખરાબ છે, તેનાં મારવાના પ્રમાણમાં તેના ખરાબ બદલો મીનાઈ શક્તિએ તરફથી બમણો છે, કેમ કે જે ખુરા હોય તે ખુરી ચાલને ચાહે છે; અને આ કારણ સારૂ કે, દરેક અશા માણસ ગાથાની ખાસીયતવાળા છે, કેમકે જયારે તે હકવાળા હોય ત્યારે જે ખુરા હોય તે અશા માણસના જેવા છે, પણ વળી જે ખુરા હોય તે જયારે હકવાળા હોય ત્યારે હક વગરના થાય છે. ર
- (૫) જ્રયુરત્રે ખુરાં લાકાતે મારવાનું ચાલું રાખ્યું, અતે તે કામ વિષે અહુરમજૂદે એમ કહ્યું કે:—" તારે ખુરાં લાકાતે મારવાનું કામ દરાવ સાથે આમ ચાલુ રાખવું જોઇએ, કારહ્યું કે એમ તું અને દરેક જાતનાં અશા લાકા મતે પાદશાહ તરીકે ગહુશે. (૬) વળા મારા ચુકાદાયા એક માહ્યુસ કસાટીના ક્રીયા પેદા કરે છે, જેથા સાચું હાય તે ખહાર આવે છે, તેથા તેઓ જે અંધારૂં છે તેને રાશનાવાળું કરે. (૭) તું પણ એમ તે અહુરમજ્દના પાદશાહીના આરાધનાથી તેવાજ છે, જેથા તેના દાલત તથા આળાદા તેકાથી તું એમ જળવે છે; કેમકે તું, જે તેવા છે, તે અશાઈ આગળ પડવાયા તથા વધવાયા વધુ ગુલામા વગરના કેછ; ખરેખર જે અશાઈ માટે અશા લાકામાં ભરાસા રાખે છે તે મ્હાટા છે, અને જે ખુરાઈ સારૂ ખુરા માહ્યુસને માત્રે છે તેખા મ્હાટા છે."
- (૮) તે હુકમ આપવાવાળા વિષે જ્રયુશત્રે એમ કહ્યું કે:—" એક અશા માહ્યુસ ખુરાં લોકોને જાહેરમાં દુ:ખ દેતારા છે, જે અહુરમજ઼દતા ક્રાયદાવાળા ચેલા છે, જે અશાકૃતિ શ્રારાવાળા દુનિયાને ચાહે છે, અને તેમાં રહેતાં અશાકૃતાં પ્રમાહ્ય મુજબ માનની ખાહેશ રાખે છે; એટલે કે તે ક્રજ તથા સવાળના કામાનું પ્રમાણ જાણે છે."
- (૯) આ દુનિયા સારૂ જવાબ કહેલા છે કે:—" તે કે જે દેવા સાથે કરી મેળા-યહું છે તે જ્યારે દેવા દેવા સાથે કરી ભેળાયલા હોય ત્યારે તેટલુંજ વધુ થાય છે; અને જ્યાં સુધી તેઓની પાતાની દેવાની દુનિયામાં વધારા કરનારાઓ હાય, જેયી તેઓ અશા મારનારાઓ પાતાના લોકા માટે કાયદા મેળવી શકે."
- (૧૦) જે માણુસ ડાહ્યાં લોકોને મારે તેના સંબંધમાં, સાશાંસે કહેલા જવાળ અા મુજબ છે કે:—" તે મારતું તે જ્યારે દેવા સાથે કરી બેળાયલા હાય ત્યારે તેના રસ્તામાં ઉભું થાય છે.''
- ૧. આ બે મીનાઇ શક્તિએન, સ્પેન્તો—મઇન્યુ અને અંગ્રામઇન્યુ હોઇ શકે. ૨. જીએને બાબ દર મા, ફ. ૧૧: "જે ખુરા હોય તે હકવાના હોય ત્યારે પણ હકવગરના થાય છે. ૩. વાંચણ અન-આગાશગૃતર, "વધુ ગુલામી વગરના " સરભાવા ફાલ્ આગાશ્, "ગુલામ," "નાકર." વેસ્ટઃ આનાકાશીદાર્, "વધુ છુટો."

- (૧૧) તે સુરાઇ વિષે અહુરમજ઼દે કહ્યું કે:—'' તે માસ્ય સુખી છે જેનાથી કાંઇ સુનાઢગારપાસું નથી. " (૧૨) જે માસ્ય માટે ચિમ એટલે જમશેદ આવ્યો છે વ તેના સંબંધમાં તેણે કહ્યું કે:—" જે મારનાર નથી અને વધારનાર નથી, અને નહીં સત્તાવાળા તથા નહી સત્તા વગરનો દ્વાય તે તેનો બદલો મેળવે છે."
- (૧૩) તે પાછળ જવાનાં વિષે વાહૂમને કશું કેઃ—" તે અહૂને તથા તે **રત**ને હું મ્હાેટા કરૂં છું, જે પાતાનાં શરીરમાં મારી અશાઈ ધરાવતા હાય".
- (૧૪) તે હુકમ વિષે સ્પેન્તા આમર્પકૃતિએ ર કહ્યું કે:-- ' એમ તું તે માણસને ઉત્તેજન³ આપે છે જેની **ઢ**ાંશીયારી એક ભેટ છે-એક માણસની જે ડાહોા ઢાય-જે મારી દીનના નમુના છે: કેમકે તે જે હમારું છે તેની આરાધના કરે છે. જેથી તે હમારી સાથના સંબંધની દેાલત જાળવે છે, જેણે પાતાના શબ્દોથી અશાઇની દુનિયાને વધારી છે. (૧૫) તે મારી ગાેઠવણ છે, અને તે મારી ખાહેશ છે, અને તે મારે માટે જરૂરતું છે; અતે તું જે પુરેપુર જાણે છે તે હું ચાહું છું, એટલે કે જે અશાઈ માટેની તૈયારી હાય તે; વળી જે કાંઈ ઉત્તમ શબ્દો તથા કામા, આ જરયુરત! તું હમાને પછે છે, તે સંપૂર્ણ મનશની સાથે હું અત્રે હાથે કર; મારાં કામા, જે હું કરું છું તથા તું પણ કરશે, તે તું ખરાખર જો. (૧૬) તારી આરાધનામાં, ઓ જરાયુરત ! તું ઉદાર છે, ક્રીયામાં તું ઉદાર છે; જે જાતે તારે છે તેની સાથે તું એમ માતે છે કે દોલતની બક્ષેસ સાર તથા સખાવત સારૂ કાંઈ તકરાર નથી; પણ આગળ વધારનાર જ્રય્યુશ્ત્રના બદલા વધારવા માટે છે, અને મારનાર જ્રય્યુશ્ત્રના ખદુલા મારવા માટે છે. અને મારનાર **તથા વધારનાર જ**રચુરત્રના ખદુલા મારવા માટે તથા સુધારવા માટે છે. (૧૭) કસાટીના ^૪ નામે જેને આતશ બાલાવે તેના પુલ અથવા ચુકાદા વિષે, જેમ કે જ્યારે તેઓ તેનાં ગળાંમાં કરી પીગળેલી ધાત રેડે.—તે કે જેતા પ્યાર ભલાઇ માટે હાય જેથી લાકા કરજ તથા સવાયનાં કામા વગર બીક કરે: આ જાણી શકાય કે તેની પાતાની ખાહેશથી વળી જરૂરને લીધે તે કરવામાં આવ્યું હતું.
  - (૧૮) તે ખાહેશના સંખંધમાં અહુરમજ઼દે કહ્યું કે:—" જે હમારા છે તેને માટે ખરાથ-વધર્યનું મહાન પાછળ જવું છે." (૧૯) તે સવાલ વિષે અહુરમજ઼દે કહ્યું કે:—" જે હમારા છે તેનાથી અહુરમજ઼દ મારકતે એવું મેળવાય છે, નેકાથી તેનાથી હમારી દીનમાં આવી શકાય છે. (૨૦) ખચીત, તે એક માણસ, એ જ઼રયુશત્ર ક ખાદશાહી માટેની સત્તા ધરાવે છે, જે દીનને કાન મેં આપે છે, જેથી તે તેને બરાબર લાવે; જેને આને લીધે અમરપાશું આપવામાં આવે છે, અને તે મારી દીનના

૧. જાુંગ્મા પુસ્તક ૮ મું, ખાબ ૧૨ મા, ફ. ૭-૮. ૨. જાુંગ્મા પુસ્તક ૮ મું, બાબ ૮ મા, ફ. ૩. ૩. સરખાવા ફાબ્ ખરા કર્દન્, "સળગાવવું," ઉત્તેજન આપવું." ૪. વેસ્ટ્ર વાંચે છે: પવન્ વહરીહ્ શેમ્ "જેનુ નામ ભાગ પડવાસારું આતરા બાલાવે છે." પ ગાંશા-સ્ત્રીનેદ્, અવબ્ ગમ્યાશ, "કાન," અને મુ, "સાંભળવું."

સર્વથી સરસ માણુસ હોય તેને તે ખાહેશ તથા બલી ઇચ્છા, એા જ્રયુરત્ર ! જે આ મારી દુનિયાને અશાહથી આગળ વધવામાં મદદ કરે છે. "

- (ર૧) તે માણસ જે ખુરા છે તેને વિષે અહુરમજ઼ કહ્યું કેઃ—'' જે મ્હાટા પુરાવા હોય તેમાંથી જ્યારે જે પાતે ખુરાં હોય તેને ખુરાં લાકા પુરાવા વગરના ધારે, અને તેના સંભંધનાં જેનાં કામા અકામનના વિચારથી હાય.''
- (૨૨) " જ્યારે હુલ્વિતાત તથા અમૅરતાત ખન્તે ⁹ ને તે રસ્તામાં ² તને આપ્યા હોય,—આને લીધે, જ્યારે તું સંતાય આપનાર મીના તથા ઉત્તમ વિચારવાળા હોય,—જેથી જે તું સમજે તે તું કરે, અને જે તું ન સમજે તેને વિષે બહેલ્તમાં પાછું પૂછવું જોઇએ."
- (ર૩) જેની પાસે અહુરમજદનું ડહાપણ છે તથા જેમાં ડહાપણ રહે છે તેને વિષે, જ્ર્યુશ્ત્રે પૂછ્યું જે માણસ હસ્તિ ધરાવતા નથી તેને વિષે, જેની હસ્તિ સેવટ નથી, અને તેઓ કે જેઓ કદીપણ દુન્યવી હયાતિ ધરાવતા નથી, અને જેઓ હમણાથી આખેર સુધી નેકીની બાજીએ ન રહેશે તેઓ વિષે તેણે પૂછ્યું.
- (૨૪) તે ઉલટાં વર્ણન વિષે અષ્દુરમજ઼ કે કહ્યું કેઃ—" સઘળી જાતનાં માણસા જેઓ અશા દ્વાય તેઓમાં, જેઓ છારાં લાકાને મારનારાં છે, તેઓમાં કહે કે હમા વળા હમારી ખુશાલી સારૂ પવિત્ર પાણી સાથે દુધ ઇજવા સારૂ દુધનું પ્રમાણ વધા-રીએ છીએ, જેથી જઃદગીનું વધુ સુખ મળે."
- (૨૫) તે હુકમના સંભંધમાં અહુરમજ઼દે કહ્યું કેઃ—" તે માણસ સુખી છે જેની તરક્ષ્યી કાંઇપણ ક્**રીયાદ નથી, અને જે આ મુજબ છ**ંદગીની ખા**હેશ રા**ખે છે કેઃ **ગેરેજોઇ……આખરોા…… (૨**૬) તને, આ જ઼રયુરત્ર! મારી તરક્ષ્યી ખચાવ
- * ૧. તંદરાસ્તા તથા અમર્ગી ૮. તે બેઠશત તરફના રસ્તામાં ૨. યસ્ન હા ૪૬ મા, ફ. ૧, અવ૰ લીંઠી ૩ થી ૫, ૫ઠલવી ૨-૩. ગર્જમ્ શ્યાવા લક્ જ્રક્ દેના ખદીતુન્, વ્યઊહર્મજદ, વ્યાચ્યેષ્— વ્યામ્ વારપ્ર ભવીહુન્; રામિશન વ્યામ્ કામપ્, મૃત્ દાસ્ત્ વ્યાવા વ્યાલા દાસ્ત્ યેહખૂનદ્; પવન્ વ્યામુખ્તિશ્ન ઇ વાહુમન્, વ્યામત્ પવન્ ક્રાસ્તીહ્ યેકવીમૂનમ્; જ્રક્ ઇ યશરાયીહ્ કશ્ત્ર વ્યામ્ યેહખૂનાઇ. આ પઠલવી ક્રકરાના તરજીમા વેસ્ટ આ મુજબ કરે છે:—" હું તને ફરીયાદ કરે છું, તે તથા આ વ્યાક તું જો, વ્યા વ્યાહુરમજદ, (વ્યારેલ કે મારે માંટ ઉપાય શાધ); તે ખુશાલી મારી પ્યાહેશ છે, જે વ્યાક દાસ્ત તેના દાસ્તને આપે છે; વાહુમનનાં શિક્ષણથી (જ્યારે હું નેક્રી શ્રીપું છું ત્યારે) માંગેલી અશાઇ જે તું મને આપે) તે મળે છે."

તરીક કેમ-ના ⁹ ના જવાયમાં માંશ્ર આપેલા છે.....જે તે મારા અશા દારત કાઈ-વિશ્તારપ ર સાથની એકમેકની દાસ્તી ³ અગાઉ, જે ચીજો બજાવવામાં આવે છે, તથા જે બજાવવી જોઈએ તેવી ચીજોમાંની એક જાહેર ⁸ થયલી ચીજ હતી. (૨૭) એક ધારણ વગરના માણસના અહેવાલ વિષે જાણવું કે તે ખાટા છે, જાણવું કે ધારણ વગરના દરેક ચીજ તેવી છે; આ કારણ સાર કે સઘળા અહેવાલા એક ભારા માણસ જાળવે એવા નથી, કેમકે જ્યારે એક ખુરા માણસ સત્તાવાળા હાય છે, ત્યારે જે અશા હાય તે તથા જે સત્તાવાળા હાય તે પણ સત્તા વગરના થાય છે; જે અશા હાય તે ખુરા માણમ જેવા થાય છે, અને વળી જે સત્તાવાળા હાય તે સત્તા વગરના થાય છે, જેથી તે ખુરા માણસ પુરેપુરા ચુનેહગાર થાય છે અને તેની મીલકત તેઓએ જપત્ર કરવી."

- (૨૮) કાયદો કરનારાએ વિષે જવાય કહેલો છે કે:—" મારનાર તથા આગળ વધારનારને લીધે, તેઓ કાયદાવાળા છે જેઓનું મારવું તથા આગળ વધાવું તે વધા-રનાર અહુરમજ઼દ જે મારવું તથા આગળ વધારવું સમજે છે તેનું છે."
- (૨૯) જ્યારે અહુરમજ઼દે છારાં લે કિત મારવાથી એક સવાલ નીકળ્યો જેથી જે પાદ-શાહ હોય તેનાથી આ દુનિયાને મારવાના સંખંધમાં જવાય કહેલા છે કે:—" જે શ્રેષ્ટ ચુકાદાવાલા છે તેનાથી ચુકાદા એમ શાખવવામાં આવ્યા છે કે જે મારનાર તથા વધારનાર, સાશાંસ, છે તે ચુકાદા આપશે. " (૩૦) જ઼રચુશ્ત્રે જવાયમાં કહ્યું કે: " તે બદલા આપે છે. " (૩૧) અને તે ડાહ્યા મારનાર, સાશાંસ, જવાયમાં કહ્યું કે: "તે સજા ક્રમાવશે.'
- (૩૨) વળી તે માણસાઈ ગાય (એટલે રવાન) જે ઘણીક ગાયોની ઉપર છે તેણીએ અશો લોકા આગળ આ ક્રીયાદ કરી કેઃ—"કેટલા વખત પછી તે વધારનાર
- ૧. ઐજ દાના અવ. ક. ૭, પદલવા ક. ૭. લાં. ૧-૫, મૂન્ અત્, અવા લિ, અઊદ્ર્મજ઼દ, વ મનીગાંન્ (હાવિશ્તાન્ ઇ લિ) પાનગ્ યેહખ઼ન્ત્ અમત લિજક્ ઇ દ્રવન્દ્ (અહર્મન્) પવન વે યખ્સેનૃતિશ્ન કીન્, (અએધ્-અમ્ કીન્ લેવતા દારીદ્, અમ્ પાનકીહ્ મૂન વબીદ્રનયેન્) જકાઇ મિન્ લક્ આતાશ વ વાહુ-મન્? (મા લેક્સ્ રાઇ ખવીતૃતમ્ અએધ્-અમ્ પાનગીહ્ વબીદ્રનયેન્), મૃન્ પવન્ આલા શાન્ કૃતિશ્ન યશરાહીહ્ ક્વરમ્, અઊહર્મજ઼દ, અએધ્ કાર્ય કર્ક્ય વ બીદ્રનમ્-ઇ, અમ્ પાનગીહ્ સ્ન વબીદ્રનયેન્) ? જક્ ઇ અવા લિ દસ્તાબર્ ઇ દએન કૃત્યું પાનગીહ્ સ્ન વબીદ્રનયેન્) ? જક્ ઇ અવા લિ દસ્તાબર્ ઇ દએન કૃત્યું પાનગીહ્ સ્ન વબીદ્રનયેન્) ? જક્ ઇ અવા લિ દસ્તાબર્ ઇ દએન કૃત્યું પાનગીહ્ સ્ત વબીદ્રનયેન્) ? જક્ ઇ અવા લિ દસ્તાબર્ ઇ દએન કૃત્યું પાનગીહ્ સ્ત વબીદ્રનયેન્) ? જક્ ઇ અવા લિ દસ્તાબર્ ઇ દએન કૃત્યું પાનગીહ્ સ્ત વબીદ્રનયેન્) શેહ્યું તે સ્તાપ્ય યખ્સનુન્). આ પહલવી કૃકરાના તરજીમાં વેસ્ટ કરે છે કે જે મને (અને મારા ચેલાઐનોને) ખચાવનાર તરીકે તારી તરક્યા, એમાં અહુરમજ઼દ, આપવામાં આવ્યો છે, જ્યારે તે જીરો અહર્મન્ મારે મોટ કૃતા કબ્લમાં રાખે છે, આપવામાં આવ્યો છે, જ્યારે તે જુરો અહર્મન્ મારે મોટ કૃતા કૃત્યા સ્તાપરો). તારા આતરા અને વાહુમન સિવાય ? (કેમકે હું જાહ્યું છું કે તેએમાં મને તારે ખાતર બચાવ આપરો) જાતરે હું કામોથી તેએમાં મોટ અરોશાઇ વધારું છું, એમાં અહુર્મજ઼દ! એટલે કે હું કૃરજ અને સવાબનાં કામા કર્ફ તા મને કાહ્યું ભયાવ આપરો?) તારે તે દાનના દસ્તુર મને જાહેર કરવા જોઈએમાં (આ તારે એમ કહેલું જોઈએમે કેઃ 'દાન દસ્તુરની તરીક જળવ'). ર યસન હા કર્ષ મા, કૃ ૧૭, લીં. ૩, જાુએમાં અંજ હાના કરાર, લીં. ૧૦ કર્લા (૧૧૧ કર્રા છે, જાબ્લી). ર યસન હા કર્ષ મા, કૃર્ણ જાલ્ફી, " જાબીતું"

પેદા થ**રો, વળા તે મા**ણુસ જે ન ગમતા પાદશાહ હોય ! કેટલા વખત સુધી તે થશે જ્યાં સુધી તે છુરા માણુસ જે મારનાર હોય, અને જે સત્તાવાળા બગાડનાર છે, તે સત્તા વગરના થાય છે. "

- (૩૩) કેમ કે તેણીની ખાહેશને લીધે તેણી એમ કરીયાદ કરે છે, જ્યાં સુધી તે તે વધારનાર પેદા થાય છે, તે પણ કે જે ન ગમતા પાદશાહ હેાય એટલે કે જ્યાં સુધી તે માથુસ જે વધારનાર હાય તે સત્તાવાળા થાય છે.
- (૩૪) તેણીની તે ક્રીયાદ વિષે અહુરમજ઼દે કહ્યું કે—" આ ક્રીયાદથી એમ મીનાઇ સરદારી મળતી નથી; આ કારણ સાર કે જ્યારે તેએ! એક પાદશાહને પાદશાહ ગણતા નથી, અને કાેંકીબી ^૧ અશા લાેંકા તરકથી દસ્તુરીની સત્તા આપ-વામાં આવતી નથી, અને હવે પછી ઘણાંક અશા લાેંકાને બાલવાની જરૂર હાેય છે, જ્યાં સુધી એક વધારનાર ઊભા થાય છે અને વળી તે પણ કે જે ન ગમતાે પાદશાહ હાેય. ''
- (૩૫) મીનાઇ હયાતિઓના શખ્દોને લીધે, જે વિચાર, શખ્દ, તથા કામના સંખંધના છે, તે કહેલું જરૂરતું છે કે તેઓ ખચીત હિસાળ આપશે, હમેશાં જ્યાં સુધી એક મારનાર અથવા વધારનાર મળી શકે, અને જે સત્તાવાળા અથવા સત્તા વગરના હાય. (૩૬) ઘણાંક લોકા એવાં છે કે જેઓને આ સવાલ પૂછવા જરૂરતા છે, કે જે અશા હાય તે જે ખુરા હાય તેના સાક્ષાં ન થાય, અને અશા માણસ ખુરા માણસને પોતાની સાક્ષીથી ખુલ્લો પાડે છે, અને તે ખુરાં લોકા જે માણસ અશા હાય તેને મારવાથી પોતાના દુશ્મન ખનાવે છે. (૩૭) ઘણાંક લોકા એવાં છે કે જેઓને આ જવાળ અપવા જરૂરતા છે, જ્યાં સુધી લઢાઇને જાળવનાર તથા તેના સગા સંખંધીઓને મારવાનું થાય છે. (૩૮) ઘણાંક લોકા છે જેઓ જે માણસ અશા લોકાને વધારનાર હાય તેને ચાહે છે; જેથી ઘણાંક ખુરાં લોકા તથા વળી અશા લોકા માટે બલાઇના કરનારને પેદા કરવાની ખચીત જરૂર છે, જ્યારે એક ખુરા માણસ, જે મારનાર હોય, તથા જે લઢાઇ જાળવનાર હોય, તે સત્તામાં હોય.
- (૩૯) કેમ કે તેની એટલે અહુરમજ઼દની મરજ઼ની ભેટને લીધે એમ જાહેર થયલું છે કે.—" તેઓ ભરાબર સમજશે કે અહુરમજ઼દ જે રાસ્ત હોય તે પસંદ કરે છે, અને અહર્મન્ જે રાસ્ત હોય તે પસંદ ન કરે છે." (૪૦) અને આ કે જયાં સુધી તેઓ ભરાબર સમજશે કે તેઓને શીખવવા માટે છુરાં લોકોને ખચીત સજ થશે, તેઓ તેઓની છુરાઇને લીધે અધારાનાં રહેકા હુમાં રહેશે, અને કે તેઓ જે હમ્-હસ્તગાન્ ના કે હાય તેને પહ્યુ બદલો આપે છે, અને તેઓ ખચીત

૧- યસ્ત હા રહ્મા, ફ- ૬, લીં ૨- ૨- જે સવાલ ૩૨માં કકરામાં જણાવેલા છે. ૩. જે જવાબ ૩૪મા ફકરામાં આપેલા છે તે. ૪- બહેશ્તમાં આવેલી એક જગાતું નામ જ્યાં જે લોકાનાં સવાબનાં કામા તથા ઝુનાહો વજનમાં સરપ્યાં ઉતરે તેએનાં સ્વાતા રહે છે.

ખુરાં લોકોને મારે છે; અને કે યજ઼દા ધણાંજ જોરાવર દ્વાય છે, જેથી તેઓ અધ-મીંઓને મારશે, અને તેઓ ખુરાં લોકોને ખુરાઇ તરફથી બલાઇ તરફ ફેરવશે, અને જેઓ ખુરાઇવાળા હોય તેઓ ભુલથી એમ માનતા થશે કે પ્રાણીઓને સારી પરવરેશ સારૂ સ્વ—અપંખુતા કરવી જોઈએ, અને કે દેવોને ધીકકારવા જોઈએ, અને કે એમ જે ખુરા પાદશાહ હોય તે ગુનેહગાર છે, અને કે તે ખુરાં લોકા જે જગોએ ⁹ અહૂરમજદ ગુનાહ તથા સવાયની ગખુત્રી કરાવે તેની નજદીક જતા નથી.

- (૪૧) "અને તેઓ કરજ તથા સવાયનું કામ કરવામાં વધુ મેહનતુ થશે, અને ગુનાહથી વધુ પરહેજ રહેશે, હમેશાં જ્યાં સુધી તેઓ ખચીત છંદગીમાં અને છંદગી વગરની હાલતમાં કાંઇ પણ દાલત મેળવે છે. (૪૨) અને તેઓ શ્વારીરીક હાલતમાં પુરેપુરી સજા કરશે નહીં, અને દરજથી દુનિયાના નાશ નથી થતા; દરેક જણ પાતાને મ્હાટા ગણે છે, અને દરેક જણ અહુરમળદની ચીજો માટે પુરેપુર સેવટ મેળવે છે; પણ દરજ હારતા નથી, અને તેઓ પુરેપુરી સજા કરશે નહીં."
- (૪૩) અને દયાળુ અહુરમજ઼દ એમ ધારતા નથી કે દરેક જણે આ દુનિયામાં હમેશ સુધી રહેવું જોઇએ, અને કોઈ પણ તેને પુરેપુરા આપી દેશે નહીં, દરજથી તેઓ ખચીત દુઃખી થાય છે, તથા છુરાં ડહાપણુવાળા થાય છે. (૪૪) અને દરેક શરીરમાં જે બલા હાય તેને માટે બલાઈ ઊબી થતી નથી, પણ દરજની ખુરાઇ ખચીત જે બહું હાય તેના નાશ કરે છે, અને ખુરાં લાકા બહું શું છે તે સમજતાં નથી; અને ખુરાં લાકા તેઓની દીન બણે છે, તેઓ ક્રજેને ખજાવવા ઉપર પ્યાર આપતા નથી, પણ તેઓ ખચીત ખુરં કરનારા થાય છે.
- (૪૫) અને અશા માણસ જે મીનાઇ તેમજ શારીરીક હયાતિઓમાં શ્રેષ્ઠ હોય, તે સત્તાવાળા વધારનાર થાય છે, વળી તે પણ જે મરજી મુજબના પાદસાહ છે; અને તેમજ જે છુરા હાય તે અને જે કાઈ સત્તાવાળા હાય તે પણ, જ્યારે દરેક અશા માણસ પાતાનું રવાન તે ગરાદમાન ર (એટલે તે સર્વથી ઉચાં ખહેરત) તરફ માકળે છે, તે વખતે સત્તા વગરના થાય છે; અને દરેક જણે જાણવું જોઇએ કે દરેક દુ:ખ દેનાર માણસ દુ:ખી થાય છે, જેથી જ્યારે, તે દુ:ખને લીધે, તેઓ જ્યારે યજદાને બાલાવે છે, ત્યારે કક્ત તેઓ દાજખ આપવા માંગે છે.
- (૪૬) અને જ્યારે દરેક જણ અમેશરપંદાની ક્રીયા કાયદાની આશા વગર કરે છે, અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે ગાશ–અઊવ'ને કરીયાદ કરી ³, જેથી ગારપંદાના ખનાવનારે ૪ એમ પૂછયું કેઃ " દુઃખ વગરની ગારપંદાની સરદારી કેાણુની છે ⁸ " અશવહિસ્તના જવાખ આ હતા કેઃ " એમ; તેઓ સજ કરશે. "

૧. એપેટલે કે બ્રુસાં લોકા જ્યારે તેઓ ગુનાઢ વગરનાં ન હાય ત્યારે ચુકાદાના પૂલ પસાર કરશે નહીં. ૨. યસ્ત હા ૨૮મા, કૃ. ૪, લીં. ૧. ૩. યસ્ત ઢા ૨૯મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૪. એપેજ ઢાના કૃ. ૨, લીં. ૧.

- (૪૭) દરેક જણ જાણે છે કે યજદાના દેખાવમાં રાશનીની ધ ખુશાલી છે, જ્યારે દરેક જણ અહુરમજદની મીતાઈ સરદારી પિછાણે છે; અને જ્યારે દરેક જણે છે કે ખુરા મીતાને લીધે થતાં નુકસાનની સામે થવાના તેના ડહાપણવાળા ઉપાય જાહેર થયલા છે; ર અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે અહુરમજદ માંધ્રમાં ર ધાયદાકારક અસર ઉપજાવી; અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે દસ્તુર સંપૂર્ણ છે; અને કે અહુરમજદ મીતાઈ હાલતમાં ખન્તેના ધ વધારા કરે છે; અને કે વાહુમન અહુરમજદનું પ ખચ્યું છે, અને સ્પેન્ત આમાં ધિત અહુરમજદની પાતાના છે, લ અને તેઓ ખન્તે જે માણસે તે આપી હોયં તેની જંદગી છે; અને કે જંદગી જેના પાતાના હોય તે વિચાર અને ડહાપણથી અપાય છે, અને યજદા તેની આગળ આખાદી લાઈ જાય છે.
- (૪૮) અને દરેક જણ જે આ દુન્યવી હયાતિનું હોય તે તે દુન્યવી હયાતિને લીધે જે તેણે કરવું જોઇએ તે કરતાં જાણે છે; અને જ્યારે દરેક જણ જે તેનાં કામાથી જે મીના તેના પોતાના હોય તેના ચાહનાર છે, અને જ્યારે દરેક જણ અહુરમજ઼દને જાતે ટેકા આપનારા ક થાય છે. (૪૯) અને જ્યારે દરેક જણ, જાણે છે કે જે માણસ પોતાના શરીરમાં દેવને મહેમાન રાખે છે જે દેવ યજદાને સાંભળતા નથી, ક તે માણસ સને તેઓ કાંઇ પણ અદલા આપતા નથી; અને જ્યારે દરેક જણ પોતાનાં સ્વાનં અમર કરશે; ક અને જ્યારે દરેક જણ પોતાનાં સ્વાનં અમર કરશે; ક અને જ્યારે દરેક જણ પોતાના અહુરમજ઼દ ક સાથના સંબંધનું ફળ જળવે છે.
- (૫૦) અને દરેક જણ જોતર ^{૧૪} છે, જે તેની અશાઇથી પવિત્ર છે; અને જ્યારે દરેક જણ અમેશરપંદાને ઇ જેલા દર્શન ^{૧૫} આપે છે; અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે જે અમેશરપંદાને માન આપે છે તેની તરકથી મદદ મળે છે, અને જ્યારે તેઓ રવાનમાં એક ^{૧૬} હાય ત્યારે. (૫૧) અને જ્યારે દરેક જણ તેઓને જાતે માન આપે; અને જ્યારે દરેક જણ તેઓને જાતે અને જ્યારે દરેક

1. યસ્ત હા ૩૦ મા, કૃ. ૧, લીં. ૩. ૨. યસ્ત હા ૩૧મા, કૃ. ૬, લીં. ૧. ૧૩. ત્ર્યેજ હાતા કૃ. ૭, લીં. ૧. ૪. મહન્ય વિત્તહ, યસ્ત હા ૩૧મા, કૃ. ૭, લીં. ૩. ૧. યસ્ત હા ૩૧ મા, કૃ. ૮, લીં. ૧. ૧. ત્ર્યેજ હાતા કૃ. ૯, લીં. ૧. ૭. યસ્ત હા ૩૧ મા, કૃ. ૧૦ માં કાલા દો મને નહીં કે સે મળે છે, દ્રેવાકતેન્દ્ર, ના અર્થ સારૂ જુમાં મીલ્સના ગાયા વેસ્ટઃ "ભટકતા થાય છે." ૮. સરખાવા કા. મંગ્ર, મંગી, 'આખાદી' વેસ્ટ, "ટેકા." ૯. ત્ર્યેજ હાતા કૃ. ૨૧મા, લીં ૩. ૧૦. ત્ર્યેજ હાતા કૃ. ૨૨, લીં ૩. ૧૧. યસ્ત હા ૩૩મા, કૃ. ૪, લીં. ૧. ૧૨. યસ્ત હા ૩૪મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૧૩. યસ્ત હા ૩૪મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૧૩. યસ્ત હા ૩૪મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૧૪. યસ્ત હા ૩૩મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૧૪. યસ્ત હા ૩૩મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૧૪. યસ્ત હા ૩૩મા, કૃ. ૧, લીં. ૧. ૧૪. ત્રાં લાયા છે. ૧ ૧૧. યસ્ત હા ૩૩મા, કૃ. ૮, લીં. ૩. ૧૬. ત્ર્યોજ હાતા કૃ. ૯, લીં. ૩. મન્ જુક્ ઇ ત્ર્યાલાશાન્ ખૂન્દમ્ હમ્ કર્દારીલ્ વ્યામન્ સ્થાલાશાન્ પાનન્ સ્થાન પાન માર્થ લાગ માન પાન સ્થાન હા ૩૪મા, કૃ. ૧, લીં ૩.

જણ નએચીદ્ તેમ અન્યેમ્ શબ્દોથી જાણે છે કે તારા સિવાય ખીજો કાઇ (અશાઇથી મારે માટે નથી, તેથી તું હમાતે ખચાવ!); અને દરેક જણ જાણે છે કે તેની તે પાદશાહીથી જીવતાં લોકામાં તેની મરજી મુજબ પ્રશાગદ થશે. ર

(પર) અને જ્યારે દરેક જણુ રાશનીવાળી દીન જાણું છે; અને જ્યારે દરેક જણુ દીનને સરદાર તથા મહારી 3 તરી કે પિછાણું છે, અને જ્યારે દરેક જણુ જાણું છે કે આ દીનના દેખાવ તેના પાતાનામાં થવા જોઇએ; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણું છે કે આ દીનના દેખાવ તેના પાતાનામાં થવા જોઇએ; અને જ્યારે તે થાય ત્યારે તેના મરજીવાળી પાદશાહીથી 4 સખ અપાય છે; જ્યાં અને જ્યારે તેઓ તેને કરજો તથા સવાખનાં કામા કરવા બાલાવે છે ત્યારે તેઓ તેને બદલો આપે છે. (પ3) અને દરેક જણુ લલા યજદાને એક મેં હું આપે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણું છે કે જેની અશાઇ કામમાં સમાયલી છે તેનાથી મજખુત તથા સંપૂર્ણ મનશની ધાય છે; અને જ્યારે દરેક જણુ પાતાની ખાસીયતને સણુગારવાનું એમાલે છે; અને જયારે દરેક જણુ યજદાની કીયાલ પારીયતને સણુગારવાનું એમાલે છે; અને જયારે દરેક જણુ યજદાની કીયાલ પારી પાડવાનું બાલે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ લદાર બેટાથી લ તે કાયદા આપે છે. (પ૪) અને જયારે દરેક જણુ જાણું છે કે જયારે તે ગરાદમાની જ હાલતમાં હાય ત્યારે તે નમસ્કાર આપે છે; અને જયારે દરેક જણુ જાણું છે કે તે અહુરમજદની પાદશા હીમાં જ તેઓથી થાય છે; અને જયારે દરેક જણુ જાણું છે કે જયાં સુધી પહેલી પેદાયશની જ દીન હસ્તિમાં રહેશે ત્યાં સુધી આ ખાસીયતને એમ ગણવી કે: હ્વા છ દેગ્યન … '3

૧. યસ્ત હા ૩૪મા, ફ્ર. ૭, લીં. ૩. વેસ્ટઃ[નચ્યેચીદ્ તેમ ચ્ય ન્યેમ્] " મને તારા સિવાય ઉપરના ખીજા કાઈની ખબર નથી, સ્મેટલ કે હું ખીજા કોઈને સ્માળખતા નથી કે જેના મારા ફાયદા તારા જેવા તરફથી છે, અને જ્યારે તેસ્મા અશાઈ કરશે, સ્મેટલે કે તેસ્મા કુરજો તથા સવાળનાં કામા કરશે, તે અંમમ હમારે માટે રક્ષણ પેદા કરે છે." લા અકશ્ મદમ્ જકાઇ (મન્ લેકૂમ સ્યાગાસ્ હવાસ્પમ્ ર સ્પેજ હાતા ક ૧૫મા, લો ૩.૧૩٠ સરુખાવા ફાંગ્ વાલા, "ઉંચું," "ભેવ્ય'' યસ્ત હા ઉપમા, ફ.રર. ૪. યસ્ત હા ૪૨મા, ક્ર. ૭, લીં ૧. પ મેજ હાના ક્ર. ૮, લીં ૪. ૬. યસ્ત હા ૪૩માં, ફ્ર. ૬, લીં ૩. ૭. યસ્ત હા ૪૮મા, ફુ. ૩, લીં. ૧. ૮. મેંબજ હાના ફુ. ૬, લીં. ૧. ૯. મેંજ હાના ફુ. ૭, લીં. ૧. ૧૦૦ ચ્યેજ હાના ફ. ૮, લીં. ૩. ૧૧. ચ્યજ હાના ફ. ૯, લીં. ૩. ૧૨. યસ્ત હા ૪૫મા, ફ. ૬. **હાત્ દર્મોનામ્યા પશ્યારયામ્યા દાચ્યા મ્યાહરા**, ''પહેલા કાયદાચ્યા તે વ્યાપ્યા ત્યારથી, મ્મહુર! ' ૧૩. યસ્ત હા ૪૬મા, ફ. ૬, લી. ૩ માં જક્ દ્રવન્દ્ મૂન્ સ્પેવા દ્રવન્દાન્ પાહુલુમ્ , જુકુ યશરૂપ્ મૂત્ સ્પેવા યશરૂખાન્ પહુલુમ્ (ખસ્પેને વર્ સ્પાસ્પામન્દીહ-૧ સૂતે વ્યવા દ્રવત્દાન મિત્દવસ, યહેલુને દ્યવન યશરેલ દારિશન,) વદ્ વ્યમિત્ દવ્યનાં ઇ દ્રતુસ દહિશ્ત ઇ વ્યઊહર્મજંદ, (વદ્ વ્યમત્ જંક સચ્યાશાંસ્ યેહેમ્તુ-ને દ્રો. આ ૫૯લવી કુકરાના તરજીમાં ડા. વેસ્ટ ચ્યમ કરે છે કે: "કેમ કે તે લારી છે જેની મુવ્યા સરમ ખાસીયત પ્રુરાં લોકા માટે છે, અને તે અરાા છે જેની સુવયા સરસ ખાસીયત અરાા લાકા માટે છે, કાેઈ પણ રાકમંદ હાલતમાં જે કાેઈ બ્રુરાં લાકાેને કાંઈ પણ આપે તેને બુરા ગણવા જોઈએ અને જે કાઈ અરા લોકાને આપે તેને અરા ગણવા જોઇ મેં જ્યાં મુધી પહેલી પૈદાયશની દીત હાય ત્યાં મુધી મેંયા વ્યા શિક મંજ઼દ (જ્યાં સુધી સારાાંસ આવરાત વખત સુધી અધુક જણને અમ ગણવા જોઇએ)."

(૫૫) અને જ્યારે દરેક જણુ અધર્મી લોકોના દસ્તુર માટે કાંઈ પણ દોલત રાખતો નથી; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે જે ઉચું હોય તે અશાઈ છે, અને જ્યારે તે યજદા દરેક જણુ માટે વચ્ચે પડશે; અને જ્યારે દરેક જણુ અહુરમજદની દીનને પિછાણે છે, અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે તે એક તેનામાં ક્રાયદાના મીના ર છે. (૫૬) અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે તે એક તેનામાં ક્રાયદાના મીના ર છે. (૫૬) અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે જે અહુરમજદ તરક વળેલા હોય તે ઘણાંક ખુરાં લાકાને મારનાર છે, અને જ્યારે દરેક જણુ અહુરમજદ તરક નમસ્કારના શખ્દો ખાલે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે તે આપણી સગવડ પે છે. અને તે અહુરમજદની પાતાની પેદાયશ છે, અને જ્યારે દરેક જણુ સર્વથી સારી દીન શાખવે છે તથા દરેક જણુ તેમાં જોડાય છે.

- (૫[ા]) અને જ્યારે દરેક જણું જાણે છે કે વાહૂમન પ્રાણીઓનું રક્ષણું કરે છે; અને જ્યારે દરેક જણું તેની મરજીથી બદલા માટે સત્તાવાળા થાય છે; અને જ્યારે દરેક જણું જાણે છે કે તેની શરૂઆતમાં બેટથી વધારા થાય છે; ^૯ અને જ્યારે દરેક જણું અમે-શરપંદાની ^૧° ચીજો કરે છે અથવા કરશે; અને જ્યારે દરેક જણું જાણે છે કે જ્યારે દીન શીખેલા હોય તે તેને કહે છે, ^{૧૧} ત્યારે અશાહના કાયદા માટેની તે દાલત થાય છે. ^{૧૨}
- (૫૮) જ્યારે સરખાં સવાભપણાં સાર, પહેલાં માખેદને ⁹³ આપવાની જરૂર પડે છે; એટલે કે તેનાં માંબેદપણાંને લીધે કઈ-વિશ્વાસ્પ પાદશાહીને લાયક હતો, ⁹⁸ અને કે ક્રેશોએ એક સ્ત્રી જરશુશ્ત્રને આપી, કે તે ડાહો જામારપ ⁹⁴ હતો જેને અહુરમજ઼દે પેદા ક્રીધા; અને કે દરેક જણ અહુરમજ઼દની ક્રીયા કરશે. ⁹⁶ (૫૯) અને જયારે દરેક જણ જાણું છે કે જ઼રશુશ્ત્રના શબ્દા સવેથી સરસ બ'દગી ⁹⁰ છે, અને તે મુજબ વળી તમારામાંના જેઓ દીન શીખેલા છે તેઓના બદલો તેના છે. ⁹⁶
- ં (૬૦) અશાઈની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ છે; સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠતા અશાઈ છે.

દીનકર્દની કેતાબનાં લખાણ પછી આપેલા કાલાફાન વલા

- (૧) "ન સરખાવાય એવી, તથા બેમુલ, તથા જેઠ વગરની દીનકર્દનાં લખા-ણના આ આખેરના અર્ધા ભાગ ઘણી ખુશાલી તથા પુરેપુરી આમ્રીન સાથે પુરેષ ક્રીધા છે, તે જગામાં કે જ્યાંથી આપણને માટે અસુરિસ્તાનમાં મુખારક, આબાદ, અને સુગંધી, અને કીંમતી અને સારી ઉપજવાળાં અને ક્રીર્તિમાં અશા દાલતવાળાં ભાગદાદમાં શાધી કાઢ્યું અને મેળવ્યું હતું, એક નકલ ઉપરથી જે દાનાના દાનનાં સંબંધમાં તે પેશવાઓ જેવી છે જેઓ સુખી ક્વાહરા તથા બલી દાનવાળા હતા, જેઓ માહરસ્પેન્દના છોકરા અશા આતરા-પાતના કુંડુંબથી ઉતરી આવેલા છે, જેણે બીજા પાંચ અથવા છ નસીબવંત ઢાંકાની મદદ સાથે તે પવિત્ર દાન, જે સર્વ ગ્રાનમાં પુરતું સણુગારવાલું ગ્રાન છે, તેનું ગ્રાન પાધું પ્રગટ ક્રીધું; અને જેવી રીતે બલી દાનનાં લાકાના પેશવાઓ જેઓએ એક પછી એક જીદે જુદે વખતે, તેનું ભણતર તથા શાધ ખાળ ચાલુ રહે તે માટે, તેઓના લખાણો ઉપરથી, જુદી જુદી જગાઓએ દાનને પાછી સજીવન કરી તથા તે લખાણો પાછાં લખીયાં.
- (२) हुं, भित्री-आवानना टीअरा वाह्रराम्ना टीअरा नरेमहान्ना टीअरा भाह्रविन्हाह , કાઈની પાતાના માલ્કતને લીધે જેએ લખા હાય તેના તે પાતાના કરે તેમ, તે પ્રગટ કરી દીન રાજે, કૃત્તેહમંદ તીર માસમાં, સને ૩૬૯માં, શત્રયારના દીકરા, શહેનશાહ, શાદી યુજદર્ગદ હતા તેની ૨૦ વરસ પછી, અહુરમજદ પરસ્તાની પવિત્ર દીનમાં મજણત આક્ષીન સાથે, અને અશા ક્રવાહર્વાળા સ્પીતામાન જ્ર-યુરત્રની મ્હેાટી **ટ્રોરતીમાં, અને માહરસ્પે** દના દીકરા **આ**તરા-પાતનાં દીનને કરી આરસ્તા કરવાનાં સાચાં કામમાં, અને અશાઈની ખાહેશવાળાએાની મ્હાેટી દાસ્તીમાં જેઓનું આશિર્વાદનું અશા બાલવું આ હાડમંદ દુનિયા માટે છે. જાણવું કે ? તેઓ શારીરીક હયાતિ સારૂ સારા વિચાર વિચારવાળા, સારા શખ્ટા બાલવાવાળા, અને સારાં કામે[!] કરવાવાળા છે; અશાઈનાં કામાની સારી ઈચ્છાની પુરતી ખાહેશથી ^ર તેઓ દુનિયાના **પ્રશાગઈ સાથે જોડાણની કડીએા થાય છે**; અને મીનાઈ હ્યાતિ વિષે તેઓનાં પવિત્ર અશા રવાતા તથા પ્રવાહરા શ્રેષ્ઠ મ્હાડી જગા સંપાદન કરવાતું મેળવે છે, અને ઉચી જગા, તથા અસર્ રાશનીહ્ એટલે છેડા વગરની રાશની જે હમેશના કાયદા-વાળી છે અને જે સુખર્યી ³ ભરે**લી** છે તેમાં સંપૂર્ણ બદલો મળે છે. (૩) ખાસ કરીતે અશા ક્રવાહરાતે માટે અને વધુ ^૪ શીખેલા માણસાે, કરખૂ–જાદના દીકરા આતરા 🖈 ભગુ અને &એમીદના દીકરા આતરાપાત, જેઓથી આ બેમુલ પવિત્ર દીનકર્દનું પુરતક ^પ કેટલાં ડહાપેણથી અને પવિત્ર મીનાઈ નજર સાથે બલી દીનની

૧. કામગાન્ , રાબ્દાર્થઃ "ખાહેરાવાળાચ્યાે" અવ**ે કામ,** " ખાહેરા ' ૨. હવાત્ , "તે તે છે," "જાણવું કે " ૩. કામગ્ , "ખાહેરા, '" વળણુ. " ૪. અવ**ે ખાશ્ર**, "સુખ," કૃતિ ". મે. અક્રી અવ**ે આદ્ય**, "સર્વથી મ્હેાટું, ' અક્ર, "માર્થું, " 'ટાંચ ".

મુખારક સાનેરી શરેલ સાથે, અને એટલી સાચી દાસ્તી સાથે તથા દીન માટેની પુરતા પ્યાર ભરી વ ભલી ખાહેશ સાથે, અને આપણે હાલનાં લોકા માટેના મ્હાેટા કાયદા સાર સુટી હતી. (૪) તે મારે માટે ગુલ છે, મે કે જેણે અશાઈની ઇંતેજારીથી એક કરી લીધેલા વ છોકરાની પેઠે, આ પવિત્ર લખાલુ આયકારા કીધું છે; અને તેજ મુજબ, જે કાેઈ તે વાંચે, અને તેના ઉપયાગ કરે, તેણે તેની ઉપર આધાર રાખવા, અને તેને વિષેના શક દૂર કરવા, અને જે કાેઈ તેની નકલ કરશે તે પ્રમાણીક-પણાં સાથે લે છે, અને તે તેની સાથે બરાબર જોડાયકા રહેશે.

(પ) દરેક કામમાં એક માપ અથવા તે માપની પાછળ પ્રમાણ રહેશે; માપની પાછળ જતાં સારૂં સેવટ આપશે; સારાં સેવટમાં સંતાય મળશે, અને સંતાપમાં ખુશાલી; અને ખુશાલીમાં આંત દ; ^૩ અને આત દમાં ગમત; અને ગમતમાં વાહ-મનના વિચારની નહીં સરખાવાય એવી ^૪ કત્તેહ; ^૫ અને વાહમનના વિચારમાં એક મજણત ^૬ દીલ; અને મજણત દીલમાં નિડરપણું; અને નિડરપણાંમાં શણ-ગારેલી જંદગી; અને શણગારેલી જંદગીમાં શરીરનું તંદરાસ્ત આગળ વધવું; અને શરીરનાં તંદરાસ્ત આગળ વધવામાં ઉપયોગી ઉપાયા; અને ઉપયોગી ઉપાયામાં મેહનત; અને મેહનતમાં સારી લેટા ક; અને નવી લેટામાં નવી પ્રાપ્તિ; અને નવી પ્રાપ્તિએોમાં ચળકતી ' દેહલત; અને ચળકતી દેહલતમાં પુરતું સામેલ થવું; અને પુરતાં સામેલ થવામાં હાજતની ગેરહાજરી: અને હાજતની <mark>ગેરહાજરીમાં</mark> દુ:ખની ગેરહાજરી; અને દુખની ગેરહાજરીમાં ઉપકારી પણં; અને ઉપકારીપણાંમાં આવાદી ધ અને આળાદીમાં મુખારક રચના; અને મુખારક રચનામાં આગળ વધતી સગાઈ: અને આગળ વધતી સગાઈમાં અનંતતા; અને અનંતતામાં સગાઈ માટેની સારી ખાહેશની ઇંતેજારી; અને સગાઈ માટેની સારી ખાહેશની ઇંતેજારીમાં કીર્તિ; અને કીર્તિમાં ઉચે ચઢવું; અને ઉચે ચઢવામાં સખી ખાસીયત; ^૧° અને સખી ખારતિયતમાં કાયદાવાળાં કામા; અને કાયદાવા<mark>ળાં કામામાં</mark> આગળ વધતાં ક્રમાના; અતે આગળ વધતાં કરમાતામાં શક્તિ; અને શક્તિમાં છુટાપણં; અને છુટાપણાંમાં સખાવત; અને સખાવતમાં સુંટાયલી ભેટા; અને સુંટાયલી ભેટામાં સારાં લોકા સાથેની દાસ્તો; અને સારાં લાેકા <mark>સાથેની દાસ્તીમાં અશા</mark>ઈની પવિત્રતા; ^{૧૧} અને અશાઈની પવિત્રતામાં અશા વિચારા: અને અશા વિચારામાં સાચું બાલવું; અને સાચાં બાલ-વામાં આશિર્વાદ; અને આશિર્વાદમાં સવાયનાં કામાતું કરેલું; અને સવાયનાં કામા કરવામાં રવાનના પ્યાર; અને રવાનના પ્યારમાં શુનાહની ગેરઢાજરી; અને શુનાહની

૧. નિષીગ, ધાતુ નિષિ, આર્યન્ લિપિ, "કાતરતું," "લખતું," ર. પૂર— જાશાશ્મીહા અવ જાશ, "પ્યાર કરવા." ૩. સતૂર "દત્તક આપતું," અના અર્થ "લઢાઇના ધોડા" પણ થાય છે. ૪. અવ ૧ પશ્નૂ, "પ્યુરા થતું". ૫. અ—હમ્મ, "જેની ખરાખર કાઈ ન હાય એવું." ૬. અવ ૧ વન્ "જીતતું". ૭. અવ ૧ અહિંનન્, " હીં મતવાળું," મજબુત "મહેનતું" ૮. હૂ દહિશ્નીહ્, અવ ૧ દશ્, "આપતું". ૯. ખનીહ્, અવ ૧ ખન્ "ઝળકતું". ૧ ૧ અફળાની હ્ "વધારા," " આખબાદી". ૧ માળદ્ ચીહરીહ્, અવ ૧ ચીશ્ર, "પ્યુલ્તું," જો હેર".

ગેરહાજરીમાં નસીયવંત દુન્યવી હાલત; અને નસીયવંત દુન્યવી હાલ**તમાં અશે** રવાનપણું; અને અશેા રવાનપણુંમાં શ્રેષ્ઠ એહેશ્તની હાલત; ^૧ અને શ્રેષ્ઠ એહેશ્તની હાલતમાં, શ્રેષ્ઠ હયાત લાકામાં તથા સર્વથી વધુ આશાવાલાંઓમાં એક હયાત મા**ણ**સની ઉંચી જગા.

- (૬) બલી શક્તિએનાં જોર તથા દાદાર અહુરમજદની મદદથી અશા પુશાલી પુરેપુરી આવે! (૭) અશા પ્રવાહરવાળા, અને અહુરમજદના દાસ્ત સ્પીતામાન જ્રયુશ્ત્રને નમાજ હેાજો!
- (૮) અને જે કાઈ આમાં ભાગ મેળવવાની ખાહેશ રાખે, આ પુસ્તકની નકલ કરવા, અથવા તે વાંચવા, સાંનું જે કીંમતી હોય, તેની અને રાકડ રકમની ર જમી-નગીરી 3 આપવા વગર, અને પછી યજ઼દાનાં નામે જે કાંઈ નકી થયલું હોય તે આપતા નથી, તે કાંઈ બી વખતે પુરેપુરાં સંકડમાં આવી પડે છે, તેને થાડા ભચાવ ક મળે છે, દુ:ખમાં આવી પડે છે, તથા નાશ પામે છે, મ અને આ બધું દુ:ખ તેઓના એટલે યજ઼દાના હાથે થાય છે, જો તે નકલ પાછી આપવા માગતા ન હાય તા. (૯) અને જો તે નકલ એક માણસના હાથમાં આવે જેમ ઉપર લખેલું છે તેમ, જે તે પાછી આપતા નથી, અથવા હું જે લખનાર છું તેનું નામ છેકા નાખે રર અથવા કાઢી નાખે, તા તેને લીધે તેને ચીન્વદ પુલપર અશા લોકોને મીનાઈ હયાતિઓ તરફથી તથા સત્વસ તારાઓની અન્જીમન તરફથી મળે તે બેટ મળતી નથી, અને હું તેના દુશમન ર3 થઈશ અથવા હું તેને આશિર્વાદ અથવા મદદ આપીશ નહીં. (૧૦) અને જે પાદશાહ દીન પ્રમાણે ચાલે તે તેની ખાહેશ ર પામે! દીન ફેલાવનારાઓને દીન તરફથી સુખ મળે! અહુરમજ઼દ પરસ્ત પવિત્ર બલી દીન, જે શક દૂર કરે છે, તેની કીર્તિ ફતેહમંદ થાઓ!

કાલાફાન ર જો.

(૧) સંતાય, અને ખુશાલી, અને ગમત સાથે રાજ અહુરમજ઼દ, મા**હ સ્પેન્દમેંદ** સાલ ૮૩૫ માં, શાત્રાયારના દીકરા, શહેનશાહ શાહ યજ઼દકદ હતા તેનાં ૨૦ માં વરસ પછી મે લખી છે; મેં, દીનના ભંદા, અર્ધારાન્શાહના દીકરા, કળાદ્ના દીકરા, અર્ધરીચ્ના દીકરા, ફરતખ્મના દીકરા, અર્ધરીચ્ના દીકરા શત્રોયાર એદેશીરે, આ

૧. અવિ યુ; "પવિત્ર કરવું " રુ ગરાદે માની ગીલ્, ગરાદે માન્; એ સર્વયા ઉચાં ખહેરતતું નામ છે, જે ચ્યુહુરમજદતું રહેઠાલું છે. ૩. નગ્દ, ફાલ્ નકૃદ્, "તૈયાર અથવા રાકડા પૈસા". ૪. શ્રાય, ફાલ્ ગર્કા, "જામાનગીરી". ૫. જિન્હાર, સરખાવા ફાલ્ જન્હોરે કર્યા ખન્જ; "ખાવાયતું," "નાશ પામેતું". ૭. ચ્યુઊ- સ્તૂરીદ્, ફાલ્ ચ્યસ્તૂરલ્, " અસ્તરા". ૮. હમી માર; અવલ્ હમેરે થ, ધાતું મેર; "મારતું". ૯. કજ્દ્ ફાલ્ કજ્દ્; "ખાહેશ," હતું ".

- નકલ લખી છે. (ર) મારાં પાતાનાં સગાંઆ માટે એ મેં છાડી છે, અને [મારાં પાતાનાં છાકરાંઓ માટે, જેઓને હું કરમાઉં હું કે તે ૧૫૦ વરસ સુધી અશાહથી વાપરવી. (3) અને ૧૫૦ વરસ પછી મારાં પાત્રેના ઉપયોગ માટે જેઓ સારી નામનાવાળાં તથા દીન ફેલાવનારાં દ્વાય, તેઓને હું પવિત્ર, બલી અહુરમજદ-પરસ્ત દીનમાંના મજયુત આકીન સાથે, અને અશા ક્રવાહરવાળા સ્પીતામાન જરયુસની ઉંચી દોસ્તીમાં અને માહ્યરપેન્દના દીકરા આતરા-પાતનાં સાચાં કામમાં, અને સંઘળી શારીરીક હયાતિઓ માટે અશાધની ખાહેશ રાખનારાઓના, સારા વિચાર વિચારનારાઓ, સારા શબ્દો બાલનારાએા, તથા સારાં કામા કરનારાએાના શબ્દો તથા બાલોમાં ઢં આપ્ર છું. (૪) આ દુન્યવી હયાતિના સંબંધમાં, અશાઇનાં કામાનાં સારાં સેવટની પુરેપુરી ખાદ્દેશ સાથે, જે કામા જગતના ક્શાગર્દ સાથેનાં જોડાણની કડીએ છે. (૫) અને મીનાઈ હયાતિના સંભ'ધમાં, તેઓનાં પવિત્ર રવાના તથા kવાહરા સર્વથી શ્રેષ્ટ જગા તથા ઉંચી જગા મેળવવા પામે છે, અને જાવેદાન રાશની, જે હંમેશ કાયદાવાળી છે, તેમાં તેઓ પુરેપુરા અને આખા ખંદલા મેળવે છે, જે તેઓને મળે એવું સંપૂર્ણ સુખ છે. (૬) તે ખાસ કરીને જે અશા ક્રવાહરવાળા છે તેઓ માટે છે. અને કુર્યું જુદના દીકરા આતરા-દેશયગ્ અને હુંએમીદુના દીકરા આતરા-પાત જેવા વધુ શીખેલા માથસા માટે છે. જેઓથી આ ખેમુલ કી મતી દીનકર્દની કેતાળ એટલાં ડહાપણથી, તથા ભલી દીનના સમુદ્રનાં મુખારક ખપ્તરમાં પવિત્ર મીનાઇ નજર સાથે સુંટી છે, જે દીન દીનનાં બલાં પ્રાણીએ તરફ ખચીત દેશ્તીવાળી છે. અને હમા જીવતાં લાકા માટે પુરતા પ્યારભરી તથા મહાટા કાયદાવાળી છે.
- (૭) મેં જેણે અશાઈની આતુરતાથી, એક કરી લીધેલા દીકરાની પેઠે આ પવિત્ર લખાણ ખૂશાલીથી ખણી કાઢ્યું છે, તેને માટે તે ન સમજ્ય એવું છે: અને જે કાઈ તે વાંચે, અને તેનો ઉપયોગ કરે, તેણે તેની ઉપર બરાસો રાખવા જોઇએ અને તેને વિષે શક ન ધરાવવા જોઈએ; અને જે કાઈ તેની નકલ કરે તેણે તે પ્રમાણીકપણે કરવી જોઇએ, અને તેઓ તેની સાથે સેવટ સુધી જોડાયલા રહેશે. (૮) દીનકર્દનાં દરતરની આ નકલ શાદ્ના દીકરા, શાહમર્દના દીકરા, રજ્-વેલ્ના દીકરા, દહિશન-અઈપ્યાર્ના દીકરાં, મર્જપાનના દીકરા, મિત્રો-આવાન ના દીકરા, સ્પેન્દદદ્ના દીકરા, મિત્રો-આવાન ના દીકરા, મર્જપાનના દીકરા, મિત્રો-આવાન ના દીકરા, મર્જપાનના દીકરા, મર્જપાન ના દીકરા, સ્પેન્દદદ્ના દીકરા, મર્જપાનની કેતાળ ઉપરથી મેં લીધી છે. (૯) આ દરતર મેં અશા કે જેઓ તેઓના વિવેક તથા બલાઇથી મારી સાથે જેડાયલા છે પણ જેઓ પ્રેતેહમંદ સોગ્શાંસ એટલે સઓશ્યન્ત સાથના જોડીદાર છે તેઓ સાથે એકમેકની મસલતથી મેં આ કેતાળ થાડે ભાગે લીધી રે છે, અને થાડે ભાગે બનાવી છે.
- (૧૦) સ્પેન્દ-દ**હે**દ્તું કુટુંખ અને માહ્-અઇપ્યારનું કુટુંખ, જેઓએ આ દીનના ખંદા શત્રોઇયારને મદદ કરી, તેઓ અશા થાએા, અને ગરાદેમાન એટલે સવ^{લ્}થી ઉચું

૧. વીજ્, વીજગ્ને ખદલ, "અશા" " પવિત્ર ". ર. ફારુ રપૂછ, "ઉછીનું લેયું".

ખહેરત પામા; તેણે કેટલુંક સાહિત્ય આપ્યું જેથી આ દક્તર આખું થયું. (૧૧) તેની વિવેક તથા ભલાઈમાંની સગાઈ, હું પ્રતેહમંદ સાગશાંસ સાથે જોડાયલા છું, જેમ હમે દોઆ માંગી છે તેમ થાએા. (૧૨) મજદપરસ્ત પવિત્ર બલી દીનની ક્રીર્તિ હમેશ પ્રતેહમંદ થાએ, અને દરેક જણ તેની ખાહેશ મુજબ જ્યાં સુધી તે જીવે ત્યાં સુધી આ નકલ આખી બણે.

કાલાેફાન ૩ જો.

(૧) આ દીનકર્દની કૈતામ સંતાષ, અને ખુશાલી, અને સારા સગન, અને ગમત, અને શરીરની તંદરાસ્તી, અને પીઠ વાળીને પુરી કીધી છે, જે અશા ખાઢેશવાળા દરત્વરા, જેવા કે ઇરાનના શાહ, અશા સ્વાનવાળા, અને સર્વથી ઉચા બહેરતને લાયક કાૈખાદના વંશજ, અહીરીચના દીકરા, રૂસ્તપ્મના દીકરા, અહીરીચના દીકરા, એદેશીરના દીકરા શત્રાયારે, લખી છે: જેઓએ અશા ચાલ ચલાવી તેઓના હું ખાદ્દેશમંદ છું. એટલે કુ બહુરતમાં તેઓ તેવાં થાય. (૨) હું પણ તેમાં ભાગીદાર થયે છે હમણાંથી તે આવાન રાજ સુધી, સખી હવાદાંહ મહિનામાંના, અને પારસી સાલ ૧૦૦૯, શત્રાયારના દીકરા, શહેનશાહ યજદર્શનાં ૨૦માં સાલ પછી, એક શાહ જે અહુરમજદના દીકરા શહેનશાહ હસ્તામ સાથ સગાઈ ધરાવતા હતા, હું જે દીનના ખદા છું; તેણ તર્કાળાદના રહેવાસી. એર્દશીરના દીકરા, વાહરામના દીકરા, માહવિન્દાદની નકલ ઉપ-રથી, મેં આ નકલ લખી છે; આ નકલ મેં જોઇ અને મેં પસંદ કરી; હું જે દરતાર શત્રોયાર, જે અશા રવાનવાળા તથા ખહેરતના ભાગીદાર, યેજદકદેયા આ કેતાખના લખનાર છું. (૩) હું દોચ્યા માંગું છું કે ખુદ્દા દરેક અને સર્વ લોકોના ગુનાહો માક્ કરે, જેઓએ અશા રવાતા સાથે આ ક્રામ કરવા મતે કરમાવ્યું છે, અને જેઓ આ દકૃતરના લખનાર દસ્તુર **રા**ત્રાયારના ભાગને વખાણે છે, અને હંમેશાં તે કે જે અશા દરતુર છે, જે સખી, દીનને ફેલાવનાર, ફ્રીયાએ કરનાર, સવાળનાં કામા કરનાર, સાચું માલનાર છે, જેના ભલાઈ તથા નેકીના ખવાસ આપણા રસ્તા વ્યનાવે, જે છંદગીમાં હમેશાં તેષ્ઠા તથા બલાઈ સાથે સર્વત્ર મનાય એવા અવસ્તા તથા જુદનાં બણતરામાં રાકાયલા રહે છે, જે એક ઝળકતી યજિશનની ક્રીયાવાળા તથા પાતે એક પ્રખ્યાત લખનાર છે. (૪) માનવાળાં **ક્ષ્વાહર**વાળા **સ્પી**તામાન જરયુસ્રની નેકીથી મને ધારતી પેદા થઇ છે. (પ) ખુદાઇ અશા લોકોની, અને સવાબનાં કામા કરનારાઓની તેકાતા મતે ડર લાગે છે, અને અહુરમજ઼દ તથા અમેશસ્પદા તરફ આપણને માટે તેઓની તેકી તથા બલાઈથી, દુન્યવી તથા મીનાઈ રીતે, કીંમતી છે, અને જેઓ આપણને હમેશાં નમનવાઇ તથા બલાઇ તથા અશાઇમાં રાખે છે, જ્યાં સુધી ક્રતેહ-મંદ સઍાશાંસ દુનિયાને કરી આરાસ્તા કરવાના ખચાવના પાયા નાંખશે. (૬) તે એવું શાઓ! તે એવું વધારે થાએ!! પવિત્ર ભલી મુજદ-પરસ્ત દીનની કીર્તિ યજુંદા તથા અમેશરપંદાની ખાહેશયી થાએા.

(૭) દાદાર અહુરમજદનાં નામયી, મેં એટલે તુકાંબાદના રહેવાસી ફરતખ્મના દીકરા અને શ્રુપ્-રૂબાન્ના દીકરા, રસ્તખ્મના દીકરા, માહ્વન્દાદ્ના દીકરા, દીનના બન્દા વહરામે આ દીનકદંતું દક્તર જોયું છે, અને પસંદ ક્ષીધું છે. ઈરાનના શાહ, કાંબાદના વંશજ, અઈરીચ્ના દીકરા, ફસ્તખ્મના દીકરા, અઈરીચ્ના દીકરા, અદંશીર જે છલ્લા માટેના મદદગાર દરતુર છે તે વડા દરતુરની મેં યાદ કરી, તેના અશા રવાન તથા બેહરતના બાગયી, જેયી તેનું રવાન ઉચી અશાહથી સર્વથી સરસ રહેઠાણ, ઝળકતાં ગરાદમાનમાં પહેાંચે, અને તેનાં સગાંઓ તથા કરજંદા સધળાં કતેહમંદ સાશાંસ સાથે જોડાયલાં થાય, અને તેથી દરતુરનું નામ હમારાં કુંલ્યમા હમેશાં ચાલુ રહે! (૮) મેં, માહવંદાદના ખહરામે આ નકલ તિશ્તર રાજે, વાહ્યન માસમાં, અહુરમજ્દના દીકરા, શહેનશાહ યજ્દકર્દના ૧૦૩૬ માં સાલમાં લખી છે.

કાલાેકાન ૪થા.

- (૧) સંતોષ, અને ખુશાલી, અને સારા સગન, અને ખુશી, અને ગમત સાથે આ ફુશીયારીની બાળદ આનીરાન રાજે, તથા આવાં માસમાં, યજદગર્દનાં સાલમાં પુરી કરી છે. (૨) મેં આ મ્હાેં હું પુસ્તક ^૧ ખુશીથી લખ્યું છે, જેમ આ દુનિયા દુઃખ તેમજ ખચાવથી ^૨ ભરેલી છે તેમજ હું મારી ભૂલાે માટે માપીને લાયક છું, જ્યારે આ પુરા-વાની ^૩ આખો યાદી હું બનાવું ત્યારે તે કાપવાનું હથિયાર ^૪ ન થાય. (૩) તે યજદાે તથા અમેશરપંદાની ખાહેશ થાઓ! તે એમ હાેં તે તે વળા એમ વધુ થાએ!! મજદ્રયસ્તીઓની અશા નેકાની કાર્તિ પ્રેહમંદ થાઓ! તે એક સારી બેટ થાએ!!
- (૪) યજદા તથા તે દાદારનાં નામથી મેં, ગુરતારપ એર્દશીરના દીકરા, રૂસ્તખ્મ, જે દીનના ખંદા છું, તેણે આ શતો દિયાર એર્દશીરનું દરતર જોયું તથા તે પસંદ કર્યું. (પ) આ દરતરના લખનાર થવાને લીધે સર્વથી પહેલાં જેણે આ દરતર લખ્યું હતું તે અશા રવાનવાળા તથા કીંધી સર્વથી પહેલાં જેણે આ દરતર લખ્યું હતું તે અશા રવાનવાળા તથા કીંધી સંત્રો માણુ તેક નામ યાદ કીંધી; હમાએ તેને હમારાં ઘરમાં અશાહિનાં કામા કરતા જાયો છે, જેને અને વળા મને યજદાએ ભાગીદાર બનાવ્યા છે; જેથી હું તારાઉપર એટલે શાત્રાહિયર એર્દશીર ઉપર વધુ અને વધુ આદ્રીન બાલનાર થાઉ છું. (૬) યજદા તથા અમેશ્વરપંદાની ખાહેશ મુજબ હાજી! તે એમ હાજી! તે એમ હાજી! તે એમ વધુ હોજી! અપેમ.
  - (७) અશાઈ શ્રેષ્ટ ઉત્તમતા છે.

૧. સરખાવા અવર્ગનસ્ક, રાબ્દાર્થ એક મ્ફાટાં પુસ્તક જેવું. ૨. આ **વિન્દિશ્ન** પણ વંચાય. અવરુ <mark>વાર "</mark> છાંયડા". ૩ <mark>ખૂર્દ્ધાન્</mark>, "પુરાવેક," "દેખાડવું તે". ૪. સસ્ખાવા કારુ **દસ્ત-આહેગ્**, "ખેતીનું **હ**િયાર".

Glossary of Select Words contained in Vol. XIX.

سرار (agry), col. I., § 3, p. 97, l. 5, adv.,, "preeminently", المانية "supreme", "preeminent", عاية "the head", "the top"

ישני (ana-âgōshagtar), chap. LXVIII., § 7, p. 79, l. 8, adj., "not more unenslaved", " على المناه ا

المن (aûstûrêd), col. 1., § 9, p. 100, L 9, v., "scratches out", المنورة Tin. Cf. Pers. المنورة a razor".

3⁵4 (kazd), col. I., § 8, p. 100, l. 11, n., "desire", سراؤور. Cf. Pers. كند "desire", "object".

سر (khang), chap. LXVIII., § 47, p. 90, l. 12, n., "prosperity", عباسات or خنگ or خنگ or خنگ or خنگ مناس

1) મુખ્યું (khanjînag), col. I., § 8, p. 100, 1. 6, adj., "ruined", નાશ પામેલા. Cf. Pers. મંદ્ર "lost", "ruined".

رد (khîr), chap. LXIV., § 12, p. 70, 1. 6, adj., "base". وظفي ماعل. Cf. Pers. خير "base", "dark", "vain", "absurd".

د (garûb), col. I., § 8, p. 100, l. 4, n., a pledge", ها الله الله الله Cf. Pers. گروي "pledge", "pawn".

בניייונג (dast-âhang), col. IV., § 2, p. 107, l. 5, n., "cutting instrument", કાપવાનું હિંચવાર. Cf. Pers. لمنا "an agricultural instrument".

- 341 (nagd), col. I., § 8, p. 100,] l. 4, n., "cash money", રાકડા પૈસા. Cf. Pers. ાં "ready or cash money".
- n., "book", કેતાખ. Rt. nipi Aryan lipi "to engrave", "to write".
- rus (pūjīn), chap. LII., § 38, p. 14, l. 13, n., "mean people", હલકા ખવાસનાં લોકા. Cf. Pers. દુખ, or 'injudicious", "base", "vile".
- મારા (pûyîh), col. I., § 5, p. 99, l. 7, n., "sinlessness", વેશુનાહપણું Av. ગઢ "to purify".
- nref (malsnô), chap. LII., § 3, p. 2, l. 9, n., "habitation", रहेडाय. Cf. Av. अव्यक्त, "abode".
- נטלייוויסיו (yeplekhûnast), chap. LII., § 4, p. 3, l. 2, v., "is solemnized". if only &. A Semitic Pahlavi word.
- יבטיף (rishag), chap. LXV., § 8, p. 73, l. 5, n., "root" אַטּוּעוֹן, Cf. Pers. " נַבּּּהֹּת fibres".

- الاجها) (vizid), chap. LV., § 2, p. 26, l. 6, v., "injured", धायल थयला. Cf. Pers. گزیدی or گزیدی "to bite", "to sting", "to wound".
- p. 51, l. 7, n., "decline", אַגּמּן. Cf. Pers. בְּבֶּבּ "foundation", "base", "descent", "decline", (Steingass).
- Jwe (satûr), col. I., § 4, p. 97, l. 10, n., "adopted son", દત્તક લીધેલા દોક્રી. It also means "a warhorse".
- \$ 2, p. 63, l. 8, v., "is promoted", qq &. Av. 1802 or 1202 "to encourage", "to advance", "to promote".
- 110 (spūji-hait), col. II., § 9, p. 103, l. 3, v., "borrowed", ভিনাৰ প্ৰীয় Cf. Pers. "borrowing".
- p. 43, l. 10, adv., "at the same time". المجادة والمجادة والمجادة

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

PRESENTED
BY THE TRUSTEES OF THE PARSEE PUNCHAYET
FUNDS & PROPERTIES FROM THE SIR JAMSETJEE
JEJEEBHOY TRANSLATION FUND.